

TAYLOR INSTITUTION
DOMI NUS ILLU MINA TIO MEA

AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE
CVM
LINGVIS FENNICAE ORIGINIS
GRAMMATICE DEMONSTRATA.

NEC NON
VOCABVLARIA
DIALECTORVM TATARICARVM ET SLAVICARVM
CVM HVNGARICA
COMPARATA.

AVCTORE
SAMVELE GYARMATHI
MEDICINAE DOCTORE
ET SOCIETATIS SCIENTIARVM GOTTINGENSIS SODALI CORRESPONDENTE
NEC NON SOCIETATIS NATVRAE CVRIOSORVM JENENSIS SOCIO.

GOTTINGAE
TYPIS JOANN. CHRISTIAN. DIETERICH. 1799.

AVGVSTISSIMO AC POTENTISSIMO

TOTIVS ROSSIAE

AVTOCRATORI

PAVLO PRIMO.

POTENTISSIME CAESAR

DOMINE

LONGE INDVLGENTISSIME.

Non niſi ſapientiae et gratioſiſſimae liberalitati debetur, qua Potentiſſimi Imperii Roſſici Principes virorum doctorum ſtudia haud dedignati ſunt proſequi, quod plures recentiorum populorum linguae nobis innotuerint, quorum antea ne nomina quidem fando accepta fuerunt. Pertinent huc linguae Votjakorum, Tſcheremiſſorum, Tſchuvaſchorum, Permiorum, Vogulorum, Sirjenorum, Morduinorum, Eſthonum, Finnorum et Lapponum, quos populos fere omnes divina providentia Roſſiae ſceptro ſubjecit.

Spero itaque Caesar longe indulgentissime, TE audaciam, qua huic libro meo ab immortali Nomine Tuo splendorem et gratiam conciliare studui, non solum benigno animo mihi condonaturum, sed operam quoque meam in linguis populorum Tuae dominationi subjectorum diligentius perscrutandis adhuc collocatam, et in posterum, supremum numen et Tua Majestas si adnuerit, collocandam, favore Tuo amplexurum esse.

Cum primum Grammaticas trium linguarum primo loco memoratarum, quae Petropoli 1775 prodierunt, perlegerem, certissimaque in illis linguae meae patriae Hungaricae animadvertere viderer vestigia, percussus sum intimo devotissimae gratitudinis sensu erga

Principem, tot Novis ſcientiae humanae ambitum ditantem, quae hucusque eruditos homines fugerant. Magis vero commotus ſum lecta exhortatione, In praefatione ad opus inſcriptum: *Vocabularia totius orbis comparativa Auguſtiſſimae cura collecta* et Petropoli 1786. 1789. edita, qua exteri viri docti ad opus omni laude ſuperius continuandum et perficiendum humaniſſime excitantur. Implevit me ſtatim ſummus ardor, in via tam egregie coepta et munita ulterius progrediendi, et in linguas ſupra dictas altius inquirendi. Verum quamvis hujusmodi diſquiſitionum inſtituendarum deſiderium ſit mihi quaſi innatum, ſemper tamen opportunitas defuit mihi, praeſertim quod tales diſquiſitiones

habeant? multis dubiis subjectae, et ab eruditis exagitatae, lucem aliquam affundere possunt.

Olaum Rudbeckium, et post hunc Sajnovitsium, similitudinem hanc subolfecisse quamplurimis notum est. Sajnovits eam in Demonstratione sua*) Havniensium eruditae societati dedicata adstruere conabatur. Proxime autem eam, eruditus vir I. HAGER**) majore multo eruditionis apparatu in Dissertatione sua corroboravit. Quid autem ego praestare potuerim, sequentibus docebitur.

Instituta linguae meae patriae per aliquot annos disquisitione curatiori, et acquisita quarundam aliarum linguarum cognitione, observare coepi, linguam hungaricam non tantum ex linguis orientalium, Persarum, Hebraeorum et Turcarum, sed etiam ex quibusdam Europae linguis haud parvam mutuasse vocum copiam. Primo loco memoro Slavos, quorum linguae, teste doctissimo *Szekeres* Presbytero, et censore quondam librorum Viennae, linguarum slavicae, hungaricae, latinae, germanicae, et graecae callentissimo, voces hungarica lingua debuit multas, jam per secula civitate donatas. Multas ex lingua valachica quoque adoptavit, quae tamen ipsa etiam ex slavica et latina conflata est. Praeterea ex lingua germanica, italica, gallica, et anglica aliquas acquisivit.

Ex

*) Sajnovits. *Demonstratio Idioma Hung. et Lappon. idem esse.* Havniae. 1770.

**) *Neue Beweise der Verwandschaft der Hungarn mit den Lapländern.* Wien. 1793.

Ex omnibus his, inquam, linguis noſtra hungarica magno ſatis vocabulorum numero aucta eſt. Enimvero non poſſem harum ideo ſimilitudinem aſſerere, cum ſimilitudo ex vocabulorum ſimilitudine magis, quam aliis proprietatibus ſumta mihi ſemper viſa ſit minima.

In publicum edidit *P. Beregßáßi* Profeſſor collegii ref. in *Sárospatak*, vir literaturae orientalis peritiſſimus, mihique amiciſſimus, opus *) magno eruditionis apparatu elaboratum, ex quo lector cognoſcere poterit, in quibus lingua hungarica cum orientalibus convenit. Magna aſſiduitate ſcrutatus eſt vir diligentiſſimus linguas orientales ſequentes: Hebraicam, Chaldaicam, Syriacam, Aethiopicam, Arabicam, Perſicam, Turcicam, Curdicam, Zendicam (Zend Aveſta), Pehlvicam v. Samſkritamicam, Kalmuckicam, Zingaricam, Hindoſtanicam, Indicam, Manſchuricam, Tataricam, Sinenſem, Armenicam, Gruſinicam, Georgianam, praeterea linguas occidentales: Valachicam, Bohemicam, Germanicam, Latinam, Italicam, Gallicam, Albanicam, Romanicam, Romano-Valachicam, et quidquid in his labore diuturno detegere potuit, vocabula vndique plurima notando, et Syntaxin earum linguarum ſubtiliter rimando, conſequenter illa, quae hungarico aliquid affine habebant ſollicite congerendo; in unum corpus regedit, atque ita literaturae hungaricae amatoribus theſaurum maxime aeſtima-

*) *Ueber die Aehnlichkeit der hungariſchen Sprache mit den morgenländiſchen, nebſt einer Entwickelung der Natur, und mancher bisher unbekannten Eigenſchaften derſelben, von P. Beregßáßi.* Leipz. 1796. 4. p. 214.

aestimabilem contexuit, qui ex eo multa admodum adhuc incognita, in linguae patriae naturam investigandam pertinentia, et nexum ejus cum omnibus his linguis demonstrantia maxima cum voluptate haurire possunt, quo omnes boni patriae cives, tam hodierni, quam posteri, magna huic viro de republica literaria optime merito, gratitudine devincti sunt, eruntque.

In hoc ergo opere inveniet lector sciendi cupidus plurima, quae lingua nostra ex *Oriente* acquisivit. Quid autem *Septentrio* hanc ad rem illustrandam obtulerit, illud euolvere jam mei erit instituti.

Similitudinem, quam ego statuere allaboro, sequentia constituunt momenta.

Primo. Terminationes Nominum Substantivorum et Adjectivorum, quae vocibus certum aliquem characterem imprimunt, ope cujus significatio earum illico detegi potest.

Secundo. Similitudo modi declinandi et comparandi.

Tertio. Varia Pronominum significatio, et formatio, praecipue Pronominum Possessivorum coalescentia cum Nominibus et Praepositionibus possessivis.

Quarto. Suffixa et Possessiva, quae concursu Suffixorum, cum vocibus oriri solent.

Quinto. Conjugatio, et Significatio Verborum multifaria, quae in lingua Lapponum et Finnorum tam varia est, ut hungaricam superare videatur.

Sexto. Natura Adverbiorum, inprimis autem Praepositionum, quae rectius Postpositiones dici merentur,

rentur, et quae per Numeros et Personas, tamquam reliqua Possessiva flexibilia inflectuntur.

Septimo. Syntaxis vocum.

Octavo. Similitudo vocabulorum multorum, quod quidem momentum mihi semper ultimum in istiusmodi disquisitionibus esse solet.

Nono. Collatio locorum biblicorum ope cujus multo facilius et clarius plurimarum vocum similitudo offendi poterat, quam auxilio lexicorum, aut grammatices.

Auxilia quibus usus fui sunt sequentia.

Quoad linguam lapponicam adhibui: *Lexicon Lapponicum* cum interpretatione vocabulorum sveco-latina, et Indice svecano-lapponico, in usum tam illorum, quibus cura ecclesiarum in Lapponia committenda, aut iam commissa est; quam aliorum curiosorum, et linguarum studiosorum, indigenarum, et exterorum, illustratum praefatione latino-suecana, generosiss. dom. equ. aurat. de stella polari, Regis, Regnique Cancell. Consil. et Profess. Upsal. *Johannis Ihre.* Nec non auctum, grammatica lapponica a dom. *Erico Lindahl* Praepos. et past. eccl. Lyckselensis, et *Johanne Oehrling*, past. ecclesiae Jockmockensis confecta. In lucem editum cura, et impensis illustriss. regiae in ecclesias lapponicas directionis. Anno MDCCLXXX. Holmiae. Typis Joh. Georg Lange. Opus certe est sui generis unicum, usitatissimas omnes linguae lapponicae voces a viris eruditis linguaeque peritis, partim in Lapponia natis, ibique educatis, collectas continens, nam *Joh. Oehrling* in Lapponia natus anno 1718

in

„Voces itaque theologicae maxima ex parte recentiores sunt, aut tales antiquae, quae praeter significationem vulgarem simul speciatim exprimunt illas res et functiones, quae ad cultum divinum et religionem pertinent. Huic usui nonnullae harum jam unice inserviunt, e. gr. *Kastatet* fere semper est baptizare: *Scallo*, semper et unice sacram coenam, *Scallotet* sacram coenam distribuere significant, reliqua ut omittamus."

„Praeter hanc vocum theologicarum penuriam etiam nonnullae aliae desiderantur, et illae quidem tales, quibus nulla carere posse lingua videtur. Ita e. gr. quia virtus, et bene moratus nullo idoneo, et proprio nomine gaudent, per circumlocutionem auctores illam appellaverunt *Tjabbes tape*, sive honestam rationem vivendi, hunc *Tjabbes tapek*, sive talem, qui ita vivit." Conscientiae etiam nomen in lingua lapponica recentioris est aevi, quod varie expressere auctores.

„Voluptate et luxu ut fere caret gens lapponica, ita et nomen ignotum, reliqua ut heic praetereamus. Id notatu dignum est, nomen *ata* et verbum *atet* communis esse significationis *) quibus omne id exprimitur, cujus nomen genuinum aut ignoratur, aut ex memoria excidit, sensus autem e contextu eliciendus est."

Ut

nolui, ne lectores taediosa talium vocum enumeratione fatigarem. Sed quis hoc mirari poterit, qui ingentem nivis copiam, qua lappones per potiorem anni partem teguntur, et cum qua per totam vitam luctantur perpendit?

*) Vide p. 33. vocem *Ata*, *Atet*, quod Hungarorum *Izé*, *Izélni*, respondet.

„Ut supra diximus, lexicon hoc illorum imprimis inservit usui, quibus cognitio linguarum arridet. Illarum quidem gentium linguas, quibuscum nobis est commercium aliquod, omnium primum addiscere necessum habemus, qui ut obtineatur finis, lexica raro desunt, aliaque adminicula: at cum his nequeat circumscribi limitibus desiderium linguarum curiosorum, nonnisi plurium et fere omnium linguarum cognitione explebile, locus nobis est sperandi, illis certe gratum hoc futurum opus *). His linguarum cultoribus eo minus poeniteat porrigere opem, quod, se cum in hoc musarum genere oblectant, id simul utilitatis exinde redundet, ut, collatis secum invicem linguis, illarumque aut convenientia aut discrepantia detecta aliqua cum probabilitate ortum gentium illarum, quibus vernaculae sunt, nos edocere valeant.

„Cognitio itaque linguarum gentium ortum et prosapiam docet, indicatque, ut et solum et genus vitae mutaverint monstrat; quae quidem historia aeque et jucunda, et utilis forte est eritque semper atque illa, quae crudelia et exitiosa bella nobis enarrat.

„In lucem adhuc non satis est prolatum, unde originem lappones ducant, neque illud ipsi a majoribus acceptum relationibus quidem, ne dicam historia, in hoc tempus reservatum habent. Et quia mores vitaeque conditio, illam sine dubio quam voluit quod inhabitant solum, induerunt speciem, nihil nisi lingua restat, ex qua penitius examinata, et cum aliis collata hoc erit eruendum.

At

*) Mihi certe fuit maxime gratum, quod idem meis popularibus contingere non sine causa spero.

„At cum his quaeſtionibus id tantum quod veriſimile eſt, raro certa ratio rerum obtineatur, mirum non eſt, de ortu lapponum varias, et diverſas fuiſſe opiniones. Itaque eruditi plures lappones eſſe Israelitas contenderunt, et in oſtendenda convenientia linguae cum Ebraea deſudaverunt, et quidem non absque omni ſpecie veri, niſi nulli non ſimilis euadat lingua Ebraea, nullo habito reſpectu vocalium, mutatisque praeterea pro lubitu literis unius ejusdemque organi. In illis qui huic rei explicandae operam dedere, clarus eſt Olaus Rudbeckius junior, Profeſſor quondam Upſalienſis, nec non Magiſter Johannes Thelin, paſtor antehac et praepos. Umenſium, quorum adhuc eruditae obſervationes manuſcriptae exſtant. Linguam lapponicam cum hungarica in multis convenire ut jam dudum obſervatum eſt, ita illud deinceps Dom. Sajnovits natione Hungarus, Norvegiam cum ante aliquot annos peragraret expertus eſt, id quod ulterius expoſitum eſt, et demonſtratum diſſertatione academica, quae Upſaliae ſub Praeſidio Generoſiſſ. Dni. Equitis regii, regnique Cancell. Conſil. Joh. Ihre anno 1772 prodiit: *De convenientia linguae lapponicae cum hungarica.* Fennicam quoque linguam cum hungarica aliquatenus congruere ſcriptoribus non ignotum, et quidem aequo ac lapponica jure, propter illam, quae inter has ambas eſt ſimilitudo, quod pace dixerim illorum, qui has et nationes et linguas plane diverſas eſſe contendunt, qua de re in actis literariis Upſalienſibus prolixa eſt diſputatio.

„Nihilominus vix negari poteſt, has linguas in multis concordare, quod et hoc lexicon oſtendit,

idque

idque collatis utriusque linguae grammaticis ulterius elucet. Quod vero Lappones a vicinis Svecis et Norvagis plura mutuati sint vocabula, istud mirum non est. De cetero unum alterumve in polonica, anglicana et quoque gallica lingua exstat vocabulum cum lapponica congruum. An in russica quasdam sint, certo dicere non possumus. Hactenus viri eruditi Lindahl et Oehrling.

Pauca haec, quae primo tentaminis loco in publicum dare potui faventibus oro lectores oculis excipere, meque potius auxilio beneuolo animare, quam mordaci subjicere criticae dignentur, amicam quamvis correctionem gratissimo semper animo excepturum. Eo enim plura de die in diem a me expectare hujus generis specimina possunt, quo faventiores lectores meos, mihique suppetias ferre paratos reperiam.

Linguae lapponicae gnari mihi condonare dignentur, quod orthographia auctorum veteri et nova, in meis exemplis lapponicis et fennicis mixtim usus fuerim, exercitatio etenim requiritur maxima, ad uniformitatem semel adoptatae novae orthographiae in toto opere curiose observandam. At mihi, qui omni vivo destitutus magistro nonnisi venerandos consulere potui mortuos, pronum erat varios committere errores. Neque lexicon omnes continebat voces, quas ex variis grammaticis depromsi.

Ingrati hominis nomine dignus evaderem, nisi publice confiterer, me quam plurima, quae in hoc opere reperiuntur, Celeberrimo Professori, et Magnae Britanniae Regis Aulae Consiliario, *A. L. Schlözer*, et magnae Bibliothecae Georgiae Augu-

 stae

ftae in acceptis referre debere. Hic enim Vir eruditus plurimos mihi libros, pagina 125 grato animo enumerandos, propria ex bibliotheca evolvendos obtulit, meque in iis, quae ad investigandas octo nationum fennicarum linguas necessaria erant, humanissime inviare dignatus est.

In Bibliotheca autem memorata lexica omnia, quorum copia haec magna gaudet, aliaque scripta in rem meam pertinentia quaerenti semper parata offerebantur, haec enim est fons ille inexhaustus, thesaurusque ditissimus, ex quo omnigenae eruditionis cultores sitim suam restinguere possunt. Extra hanc dubito, an alibi terrarum aeque multifaria, ordine aeque bono digesta, et omnium desiderio satisfaciens reperiatur librorum supellex. Hujus ergo custodibus vigillantissimis publica referenda est gratia, qui promptissime semper, atque alacri animo petentibus thesaurum ex vasto hoc penu depromere, atque nova novaque auxilia investiganti amicissime offerre consveverunt.

Insigne tandem additamentum ex *Vocabulario Manuscripto* 33 gentium Sibiricarum Celeb. Prof. *Fischer;* quod pagina 219 fuse descriptum est, obtinui, quod M. S. sui generis unicum Cl. Prof. et Mag. Brit. Reg. Aulae Cons. J. C. *Gatterer,* humanissime mihi concredere dignatus est.

Magno praeterea mihi adjumento in variis linguae slavicae dialectis scrutandis erat D. Theologiae Candidatus *Stojkovits* ex comitatu Hungariae Syrmiensi oriundus, linguarum slavicarum peritissimus, qui in via hac mihi primum tentata facem amicissime praebere semper paratissimus erat.

CON-

CONSPECTVS OPERIS.

Fasciculus primus.

Fasciculus secundus.

Fasciculus tertius.

Posses-

Appendix prima.

Appendix secunda.

Vocab.

Ortho-

Ortographia hungarica cum ruſſica comparata.

а	A'z.	a.	
б	Buki.	b.	
В	Vjedi.	v.	
Г	Glagol.	g. h.	
Д	Bobro.	d.	
е	Jeſzt.	je. e.	
Ж	'Sivjete.	's. ds.	'Sertva. Dſertva. *Ut in gall.* Jour.
З	Zemlja.	z.	Zemlja. *Ut in latinorum:* Zona. *Germ.:* Seele. Sorge.
И	I'ſe.	i.	
К	Káko.	k.	
λ	Ljudi.	l.	
М	Miſzlote.	m.	
Н	Nás.	n.	
о	On.	o.	
П	Pokoi.	p.	
р	Rtzi.	r.	
с	Szlóvo.	ſz.	Puſztinja. *Ut in lat.* Cuſtos. Salus.
Ш	Tvérdo.	t.	
У	U.	u.	
ф	Fert.	f.	
Х	Kher.	kh. ch.	Blokhi. *Ut in lat. Achivus.*
ц	Tzi.	tz.	Tzárſztvo. *Ut in lat.* Caeſar, *et german.* Zentner.
Ч	Tſerv.	ts.	Tſerv. *Ut in ital.* Cielo. Cervello.
ш	Sa.	s.	Viſnja. *Ut in german.* Scheere. *Abwiſchen.*
Ъ	Jerr.		
Ы	Jeri		
Ь	Jer.		
Ѣ	Jaty.	je.	Szjemja. *Ut in latin.* Jecur.
ю	Ju.	ju.	

De Terminationibus.

Similitudinem linguarum, hungaricae, lapponicae, et finnicae demonstraturo sub initium statim prolixa similium Terminationum sese offert series. Hanc Terminationum similitudinem magnum ad rem meam adferre momentum, ex eo evidenter patet, quod haec non casu quo, aut forte fortuna, mixtim quasi, per omnes orationis partes disseminata est, sed certum quendam, et oculis criticis primo statim intuitu insignem produnt ordinem, video enim Substantiva Substantivis, Adjectiva Adjectivis, Diminutiva Diminutivis, Privativa Privativis, Adverbia Adverbiis esse similia.

Terminationes Substantivorum et Adjectivorum sunt sequentes: as, es, is, os, adt, *vel*, at, ot, dagc, *vel*, dag, tag, i, k, em, allem.

Lapponice.	*Latine.*	*Similes hungaricae Terminationes, partim significatione quoque convenientes.*
Mihas.	Fortis.	Izmos.
Jegnas.	Glacie obductus.	Jeges.
Tarwas.	Pice abundans.	Szurkas.
Tsaggas.	Extensus.	Tágas.
Pohas.	Malus.	Potrohas. Obesus.
Puotselwas.	Morbus.	Nyelves. Loquax.
Årjas.	Versus meridiem.	Varjas. Cornicibus abundans.
Wajaldakes.	Obliviosus.	Felejdékes.
Meskeetakes.	Morosus.	Reszketeges. Tremulus.
Lasketakes.	Placabilis.	Fergeteges. Procellosus.
Okitokes.	Ingratus.	Tökös. Herniosus.
Awatakes.	Jucundus.	Avatagos. Vetustus.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Palkotakes.	Deflectens.	Menedékes. Inclinatus.
Tuddetakes.	Contentus.	Tudákos. Sciolus.
Sawotakes.	Optabilis.	Kivánatos.
Pilkes.	Jocofus.	Lelkes. Animatus.
Pielies.	Auritus.	Files. Füles.
Metkes.	Tardus.	Etkes. Vorax.
Pejes.	Albus.	Fejes. Capitatus.
Telpes.	Jocofus.	Tréfás.
Edeles.	Inopinatus.	Fedeles. Operculatus.
Weiteles.	Licentiofus.	Ejteles. Octalis.
Oljajes.	Oleofus.	Olajos.
Famokes.	Robuftus.	Homokos. Sabulofus.
Muiteles.	Memoria dignus.	Emliteles. Hiteles. Credibilis.
Kenes.	Ignavus.	Kényes.
Kewoles.	Timidus.	Kevélyes. Superbiens.
Nialkes.	Lubricus.	Nyalkás. Delicatulus.
Perjes.	Velamentum camini.	Perjés. Graminofus.
Seipetes.	Non caudatus.	Sejpes. Blaefus.
Sujeles.	Flexibilis.	Ajulós. Deliquium animi pati folitus.
Taikes.	Mollis.	Telkes. Curia praeditus.
Tjåiwajes.	Ventrofus.	Gojvás. Strumofus.
Sarwes.	Cornutus.	Szarvas.
Tuolwajes.	Sordidus.	Tolvajos. Latronibus abundans.
Omakes.	Subnubilus.	Homokos. Sabulofus.
Ånekes.	Brevis.	Énekes. Cantor.
Armokes.	Clemens.	Kegyelmes.
Laikes.	Piger.	Pajkos. Petulans.
Navajes.	Villofus.	Nyavajás. Valetudinarius.
Pafteles.	Acutus.	Éles.
Skanjes.	Refonans.	Hangos.
Suokes.	Spiffus.	Szökés. Fufcefcens.
Teiwes.	Res.	Tetwes. Pediculofus.
Teutetes.	Explementum.	Tettetés. Simulatio.
Tfefkes.	Acutus.	Hegyes.
Walljes.	Copiofus.	Bövféges.
Waftes.	Deformis.	Reftes. Piger.
Wekkes.	Multus.	Fékes. Capiftratus.
Welkes.	Albus.	Lelkes. Animatus.

Lapponice.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Wides.	Amplus.	Széles.
Wuonjes.	Tardus.	Reſtes.
Åjewes.	Novus.	Ujjas. Ujjontas.
Åiwajes.	Pertinax. Capitoſus.	Fejes.
Åiwes.	Celebris.	Hires. Neves.
Idedis.	Matutinus.	Idös. Vetuſtus.
Eeckdedis.	Veſpertinus.	Kisdedes. Parvulis pueris praeditus.
Lorwos.	Villoſus.	Orvos. Medicus.
Kotjos.	Famulus	Bojtos. Filamentoſus.
Murkos.	Nebuloſus.	Murkos. Dauco praeditus.
Mutkos.	Fragilis.	Mutskos. Sordidus.
Niaulos.	Pituitoſus.	Nyálos.
Nelos.	Haebes.	Nyeles. Manubriatus.
Paitos.	Pronus.	Pajkos. Petulans.
Pikos.	Manifeſtus.	Tsikos. Striatus.
Mainos.	Laudabilis.	Monyos. Ovatus.
Puljos.	Glaber.	Suljos. Ponderoſus.
Puikos.	Notus.	Pókos. Protuberans.
Juoſkos.	Rigidus.	Vaſkos.
Njåmkos.	Facile ad haereſcens.	Ragadós.
Jatkos.	Nive opertus.	Havas.
Niatſos.	Tempeſtas mitior.	Varatſos. Exulceratus.
Puoikos.	Notus.	Fiókos. Ciſtulis praeditus.
Tasmos.	Morbo vexatus.	Hasznos. Vtilis.
Tjåkos.	Occultus.	Árnyékos. Opacus. *Titkos.*
Tåbmos.	Notus. Cognitus.	Tudos. Doctus.
Tårmos.	Rugoſus.	Kormos. Fuliginoſus.
Tſuoikos.	Cognitus.	Tſokos. Oſculabundus.
Uljos.	Aeſtuoſus.	Suljos. Ponderoſus.
Wuolos.	Jucundus.	Gyámolos. Adminiculoſus.
Åntos.	Claudus.	Sántás. Sánta.
Palat.	Fodina.	Falat. Offa. Bolus.
Wielgadwuådt.	Virilitas.	Haladat. Occaſ. Praeteritio.
Allagwuådt.	Altitudo.	Foganat. Conceptio. Effectus.
Zjengalwuådt.	Profunditas.	Tſinàlat. Structura.
Hallott. / Niakkott	Inclinatus.	Hajlott.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Tjuolot.	Obliquus.	Horgadott.
Puodſot.	Nudus.	Koppasztott.
Puorradag.	Bonitas.	
Pahuodag.	Malitia.	Balgatag.
Zjappuodag.	Nigredo.	
Muåttadagc.	Dum diutius ningit.	Fergedag. *Fergeteg.* *Fuvatag.* *Rengeteg.* Silua horrida, immenſa.
Laſkadagc.	Imber.	Fergeteg. Zápor.
Pievedagc.	Splendor ſolis.	
Kååſadagc.	Tempeſtas calida.	
Puorradagc.	Tempeſtas bona.	
Taalvadagc.	Tempeſtas perfrigida.	Sivadag. *Sivatag*-idö.
Kolckadagc.	Sudum.	
Pieggadagc.	Ventoſa tempeſtas.	Fergeteg.
Palvadagc.	Coelum nubiloſum.	Felbödeg, *Felhös-idö.*
Viertuodagc.	Tempeſtas incommoda.	
Våättadagc.	Tempeſtas humida.	
Jagcniadagc. } Råvadagc. }	Tempeſtas torrida.	Rekkendég. Rekkenſég. *Rekkenöſég.*
Arvadagc.	Pluvia diuturnior.	Áradag, Áradék. *Áradas* Exundatio.
Zjazjadagc.	Pluvia.	
Mierckadagc.	Nebuloſa tempeſtas.	
Aladagc. } Tavadagc. }	Aquilo. Boreas.	Fuvatag.
Luladagc.	Auſter, vel Nothus.	
Nuårttadagc.	Eurus, v. Subſolanus.	
Orjadagc.	Zephyrus, v. Favonius.	
Miedadagc.	Ventus ſecundus.	

Notet velim hic, Lector perſpicax, ideas has, quibus Lappones varias tempeſtatis modificationes, et mutationes exprimunt, omnes terminari in: *dagc*, idem faciunt Hungari in vocibus ſuis, hic adnotatis, aeque varias ideas tempeſtatum exprimentibus.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Årjeli.	Meridianus.	Déli.
Årjeli piägg.	Ventus meridionalis.	Déli ſzél.
Årjeli-Hene.		
Årjelisne.	Foemina auſtral.	Déliné. Déli aſzſzony.
Jabmaldak.	Animi deliquium	Szarándok. Eremita.
Njiraldak.	Oſtium cataractae.	Vakondok. Talpa.
Potaltak.	Adventus.	Potolék. Supplementum.
Tajok.	Stultus.	Kotſok. Ardeae ſpecies.
Tarbek.	Opus.	Szérdék. Rejectaneum. Inquinamentum.
Teblak.	Maculoſus.	Ablak. Feneſtra.
Tjildok.	Pretioſus.	Hulladék. Reiectaneum.
Tſitſok.	Paſſer.	Titok. Arcanum.
Tobdok.	Notus.	Undok. Foedus-di.
Tåjatak.	Fractura.	Töredék. Stramentum.
Wainok.	Cupidus.	Bajnok. Pugil.
Waldok.	Caelebs.	Tajdok. Otsmany. Defoedatus.
Windek.	Feneſtra.	Szelindek. Canis. Laniorum.
Wankek.	Aeger.	Terjék. Theriaka.
Tjadatok.	Diarrhaea.	Foſadék.
Nakkelem.	Impulſus.	Félelem. Metus.
Pårrelem.	Conſumtio.	Sérelem. Laeſio.
Tajetem.	Intellectus.	Kérelem. Petitio.
Kåſelem.	Implicatio.	Kéſedelem. Mora.
Wanatem.	Extenſio.	Védelem. Defenſio.
Walom.	Ejulatus.	Fajdalom. Dolor.
Kåttjelem.	Tentatio, Periculum.	Veszedelem.
Meroſtallem.	Conjectura.	*Méredelem.* Méregetés. Dimenſio.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Muitelem.	Reminiſcentia.	*Emlitelem.* Emlités. Emlékezet.
Sebraſtallem.	Conſortium.	Segedelem. Auxilium.
Laidetallem.	Corruptio.	Sérelem. Laeſio.
Keſatallem.	Vectura.	Kéſedelem. Mora.
Ajatallem.	Meditatio.	*Akadalom.* Akadék. Impedimentum.

Diminutiua, quae invenire potui ſunt ſequentia:

Ajekats.	Fonticulus.	Kats. Manus paruula.
Pardnats.	Puerulus.	Kovats. Silex paruula.
Swikkats.	Anfractulus viarum.	Dugats. Obturamentum.
Aiwatz.	Capitulum.	Kulats. Lagenula.
Aackatz.	Uxorcula.	Forgats. Fruſtulum.
Kirjatz.	Libellus.	Követs. Lapillus.
Padnagatz.	Canicula.	Kutyátska.
Kabmagatz.	Calceolus.	Tſizmatska.
Puorrebuotz.	Meliuſculus.	Jobbatska.
Stuorrabuotz.	Majuſculus.	Nagyobbatska.
Neitakuts.	Infantulus.	Gyermeketske.
Pardnekuts.	Puerulus.	Fiutska.
Akkakuts.	Vetula.	Kofátska.

Huc pertinent voculae illae, quibus Lappones multifariam exprimere ſolent ideas has: *Parvum, Parvulum, Paucum, Paulum, Paululum, Pauxillum.* ex. gr. Utzje. Utzjanatz. Unna. Unnatz. Un-unnatz. Unna-waanatz. Unnadzjam-maannadzjam. Pitta. Pinnatz. Pinpinnatz. Quibus totidem reſpondent in lingua hungarica, voculae diminutivae, ut: Kis, Kitſiny. Kitſinke. Szikra. Szikrânnyi. Morſa. Morſânnyi. Morſátska. Kevés. Parânnyi.

Nomina Privativa Lapponum habent quoque aliquam ſimilitudinem, licet non tam evidentem, uti hactenus enumerata.

Lapponice.

Lapponice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Kiedatembe.	Manu carens.	Kezetlen.
Pielitebmes.	Surdus.	Filetlen.
Porradketta.	Jejunus.	Etlen.
Jubmeletta.	Deo carens.	Iſtentelen.
Adeſapta.	Profanus.	Szentelen.
Pednikapta.	Pecunia carens.	Pénzetlen.
Juolketeme.	Pedibus carens.	Lábatlan.

Uti in terminationibus Lapponum, ita in litteris initialibus eorum certam obſervo ſimilitudinem. Quemadmodum enim Hungari, ita et Lappones abhorrent duplicem in initio vocum conſonantem, et ſi quas, tam in hac quam in illa lingua animadvertimus voces duplici conſona incipientes credo illas maximam partem non ab atavis ſuis ſed a vicinis Suecis, et Germanis mutuaſſe, ut: *Slaƈtet.* Maƈtare *Prins.* Princeps. *Pålſter.* Emplaſtrum. H. Flaſtrom. *Blade.* Folium. Ex ſimili fonte hauſerunt Hungari: *Strof.* Schraube. *Spékelni.* Mit Speck zubereiten. *Plajbátz.* Bleyweiſs. *Pléh* Blech, et alia his ſimilia.

De Declinatione.

Paradigma declinationis hungaricae, lapponicae et finnicae Leƈtoribus meis propoſiturus, quatuor adferam exempla. Primum erit: *Kabmak.* Calceus, cui opponam hungaricum *Makk.* Glans. Secundum erit: *Addamos.* Datum. Hung. Adomás, vel Adomány. Tertium erit: *Cala.* Piſcis. H. Hal. Quartum erit: *Keſi.* Manus. H. Kéz. Exempla haec per 13 Caſus inflectam; uti: per Nominatiuum, Genitivum,

vum, Dativum, Accuſativum, Vocativum, Ablativum, Locativum, Mediativum, Negativum, Factivum, ſeu Mutativum, Nuncupativum, Penetrativum, Deſcriptivum, ſeu Inſtructivum. Conſtructionem horum caſuum Paradigmati ſubjicienda demonſtrabunt exempla. Cel. *Ganander*, Grammaticus, 13 Caſus, at Doctiſſimus *Ihre* non niſi 10 numerat.

	Lapponice.	*Hungarice.*	*Lapponice.*	*Hungarice.*
N.	Kabmak.	Makk.	Addamos.	Adomás.
G.	Kabmaken.	Makké.	Addamoſen.	Addomáſé.
D.	Kabmaki.	Maknak.	Addamoſi.	Adomásnak.
A.	Kabmakeb.	Makkot.	Addamoſeb.	Adomáſt.
V.	Kabmak.	Makk.	Addamos.	Adomás.
A.	Kabmakeſt.	Makkoſtol.	Addamoſeſt.	Adomáſoſtol.
L.	Kabmaken.	Makkonn.	Addamoſen.	Adomáſonn.
M.	Kabmakin.	Makkal.	Addamoſin.	Adomáſsal.
N.	Kabmakatta.	Makkatlan.	Addamoſatta.	Adomáſatlan.
F.	Kabmaken.	Makká.	Addamoſen.	Adomáſsá.
N.	Kabmakan.	Makkul.	Addamoſan.	Adomáſul.
P.	Kabmaki.	Makknak. ba.	Addamoſi.	Adomáſnak. ba.
D.	Kabmaklai.	Makként. Makkal.	Addamoslai.	Adomáſként.

Finnice.

	Finnice.	*Hungarice.*	*Finnice.*	*Hungarice.*
N.	Cala.	Hal.	Keſi.	Kéz.
G.	Calan.	Halé.	Keden.	Kézé.
D.	Calalle.	Halnak.	Keſille.	Kéznek.
A.	Calaa.	Halat.	Keſei.	Kezet.
V.	Cala.	Hal.	Keſi.	Kéz.
A.	Calaſta.	Halaſtól.	Keſiſt.	Kezeſtöl.
L.	Calaſa.	Halann.	Keſiſan.	Kezenn.
M.	Calalla.	Hallal.	Keſilla.	Kézzel.
N.	Calalta.	Halatlan.	Keſilta.	Kezetlen.
F.	Calaxi.	Hallá.	Keſixi.	Kézzé.
N.	Calana.	Halul.	Keſina.	Kézül.
P.	Calahan.	Halnak. ba.	Keſie.	Kéznek. be.
D.	Caloin.	Halként.	Keſien.	Kézként.

 Exempla

Pardnits. H. Fiamék. *Filii mei.* L. Abbetjeh. H. Néneméк. *Sorores meae.* L. Neititjeh. H. Léányomék. *Filiae meae.* L. Kradnatjeh. H. Tarſamék. *Socii.* Verum hoc ſerio notet velim Lector duplicem hunc Pluralem, Hungaros poſſeſſivis tantum nominibus tribuere, Lappones vero nominibus cognationis ſimplicibus. Conſequenter, voces allatae ſignificant apud Hungaros: *Matres meae. Filii mei. Sorores meae. Filiae meae. Socii mei.* Praeterea, Lappones Numerum etiam Dualem habent, non tantum in Nominibus, Pronominibusque; ſed in Verbis etiam, quo tamen Hungari carent.

In utraque lingua declinantur etiam Nomina compoſita cum conjunctione Enclytica: *ai*, et cum Adverbiis Interrogandi Lapponicis *pe*, *be*, *bai.* Hung. *é*, *is*; vt: *Nom.* Stalpinai. H. Farkaſis. *Lupusque. Gen.* Stalpig. H. Farkaſéis. *Lupique. Dat.* Stalpainai. H. Farkasnakis. *Lupoque. Acc.* Stalpig. H. Farkaſt is. *Lupumque. Voc.* Stalpinai. H. Farkas is. *Lupeque. Abl.* Stalpiſtannai. H. Farkaſtolis. *A lupoque. Loc.* Stalpiſtaga. H. Farkaſonnis. *Per lupumque. Med.* Stalpinaga. H. Farkaſſalis. *Cum lupoque. Neg.* Stalpitagat. H. Farkaſtalanis. *Sine lupoque. Fact.* Stalpinag. H. Farkaſsáis. *Loco lupique. Pen.* Stalpajaga. H. Farkasbais. *In lupumque. Deſcr.* Stalpalagainai. H. Farkasként is. *Secundum lupumque.*

Huc pertinent:

L. Jubmelbe.	H. Iſten é?	*Deus ne?*
L. Jubmelampe?	H. Iſtenem é?	*Deus meus ne?*
L. Jubmelaſampe?	H. Iſtenemnek é?	*Deo meo ne?*
L. Jubmelaſammai.	H. Iſtenemnek is.	*Deo meo etiam.*
L. Kirkoſtkobai?	H. Templomba é?	*In templumne?*
L. Adnamgos?	H. Anyámé é?	*Matris meae ne?*
L. Peiweges.	H. Napis.	*Dies quoque.*
L. Callogis.	H. Kut is.	*Fons etiam.*

Lappo-

Lappones amant voces duplicare more Hungarorum, ut: L. Pekkeſt pekkai. H. Diribrol darabra. *De fruſto in fruſtum.* L. Japeſt japai. H. Eſzendöröl eſztendöre. *De anno in annum.* L. Kåteſt kåtei. H. Kézröl kézre. *De manu in manum.* L. Orron orroje. H. Örökkön örökké. *In aeternum.* L. Kitto kato. H. Egyſzer is måsſzoris. *Continue.* L. Akta kåbba. *Item.* Juobba kåbba. H. *Egy is máſis.* Alteruter. L. Lakkas laka. H. Idébb idébb. *Non procul.* L. Pako lako. H. Pelda beſzéd. *Adagium.* L. Tabben ja tobben. H. Imitt is amótt is. *Hic et illic.* L. Tuoles tales! H. Hibli hubli! *Oh miſerum!*

Nec in lapponica, nec in hungarica lingua ullum *Generis* veſtigium reperire potui, ſed Adjectiva promiſcue omnibus ſubſtantivis invariata Terminatione praeponuntur, ut: L. Mo teudo. Mo akka. H. Én férjem. Én feleſégem. *Meus vir, Mea uxor.* L. Sarwes wuokſa. Sarwes koſa. H. Szarvas bika. Szarvas tehén. *Cornutus taurus. Cornuta vacca.*

De Comparativis.

In formando Comparativo haud ſecus evidens obſervatur ſimilitudo. Quemadmodum enim Hungari in Comparativo pro littera finali ſemper b habere ſolent, hoc idem faciunt Lappones, vti exempla ſubjecta teſtantur.

Gracilis

Ordinalia, ad Quaestionem: Kallad? *Hányad? Hányadik?* Quotus?

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Vuåstad.	*Egygyed. Egygyedik.* Első.	Primus.
Nubbad.	Másod. Második.	Secundus.
Kolmad. Holmad.	Harmad. Harmadik.	Tertius.
Nieljad. Neljad.	Negyed. - ik.	Quartus.
Witad. Widad.	ötöd. - ik.	Quintus.
Kotad. Kudadv	Hatod. - ik.	Sextus.
Hetjad.	Heted. - ik.	Septimus.
Kaktſad.	Nyoltzad. - ik.	Octavus.
Åutzjad.	Kilentzed. - ik.	Nonus.
Logad.	Tized. - ik.	Decimus.
Kuektalogad.	Huszad. - ik.	Viceſimus.
Tjuotad.	Század. - ik.	Centeſimus.
Tuhad.	Ezered. - ik.	Milleſimus.

Diſtributiva, ad Quaeſtionem: Kallaſi? *Hányas? Mennyis? Mennyinn?* Quoteni?

Kuekti.	Ketten.	Bini.
Holmai.	Hárman.	Terni.
Holmas.	Hármas.	Ternarius.
Neljas.	Négyes.	Quaternarius.
Witas.	ötös.	Quinarius.
Kotas.	Hatos.	Senarius.
Kietjes.	Hetes.	Septenarius.
Holmades.	Harmados.	Qui trientem obtinet.
Neljades.	Negyedes.	Qui quadrantem obtinet.
Witades.	ötödös.	Qui quincuncem obtinet.
Kotades.	Hatodos.	Qui ſextantem obtinet.
Logades.	Tizedes.	Decurio.
Tjuotades.	Zázados.	Centurio.
Holmad åſzie.	Harmad része.	Tertia pars.
Vitad åszie.	ötöd resze.	Quinta pars.
Holmalaka.	Hármaſlag.	Trifariam.

De

De Pronominibus.

Pronomina debita attentione conſiderata dignam itidem materiem ſubminiſtrant.

Verum equidem eſt, quod Pronomina perſonalia Lapponum *Mon*, *Todn*, *Sodn* à Svecorum *Min*, *Din*, *Sin*, deſcendiſſe videntur, ſed reliqua quae in ſequentibus notabuntur ſunt Lapponicae originis.

Kå? Kii? H. *Ki?* Quis?
Mi? H. *Mi?* Quid? Quale?
Mijas? H. *Mijen?* Qualis.

Muo. Mun. H. *Enyim.* Meus. Tuo. Tun. H. *Tiéd.* Tuus. Suo, Sun, H. *Övé.* Suus.

Mijen H. *Mijénk.* Noſter. Tijen. H. *Tijétek.* Veſter. Sijen. H. *Övék.* Eorum.

Jobba cobba. H. *Egyik máſik.* Alteruter. Haec vox cum hungarica, non tam ſono, quam rythmo convenire videtur; Hungari enim tales voces rythmicas plurimas habent. *Dib dàb, Agu boga, Dér dur, Dirib darab, Giz gaz, Hejje hujja. Entſem bentſem* &c.

In conſtructione cum ſubſtantivis eum ſequuntur ordinem, quem Hungari, ut: *Mijen attje.* H. Mi atyánk. *Tijen attje.* H. Ti atyátok. *Sijen attje.* H. ök attjok.

Finni, Pronomina ſua perſonalia Ego, Tu, Ille, cum tribus his particulis: *niſi*, *non*, *ne*, compendioſe combinant, quod ipſum apud Hungaros in communi ſermone quotidie obſervamus.

F. Ellen.	*Nisi ego.*	H. Ha én nem.
Elles, *vel* Ellet.	*Nisi tu.*	Ha te nem.
Ellei.	*Nisi ille.*	Ha ö nem.
Ellemme.	*Nisi nos.*	Ha mi nem.
Ellette.	*Nisi vos.*	Ha ti nem.
Ellei.	*Nisi illi.*	Ha ök nem.
En.	*Non ego.*	Én sem. (Neque ego.)
Es, *vel* Et.	*Non tu.*	Te sem.
Ei.	*Non ille.*	ö sem.
Emme.	*Non nos.*	Mi sem.
Ette.	*Non vos.*	Ti sem.
Et.	*Non illi.*	ök sem.

Dum aliquid prohibere volunt, tunc Imperativo Pronomen personale Particulâ prohibendi auctum adjungunt.

F. Åle, *vel* Ålvos.	*Ne tu.*	H. Te se.
Ålcon.	*Ne ille.*	ö se.
Ålkåmme.	*Ne nos.*	Mi se.
Ålkåt.	*Ne vos.*	Ti se.
Ålkôn.	*Ne illi.*	ök se.

Exemplo sit: F. Ålå syô. *Ne tu ede* H. Tese egyél. Én sem iszom, tese igyál. *Ego non bibo, nec tu bibe.* Haec, et similia ea celeritate pronunciant Hungari, quod Particulae negativae, et prohibitivae: *sem*, *se*, cum Pronomine personali in unam coalescunt vocem, eo prorsus modo uti in Pronominibus Finnorum observavimus.

Pronomina coalescunt cum Infinitivis Verborum etiam, ad modum Suffixorum, quae Nominibus, aliisque orationis partibus jungi solent, ut: L. Mannadinam, Mannadinad, Mannadines. H. *Mennem*, *Menned*. *Mennie kell*. Mihi ire. Tibi ire. Illi ire oportet. His in exemplis videmus in lapponico suffixum *nam*, *nad*, *nes*, et in hungarico suffixum *em*, *ed*, *ie*, verbo adjuncta esse, quae efficiunt, vt hi Infinitivi per Numeros et Personas flexibiles evadant. De his suo loco in capite (De verbis, eorumque Infinitivis), uberius

uberius tractabitur; hic pauca haec meminisse decesse erat.

Pronominibus *Kå* et *Mi* interdum Emphaseos causa in fine additur *tas*, hoc modo: *Kåtas? Mitas?* Prorsus simile quid contingit cum iisdem Pronominibus Hungarorum *Ki* et *Mi*, his enim Emphaseos causa saepissime addunt terminationem *tsoda*, hoc modo: *Kitsoda? Mitsoda?* Quis? Quid?

Praeterea additur saepe tribus his Pronominibus interrogativis *Kå? Kutte? Mi?* Quis? Quid? terminatio, aut potius Adjectio syllabica *Ke*, quae eorum significationem mutat, fiunt enim Personalia, aut, si vis, Distributiva, ut: *Kåke, Kutteke, Mike.* ex. gr. *Kåke påta.* Vnusquisque veniet, quod Hungari eodem prorsus modo exprimunt, addita Adjectione syllabica: *Kiki eljö. Kiki leül, és eszik.* Unusquisque sedet et comedit. At Hungari praeter Adjectionem hanc syllabicam praefigunt his Pronominibus aliam quoque: *Vala-*, quae itidem pulchre convenit cum lapponico *Ke.* Ex. gr.

L. Kutte	etsa	mo?
H. Ki	szeret	engem?
Quis	*amat*	*me?*
L. Jus Kutte*ke*	etsa	mo.
H. Ha *vala*ki	szeret	engem?
Si aliquis	*amat*	*me.*
L. Mi	tunji	manni?
H. Mit	tettek	(tsináltak) néked?
Quid factum est tibi?		
L. Jus	mi*ke*	sjadda.
H. Ha	*vala*mi	történnék.
Si	*quidquam*	*evenerit.*

De Possessivis et Suffixis.

Possessiva soleo nominare, omnia Nomina substantiva et Adjectiva, Pronomina, Verba, Participia, Adverbia et Praepositiones, quae ideam aliquam possessionis involvunt. Character vocum talium possessivarum est suffixum pronominale adhaerens. Ex. gr. *Ház* Domus *Ház-am*, Domus mea. Syllaba finalis *am*, est suffixum pronominale sumtum ex Pronomine possessivo enyim, *meus*. Talia possessiva sunt sequentia: Nomen Adj. poss. *A' java*. Optima pars alicujus rei. Pronomen poss. *Enyim*, *tiéd*, *övé*. Meus, tuus, suus. Verbum poss. *Ijedtembe* szinte meg holtam. In *meo metuisse* (*metu*) fere exanimatus sum. Participium poss. Nints neki ához semmi *szollója*. Non habet ille hac in re *loquentem suum*, (*ad loquendum*) Adverbium possess. *Hamarjába*, Cito. Praepositio poss. *Töllem*, *Rollad*, *Hozzája*. A me. De te. Ad illum.

Eodem prorsus modo formant Lappones et Finni sua possessiva, uti exempla sequentia docent.

Digitus meus.	*Digitus tuus.*	*Digitus suus.*
L. Suarbmam.	Suarbmad.	Suarbmas.
H. Barmam.	Barmad.	Barma.
H. Ujjam.	Ujjad.	Ujja.
Digiti mei.	*Digiti tui.*	*Digiti sui.*
L. Suarbmaidam.	Suarbmaidad.	Suarbmaides.
H. Barmaim.	Barmaid.	Barmai.
H. Ujjaim.	Ujjaid.	Ujjai.
Digitus noster.	*Digitus vester.*	*Digitus illorum.*
L. Suarbmame.	Suarbmade.	Suarbmasa.
H. Barmunk.	Barmatok.	Barmok.
H. Ujjunk.	Ujjatok.	Ujjok.
Digiti nostri.	*Digiti vestri.*	*Digiti illorum.*
L. Suarbmamech.	Suarbmadech.	Suarbmasach.
H. Barmaink.	Barmaitok.	Barmaik.
H. Ujjaink.	Ujjaitok.	Ujjaik.

Pater

Pater meus.	*Pater tuus.*	*Pater suus.*
L. Atzjam.	Atzjad.	Atzjas.
H. Atyám.	Atyád.	Attya.
Oculus meus.	*Oculus tuus.*	*Oculus suus.*
L. Silmäm.	Silmåd.	Silmäs.
H. Szemem.	Szemed.	Szeme.
Deus meus.	*Deus tuus.*	*Deus suus.*
L. Jubmelam.	Jubmelad.	Jubmeles.
H. Istenem.	Istened.	Istene.
Corculum meum.	*Corculum tuum.*	*Corculum suum.*
L. Vammozjam.	Vammozjad.	Vammozjes.
H. Szivetském.	Szivetskéd.	Szivetskéje.
Filius meus.	*Filius tuus.*	*Filius suus.*
L. Pardnam.	Pardnad.	Pardnas.
H. Fiam.	Fiad.	Fia.

Qui exempla adlata oculis perlustrat, momento videt insignem in Possessivorum formatione similitudinem. In primo exemplo: *Suarbmam* Digitus meus, *Ujjam*, adjeci aliam quoque vocem hungaricam, *Barmam*, (Brutum meum) eo quod haec vox maiorem habens cum voce *Suarbmam* similitudinem, facilius multo lector formationis Possessivi similitudinem observare poterit.

Observabit quivis characteres Personarum, primae et secundae, eosdem prorsus esse qui sunt in lingua hungarica, character primae Personae est littera *m*, secundae autem *d*, et quidem tam in singulari quam in plurali Numero. Character autem primae, secundae et tertiae Personae in Numero Plurali duplicato: *Digiti nostri*, suarbmamech, *Digiti vestri* suarbmadech, (in quibus nempe tam possessor, quam res possessa in Plurali Numero est) est littera *ch* quam Hungari per *k* exprimunt. Ergo hic aeque magna est convenientia.

Lappones blande et honorifice aliquem compellantes, ut plurimum Diminutivo-possessivis utuntur, ut: *Puåradzam!* Mi bone! Mi chare! Mea Animula! *Pardnatjam!* Mi filiole! Hoc idem faciunt

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Zjelckich.	Mondják.	Dicitur.
Zjuoignoich.	Beszéllik.	Fertur.
Puorrüo.	Esznek.	Editur.
Juokuo.	Isznak.	Bibitur.
Zjuodzjojufwuo.	Állanak.	Statur.
Mannuo.	Mennek.	Itur.
Tagku.	Tselekesznek.	Agitur.
Logku.	Olvasnak.	Legitur.

Videamus iam tabellam, quae ſignificationes Verborum linguae lapponicae et finnicae in Lexicis et Grammaticis repertorum, ordine captui accomodato oculis ſiſtit.

Lapponice.		*Latine.*	*Hungarice.*
Etſab.		Amo.	Szeretek.
Etſam, *vel*	Åhtzjam.	Amavi.	Szerettem.
Etſehtattam.	Åhtzjehtattam.	Amor.	Szeretödöm.
Etſahttalam.	Åhtzahttalam.		Szerettetem. magamat.
Etſehſtam.	Åhtzjehtam.	Curo ut amet.	Szerettetem.
Etſatzjam.	Åhtzjatzjam.	Frequenter amo.	
Etſeelam.	Åhtzieelam.	Frequenter quidem ſed minus amo.	Szeretdegelem.
Etſeſtam.	Åhtzjeſtam.	Amo aliquantulum.	Szeretgetem.
Etſeleſtam.	Åhtzjeleſtam.	Omnium minime amo.	Szeretintem.
Etſehtattalam.	Åhtzjehtattalam.	Facio ut alterum ſaepe et diu amet.	Szerettetgetem. Szeretgettetem.

Finnice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Teen.	Facio. ago. Laboro.	Teszem.
Tehdån.	Efficior. Agor.	Tevődöm.
Teetån.	Sino facere.	Tétetem. – ed. – ti.
Teetetån.	Curor fieri.	Tétetem. – el. – tik.
Teeſkelen. —	Factito.	Teddégélem.
	Simulo.	Tettetem.
Teeſkellån.	Factitor.	Teddegeltetem. – el. – ik.
	Simulor.	Tettettetem. – el. – ik.
Tettelen.	Saepe facio fieri.	Tétetgetem.
		Tétetdegelem.
		Teddegeltetem.
	Simulo.	Tettetem.
Tehwyn. —	Fio.	Tehetö leszek.
	Sum factu facilis.	Tehetösülök.

 Hic

Hic videt Lector duplici modo scribi Verbum *Etsam*, *Ahtzjam*. Prior est novissima Eruditi Viri. Ihre Orthographia, posterior autem antiquior, Ganandri et aliorum.

Huc pertinent praeter haec, nonnulla Verba Finnorum, significatione etiam cum hungaricis valde convenientia. Uti et eorum Substantiva et Adjectiva derivata.

Finnice.	*Latine.*	*Hungarice.*
Cuolen.	Morior.	Halok.
Cuoletan.	Occido.	Halatom. i. e. *ölöm.*
Cuoletetan.	Occidor.	Halattatom. i. e. ölettetem. - tel. - tik.
Cuolema.	Mors.	Halomány.
Cuolewainen.	Mortalis.	Halovány. Halando.
Cuolewaisus.	Mortalitas.	Halovány ság Halandoság.
Puorranam.	Convalesco.	Gyogyulok. - - *Lapponice.*
Puorrehdam.	Sanor.	Gyogyitodom. *Ich werde geheilt.*
Puorrahdalam.	Pedetentim convalesco.	Gyogyuldogalok.
Puorgogåtam.	Convalescere incipio.	Gyogyulni kezdek. Gyogyulgatok.

Quanta in multifaria hae verborum linguae hungaricae, lapponicae et finnicae significatione lateat energia, nemo, nisi linguae hungaricae apprime gnarus dijudicare poterit, item is, qui lapponicam et finnicam ex asse callet. Sola enim haec, eaque manca tabella, tam varias, unius Verbi modificatione expressas offert ideas, quarum significationem, linguae europeae non aliter, nisi per prolixas Periphrases reddere queunt. Hic est inexhaustus ille fons, ex quo maxima concinnitas et praecisio (si ita loqui liceat) linguae hungaricae emanat, copia enim verborum, omnium significationum in his linguis, fidem superans animaduertitur.

Singu-

Singulari digna ſunt attentione, numeroſa Finnorum verba in *m* terminata, quod Hungaris familiariſſimum eſt. Ex plurimis nonnulla hic adferre ſufficiat.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latinè.*
Viegam.	Futom.	Curro.
Adnaham.	Sokallom.	Multum mihi videtur.
Stuorraham.	Nagyollom.	Magnum mihi videtur.
Utzaham.	Kitſinlem.	Parvum mihi videtur.
Stuorraſtalam.	Magaſztalom.	Elatius me gero, Superbio.
Vuoinaham.	Megvetem.	Contemno.
Vuordtam.	Vártam. *Praet.* Várom.	Expecto.
Pådam. Manam.	Menem. Menek.	Venio.
Poram.	Eſzem.	Edo.
Poradam.	*Eſzekedem.* Evődöm. Vendégeskedem.	Comeſſor.
Zjeuzjadam.	Rugdoſodom.	Calcitro.
Manadam.	Menődöm.	Eo.
Mårahdam.	*Haragudom.* Haragſzom.	Iraſcor.
Jugam.	Iſzam. Iſzom.	Bibo.
Jugieſtam.	Iddogalom.	Bibſo. Pitiſſo.
Hamſuom.	Harapom. Hapſolom. Hamſolom. Ham! ham! ham! *puerorum.*	Mordeo.
Aidnam.	ójnam magamat. Iſten óhatja tölle. óváſt tſelekedte.	Video.
Vuåſzham.	Forralam. Főzöm.	Coquo.
Paldtam.	Illantam. Ijeſztem.	Terreo.
Almuåhtam.	Kiterjeſztem.	Patefacio.
	Álmodtam.	Somniavi.
Zjegam.	Dugam. Dugom.	Abdo.
Coaldam.	Herélem.	Caſtro.
	Áldam. Áldom.	Benedico.
Jaegadam. Jágadam.	Engedem.	Obedio. Parco.
	Tagadam. Tagadom.	Nego.
Logam.	Olvaſam. -ſom.	Lego.
Tiedam.	Tudam. Tudom.	Scio.
Vieſzadalam.	Dudoldogalam.	Cantito.

In

In ipſa Paradigmatum formatione eſt quoque aliqua ſimilitudo, uti haec duo exempla lapponica monſtrant. At mox inferius, in Paradigmate Verbi Subſtantivi Lapponum multo evidentiorem notabimus ſimilitudinem.

Hungarice.

	Praet. Perf. Ind.	*Ind. Praeſ.*	*Ind. Praet. Perf.*	
S.	Jaackim.	Dörgetem.	Turgetim.	*Pulſo.*
	Jaackic.	Dörgeted.	Turgetic.	
	Jaacki.	Dörgeti.	Turgeti.	
Pl.	Jaackime.	Dörgetiink.	Turgetime.	
	Jaackidte.	Dörgetitek. *Dörgettek.*	Turgetidte.	
	Jaackin.	Dörgetnek.	Turgetin.	
	Optat. Imperf.	*Ind. Praet. Perf.*		
S.	Jaackazjem.	Dörgettem.		
	Jaackazjec.	Dörgetted.		
	Jaackazje.	Dörgette.		
Pl.	Jaackazjme.	Dörgettiink.		
	Jaackazjte.	Dörgettetek.		
	Jaackazjn.	Dörgettenek.		

Video quoad Infinitivos verborum lapponicorum peculiarem iſtam proprietatem, quam ſoli linguae hungaricae propriam eſſe novi, Hungari enim Infinitivos ſuos ſuffixo pronominali finaliter augent, et per numeros Perſonasque inflectunt, ut ſequentia docent.

	Lapponice.	*Hungarice.*		*Latine.*		*Hungarice.*	
S.	Pårradinam.	Ennem	kell.	Comedere mihi	oportet.	Fáradnam	kell.
	Pårradinad.	Enned		Comedere tibi		Fáradnad	
	Pårradines.	Ennie		Comedere ſibi		Fáradnia	
	Jaackedinam.	Hinnem	kell.	Credere mihi	oportet.		
S.	Jaackedinad.	Hinned		Credere tibi			
	Jaackedines.	Hinnie		Credere ſibi			
Pl.	Jaackedinieme.	Hinnünk		Credere nobis			
	Jaackedinlede.	Hinnetek		Credere vobis			
	Jaackedinesa.	Hinniek		Credere ſibi			
S.	Mannadinam.	Mennem	kell.	Ire mihi	oportet.		
	Mannadinad.	Menned		Ire tibi			
	Mannadines.	Mennie		Ire ſibi			

Cha-

Character hic inter reliquos aptissimus est ad similitudinem harum linguarum stabiliendam. Omnes etenim linguas Europae in eo convenire credo, quod earum Infinitivi simplices et inflexibiles sint, Hungarorum vero Verba Determinata Infinitivos per numeros Personasque flexibiles habent, uti et Lapponum.

Aliud observatu dignum est in connubio Adverbii Interrogantis *ne?* cum verbis. En exempla:

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Manamgos?	Megyek-é?	Eo-ne?
Managkos?	Mégy-é?	Is-ne?
Mannagost?	Megyen-é?	It-ne?
Mannapkos?	Megyiink-é?	Imus-ne?
Mannabettidkos?.	Mentek-é?	Itis-ne?
Mannichkost?	Mennek-é?	Eunt-ne?
Jaackamgos?	Hidjem-é?	Credam-ne?
Lekus?	Vané?	Est-ne?
Lekus attjatt heimen?	Vané apád ithon?	Estne pater tuus domi?

Hic observare Lector facile poterit, Adverbia Interrogandi in utraque lingua, cum verbis in unam coalescere vocem.

Plurimum ad rem meam confert, quaedam Verba Immanentia, seu Neutra, Transitiva, Potentialia, Inchoativa et Diminutiva enumerare. Nominatim vero indigitare, quam consueto Hungaris modo formentur Transitiva ex Neutris, seu Immanentibus. Lapponica rotundis, hungarica cursivis impressa sunt litteris:

Imma-

Immanentia.	*Transitiva.*
Tjalmehtuvam.	Tjalmehtuttam.
Szemtelenülök.	*Szemtelenitem.*
Coecus fio.	Occaeco.
Wiegam.	Wiegahtam.
Futom.	*Futtatom.* Kergetem.
Fugio.	Sector fugientem.
Ponduom.	Ponduohdam.
Gazdagulok.	*Gazdagitom.*
Ditefco.	Dito.
Jauckam.	Jauckahdam.
Veszek.	*Vesztem.*
Pereo.	Perdo.
Tagam.	Tagahtam.
Dógozom.	*Dógoztatom.*
Laboro.	Laborare facio.
Logam.	Logatam.
Olvasom.	*Olvastatom.*
Lego.	Legere facio.
Wuozam.	Wuozohtam.
Tsepegek.	*Tsepegetem.*
Huzom.	*Huzotom. Huzatom.*
Stillo.	Stillare facio.
Traho.	Trahere facio.
Padnetufvam.	Padnetuhttam.
Fogatlanulok.	*Fogatlanitom.*
Dentibus privor.	Edento.
Wuorrastuvam.	Wuorrastuhttam.
Nyomorgok.	*Nyomoritom.*
Periculo premor.	Periculo aliquem objicio.
Tartun.	Tartutetan.
Tartom.	*Tartatom.*
Apprehendo.	Apprehendere facio.
Palet.	Paletet.
Kapálni.	*Kapáltatni.*
Fodere.	Effodiendum curare.
Tapatan.	Tapatetan.
Tapotom.	*Tapottatom.*
Trituro.	Triturari facio.
Tåyten.	Tåytetån.
Töltöm.	*Töltetem.*
Impleo.	Impleor.
Painet.	Painetet.
Festeni.	*Festetni.*
Imbuere. Tingere.	Tingendum curare.

Passiva proprie dicta rarius reperiuntur, et illa cum Passivis Hungarorum veris, et non factitiis, (quorum terminatio est *odom*, *edem*, *ödöm*) accurate conveniunt, ut: Soradam *Kavarodám*. *Keveredem*. Intricor. Puorrehdam, *Gyogyitodom*, *Gyogyulok*. Restauror. Convalesco.

Inchoativa etiam nonnulla hanc nacta sunt terminationem: ut Wielgkuodam *Fejéredem*. Albesco. Zjappuodam. *Barnodom*. Fuscesco. Nigresco. Arckuodam. *Bátorkodom*. Audeo. Warckuodam. *Vénhedem*. Senesco.

Desiderativa sunt: Porastuwam. *Ehetném*. Esurio. Jugastuvam. *Ihatnám*. Sitio. Spiddestuvam. *Verhetném*. *Verekedhetném*. Verberare cupio (quasi Verberaturio). Waldestuwam. *Házasulhatnám*. Uxoraturio. Adestuvam. *Adhatnám*. Daturio.

Potentialia sunt: Painetattet. *Festethetni*. Posse colorari.

Diminutiva sunt: Reiwetastet. *Verinteni*. Aliquantulum verberare. Etseleftam. *Szeretintem*. Parumper amo.

Hungari ex omnibus Substantivis et Adjectivis facere possunt Verba. Hoc observo apud Finnos quoque:

F. Kaunis. *Szép*. Pulcher. Kaunistan. *Szépitem*. Pulchrum reddo.
F. Coipi. *Láb*. Pes. Coipelen. *Lábalok*. *Gyaloglok*. Pedibus utor citatim.
F. Coira. *Kutya*. Canis. Coiristelen. *Kutyálkodom*. Nequiter ago. Canis morem sequor.
F. Coria. *Ekes*. Elegans. Corrittelen. *Ekesitem*. Orno.
F. Cova. *Kémeny*. Durus. Cowenen. *Keménnyülök*. Induresco.
F. Hapain. *Savanyu*. Acidus. Happanen. *Savanyodom*. Acesco.
F. Hâpi. *Szégyen*. Pudor. Hâpiân. *Szégyenlem*. Erubesco.
F. Heicko. *Gyenge*. Debilis. Heickenen. *Gyengülök*. Infirmor.

F. Herra.

F. Herra. *Úr.* Dominus. Herraiten. *Uralkodom.* Dominor.
F. Jauho. *Liszt.* Farina. Jauhan. *Lisztelek.* Molo. *Lisztelö malom.* Mola.
F. Jää. *Jég.* Glacies. Jäädin. *Jegesedem.* Glaciem contraho.
F. Nimi. *Név.* Nomen. Nimitän. *Nevezem.* Nomino.
F. Noki. *Korom.* Fuligo. Noen. *Kormozom.* Fuligine inquino.
F. Ongi. *Horog.* Hamus. Ongin. *Horgászok.* Hamo piscor.
F. Paha. *Rosz.* Malus. Pahennan. *Roszszitom.* *Rontom.* Deterius facio.
F. Pohja. *Fenék.* Fundus. Pohjaan. *Fenekelek.* Fundum vasi impono.
F. Poica. *Fiu.* Pullus. Pojin. *Fiadzom.* Pullum pario.
F. Pyhä. *Szent.* Sanctus. Pyhitän. *Szentelem.* Sanctifico.
F. Ratzu. *Lo.* Equus. Ratzastan. *Lovaglok.* Equito.
F. Röyckiä. *Kevély.* Superbus. Röyckäilen. *Kevélykedem.* Superbio.
F. Rouho. *Fü.* Herba. Rouhoitan. *Füvelem.* *Füvezem.* Herbis orno.
Rouheitetan. *Füvesedem.* H. ornor.
Rouhoitun. Rohdun. *Füvesülök.* *Füvezödöm.* *Füvellem.* Herbasco.
F. Sana. *Szo* Vox: *Ven 'Sana.* Vetula vociferans, continuis jurgiis molestans. Sanon. *Szollok.* Dico. Loquor.
Sanaton. *Szoltatok.* Dicor.
Sanoilen. *Szollalkozom.* *Sanolok.* Altercor. Jurgor.
F. Sawi, Argilla *Agyag.* Sawean. Argilla lino. *Agyagozom.*
F. Sia. *Helly*-Locus. Sioitan. *Hellyheztetem.* Loco.
F. Suitzl. *Zabola.* Frenum. Suistan. *Zaboläzom.* Freno.
F. Tali. *Faggyu.* Sebum. Talitzen. *Faggyazom.* Sebo lino.
F. Tina. *On.* Stannum. Tinan. *Onazom.* Stanno obduco.
F. Walda. *Hatalom.* Potentia. Wallitzen. *Hatalmaskodom.* Dominor.
F. Waras. *Tolvaj.* Fur. Warastan. *Tolvajkodam.* Latrocinor.
F. Witza. *Vesszö.* Virga. Witzan. *Vesszözöm.* Virgis caedo.
F. Wohla. *Bárány.* Agnus. Wohlin. *Báránuzom.* Agnum pario.
F. Woi. *Vaj.* Butyrum. Woitelen. *Vajazom.* *Kenem.* Ungo.
F. Wyö. *öv.* Cingulum. Wyötän. *övedzem.* Cingo.
F. Callis. *Drága.* Pretiosus. Callistan. *Drágitom.* Pretium augeo.

Quae

Quae ſequuntur, Lapponica ſunt:

Wielak. *Fejér*. Albus. Wielakuom. *Fejérülök*. Albeſco.
Tjalme. *Szem*. Oculus. Tjalmehtuvam *Szemetlenülök*. Caecus fio.
Tjalmehtuttam. *Szemetlenitem*. Occaeco.
Tjalmaihofwam. *Szemeſülök*. Oculatior fio. *Szemeſedem*.
Nielja. *Négy*. Quatuor. Nieljadaſtam. *Négyelem*. In 4 partes ſeco.
Logie. *Tiz*. Decem. Logadaſtam. *Tizedelem*. In 10 partes ſeco
Manged. *Késö*. Serus. Mangedan. Manganet. *Késni*. *Késedelmezni*. Sero venire. Sero peragere rem aliquam.
Idied. *Reggel*. Mane. Idiedaſtam. *Reggelezek*. Mane proficiſcor, aut aliud aliquid facio.
Åkie. *Eſtve*. Veſper. Åkiehdaſtam. *Eſtvézek*. *Ejtſzakázok*. Veſperi, aut noctu aliquid facio.
Paras. *Avas*. *Vén*. Vetus. Parasmattam. *Avitom*. *Vénitem*. Veteraſcere facio.
Nuora. *Iſju*. Juvenis. Nuorasmahttam. *Iſjitom*. Juniorem facio.
Same. *Lappon nyelv*. Lingua lapponica. Item: Same Kiål. Suomi Kieli. *Finniai nyelv*. Finnica lingua (NB. *Finnice*). Samaſtet. *Lapponozni*. *Lapponoſulni*. *Lapponul beſzélni*. Linguâ lapponicâ loqui.

Idem faciunt Hungari cum ſuo: *Magyar*. Hungarus. *Magyaroſitni*. *Magyarázni*. *Magyarozni*.

Hungarizare. In linguam hungaricam transferre. Vel ſimpliciter: Interpraetari. Hungaricos mores alicui familiares reddere.

Ata. At. *Izé*.

Atet. *Izélni*. Vox haec Singulari attentione digna, nullius fixae ſignificationis, ſed cuius ſignificatio ex contextu tantum elici poteſt, in Lexico Lapponico occurrens, mihi non parvam adtulit voluptatem. Huic enim ſimilem nulla lingua europaea habet. Quod Germani cum ſuo: *Das Ding*, exprimere ſtudent, id huic aliquantulum accedere videtur. At Lapponum *Åta*, et Hungarorum *Izé*; fungitur munere Nominis Adj. Subſt. Verbi, Partic. et Aduerbii. Videamus exempla. *Hallod é Izé! gyere bé*. Audi *Izé* ingredere. Hic, loquens vult nominare; *Petrum Johannem* &c. ſed nomen illi

C non

non succurrit. Adjectiv. *Izé bort ivutt Peter, és megrészegedett.* *Izé* vinum bibit Petrus, atque inebriatus est. i. e. *Generosum* vinum. Subst. *Izétöl részegedet meg Péter.* Per *Izé* inebriatus est Petrus, i. e. Per *vinum.* Verbum. *Bort izélt Peter, és megrészegedett.* Vinum *izévit* Petrus, ex quo inebriatus est. i. e. Vinum *bibit.* Participium. *Bort izélvén Peter megrészegedett.* Vinum *izéns.* i. e. *bibens.* Adverb. *Izéül bánt véllem Peter.* Izéiter mecum egit Petrus. i. e. *Inhumaniter.*

Apud Lappones nonnisi Nominis Verbi et Adverbii munere fungitur, vt: L. Tat at. H. *Ez az Izé.* Haec res. L. At ålma le sodn. H. *Izé ember amaz.* Bonus vir est iste. L. Jubmel atei Adameb ulkos paradiseft. Deus Adamum ex Paradiso ejecit. H. *Az Isten ki izélte Adámot a' Paradiscombol.* L. Ate tåmpeb stallen sisa. H. *Izéld bé a' lovat az istállóba.* Intromitte equum in stabulum. L. *Atei* udnats ijan? Quando mortuus est? Hungrus Adverb. Interrogandi ex suo *Izé* facere non potest. At potest facere Adv. Temporis. *Izékor.* Tunc.

Hic memoranda sunt etiam quaedam Impersonalia, quae omnia superius prolata, de multifaria verborum significatione, ulterius confirmant.

Lapponice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Atza.	Árad.	Aqua exundat.
Rååededa.	Hajnallik. Pitymallik.	Aurora videtur.
Avvieda.	Szivarog.	Transmittit liquorem.
Zjuckuoda.	Világosodik.	Lucescit.
Etcuoda.	Estveledik.	Vesperascit.
Wieckuoda.	Szürkül.	Crepusculum instat.
Zjerguo.	Zörög. Dörög.	Tonat.
Zjåsosta.	Hidegedik.	Aer frigescit.
Jelecasta.	Tisztul.	Serenat.
Muåtta.	Havaz.	Ningit.
Arwa.	Esik.	Pluit.
Zuormasta.	Jégesik.	Grandinat.

Paradigma Verbi Subſtantivi Lapponum.

L. Le. H. Leſzſz. *Lat.* Eſt.

Ind. Praeſ. I.

S. Leb.	*ſive.* Mon leb.	H. Leſzek.	Lat. Sum.
Leh.	Todn leh.	Léſzſz.	Es.
Le.	Sodn le.	Leſzſz.	Eſt.
Pl. Lepe.	Mije lepe.	Leſzünk.	Sumus.
Lepet.	Tije lepet.	Leſztek.	Eſtis.
Låh.	Sije låh.	Leſznek.	Sunt.

Praeſens II.

Mon-leb orromen. H. Leſzek öröként. Lat. In eo ſum, vt ſim.

Imperf. I.

S. Lijeb.		
Lijih.		
Lei.		
Pl. Leime.	H. Lejünk.	Legyünk.
Leite.	Lejiték.	Legyetek.
Lejen.	Lejenek.	Legyenek.

Imperf. II.

S. Lijeb.	Lih.	Li.	Orromen.
Pl. Lime.	Lite.	Lijen.	Orromen.

Perfectum.

Mon leb orrom. H. Lettem. örököltem. Fui.

Plusq. Perf.

S. Mon. lijeb. Todn lih. Sodn li Orrom.
Pl. Mije leime. Tije leite. Sije lejen Orrom.

Futurum.

Mon kalkab orrot. H. én leſzek örökös. *Suecice.* Jag ſkal wara. *Ich werde ſeyn.*

Imperativus.

S. Orrom. Orro. Orros lekes. H. örökös legyek, légy, legyen. L. Sim. Sis. Sit. Eſto tu, Eſto ille.
Pl. Orrob. Orrote. Orroſe lekuſka. H. örököſök, legyünk, legyetek, legyenek.

Optativi Praesens I.

S. Mon litjab. *Hung.* Letjek, ledjek. Legyek.
Todn litjah. Letj. ledj. Légy.
Sodn litja. Letjen. ledjen. Legyen.
Pl. Mije litjebe.
Tije litjabet.
Sije litjeh.

Optativus Praesens II.

Mon litjab orromen.

Imperf. I.

S. Mon lulib. T. lulih. S. luli. H. Lennék. Lennél. Lenne. *Lat.* Essem. Esses. Esset.
Pl. Mije lulutme. T. luluite. S. lulun. H. Lennénk. Lennétek. Lennének.

Imperf. II.

Mon lulib orrot.

Perfectum.

Mon litjab orrom. L. Fuerim.

Plusquamperfectum.

Mon lulib orrom. *Lat.* Fuissem.

Futurum.

Mon kalkatjab orrot. *Lat.* Fuero.

Alterum Futurum.

Mon kalkib orrot.

Infinitivus.

Orrot. *Lat.* Esse.
Orrot kalket. Futurum esse. — — Futurum.
Orron. Orroten. *Germ.* Indem man ist. *Lat.* In existendo. H. Léteközben. Létiben. Voltában. — Gerundium.
Orrotjet. Orroman. *Germ.* Zum da seyn. Ad. existendum. H. Léteire. — — — Supinum.

Participium.

Praes. Orroje. H. örökös. A' ki volt, lett, és örökült. *Lat.* Ens, qui est, vel manet.
Praet. Orrom. H. Volt. *Lat.* Qui fuit.
Fut. Orrojassa. H. öröküßülendö. Lejendö. *Lat.* Futurus qui erit.

Caetera,

Caetera, quae ad rem meam nihil conferre videbantur, in hoc Paradigmate notare breuitati ſtudens, ſuperuacaneum duxi.

Hic videt lector vocem *Kalkab*, et vocem *orromen*, *orrom:* partem conſtituere hujus Paradigmatis. Unde hae voces? Quoad vocem *Kalkab* notet velim Lector, eam originem traxiſſe ex Svecico: *Skal*, uti Futurum demonſtrat, quod Auctor Svecus per Phraſin *Jag ſkal wara*, exprimit. Haec vox *Skal*, oritur quidem ex Germanico *Ich ſoll*, verum tamen hodie ſignificat *Ich werde*, conſequenter, *Mon kalkab orrot*, ſignificat: *Ich werde ſeyn*.

Vt autem originem vocis *Orrom*, *Orromen* debita attentione ſcrutari, et intelligere poſſimus, omnes Phraſes, quas haec vox cum ſuis derivativis ingreditur, ſollicite notavi, ex *Lexico Lapponico Ihre*. Si ergo varias harum vocum ſignificationes lector attente contemplabitur; videbit eas, tam apud Hungaros, quam apud Lappones hodiedum adhuc in maximo uſu eſſe, conſequenter, voces *Orromen*, *Orrom*, *Orrot*, *Orro*, *Orros*, *Orrob*, *Orrote*, *Orroſt*, *Orron*, *Orroten*, &c. jure meritoque in Paradigmate verbi ſubſtantivi *Le* adhibitas eſſe. Sed per ſequentia res adhuc clarius eluceſcet.

L. Orrob. H. örökülök. örökösülök. L. Maneo.
L. Tanne mon orrob. L. Heic permaneo.
H. Itt én megörököſülök.
L. Sodn le orrom puorak ålme. Probus ille fuit vir.
H. ö volt örökké jo ember.
L. Orron orroje. Perennis.
H. örökkön örökké. In ſecula ſeculorum. Semper.
L. Orroje. Ens. Qui eſt, vel manet.
H. örökös. Haeres. Aeternus. Sempiternus. Perennis.
L. Ikkat orroje. Perpetuus. Perennis.
L. Ikkat. Perpetuo. In ſempiternum.
H. Mindég. Perpetuo.
L. Ikkat årroje Jubmel.

H. Mindég örök Isten. Deus qui manet in aeternum.
L. Orrom. Orro. Mansio. Habitatio.
H. örök. örökség.
H. öreg. Senex. A ki eleitölfogva az *örökségbe* lakott.
H. Meg *örökült*, meg *öregült*. Qui semper in haereditate sua habitauit: perennis, inveteratus, senex factus est.
L. Orrob takkai tasa. Manere coepit hic.
H. örökülni kezdett itt.
L. Orro podda. Mansionis tempus.
H. öröküsülés ideje. Lakás ideje.
L. I Orrob takka hálemest. Quam maxime est garrulus.
H. örökké fog tsevegni.
L. Orrom. Essentia.
H. örök. örökösség. örök valoság.
L. Orrotakes. Essentialis.
H. örökitett. örökös. Változhatatlan. Állandó.
L. Orromes kauto. Respectu essentiae suae.
H. örökségere nézve.
L. Orrom nuope. Levamen. Laxamentum.
H. öröm napja. Gaudii dies.
L. Orrojem. Cessatio.
L. Orrot. Orrotet. Manere. Habitare.
H. örökülni. öröküsülni. örökitni. örökösitni. örökösödni. örökössé lenni. örökké egy hellyt mulatni.
L. Orroteje. Commorans. *Participium.*
H. öröküsülö. örökösödö.

Experiamur, utrum originem quatuor horum verborum, (quibus partim Hungari, partim Lappones, in exstruendo aedificio Paradigmatis Verbi substantivi usi sunt;) ex antiquitate quasi eruere, et modernis oculis visibiliter sistere possumus. Ponamus omnes has voces quae hoc Paradigma ingrediuntur, olim seorsim totidem verba regulariter conjugata fuisse, adeoque exstitisse quatuor verba regularia: *Vagyok, Valok, Leszek, Örökülök*, quod sanae rationi valde consentaneum est. Regularis horum Verborum Conjugatio necessario ea debuit fieri, quam tabella sequens exhibet. At lapsu temporis, magna pars horum Paradigmatum exolevit, et quidem nominanter ea, quae cursivis litteris impressa est. Reliquae

liquae autem partes, tanquam rudera nostrae linguae grammaticalia ad hunc usque diem adservatae sunt, ex quibus tandem demum Paradigma nostri Verbi Auxiliaris, *Vagyon*, *Van* consutum, consarcinatum est. Hoc idem fecerunt Graeci, Latini, et aliae nationes, homines etenim, voces, tanquam signa conceptuum arbitraria, de seculo, in seculum, uti vestimenta, mutare, et recentiora veteribus adaptare consueverunt. Hoc clarissime videtur in Paradigmate verbi substantivi Latinorum, quod ex sex, aut septem diversis verbis conflatum est: *Sum*, *Esse*, *Fui*, *Ero*, *Facio*, *Forem*, *Futurus*. Nemo ergo contemplationes has grammaticales, meras chimaeras et somnia Rudbeckisantia nominare juste poterit. En tabellam quatuor verborum antiquorum.

Paradigma antiquum.				Paradigma hodiernum.	
			Indicativus.		
Vagyok.	*Valok.*	Leszek.	örökülök.	Vagyok.	Sum.
Vagysz.	*Valsz.*	Lészsz.	öröküösz.	Vagy.	Es.
Vagy. Vagyon. Van.	*Val.*	Leszsz.	örökül.	Vagyon.	Est.
Vagyék.	Valék.	Levék.	örökülék.	Valék.	Eram.
Vagytam.	Voltam.	Lettem.	örökültem.	Voltam.	Fui.
Vagyok.	*Valok.*	Leszek.	örökülök.	Leszek örökiilt.	Ero. Flo.
			Optativus.		
Vagyjak.	*Valjak.*	Legyek.	örökületjek.	Legyek.!	Sim.
Vagynék.	Volnék.	Lennék.	örökülnék.	Volnék.	Essem.
Vagyándok.	*Valándok.*	Lejéndek.	örökülendek.	Lejéndek.	Fuero.
			Infinitivus.		
Vagyni.	*Valni.*	Lenni.	örökülni.	Lenni.	Esse.
Vagyo.	Valo. Part. Praes.	Levö.	örökülö.	Valo.	Ens.
Vagyott.	Volt. Part. Praet.	Lett.	örökült.	Volt.	Qui fuit.

Notatu digna est inflexio negativa verbi substantivi *Est*, quae apud Hungaros aeque locum habet.

S. Ib le.	Hung.	Nem vagyok.	Non ſum.
Ib le.		Nem vagy.	Non es.
I le.		Nints.	Non eſt.
Pl. Epe le.		Nem vagyunk.	Non ſumus.
Epet le.		Nem vagytok.	Non eſtis.
Âh le.		Nintſenek.	Non ſunt.

Adverbium negativum Hungarorum, in tertia ſingulari et plurali, cum verbo ſubſtantivo in unam coaleſcit vocem.

De Adverbiis.

Dantur nonnulla Adverbia lapponica, quae hungaricis idem ſignificantibus ſimilia ſunt, aut ſaltem Terminationes ſimiles habent, ut: L. Hijt. *Huc.* H. Itt. Itten. Ide. L O wai, Wajpie. *Oh utinam.* H ó vajha. L. Jabmemlaäcka. *Moriendo.* H. Haldoktólag.

Comparantur Adverbia Lapponum, ſicuti apud Hungaros.

L. Hwuållen,	hwuålleb,	hwuållemudz.
H. Alá,	alább,	leg alább.
Infra.	*inferius.*	*infime.*
L. Siſte.	ſiſkeb.	ſiſkemus.
H. Benn,	bellyebb.	leg bellyebb.
Intus,	*interius.*	*intime.*
L. Mangield,	mangieb.	mangiemudz.
H. Hátul,	hátrább.	leg hátrább.
Poſtice,	*poſterius.*	*poſtreme.*
L. Lacka,	lagab.	lamudz. *vel* lakkabut.
H. Közel,	Közelebb.	leg közelebb.
Prope,	*propius.*	*proxime.*
L. Caſka,	caſkab.	caſkamus.
H. Bé,	bellyebb.	leg bellyebb.
Intra.	*interius.*	*intime.*

Inter-

Interrogatio, et responsio adverbialis Hungarorum apud Lappones evidenter obseruatur, ex. gr. H. Hányaslag? Hármaslag. *Lap*. Kallelaka? Holmalaka. *Quotuplici modo? Trifariam*. L. Jukkemlaka. H. Ivólag. Lat. *Modo ad bibendum idoneo*. L. Jerkmelaka. H. Okoskodólag, Okoson. Lat. *Prudenter*. L. Wuoigenenlaka. H. Lelkileg. *Spiritualiter*. Lap. Argeslaka. H. Félöleg. Lat. *Timide*. Lap. Puoraklaka. H. Jobbatskálag, Jobbatskán. Lat. *Aliquatenus bene*.

Adverbium kukken. *Longe* varias motus de loco, vel ad locum modificationes admittit attentione dignas, vt: L. Kukken. H. Meszsze. Lat. *Longe*. L. Kukket. H. Meszsziinnen, Meszsziil, Meszszíröl. Lat. *Ex longinquo*. L. Kukkas. H. Meszszire. Lat. *In longum, ad locum remotum*.

De Praepositionibus.

Praepositiones Grammaticorum, Hungari, Lappones et Finni, jure Postpositiones nominare possunt, illae enim vocibus ferme omnes postponuntur. Sunt autem hae Postpositiones duplicis generis; solitariae, et sociae. Solitarias nomino illas; quae extra conjunctionem cum vocibus, solitarie adhiberi, et intelligi possunt. Socias autem illas, quae cum vocibus conjunctim occurrunt.

Sunt autem nonnullae Postpositiones, quibus Pronomina personalia praeponuntur, quapropter hae possessivae evadunt, ut:

L. Mijen kaskan.	Tijen kaskan.	Sijen kaskan.
H. Magunk közt.	Magatok közt.	Magok közt.
L. *Inter nos.*	*Inter vos.*	*Inter se.*
L. Mo diet.	To diet.	So diet.
H. Magamért.	Magadért.	Magáért.
L. *Propter me.*	*Propter te.*	*Propter se.*
L. Mo-kum.	To-kum.	So-kum.
H. Magammal.	Magaddal.	Magával.
L. *Mecum.*	*Tecum.*	*Secum.*

Dantur Terminationes quaedam, quae Nominibus adjectae, apud Lappones et Hungaros casus varios formant, apud Latinos autem nonnisi solis Praepositionibus reddi possunt, ut: Attje-st. Hung. Atyá*bol*. *Ex patre.* Attjes-*ne*. H. Atyá*ban*. In patre. Attj-*in*. H. Atyá*val*. Cum patre. Attje-*tak*. H. Atyát*lan*. Sine patre. Sed omnium frequentissime occurrit terminatio, *n*, quae Hungaris etiam valde familiaris est, ut: Sijtha-n. H. *A Major-on*. Per villam. *Cask-an*. H. *A Közep-in*. Per medium. Nipi-n. H. *Kési-n*. Per cultrum. Almatj-en. H. *Ember-en*. *Emberé*. Per hominem, Hominis.

Syntaxis.

Linguam Hungarorum, Lapponum et Finnorum, quoad Nominum Terminationes, Declinationem, Comparationem, Pronomina, Suffixa, Verba, et Praepositiones, plurimum interse convenire vidimus. Superest investigatio similitudinis modi construendi, quam si stabilire potero; argumentum inter reliqua asserti mei fulcimina obtinebo palmarium.

Non est mihi propositum, singulas hic repetere Syntaxeos Regulas, et obvia quaevis in medium

pro-

proferre constructionum exempla. Constat enim dari Regulas quasdam syntaxeos universales, in quibus plurimae nationes inter se conveniunt, uti sunt: Convenientia Relativi cum praecedente substantivo, et Interrogativi cum suo Redditivo: Praecedentia Nominativi, in societate Verbi personalis, et Adverbii; Regimen Verbi Activi, cum Accusativo juncti, item Infinitivi, cum casu proprii sui verbi &c.

Convenientissimum ergo ad rem meam judico, talia adferre exempla, quae linguae hungaricae, lapponicae et finnicae ita sint propria; ut illa in lingua latina, germanica, aliisque europeis vix exprimi, vel saltem non sine Periphrasi reddi possint. Principem inter talia exempla locum obtinebit, Propositio logica sine copula: *Homo* est *mortalis*. H. *Az Emberhalando*, item. Terminatio Adjectivorum, et Numeralium, cum substantivis constructorum, invariata, observavi etenim Adjectiva, et Numeralia Lapponum, et Finnorum Substantivis juncta, per omnes Casus et Numeros invariata manere, quod Latinis, Germanis, Italis, Gallisque esset impossibile, vt: H. Jo ember. *Bonus homo.* G. Jo emberé. *Bonus hominis.* D. Jo embernek. *Bonus homini.* Plurali: Jo emberek. *Bonus homines.* H. Száz aranyot adott. *Centum aureum dedit* &c. Sed de his, et similibus suo loco plura.

Observatio 1.

Adjectivum et Pronomen Possessivum praeponitur Substantivo ut apud Hungaros. Hic de convenientia Adjectivi cum Substantivo, (vt apud Latinos, aliosque,) Genere, Numero et Casu, ne vestigium quidem est, imo huic contrarium docebit Observatio 3. L. Walagas caaba. H. Katonás aszszony. *Virilis animae faemina.* L. Wackie palwieleje. H. Hü szolga. *Fidelis servus.* L. Jerbmaladz pardne. H.

H. Okos fiu. *Intelligens filius.* L. Ttjalmetes almats. H. Szemetlen ember. *Coecus homo.* L. Murkos peiwe. H. Ködös nap. *Dies nebulosus.* L. Tabdos pappa. H. Tudos pap. *Doctus pastor.* Mårtekes almats! H. Szegény ember! Szegény feje! *Miserandus homo!* L. Ijedtzam parduai. H. Magam gyermekemnek. *Proprio meo puero.* L. Ijedtzam njalmai. H. Magam szájamban. *In proprium meum os.* L. Mijen attje. H Miatyánk. *Noster pater.* Bene. L. Attje mijen. H. Atyánk mi. *Pater noster.* Male. L. Muo acka. H. Én feleségem. *Mea uxor.* Bene. L. Acka muo. H. Feleségem én. *Uxor mea.* Male. L. Muo pådnagam. H. Eu kutyám. *Meus canis.* Bene. L. Pådnagam muo. H. Kutyám én. *Canis meus.* Male.

Observatio 2.

Si vero Pronomen separatum, aut suffixum, seu Nomen Possessivum intercesserit; tunc Nomen Substantivum Adjectivo praeponitur, ut: L Pardnad *lä* zjuorpe. H. A. Fiad-bolond. *Filius tuus est stultus.* L. Pådzupm *lä* luobdag. H. A' Szarvasom-sánta. *Cervus meus est cespitator.*

Observatio 3.

Adjectiva, et Numeralia Substantivis juncta, per omnes Casus, et Numeros invariata manent, ut: L. Denkewes almats. H. Kövér ember. *Obesus homo.* Genitivo: L. Denkewes almatsa. H Kövér emberé. *Obesus hominis,* non: *Obesi hominis* Dativo: L. Denkewes almatsi. H. Kövér embernek. Acc. L. Denkewes almatsa. H. Kövér embert. *Obesus homini. Obesus hominem. Obesus homines. Obesus hominibus &c.* L. Wit laipe. H. Öt kenyér. *Quinque panis,* non: *panes.* L. Kaktse japit wiesoi. H. Nyoltz esztendöt élt. *Octo annum vixit,* non: *annos.* L. Åktse peiwe. H. Kilentz nap. *Novem dies. Neun Tag,* non: *Tage.*

Obser-

Observatio 4.

Appositio fit more peculiari Hungarorum; dum duo vel plura Substantiva in Nominativo ita sibi invicem junguntur; quod prius semper Regens substantivum, secundum vero Rectum dici possit, ut: L. Njuktja tâlke. H. Hattyu toll. *Cygnus pluma,* quasi diceres: *Cygni pluma.* L. Biâllo njuoktem. H. Harang ütö. *Campana pistillum,* quasi: *Campanae pistillum.* L Pana kritjem. H. Fogfajás. *Dens dolor,* quasi: *Dentis dolor.* L. Silba suârmas. H. Ezüst gyürü. *Argentum annulus,* quasi: *Argenti annulus.*

Observatio 5.

Valde obvia est repetitio ejusdem substantivi, aut adjectivi, Emphaseos causa, praecipue in exclamationibus, ut: L. Jubmieladzam Jubmieladzam taga nu puorist mu cuodo! H. Istenem Istenem, tégy ollyan jol velem! *Deus mi Deus mi facias tam bene erga me!* L. Caaba caaba oatti ijetzadt! H. Menyetske menyetske vigyázz magadra! *Mulier mulier cave tibi.* L. Kieura kieura almats. H. Erös erös ember. *Fortis fortis homo.* L. Jagest jagkai. H. Esztendöröl esztendöre. *De anno in annum.* L. Peiwest peiwai. H. *Naprol napra.* De die in diem. L. Pahadt pahabbuo. H. Rosznál roszszabb. *Malo pejor.* L. Qwektasa qwektasa, kolmasa kolmasa mannin. H. Ketten ketten, Hármann harmann mentek. *Duo duo, tres tres iverunt.* L. Neljasa neljasa saddi. H. Négyet négyet küldött. *Quatuor quatuor misit.*

Observatio 6.

Pronomina demonstrativa Substantivis juncta, aeque invariata manent, uti Adjectiva, in Obs. 3. si autem sine Substantivo occurrunt, tunc declinantur, ut:

L. Adte

L. Adte tuåm ålmai. *Da illi homini.* Bene.
H. Add amaz embernek.
L. Adte tuåfa ålmai. *Da illi homini.* Male.
H. Add amannak embernek.
L. Adte tuåfa. *Da illi.* Bene.
H. Add amannak.

Obſervatio 7.

Non ſubſtantiva, ſolum ſed Numeralia etiam evadunt Poſſeſſiva, quae tunc ſignificationem aliis linguis vix exprimendam acquirunt, ut:

L. Monnu cuohtas pådta, vel.
L. Mijaſt qwektes pådta, vel.
L. Qwektes mijaſt (pådta).
H. Kettőnk el jött.
Noſtri δυας venit. Unſer zwey ſind angekommen.
L. Mijn witas manai.
H. ötünk elment.
Noſtri πεντας ivit. Unſer fünf ſind weggegangen.

Obſervatio 8.

Subſtantivum cum ſubſtantivo conſtructum in Dativo Caſu ponitur ad exprimendam poſſeſſionem, ut: L. Padnagi padnag. H. Kutyának kutyája. *Cani canis*, *Dem Hunde Hund*, non: *Des Hundes, Hund*. L. Welkes repenakh låch koddum. H. A' fejére a' rokáknak megöletett. *Albae vulpium ſunt occiſae;* i. e. illa pars vulpium, quae alba erat. L. Jabaladz ålmuch låch jabmam. H. A' gazdaga az embereknek meg holt. *Divites hominum ſunt mortui.*

Obſervatio 9.

Latinorum *habeo*, et Germanorum *Ich habe* Hungarus nunquam aliter niſi per voces duas: *Eſt mihi*, *Es iſt mir*, exprimere ſolet, hoc idem facere video Lappones, ut: L. Muuſt lå rudta. H. Nekem van pénzem. *Mihi eſt pecunia.* L. Attjeſt lå ſkautzja. H. Atyának van bajuſzja. *Patri eſt myſtax*, v. *barba.*

L. Le

L. Le musne Kirje. H. Van nekem könyvem. *Est mihi liber.* L. Lå tusne tawereh. H. Vagynak neked Kintseid. *Sunt tibi opes.* L. Zjuorpe pardne lå tuust. H. Bolond fiad van neked. Stolidus filius est tibi. L. I le mune pednik. *Non est mihi pecunia.* H. Nints nekem pénzem.

Observatio 10.

Verbum Substantivum Lapponum *le*, *est*, Verbo Substantivo Hungarorum *van*, contrariam videtur habere Constructionem, illud enim in Propositione Logica vices subit Copulae, uti Verba Substantiva Linguarum europearum, ex gr. L. Pardnad *le* zjuorpe. *Filius tuus est stolidus.* Hoc vero apud Hungaros per Ellipsin quasi omittitur, ut H. A'te fiad - bolond. *Tuus filius - stolidus.*

Huc pertinent exempla sequentia:

L. Jubmel le puorak. *Deus est bonus.*
H. Az Isten — jo.
L. Manna le niorach. *Infans est debilis.*
H. A Gyermek — nyomorék.
L. Ki le mo owånek? *Quis est meus inimicus?*
L. Ki — azén ellenségem?
L. Mo widuo le tatt. *Meum officium est hoc.*
H. Azén kötelességem — az.
L. Muo tatt le padnag.
H. Enyim az a' — Kutya. *Meus iste est canis.*
L. Mi le Jubmel? *Quid est Deus?*
H. Mi — az Isten?
L. Puorak le tatt. *Bonum est illud.*
H. Jo — az.

Suspicio hic justa mihi suboriri videtur, Auctores Suecos per analogiam tantum linguae suae, et omnium fere europearum, Verbum Substantivum *est le* in omni Propositione Logica Copulae loco interponere. At si forte linguam Lapponum penitius

 scrutaii

ſcrutari inciperent, et uſum Verbi Subſtantivi *le* in rudi Lapponum Confabulatione peculiari attentione obſervarent; tunc forte demum Ellipſin ejus in plurimis Phraſibus animadverterent, non ſecus ac nos illam in lingua noſtra hungarica animadvertimus. Expertus loquor, et juſta de cauſa mihi nata eſt ſuſpicio. Etenim Hungari linguam Valachorum mixtim in Tranſilvania degentium ita hungarizaverunt, ut hodiae numeroſae Conſtructiones juxta Syntaxin hungaricam, et directe contra genium linguae valachicae formari conſueverint. Nominatim autem haec ipſa conſtructio contrariam paſſa eſt metamorphoſin, In Tranſilvania dicunt: V. *Domnu noſtruj bogat.* Dominus noſter *eſt* dives. V. *Proſtu nuj bogat.* Ruſticus non *eſt* dives. Hanc ellipſin evidenter committere ſolent ad normam Hungarorum; nam Valachi, in Moldavia, et Valachia Tranſalpina degentes: *Domnu noſtru* jeſte *bogat. Proſtu nu* jeſte *bogat* dicere ſolent, adeoque gentilitium ſuum Verbum Subſtantivum *jeſte* conſtanter adhibent, eo quod in his regionibus nullum cum Hungaris commercium habeant.

Interea ſerio notet velim Lector Suecus; Hungaros non in omni prorſus conſtructione abjicere Verbum Subſtantivum: *eſt*, *van*, ſed praecipue in conſortio Participiorum et Adverbiorum illud adhibere, vt L. Tabben le attjam. H. Itt van atyám. *Hic eſt pater meus.* L. Tabrekésne le. H. Felſzegezve van. *Affixum eſt.* quaſi: *Affigendo eſt.* L. Taſsine leb mon. H. Itt vagyok én. *Hic ſum ego.*

Ex magna hac Ellipſeos Verbi Subſtantivi frequentia ſequitur, notatu digna illa Linguae hungaricae proprietas, quod Hungarus totam orationem ſcribere, et longum ſermonem ſerere ſine ullo adhibito *Verbo* poſſit. Exempli gratia ſit brevis hice ſermo.

A' Svekusok, Németek, 's más europai nemzetek elött, egyáltaljában nem kis tsuda a' mi idöszó nelkül valo beszéllésünk, és irásunk, kiknek nyelvek e' részben hajthatatlan. De valamelly idegen nemzetbeli tudosok a' mi nyelvünknek jártas és nyomos esmeröi, azok elött nem mese annak ezen jeles tulajdonsága; hanem inkább igen nevezetes egy disze, ékessége, fontossága, és rövidsége. Mi is e' nélkül a' magyar beszéd, és irás? Hanem tsak valami déák, német, frantzia foltokbol öszve toldozott foldozott rongy, mellynek olvasása egy ma feltámodando Zrinyi Miklos, vagy Gyöngyösi elött nevettséges, értése lehetetlen, és követése tsömör.

Nesztek hát a' kults Kedves Magyar Ifjaim nyelvünk ékességeinek leg titkosabb kamarájára, melly nyitva mindnyájatoknak, mihelyt a' leg régibb Magyar irók fontos velössége a' ti mindennapi mulattságos olvasástoknak tárgya. Nem álom ez, 's nem tsupa képzelödés, amaz orra fintsolgato tudákos Korpádiként; hanem nyelvünk igaz ösi szép tulajdonságainak szemes visgálásán épült tapasztalás, melly minden elött; valaki egyszer nem izevesztett, 's nem déák, német, tot korts; á leg elsö tekintetre is nagyon szembe tünö remek szépség.

Observatio II.

Infinitivi construuntur cum Verbis, et cum Casibus suorum Verborum, ut: L. Mannam jugkat. *Eo bibere*, v. *bibitum*. H. Megyek inni. L. Mudduo mannama. *Tempus ire*, v. *eundi*. H. Ideje menni.

Hic reflectendum est ad ea, quae in capite Verborum de Infinitivis dicta erant.

Infinitivi Verborum Determinatorum adſciſcunt ſibi per omnes Numeros, et Perſonas Verbum *Kell* vel *illik*, ſed in Lapponico ſine tali Verbo quoque ſtare poſſunt; ut:

L. S. Jaackedinam.	H. Hinnem	kell vel illik.	Credere mihi	oportet.
Jaackedinad.	Hinned		Credere tibi	
Jaackedines.	Hinnie		Credere ſibi	
Pl. Jaackediniemе.	Hinnünk		Credere nobis	
Jrackediniede.	Hinnetek		Credere vobis	
Jaackedinaſa.	Hinniek		Credere ſibi	

Obſervatio 12.

Participia Perſonam ſignificantia, ſi Poſtpoſitione augeantur locum actionis ſignificant, ut: L. Lâm porriem. H. Evöben vagyok. *Sum in edente.* i. e. in loco comeſtionis. L. Lâm mannien. H. Menöbe vagyok. *Sum in eunte.* H. Aratoba vagyok. *Sum in metente.* i. e. in loco meſſis.

Obſervatio 13.

Familiariſſimum eſt Hungaris ex Participiali Adjectivo, unam quaſi vocem compoſitam cum Subſtantivo, cui junctum eſt formare. Idem reperio apud Lappones, ut: L. Muârra zjuâppie. H. Fa vágo. *Praeciſor arborum.* L. Haawet alckuodeije. H. Seb gyogyito. *Sanans vulneris*, ſeu: *Chirurgus.* L. Wierbme zjuttadeije. H. Hálo foldozo. *Reſarciens retis.* L. Sielluo cohzjehteije. H. Lelkekre vigyázo. *Advigilans animae.* L. Sielluo piebmuoeije. H. Lélek legeltetö. Lelki páſztor. *Paſtor animae. Paſcens animas.*

Obſervatio 14.

Emphatice conſtruuntur Participia cum ſuis propriis Verbis, ut: L. Pora porai. H. Éve ett. *Edendo*

Edendo comedit. L. Jaucka jauckai. H. Veſzve veſzett. *Pereundo periit.* L. Tahpſa tahpſai. H. Tünve tünt. *Evaneſcendo evanuit.* L. Siunieda ſiuniedam. H. Aldva áldom. *Benedicendo benedicam.* H. Várvá vártam. Kérve kértük. Adva adták. *Expectando expectavi. Rogando rogavimus. Dando dederunt.*

Obſervatio 15.

Poſtpoſitiones Subſtantivis adnexae magnam in loquendo et ſcribendo brevitatem conciliant, ut: L. Peiweſt peiwai. H. Napról napra. *De die in diem.* L. Jageſt jagkai. H. Eſztendöröl eſztendöre. *De anno in annum.* L. Ohm manna to pira. H. Hir mene te irántad. *Fama perlata eſt de te.* L. Ednam luſa. H. Anyámhoz. *Ad matrem meam.* L. Attjes luthe. H. Atya elött. *Coram patre.* L. Turwe paijel. H. A páſinton fejül. *Supra ceſpitem.* L. Ware kuoren. H. Hegy körül. *Circa montem.* L. Wuone kasni. H. Erdö között. *Intra ſylvam.* L. Ednam nala. H. Anyámnál. *Apud matrem meam.* L. Aita mangelt. H. Templom megett. *Pone templum.* L. Manpir lepet hålemen? H. Miröl van beſzéd? L. Tan atanpira. H. Ama'ról. *De quo eſt ſermo? De eo.* L. Mo ja to kaſkan. H. Én-és te közötted. *Inter me et te.*

De Similitudine Vocum hungaricarum, cum vocibus lapponicis, et finnicis.

Perluſtratis omnibus, ſimilitudinis Linguae hungaricae cum lapponica, et finnica gradibus, devenio tandem ad ultimum, quem ego quidem leviſſimum judico, licet alii momentoſiſſimum eſſe cenſeant. Eſtque is, Similitudo vocum lapponicarum et finnicarum cum hungaricis.

Sunt multae voces in his tribus linguis, quae interſe tantopere conveniunt, ut iisdem characteribus deſcriptae, eandem quoque habeant ſignificationem. Has ergo vel pueri, easdem eſſe cum vocibus hungaricis, facile dijudicabunt. At multo plures reperi tales, quae quidem non eandem directe ideam ſed illi maxime vicinam exprimunt, quas proinde ex eadem radice natas eſſe nemo inficias ibit. Conſtat enim inter eos, qui variarum linguarum cognitionem ſibi acquiſiverunt, nullam fere vocem in duabus diverſis linguis reperiri, quae in utrisque, aequalem haberet ſignificationis ſuae extenſionem, ſed eandem, in hac lingua ad dextram, in illá vero, ad ſiniſtram quaſi deflectere, et nouam ſibi acquirere ſignificationem. Exemplo nobis eſſe poteſt vox *manus*, quae primo intuitu fixam ſatis habere videtur ſignificationem; at penitius ſcrutanti tales in diverſis linguis occurrunt phraſes, in quibus vocis hujus ſignificatio, a ſua prima et phyſica mirum quantum deflectit ſignificatione. Latinus dicit: *Manus militum.* Italus dicit: *Metter mano.* Calumniari. *Giuoco di mano.* Fraus. *Far man laſſa.* Nemini veniam (pardon) dare. Gallus: *Un main de Papier.* Chartae ſcapus. *Donner la main a un cheval.* Habenas equo remittere. Germanus: *Vor der Hand. Nach der Hand.* Primo. tandem. *Vorhand im Spiele oder ſonſt haben.* Primatum in luſu aut alio negotio habere. Anglus phraſi: *Cool hand* varias exerit notiones quas Latini per voces: *indifferens*, *frigidus*, *alios deſpectui*, *contemptui habens*, reddere ſolent. Hungarus autem per vocem, *Kezes* manu praeditus *obſidem* exprimit; *Kezet adni.* Manum dare. Promittere, per phraſin autem *Négy kéz láb máſzni: Quatuor manibus, pedibusque repere;* idem, quod Germanus per Verbum *Kriechen*, notare ſolet. Quis non videt, has ſex nationes, valde obviam hanc vocem

manus

manus fex diverfis adhibere fenfibus, et quidem interfe valde differentibus? Has idearum una eademque voce expreffarum magnas diverfitates, a prima jam juventute notaveram. Igitur opere pretium duxi quasdam hic adferre voces lapponicas, et finnicas, quae etfi cum hungaricis non eandem, fed vicinam certe notent ideam, ex eodem prorfus fonte promanaffe clare videri poffunt.

Lap. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Scaaiam.	Vociferor.	
	Os meum.	*Szájam.*
	Vociferor.	*Szájaſkodom.*
Niaulos.	Limofus.	
	Salivofus, Lippus.	*Nyálas.* Tſipás.
Njuolga.	Rectus.	
	Protenfus. Tenax. Mucofus.	*Nyúlós.*
Skuife.	Stupidus.	
	Turpis. Foedus.	*Tſuf.*
Rusna.	Nebula.	
	Deformis.	*Rusnya.*
Swafkes.	Agilis. Celer. Velox.	
	Robuftus. Athleticus.	*Vaſkos.*
Sålke. Sålka.	Tigillum.	
	Feftuca. Pertica.	Szál. Szálfa. Rud. *Szálka.*
Tele.	Nix compacta.	
	Hyems.	Tél. *Tele.* Poffeffive.
Tolok.	Stabilis. Firmus.	
	Res. Serium. Opus.	*Dolog.*
Torho.	Fatuus.	
	Fragilis. Friabilis.	*Torha.*
Urut.	Organum muficum.	
	Tuffis.	Hurut.
Ålme.	Vir.	
	Animus. Ingenium.	*Elme.*
	Ingeniofus.	Elmés.
Åfketem.	Fiducia. Confcientia.	
	Conjuro. Fidem deponere cogo.	*Eſketem.*
Åfkotet.	Perfuadendo inducere.	

Lapp. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Alme.	Coelum.	
	Pomum.	*Alma.*
Aratafit.	Colligere reliquias.	
	Meſſis.	*Arátas.*
Auke.	Utilitas.	
	Ratio.	Ok. *Oka.* Poſſ.
Cova.	Durus.	
	Silex.	*Kova.*
Zijcko.	Canis foemina.	
	Hinnulus. Pullus equinus.	*Csikó.*
Negga. - -	Avarus.	
	Superbus. — — —	*Negédes.*
Ådtjot. - -	Accipere.	
	Dare. — — — —	*Adni.* Adjad. *Imperat.*
Idied.	Mane.	
	Tempus.	*Idő.*
	Tempeſtive. Matutine.	*Idején.* Jokor. Joreggel.
Idedis.	Matutinus.	
	Tempore longo praeditus. Aetate gravis.	*Idős.*
Ajek.	Fons.	
	Labium.	*Ajak.*
Ajekats.	Fonticulus.	
	Labiolum. *Diminutiv.*	*Ajakatska.*
Hardo.	Humerus.	
	Portator. Dolium.	*Hordo. Hordozo.*
Hitet.	Negare.	
	Perſuadet.	*Hitet.*
	Fidem; in Accuſativo.	*Hitet.*
Jaggar.	Aridus.	
	Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	*Agár.*
Kadva.	Membrum genitale muliebre. Uterus.	
	Laetitia. Exultatio.	*Kedv.* Kedve. Poſſ.
Kaupok.	Urbs.	
	Porta. Portae. *Plur.*	Kapu. *Kapuk.*
Keiwes.	Levis.	
	Paucum. Parum.	*Kevés.*
Laptet.	Elevare.	
Laptjet.	Evolare.	
	Pila.	*Lapta.*

Lapp. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Rånd.	Artificium.	
	Ordo. Syſtema.	*Rend.* Rendtartás.
Muza.	Terra.	
	Campus.	Mező.

Dantur porro, voces plurimae, quas quidem Lappones et Finni orthographia valde differenti ſcribunt, etenim Grammatici certant, et adhuc ſub judice lis eſt, attamen ego ſimilitudinem, licet interdum longe petitam, in his etiam ſubolfacio. Quod autem voces has hungaricis vocibus approximare, et per quosdam quaſi gradus aſſimilare valeam, quoita lectoribus ſimilitudinem in his obviam intuendam ſiſtam; in earum modificatione, et fabricatione conſonantes eo uſui accomodatas ſubſtituo, et vocales pro lubitu permuto, hoc enim linguae hungaricae proprium eſt, vocales ſaepe permutare, ut ex quibusdam vocibus clare patet: *Gyértya.* Candela, a variis dicitur: *Gyartya. Gyirtya. Gyortya. Gyurtya. Veres.* Ruber. *Vörös. Ember.* Homo. *Embör. Koporso.* Sepulchrum. *Kaparſo. Pénz. Pinz. Házat. Házot. Üveg. Eveg. Iveg. Kolts. Kults. Taplo. Toplo.* His ſimilia plurima reperiuntur in lingua hungarica.

Haec, et ſimilia, quae ſequens tabella ob oculos ponet, mihi abſurda, et imaginaria eſſe prorſus non videntur, licet obiter intuenti, et in Etymologiis eruendis inexercitato, ita appareant; certum enim eſt, vocabula per Seculorum decurſum valde immutari, abbreviari, vel prolongari, quod Latinae litteraturae, imprimis vero Diplomatices Studioſis notiſſimum eſt. Lectorum igitur aequo judicio committam, in condendis his originationibus, meam amplecti aut propriam fovere ſententiam.

Lapp. Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Hasittaja.	Incitator.	Huszitoja. Uszitoja. *Uszito.*
Palva.	Nubes.	Falva. Falve. Felvö. *Felhö.*
Telpe.	Jocus.	Telfe. Terfe. Tréfe. *Tréfa. Tréfa.*
Tima.	Anno prae-terito.	Timaj. Tamaj. *Tavaj.*
Tuowle.	Fomes.	Tovlo. Tavlo. *Taplo.*
Kiäl.	Vox lingua.	Ijel. Jel. Nyel. *Nyelv.*
Cuulen.	Audio.	Chulen. Chulom. Hulom. *Hallom.*
Kullett.	Audire.	Chullett. *Hallott.* Praet.
Warjo.	Umbra.	Varjék. Arjék. *Arnyék.*
Pallem.	Metus.	Fallem. Fellem. *Félem. Félelem.*
Hauckaja.	Latrator.	Ukkaja. Ukkáto. *Ugato.*
Elomies.	Messor.	Elömies. *élömives.* Arato. Életmives.
	Murarius.	*Kömives. Mies. Mives.* Operarius.

In his et similibus casibus, serio notet velim lector, Germanos et Nationes his vicinas (uti est Suecica, cuius Orthographia totum Lexicon Lapponicum *Ihre* scriptum est) frequentissime solere litteras sequentes secum invicem permutare.

p	scribunt loco	b vel f
t		d
d		t
g		k
s		z
c		ch vel h.
w		h
k qu.		g
c		k

Nonnullae harum vocum incremento initiali addito, illico originem hungaricam produnt; ut: F. Åjeldekes. *Obliviosus.* H. Elejdékes. Felejdékes. *Felejdékeny.* L. Astos. *Tardus.* H. Estes. *Restes.* L. Pelge. *Pollex.* H. Hüpelge. *Hüvelke.* L. Kådot. *Retardari.* H. *Akadott.* L. Luwas. L. *Humidus.* H. Oluvas *Olvadós.*

Aliae contra resecta una alteraque littera initiali, hungarice significant, ut: Waras. *Fur* Voroz. *Oroz.*

Oroz. Or. Orgazda. Ulkon. *Foris*. Kün. Ulkolen. *Extra*. Külön. Juoſkos. *Rigidus*. Uoſkos. Voſkos. *Vaſkos*. Kerſi. *Fuſus*. Erſi. Orſi. *Orſo*. Kullet. *Audire*. Khullet. Hullet. *Hallot*. Praet.

Animadverti praeterea quasdam voces ad Hiſtoriam Naturalem pertinentes, alias quidem ſignificationes ſed aeque ex Hiſtoria Naturali ſumtas adſumſiſſe, ut: *Roka*. Lapponibus: Caſtoreum, Hungaris: Vulpes. *Waſki*. Finnis: Cuprum, H. Ferrum. *Ketke*. L. Hyaena, H. Capra. *Zijcko*. L. Canis foemina. H. *Cſiko*. Pullus equinus.

Tam varia, et vaga eſt Scriptorum Lapponicorum Orthographia, ut de ea certi aliquid ſtatuere vix poſſibile ſit, tentamina etenim eorum ſunt adhuc nova; quae de anno in annum nova correctione indigent. Cum hi Scriptores maximam partem natione Sueci fuerint, quivis videt Orthographiâ eos Suecanâ uti debuiſſe. At hac in parte etiam interſe maxime differunt, quod ex ſequenti tabella clare patet, quam Henricus Ganander in Grammatica ſua Lapponica Lectoribus proponit, in qua quinque memorat Scriptores, diverſa Orthographiâ uſos.

Tornaeus.	*Gran.*	*Auctor anonymus.*	*Lund.*	*Fielſtröm.*	
Wuoſtes.	Wueſtes.	Wuoſts.	Wuoſtes.	Hweſtes.	*Primus.*
Puorre.	Puere Puore.	Buere.	Puorre.	Buǒre.	*Bonus.*
Wuognia.	Wueingen.	Wueingen.	Wuoinga.	Hweigenes.	*Spiritus.*
Wuolta.	Wueſt.	Wueſt.	Wuoſtai.	Hwueſt.	*Contra.*
Atze. Adtze.	AggieAckie. Agge.	AchieAdze.	Atze. Azze.	Attje.	*Pater.*
Jietz.	Jeg. Jeges.	Jegie.	Jedz.	Etz. Egje.	*Ipſe.*
Oidzod.	Aggud.	Aggiod.	Oitzot.	Adtiot.	*Accipere.*
Zjatzje.	Kiatzje.	Giatze.	Zjatze.	Tjatz.	*Aqua.*
Kotzot.	Kuggud.	Gåckiot.	Kotzot.	Kottiot.	*Vocare.*
Zjalme. Zialme.	Gialme.	Gialmie.	Zjalme.	Tjalme. Tzialme.	*Oculus.*
Almatz.	Almaz.	Almag.	Almagie.	Almats.	*Homo.*

Simile aliquid obſervo apud Hungaros in voce *Unus*, hanc enim diverſi auctores diuerſis modis ſcripſerunt:

Egy.	Edgy.	Edj.	Egj.	Eddj.	*Unus.*

Non

Non ergo mirabitur Lector me Hungarum, Orthographiâ meae Nationi receptâ scribentem, tam diverso ab his Auctoribus scribendi modo in brevi hoc Syllabo Lapponico-Finnico-Latino-Hungarico usum. Secus etenim me nunquam mei Provinciales intellexissent. Multo felicior tamen in omnibus his fuissem, si mihi viua ex voce, haec adnotata vocabula Lapponica et Finnica audire, et describere licuisset, tunc enim certi aliquid figere potuissem. At nunc, dum alieno, ut ajunt, ore edere cogor; non omnia, ea qua vellem adcuratione exprimere valeo. Spero tamen me ab Orthographiae modernae hungaricae gnaris, facile intellectum iri, quibus ex sequenti parallela relationem, quae est inter pronunciationem hungaricam, et lapponicam, atque finnicam, pervidere, et intelligere facile erit.

Orthogr. L. F.	*Hung.*
Zja.	tya.
Zje.	tye.
Zjo.	tyo
zju.	tyu.
thja.	tya.
tj. gi. ge. gy.	gy.
ttj.	gygy.
tza.	tza.
gie.	gye.
gia.	'la gya.
ky.	kü.
kie.	tye.
ſ.	z. ſz.
ſj hj.	ſ.
nj.	ny.
å.	o.
å.	é.
ő.	ö.
v b.	v f.

Quam

Quam necessaria esset adcurata vocum, per fixam et stabilitam Orthographiam scriptio, et distinctio, exempla sequentia monstrant. Cotzam. *Vigilo*. Codzam. *Mingo*. Cadzam. *Sorbeo*. Catzam. *Labor*. Cazjaam. *Interrogo*.

Aliquas voces hungaricas in Statu Suffixo, seu *Possessivo* notare necessum judicavi, cum illae hoc modo similitudinem cum lapponicis vel finnicis, evidentius ob oculos ponant.

Vocabula in primâ Columnâ cursivis litteris impressa sunt finnica, reliqua autem lapponica.

Quae inter vocabula hungarica, in tertiâ columnâ cursivis literis impressa sunt, ea proprie significationem vocabulorum lapponicorum, et finnicorum exprimunt; at reliqua quae rotundis literis sunt impressa, vel ad approximationem vocum hungaricarum ad lapponicas et finnicas pertinent, adeoque ficta sunt, vel vero aliquem Casum, Numerum, Tempus, Personam, vel Statum Suffixum (Possessivum) vocabuli istius constituunt, in quibus nimirum similitudo vocum primae columnae evidentius animadverti potest. Nonnulla horum sunt etiam Synonyma alia demum ideam aliquam vicinam significantia.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Adgam rudta.	Habeo pecuniam.	
Adtam mådtai.	Do gregi avium.	*Ádom mádarseregnek.*
Adde stalpai.	Da lupo.	*Add farkasnak.*
Aggam.	Animus meus infestus est.	*Aggodom.*
Aido.	Via, qua Lappones cum suis Rangiferis commigrant.	
	Janua.	*Ajto.*

Läppon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Ajetakes.	Quodcum impedimento peragi potest.	*Akadékos.*
Ajatallem.	Impedimentum.	*Akadalom. Akadék.*
Ajek.	Fons.	
	Labium.	*Ajak.*
Ajekats (Fonticulus).	Labiolum.	*Ajakatska.*
Aju.	Cerebrum.	Agyu. Nagy-agyu. *Agy.*
Ajutoin.	Cerebri expers.	*Agyatlan.*
Aita.	Templum.	
	Templum frequentans.	
	Religiosus.	*Aitatos.* Áhitatos.
Aita.	Sepes.	*Aitó.* Kerités. örizet.
Aitaan.	Sepio.	*Aitózom.* Békeritem.
Aidatoin.	Sepis expers.	*Aitótlan.*
Akt.	Unus.	Ekt. Egd. Edg. *Edgy. Egy.*
Akten mannet.	Una proficisci.	Ekten menni. Egden menni. Egyen menni. *Együtt menni.*
Aktetem.	Conjunctio.	
	Conjungo.	*Iktatom.* Bé-iktatom. Egybe szerkeztetem.
Ake. Ikå.	Aetas.	Ikö. Igö. *Idö.*
All inusitatum, inde derivantur 28 sequentes voces.		*Al.* Al-ház. Al-föld. Al-fele. Al-tiszt.
Alle.	Sub *ad locum.*	*Alá.*
Alla.	Sub *in loco.*	*Alatt.*
Alda.	Sub *de loco.*	*Alól.* Alóllam.-lad.-la.
Alas. Ales. Alaspåin. Alaskåsin. Alahalle. Alhalle.	Deorsum.	*Aláfele.*
Alahalla.	Infra.	*Alolfélöl.*
Alahalda.	Ex inferiore loco.	*Alolról.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Alakallans. } *Alalla.* }	In suo loco manendo quiete.	*Alolla.* Alatta.
Alatzen.	Subtus.	*Alatt. Alol.* Alatson. *Adjectiv.*
Alenen.	Fio inferior, desido.	*Alatsonulok.* Alájutok.
Alennan.	Submitto, humilio.	*Alázom.*
Aletan.	Humilior, dejicior.	*Aláztatom.* Alázodom.
	Sopio. Insoporo.	Álatom.
Alustan.	Fundamentum pono.	*állatom.* Állitom. Állapitom. Allkotom. Alkuszom.
Alendaminen.	Humiliatio.	*Alázás.* Alázmány.
Alendamatoin.	Non demissus.	*Alázatlan.* Alázhatatlan.
Alus.] *Alusta.*]	Substratum. Subjectum.	Alos. *Also.* Állat. Állatás. Alku. Alkalom. *Alamuszta.*
Aluskiwi.	Lapis fundamentalis.	Állás kövi. Alsokövi. Alkot-kövi. Fundamentom köve. *Szegeletkö.*
Alhainen.	Demissus.	*Alázatos.*
	Dormiturio.	Álhatnám.
Alin. Alimainen.	Infimus.	Alatson. Alázott. *Legalso.*
Alamainen.	Subditus.	Alávalo. Alámvalo. *Jobbágy.*
Alamaisus.	Subjectio.	Alázat. Alázas. *Alázatosság.*
Alamaisesti.	Subjectissime.	*Alázatoson.* Alázva.
Alat.	Zephyrus.	Élet. *Lehellet.*
Alestet.	Versus occidentem ire.	*Este* felé menni. Nap le-*este* felé menni.
[illegible]	Occidens sol. Vespera.	Estve.
Albes.	Vilis.	
Albetet.	Irridere. Blasphemare.	*Elvetett.* Megvetett. *Megtsusolt.* Alávetett.
Aldes. Alda.	Grates. Gratiae.	*Aldás.* Áldja. Isten.
Alge	Incipere.	

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Algestet.	Inceptare. *Diminutiv.*	Elgesztet. *Elkezdett.*
Algeje. Algeteje.	Qui quidquam inchoat,	Eleje. *Elkezdöje.*
Alke.	Facile.	Elke. Elge. Elege. 1 *Elég.*
	Satis.	Elég.
Alku,	Principium. Origo.	*Alku.* Alkotás. Alkotmány.
All. Allok.	Altus.	
	Erectus. Stans. Exaltatus.	*Allo.*
	Sto.	*Allok.*
Allates.	Quod rei alicui supponuntur, ut altius adtollatur.	Allás.
	Suppositio. Positio. Assertum. Demonstratio. Substantia. Essentia. Res creata, animal.	*Allatás.* Allat.
Alletet *infinit.*		
Alletem.	Altiorem facio.	*Allatom.* Felállitom.
Alm.	Verus, non fictus.	
	Fictum. Somnium.	*Alom.*
Alme.	Coelum.	
	Pomum.	Alma.
	Mens.	Elme.
Almats. Alma.	Homo.	
	Rationabilis. Ingeniosus.	Elmés.
Almes.	Dulcis.	
	Somnolentus. Dulci somno sopitus.	*Almos.* Edes *álom.*
Annan.	Do.	*Annál* egy Kitsit, Istók! *pro:* adnál egy kitsit.
Andelen.	Saepe do.	*Addogalok.*
Andaja.	Dator.	Adója. *Poss.* *Ado.*
Andamus.	Datio.	Adomás *Adomany.*
Andaminen.		
Andamatoin.	Qui non dat.	*Adatlán.*
Andias.	Beneficius.	Adó. Adakozo. Adogato.

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Debitor.	*Adós.*
Appi.	Socer.	Apa. *Após.* Ip. *Ipa.*
Annoppi. Noppi.	Socrus.	Annapa. Anapa. *Napa.*
Armeſt.	Aegre. Vix.	
	Libenter.	*örömeſt.*
Armes.	Miſerabilis.	
	Laetus. Gaudens.	*örömes.*
Arme.	Commiſeratio.	
	Gaudium.	*öröm.* öröme. *Poſſ.*
Ara.	Maturus.	Ere. Érö. *érť. Megért.*
Arates.	Reliquiae Cibi, vel prandii.	
Arataſit tjägget.	Reliquias colligere.	
	Meſſis.	Aratás.
Arek.	Lapidum congeries.	
	Foſſa. Fovea.	*árók.*
Arwo.	Pretium.	*áru.* Árra. Ára. *Poſſ.*
	Merces.	Áru.
Aſtos.	Tardus.	Eſtes. *Reſtes.*
Attje.	Pater.	*Atya.*
	Pater ejus. *Poſſ.*	Attja. Attya.
Attjegutjám.	Paterculus meus.	*Atyátskám. Dimin.*
Augurku.	Cucumis.	*Ugorka.*
Auke.	Utilitas. Uſus.	
	Ratio. Cauſa.	Ok. *Oka. Poſſ.*
Auwe.	Cingulum.	öv. *öve. Poſſ.*
Ata. } Atet. } De his vide in capite de verbis tranſitivis.		Izé. Izélni.
Arbats. Arbeje.	Vidua.	*Arva.* özvegy.
Ahkera.	Frequens.	*Gyakor.*

B.

Barko.	Cortex, imprimis betulae. Gemmae jam prorumpentes Salicis.	*Barka.* Füzbarka.
Beres.	Promeritus. Qui meruit.	*Béres.*
Bod,	Taberna.	*Bót.*

C.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Caaputetan.	Rador.	*Koptattatom.*
Caappan.	Manu rapio.	*Kapom.*
Caappet.	Quae abrafa funt.	*Kopott.*
Cacka.	Stercus hermanum.	*Kuka.*
Caima.	Cognominis. Qui eft ejusdem nominis.	*Koma.* (Gevatter)
Calmar. Calmaria.	Urbs Sveciae mercaturâ celebris.	*Kalmár.* (Mercator).
Cafzarà.	Falx.	Kafzor. *Katzor.*
Cafzi.	Reticulum.	*Kas.* Hálo modrafontkas.
Cafa.	Acervus.	Cafal. *Kazal.*
Catzon.	Video. Afpicio.	
Catzotan.	Videor.	*Katfongatom.*
Chala. Kal.	Pifcis.	*Hal.*
Cohco.	Tufsis.	Köhgö. Köhögö. *Köhögés.*
Coputan.	Pulfo. Ferio.	*Koppantom.*
Coputetan.	Pulfor. Ferior.	*Koppantatom.*
Coputus.	Pulfatio.	*Koppantás.*
Copiftelen.	Pulfito.	*Kopogtatgatom.*
Cova.	Durus.	
	Silex.	*Kova.*
Covat.	Lapides quibus Cerevifia coquitur.	Kovats.
Cuckoi.	Gallus.	*Kokas.*
Cuolen. *)	Morior.	Cholem. Holem. Halom. *Halok.*
Cuoletan.	Neco.	Halatom. Halni kénfzeritem. *ölöm.*
Cuoletetan.	Necor.	Halattatom. ölettetem. *ölödöm.*
Cuolema.	Mors.	Halomány. *Halál.*
Cuolewainen.	Mortalis.	*Halovány. Halando.*
Cuolewaifus.	Mortalitas.	Halováнyfag. *Halandofág.*

Lappon.

*) Litteram C, proculdubio pronuntiant Finni, ut *Ch.* Hungari autem C abjiciunt et h retinent.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Curcku.	Guttur.	Torku Nagy torku. *Torok.*
Curcumlucku.	Larynx.	Torkumluka .Torkomlika. *Gége.*
Cuulen.	Audio.	Chulen. Chulom. Hulom. *Hallom.*
Cuulutan.	Audiri facio.	*Hallatom.*
Cuullia.	Auditor.	*Hallo.*
Cuxitan.	Caſtigo.	Kuritom. *Huritom.*
Curitus.	Caſtigatio.	*Huritás.*
Curittaja.	Caſtigatór.	*Hurito.* Huritoja. *Poſſ.*

D.

Daggetet. Dinget.	Facere ut tundatur.	*Döngettet.*
Denkewesalmats.	Obeſus homo.	Degett ember. Dagadt ember.

E.

Edna.	Mater.	*Anya.*
Ednam.	Mater mea.	*Anyám.*
Edkits.	Momentum.	Egy Kits. *Egy kis* idö.
	Momento. Parumper.	*Egy Kiſség.*
Ei. Ji.	Nox.	éj. Ejtſzaka.
Ejet.	Errare. Delinquere.	
Ejegâtet.	Incipere delinquere.	Ejt. Ejti. Eſik. Megeſik. Vétkezik.
	Frequentativum.	*Ejtegetett.*
Eke. Ekkam.	Patruus major natu.	
	Frater minor natu.	*Ecſém.*
Ekkedes.	Veſpertinus.-	
	Hucusque.	*Ekkedig.* Eddig.
Ekewe.	Aeternus.	örökke. *örekké* valo.
Kåſse eked. Et. Ete. Etho.	Aliquando veſperi.	*Kéſö eſtve.*
	Veſper.	*Eſte. Eſtve.*
Ela.	Vividus.	*élö.* Eleven.
Elem. Eleme.	Vita.	*élelem. élet.*
Elemes.	Vitalis.	*élelmes.*
Elo.	Vita. Victus. Seges. Meſſis.	
Elåtys. *Elatus.*	Victus.	*élelem.*
Elaevaeinen.	Vivide.	*Elevenenn.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Elando.	Vivendi modus.	Elendö. *élés.*
Elåmå.	Vita.	Elelem. *élet.*
Elån.	Vivo.	Elem. *élek.*
Elåtån.	Suſtento. Alo.	Eletem. *éltetem.*
Elåtetån.	Suſtentor. Alor.	Eltettetem. el-ik.
Elesketen.	Victito.	Elesgetek. *élegetek.* *éldegelek.*
Elettäjå.	Altor.	Eltetö.
Elein.	Animal.	Elö. *élöállat.* Elemény.
Elocas.	Colonus.	Elökés. Elödi. *Lakos.*
Elomies.	Meſſor.	Elömies. Elömives. Elelem mives. *Arato.*
Aſtia.	Dolium.	Hordo. } Vox compoſita ad analogiam prioris.
Aſtiamies.	Doliarius faber.	Hordomives.

H.

Haaxi.	Navi.	Hacho. Håkjo. *Hajo.*
Hallok.	Inclinatus. Nutans.	Hajlok. *Hajló.*
Halal. Kalol.	Mors.	*Halál.*
Hampet.	*Latrare.*	*Ham! ham! ham! Onomatop.*
Harret.	Fremere. Canum more.	*Herregni.*
Hårfytån.	Irrito.	*Herregetem.*
Haſitan.	Canem incito.	*Uſzitom.*
Haſittaja.	Incitator.	Uſzittoja. *Poſſ. Uſzitto.*
Haſzutan.	Loquor confuſe.	*Hazuttam.* Mentior. in *Perf.*
Haſzutus.	Loquela inordinata. Mendax.	*Hazuttos.* Hazuttolni
Haſzuttaja.	Qui confuſe loquitur. Mendacem arguens.	*Hazuttolo.*
Hauckaja.	Latrator.	Ukkato. *Ugato.*
Hauckun.	Latro.	*Ugatok.*
Haucottelen.	Oſcitor.	*Aſitozom.*
Haucotus.	Oſcitatio.	Aſitás.
Hardo.	Humerus. Portator. Dolium.	*Hordo.* Hordozo.
Halem.	Loquela.	

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Audio loquelam.	*Hallom.*
Haracka.	Pica.	*Szarka.*
Harcka.	Mordax dictum.	
	Picus. Avis mordax, et loquax.	*Harkáj.*
Hald. Kold.	Luna.	*Hold.*
Halajlen.	Amplexor.	*ölelem.*
Halaileminen.	Amplexus.	*ölelmény.* ölelés.
Hallawa.	Albicans.	*Halovány.*
Häje.	Nuptiae.	*Hejje-hujja.*
Häikytän.	Sedo.	Hejhetem. *Hejheztetem.*
Häikytetän.	Sedor.	Hejhettetem. *Hejheztettetem.*
Häikytys.	Sedatio.	Hejhetés. *Hejheztetés.*
Heinä.	Foenum.	Héna. *Széna.*
Heitan.	Jacio.	*Haitom.*
Heitetan.	Jacior.	*Haitatom.* - ol. - ik.
Hecotan.	Cacchinno.	*Hakotálok.* Hahotán katzagok.
Hita.	Formula jurandi.	
	Juramentum.	Hit.
Hitet.	Negare.	
	Perſuadere.	Hitetni.
Huljun.	Moveor huc illucque.	*Hullok. Optat.* Hulljon.
Huljutan.	Quaſſo.	Hullatom. *Rázom.*
Huljutetan.	Quatior.	*Hullattatom.* -ol. -ik.
Humpa.	Stolidus. Hebes.	*Tompa.*
Huone.	Domus.	Hon. *Honja.* Hon vané apád? *Eſtne tuus pater domi?* It hon. *Domi eſt.*
Huonetoin.	Domo carens.	Honatlan. *Honnyatlan.*
Harmae.	Triplex.	*Hármas.*

I.

Idied.	Mane.	
	Tempus.	*Idő.* Időd. *Poſſ.*
Idedis.	Matutinus.	

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Tempore longo praeditus.	
	Senex.	*Idős.*
Ihra.	Adeps.	*Ir. 'Sir.*
Ihraan.	Ungo.	*Irazom.*
Ikaenae.	Omnino.	*Igen.*
Ikae.	Tempus.	Idö.
Ija. Yö.	Nox.	*Ej.*
Jiko.	Noctu.	Ejkor. *Ejfélkor.*
Ikke.	Quicunque.	Akki. A'ki. *Kiki. Akarki.*
Illotem.	Noxa. Injuria.	
	Injurio *afficio.*	Boſzſzuſággal. *Illetem.*
	Tactus, irritatio.	*Illetés.*
Ilo.	Gaudium. Laetitia.	
	Decorum.	*Illö.*
Ilapiltjo.	Nequam.	
	Homo Nauci.	Átyo*pityo.*
Ilpis.	Pravus. Deterioris indolis.	*Leptſes.*
Ima.	Utique.	*Imé.* Ám. Ugy-ám. Ugyan. Igen.
Inta.	Semper.	*Untalan.* Minduntalan.
Iſå.	Pater.	*Iſe.* ös. A mi *Iſemukat,* öſünket.
Itze.	Ipſe.	*Izé.*

J.

Jaggár.	Aridus.	
	Vertagus. Canis valde macilentus, aridus.	*Agár.*
Jaa. Jeg. Jegna. Jåå.	Glacies.	*Jég.*
Jågnas.	Glacie obductus.	*Jéges.*
Jelet.	Vivere.	
	Vita.	*élet.*
Jelegåtet.	Incipere vivum fieri.	*élegetett.* Praet.
Jelaſket.	Reviviſcere facere.	Eleſzget. *éleſztget.*
	Refocillare.	*Ind. Praeſ.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Jeno.	Fluvius.	
	Oppidi nomen in *Hung.*	Jenö. Boros *Jenö.*
Jeſkotem,	Interrogo.	*Eſketem.*
Jeſſ.	Rurſus. Iterum.	*Es.* Esmét. Ismét.
Jiwe.	Cingulum.	*öve.* Poſſ. *öv.*
Jonka.	Jonas.	
	Johannes.	Janko.
Judjot.	Reſciſcere.	*Tudni.*
Judjom.	Cognitio.	Tudjam. Tudom. *Tudomány.*
Juoſkos.	Rigidus.	Uoskos. Voſkos. *Vaskos.*
Juſkeſet.	Magno contendere labore.	*Igyekezett.* Praet. *Küſzködött.*
Juttet.	Iterfacere.	
	Pervenit.	El-*jutott.*
Jubmel.	Deus.	*Iſten.* Jo. *Bonus.*
Jårgaldattet.	Facere ut quis revertatur.	*Járkáltattat.* *Nyargaltat.*
Jårgelvas.	Converſio.	
	Currendo. Curſim.	*Nyargalváſt.*
Jålki.	Veſtigium.	*Jel.*
Jålo.	Locus coeli non nubilus inter nubes.	Égi *jel.* Jelenſég.

K.

Kadwes.	Laſcivus.	
	Charus.	*Kedves.*
Kadwa.	Membrum genitale muliebre. Uterus. Clitoris.	
	Laetitia. Exultatio.	Kedv.
Kajet.	Vociferari.	*Kaját.* Kajábál. Kiát. Kiált. Kiábál. *Indic. Praeſ.*
Kajgetet.	Sonum edere.	*Kijátgatott.* Praet.
Kajok. Kajwes.	Mentis impos.	*Kaján* ember. Gonoſz ember.
	Catulus. Puerulus.	*Köjök.* Gyermekeſzü.
Kåjek.	Incurvatus. Flexus.	*Kajáts.*
Kaip.	Pileus.	*Kalap.* Kolop.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Kakkas.	Balbus.	
	Gallus gallinaceus.	*Kakas.*
Kaka.	Placenta.	
	Stercus humanum in formam placentae extenſum.	*Kaka.*
Kålkos almats.	Tardus homo.	*Halkas* ember. A'ki halkal megyen.
Kalet.	Vadum penetrare.	*Gázolni.*
Kalletet.	Inviſendo amicos, et vicinos. ſe oblectare.	*Kelletett.* Kelletni magát.
Kannam.	Animula chara!	Szivem! Kintſem. Galambom! Kedveſem. Allocutiones allectantes, Hungaris valde uſitatae.
Katket.	Colligare.	Kötöget. *Köt.*
Kava.	Flexura. Curvamen.	Káva.
Kaudnes.	Utilis. Aptus.	
	Charus.	Kedves.
Kaſzara.	Falx.	Kaſzor. Katzor.
Kaupok.	Urbs.	
	Porta.	Kapu. Plur. *Kapuk.*
Kâuko.	Uncus.	*Kanko.* Horog.
Kausjo.	Canis foemina.	*Kutya.* Nöſténnye.
Kåſi. Keſi. Kez.	Manus.	Kezi. Keze. *Kéz.*
Kafv.	Imago.	*Kép.*
Kåſketåu.	Jubeo invitor.	Késztetem. *Kiſztetem.*
Kats. Biren-Kats.	Urſi unguis.	
	Manus parvula puerorum.	*Katſó.*
Keb?	Quis?	Ki? *Kibe* bizol? Cui te confidis?
Kedke.	Lapis.	Kövedke. Kövétske. *Diminutiv. Kö.*
Kédkajes.	Lapidoſus.	Köjes. *Köves.*
Kedta łååbpuo.	Palmus.	Kezed lapja. *Tenyer.*
Kedſes.	Tenuis.	*Keſkeny.*
Kedſetet.	Adtennare.	*Keſkenyitett.* Praet.
Keiwes.	Levis.	
	Paucum. Parum.	*Kevés.*
Kenes.	Ignavus. Ineptus.	

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Delicatulus. Effaeminatus.	*Kényes.*
Keres.	Charus.	*Kedves.*
Kerjän.	Mendico.	Kérek. Kéregetek.
Ketke.	Hyaena.	*Kérjen.* Opt.
	Capra.	*Ketske.*
Keulot.	Circulo cingi.	
Keule.	Circulus.	*Kerület.*
Kiljatet.	Vociferari.	*Kijáltott.* Praet.
Kiljot.	Clamare.	*Kijált.* Ind. Praes.
Kirtet.	Circumire.	*Keritett.* Praet.
Kista.	Chirotheca.	Kestü. *Kesztyü.*
Kiål.	Vox. Lingua.	Jjel. Jel. Nyel. *Nyelv.*
Kiålo.	Guttur.	Nyelö. *Nyeldeklö.*
Kiåp.	Livor.	*Kék.*
Kiåpes.	Lividus.	*Kékes.*
Kiwi.	Lapis.	Köwi. Lapideus. *Kö.*
Koggo?	Quomodo? Ubi?	*Hogy?*
Kot.	Sex.	*Hat.*
Kotad.	Sextus.	*Hatod.*
Kotades.	Sextans.	*Hatodos.*
Kotas.	Seni.	Hatos. *Haton.*
Kotsek.	Avis aquatilis.	*Kótsok.*
Kuitetattet.	Querimoniam mereri.	*Követtetett.* Praet.
Kuiteles.	Querulus.	Követeles. *Követelődzö.*
Kukke.	Longus.	
	Multum.	*Sok.*
Kukke.	Longe. Diu.	Sokká. *Sokánem láttam. Diu non vidi.*
Kullet.	Audire.	Khullet. Hullet. *Hallott.* Praet.
Kullatet.	Audire facere.	*Hallatott.* Praet.
Kulleje.	Audiens.	Hallója. *Poss. Hallo.*
Kullem.	Fama. Auditus.	Hallom. A' sok *hallom.* A sok *eszem iszom.*
Kullemas.	Quod est audiendum.	*Hallomás.*
Kulos.	Famosus.	Hallós.
Kuopaldak.	Contractio in plicas.	Kuporodok. *Kutzorodok. - dom.*
Kuoren.	Penes. Prope.	Körül.
Kuristan.	Evacuo.	*Ki-üresitem.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Attjes kuoren.	Penes patrem.	Apám *Körül.*
Kyne.	Lacrimae.	*Könyü. Könyv.*
Kurgetet.	Effluere.	
	Persequi.	*Kergetett.* Praet.
Kutte?	Quis?	*Kit?* Accus. Ki.
Köysi.	Funis.	Kötes. Kötö. *Kötél.*
Köytän.	Ligo.	*Kötöm.*
Köytetän.	Ligor.	*Köttetem.*
Kådhet.	Texere.	
	Ligare.	Köthet. *Kötni.*
Kådot:	In motu retardari.	Akadott: *Akadni.*
Kådwe.	Curvus.	Gedve. Gerdve. Gördve. *Görbe.*
Kåradak.	Acclivitas.	*Meredek.*
Kårsk.	Curiosus.	
	Mercator.	*Kereskedö.*
Kåtelets.	Domesticus.	
	Obligatus.	*Köteles.*
Kå?	Quis?	*Ki?*
Kåke.	Aliquis.	*Kike.*
Kaelesteleen.	Moras traho.	
	Mora.	Késedelem.
Kåpa.	Acus retibus conficiendis inserviens.	
	Ligo. Rastrum.	Kapa.
Kaerki.	Picus.	Harkáj.
Kårsi.	Fusus.	Ersi. Orsi. *Orso.*
Köhö: Köhe.	Tussiis.	*Köhe.* Köhögés.
Kehisen. Köhisen.	Tussito.	Kehesen. Adverb. *Köhögök.*
Kåt. Kez. Kezi.	Manus.	*Kéz. Keze.* Poss.
Kåtest: Kåti.	De manu in manum.	Kézröl Kézre.
Kåte låpö.	Vola.	*Keze lapja.* Tenyér. Marok.
Köópeli. Kyöpeli.	Spectrum.	
	Imago.	*Kép.*
Kåte.	Tugurium. Domus.	Kotetz. Kotyetz. Pajta. ól. Istallo.
Köwe.	Pauper.	
	Paucum.	*Kevés.*
Kü. Ku.	Lapis.	*Kö. Kü.*

L.

L.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Laku.	Foramen.	*Lük. Lik.*
Laitar.	Vituperator. Obtrectator.	*Lator.*
Lakkula. Lucku.	Sera. Clavis.	*Lakat.*
Lapa.	Planta pedis. Pes.	Ta-lapa. *Talp.*
Lapa.	Scapula.	*Lapát.* Val-lapotzka.
Airon lapa.	Remi palmula.	Evező *lapát.*
Lapot.	Perdi.	
	Furatus eſt.	*Lopott.*
Laptet.	Elevare.	
Laptjet.	Evolare.	
	Pila. Quae alte evolat.	Lapta.
Laſſka.	Benignitas.	
Laſſketakes.	Benignus. Lentus. Tardus. Placabilis.	*Laſſutska.* Tſendes.
Lomp.	Fruſtum.	Lomp. Lomb. Lompos. *Lombos.* Hiſpidus. Hirſutus.
Luſſkos.	Fluidus.	*Lutskos.*
Luowte.	Splodere.	Lövette. Praet. *Löni.*
Lyön.	Ferio. Verbero.	*Lövöm.*
Lätſet.	Obſcoena loqui.	*Lotſogni.*
Lawetak.	Rami pini.	
	Folia arborum.	*Levél.*
Lema.	Jus.	Leve. *Lév.*
Leſte.	Nimis ſero.	*Eſte.* Eſtve.
Liägnak.	Vitrum.	*Ivegnek.* In Dativo Singulari.

M.

Manam.	Eo.	Menem. Menek. *Menyek.*
Menen.	Eo. Vado.	*Menyek.*
Meneten.	Mitto.	Menetem. Menni inditom. *Küldöm.*
Mannam.	Itio.	Menemény. *Menés.*
Mannak.	Qui iter non fecit.	*Menetlen.*
Manneje.	Iter faciens.	Menöje. *Ménökéje érkezett.* Ituriens.
Mannem.	Iter.	Mennem kell. Eundum eſt mihi.
Mannet.	Ire.	*Menni.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Nieiks mannet.	Irruere in aliquem.	*Neki menni.*
Mannetet.	Facere ut aliquis eat.	*Menettetni.*
Manje. *Minia.*	Nurus.	Menye. *Poss.* Meny. Menyetske.
Manien?	Quomodo.	Minöen? Minö modra? *Minémü?* Mijen?
Maret.	Fremere.	*Mart.* Praet. *Marni.* Marokodni. Morogni.
Margetet.	Cum fragore proruere.	*Morgatni.* Dörgetni Dörög morog.
Melde.	Penes.	*Mellé.*
Melte.	Juxta.	*Mellette.*
Mere.	Limes.	Mérö. *Mérés.* Határzás.
Meretet.	Determinare.	*Mérni.* Méretni. Méretett. *Praet.*
Meretem.	Determinatio.	Méréméný. Méretmény. *Mérés.*
Meteli.	Tumultus seditio.	
	Pestis. Phtysis pulmonalis.	Métely.
Mi? Min? Mites?	Quis?	*Mi?* Ki.
Mitå?	Quid?	*Mit?*
Mike.	Aliqui.	Kik. *Mik.*
Mije.	Nos.	*Mijénk.* Mink. Mi.
Mesi.	Mel.	*Méz.*
Mieli.	Mens. Animus. Voluntas.	*Mely.* *Sziu.* Pectus. Cor.
Miålga.	Pectus.	*Mely.*
Millinen?	Qualis?	*Millyen?* Minö? Minémü?
Monne. *Muna.*	Ovum.	*Mony.* Tyukmony. *Monya.*
Moni.	Multus.	*Mennyi?* Minö?
Morrem.	Murmurare.	*Morogni.*
Muenje.	Coelum.	Menj. *Menny.* Mennyei.
Muin.	Meum.	*Miénk.*
Muitem.	Recordatio.	
	Recordor. Commemoro.	Emuitem. *Emlitem.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Muitos. Muiteles.	Memoria dignus.	Emliteles. *Emlitésre mélto.*
Mukko.	Stercus.	*Mutsok.* Motsok.
Mådde.	Multus. Plures.	Mend. *Mind.*
Mài.	Noster.	*Mejénk.* Mijénk.
Målgetet.	Loqui. Fari.	*Emlegetett.* Praet.
Månåtet.	Opi, levamini esse.	*Mentett.* Praet.
Måre.	Ira.	
	Mordens.	Maró.
Mårok.	Iracundus.	*Marokodo,*
Muria.	Friabilis.	Morja. Moronyu. *Poronyu.* Mor'sálo.
Måddon.	Stuprare.	
	Sterilis foemina.	Meddö.
Muåttag.	Nix.	
	Acervus. Nivis.	Fuatag. *Fuvatag.*
Muza.	Terra.	*Föld.*
	Campus.	*Mezö.*
Màigat.	Motitare.	*Mozgatni.*
Màiwe.	Pulvis.	*Pojva.* Palea.
Målgetet,	Loqui. Fari.	*Emlegetett.*
Mårak.	Iracundus.	
	Mordeo. Mordax.	*Marok.* Marokodo.
Måhå.	Homo tardus.	*Puha.* Mollis.
	N.	
Naiwes.	Madidus.	*Nedves.*
Naule,	Clavus.	
	Manubrium.	Nyele. Poss. *Nyel.*
Neete.	Martes.	*Nest.*
Nåen.	Video.	*Nézem.*
Nåytetån.	Ostendor.	*Nézetem.* - tel. - tik.
Negga.	Avarus.	
	Superbus. Contemptor superciliosus.	*Negédes.*
Nålkå.	Esuriens.	Nyaloka.
	Ligurio.	*Nyálank.*
	Delicatulus. Superbus.	Nyalka.
Neſket.	Abradere.	*Nyesegetni.*
Nedma. Nialem. Nilm.	Lingua.	*Nyelv.*
Nielem.	Devoro.	*Nyelem.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Nieliaen.	Voror.	*Nyelettetem.* - el. - ik.
Nieletaen.	Devorare facio.	*Nyeletem.* - ed. - ti.
Nieliae.	Vorax.	*Nyelö.*
Niaijes.	Hillaris.	*Nyajas.*
Nialgelet.	Deglutire.	*Nyeleget.* Ind. Praes.
Nialgetet.	Grato sapore esse.	*Nyalogat.* Ind. Praes.
Nialme.	Os.	
	Saliva.	*Nyál.*
Niammet. Nyalnod.	Sugere.	*Nyalni.*
Niaule.	Limus.	*Nyál.*
Niaulos. Nelos.	Limosus.	*Nyálos.*
Njikot.	Stridere.	*Nyikogni.* Nyikorogni.
Niorga.	Scapula.	
	Ephipium.	Nverge. Poss. *Nyereg.*
Niorach.	Debilis.	*Nyomorék.*
Nior. Ner. Nir.	Nasus.	*Or.*
Nisu.	Uxor. Foemina.	
Nittem. Nitto. Nit totem.	Minae. Comminatio. Admoneo.	Intem. Intetem.
Njuktja.	Olor.	Hattju. *Hattyu.*
Njuol. Niel. *Nuoli.* Nel. Njuola.	Sagitta.	*Nyil.* *Nyila.* Poss.
Njuolga.	Rectus.	
	Tenax.	Nyulós.
Njuonot.	Sagire.	Gyonat. *Gyontat.*
Njuoska.	Crudus.	Nyoska. Nveska. Nyes. *Nyers.*
Njuowet.	Mactare.	*Nyivadt.* Nyivasztott. Praet.
Njutet.	Tundere.	*ütött.* Praet.
Njutetet.	Tundendum, curare.	*üttetett.* Praet.
Njutem.	Tusio. Comminutio.	*ütemény.* ütés.
Njålot. *Nuolen.*	Lingere. Lingo.	*Nyalt* Praet.
Njåloje.	Lingens.	Nyaloja. Poss. *Nyalo.*
Njåloltak.	Res ad lingendum data.	Nyalodék. *Nyalnia való.*
Njålom.	Linctus.	*Nyalomány.*
Njåmot.	Sequi. Sectari.	*Nyomozni.*
Njåko.	Somnium.	Nyuko. Nyugvo. Quiescens.
Njålet.	Deglutire.	*Nyelni.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Njålatak. *Njaelo.*	Fauces. Gula.	Nyeltek. *Nyeldek*-lö.
Njålanja.	Vorax.	*Nyalánk.*
Njålatallet.	Devorari.	*Nyelettetett.* Indicat. Praes.
Njåletet.	Deglutiendum praebere facere ut deglutiat.	*Nyelettet.* Praes. Ind.
Nuokahet.	Acquiescere.	Nyughat. *Nyugodni.*
Nåpam.	Mi-nepos.	Unapám. *Unokám.*

O.

Orwa.	Orphanus.	*árva.*
Ojalges.	Non planus. Iniquus.	Egyelges. *Egyvelges.*
Oljajes.	Oleosus.	*Olajos.*
Orron orroje.	Perpetuus, perennis. In secula seculorum.	*örökön öröki.*
Omena.	Pomum.	*Oma. Alma.*
Olm.	Somnus.	*álom.*

P.

Pa. Po. Pu. Puu.	Lignum.	*Fa.*
Pallem.	Metus.	Fallem. Féllem. *Félelem.*
Pallos.	Timendus.	Pélös. *Félös.*
Palwa. *Pilvi.*	Nubes.	Falva. Félve. Felvö. *Felhö.*
Palwas.	Nubilus.	*Felhös.*
Pardne.	Filius.	Fiu.
Pardnatjam.	Filiolus.	Fiats*kám.*
Partajes.	Latus. Amplus.	*Partos.* Széles.
Paske.	Angustus.	*Keskeny.*
Pasma.	Fasciculus filiorum.	*Pászma.*
Peja, Pe. Paeae.	Caput.	*Feje.* Fö.
Pele.	Dimidius.	*Fele.*
Attja pele.	Vitricus.	Áttya fele. Fél atya. Halber Vater. *Mostoha. Atya.*
Edne pele.	Noverca.	Annya fele. Halbe Mutter. *Mostoha anya.*
Tjalme pele.	Alter oculus.	Szeme fele. Halbes Aug. *Fél szeme.*
Tjuolke pele.	Alter pes.	*Fél lába.* Halber Fusz.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Kåta pele.	Altera manus.	*Fél keze.* Halbe Hand.
Vålja pele.	Frater uterinus.	*Fél báttya.* Halber Bruder.
Pel neljad.	$3\frac{1}{2}$.	*Félnegyed.* Halb vier.
Pek. Penk. Pink. Ponk.	Dens.	Fog.
Pelge. *Pelgie.*	Pollex.	Hü-pelge. *Hüvelke.* Poss.
Pelje. *Pielje.* Pil. Pel. Pil.	Auris.	Felje. Fülje. *Füle.* *File.*
Peldó.	Ager.	*Föld.* Szantoföld. Ex germanico: *Feld.*
Pěratet.	Pruina operiri.	
	Adustus.	*Piritott.*
Peude.	Mensa.	
	Scamnum.	Pad.
Piejet.	Ponere.	Hejhetni.
Piåggos.	Ventosus.	*Fingos* Szeles.
Potko.	Actio calcitrandi.	
	Solea calceorum, et equorum.	*Patko.*
Puoskuom.	Crepitum ventris edo.	*Poszogom.*
Puottet.	Aequare. Suplere.	*Potolni.*
Puottosnak.	Suplementum.	Potolnak. Potolnék. *Potolék.*
Påå.	Caput.	*Feje. Poss.*
Påttanet.	Intumescere.	
Påttanem.	Tumor.	*Pattanás.*
Paeskinen.	Hyrundo.	*Fetske. Dativ.* Fetskének.

Q.

Qwekta. Kuekta.	Duo.	*Kettő.*
Qwektetet.	In duas partes dividere.	*Kettöztetett.* Praet.
Qwektastallem.	Dubitatio.	*Kételkedés.*

R.

Ruis.	Secale.	Ro's.
Raggostallem.	Superbia.	
	Effero. Tollo. Exalto. Laudo.	Magosztalom. *Magasztalom.*
Rakennan.	Struo.	*Rakom.*
Raketan.	Struor.	*Rakatom.* - ol. - ik.

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Ratketet.	Segregandum curare.	*Rekefztetett.* Praet.
Raucka.	Veftis pellicea.	Rukha. *Ruha.*
Remetet.	Tonare. Fragorem edere.	*Refzketett.* Praet. Megrendült.
Ringet.	Campanam pulfare. Cunas infantum agitare, ficuti campanae ofcillant.	*Ringetni.* Rengetni.
Ramba.	Claudus.	*'Sámba.* 'Sámba lába.
Ruoka.	Caftoreum.	
	Vulpes.	*Roka.*
Ruosna.	Morofus.	
Rusna.	Nebula.	
	Turpis. Opacus. Squallidus.	*Rusnya.*
Rånd.	Artificium.	
	Ordo. Syftema.	*Rend.* Rendtartás.
Råfsot.	Expergefacere.	
	Quaffare. Concutere.	*Rázott.* Praet.
Råto.	Pratum.	*Rét.*
Råtsje.	Effrenus.	
	Pagi nomen in Tranfilvania.	*Rétfe.*
	Anas.	*Rétze.*
	Reticulatum opus.	*Retze.*
Róhin.	Grunnio.	*Röhögök.*
Róhkaeys.	Grunnitus.	*Röhögés.*
Róhina.	Sonus afthmaticus.	*Hörrögés.* Herregés. Hirpitélés.
Rågganja. Rågkånj.	Harpago. Inftrumentum quo quisquam arripitur, vel extrahitur.	*Rokontza. Rakontza.*
Råwe. Åno råwe.	Ripa amnis exufta.	*Réve. Rev.*

S.

Saige. Saigaftallet.	Parcus. Tenax. Parcum effe.	Sainálni. Sajnalgatni.
Sagg.	Valde.	*Sok.*
Saletet.	Mori.	
	Nafci.	*Született.* Praet.
Salem.	Fiffio.	*Szelem.* Ind. Praef.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Salet.	Findere.	
	Fiſſio.	*Szelet.*
Sarvi. Zjuorve. Tjerwe.	Cornu.	*Szarva.* Poſſ. *Szarv.* Szaru.
Sarves.	Cornutus. (Cervus.	*Szarvas.*)
Sarjes.	Vulneratus.	
	Herba ſecunda, poſt foeniſecium prodiens.	Sarjas. *Sarju.*
	Vulnus in pedibus boum.	Sarju ki *Sarjuzik* az ökör lába.
Saſka.	Saltus, qui ambobus pedibus ſimul fit.	
	Locuſta, quae hoc modo ſaltat.	*Sáska.*
Saja.	Situla.	*Sajtár.*
Sajo.	Semen.	
	Nomen fluvii, in Tranſilvania.	*Sajo.*
Scaiaam.	Vociferor.	
	Os meum.	*Szájam.*
Sappe.	Fel.	*Epe.*
Ségges.	Gracilis.	
	Clunes largas, carnoſas habens.	*Segges.*
Seima. Seime.	Seta equina.	
	Sericum.	Sejme. Poſſ. *Sejem*
Sais.	Locus paludoſus.	
	Carex in locis paludoſis creſcens.	*Sás.*
Sarwi.	Cornu.	*Szaru.* Szarva. *Poſſ.*
Saari.	Tibia.	*Szár.*
Sica.	Sus.	*Szuka* diſzno. In Silvaniâ.
Silmä. Tjalme. Zjalme.	Oculus.	Szeme. Poſſ. *Szem.*
Silmitöin.	Oculis carens. Orbus.	*Szemetlen.*
Sil.	Ventus.	*Szél.*
Silda.	Pons.	Hilda. *Hid.*
Sijtan.	Concipio. Gigno.	Születem. *Születek.* (Naſcor).
Sijli.	Filtrum. Colum.	*Szürö.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Siwwo.	Animus. Studium. Cor.	*Sziv.* Igyekezet.
Sjuka.	Trochus.	*Tſiga.*
Skuiſe.	Stupidus. Turpis.	*Cſuf.*
Skarja.	Forfex. Falx meſſoria.	*Sarlo. Sarju vága.*
Sopet.	Verrere.	*Sepret. Mandativum.* Praeſ. Ind.
Skwoldar.	Nugator.	*Cſapodár.*
Suoine.	Foenum.	Szuójne. Szóne. *Széna.*
Suoineſk.	Herboſus.	*Szénás.*
Sjålb. Sjålbes.	Blaeſus.	*Sejp'. Sejpes.*
Sjuwes.	Libens.	*Szüves.* Szives. Sziveſen.
Swaſkes.	Agilis. Celer. Velox. Robuſtus. Athleticus.	*Vaſkos.*
Såcki.	Saccus.	'*Sák.*
Sålke. Sålka.	Tigillum.	
Salko.	Pertica. Feſtuca.	*Szálka. Szál.* Szalfa. Rud.
Såjo.	Curvamen. Nomen Fluvii in Tranſilvania.	*Sajo.* Hic ob curvaturas hoc nomen accepiſſe potuit.
Su. Suu.	Os.	Száj
Sårrwot.	Exareſcere.	Sorvadt. (Aridus.)
Sårwe.	Pinus arida.	Sorvadt fenyö.

T.

Tagam. Tagazjam.	Facio.	Tógom. Dògom. Dolgom. *Dolgozom.*
Taidet.	Scire.	*Tudott.*
Taidek.	Inſcius.	*Tudatlan.*
Taidem.	Cognitio. Ob nimium *ſcire* vel *neſcire* delirat.	Tudom. *Tudomány.* A *tudom*, és a' *nemtudom* háborgatja.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Taides.	Species.]	*Tudós.*
Taidos.	Notus.]	
Taita.	Forte.	*Tám. Talám.*
Taiwas.	Fulcrum.	Támafz.
Taiw.	Locus.	Tai. *Táj.*
	Quo loco habitat?	Melly tájon lakik.
Talwai.	Saepe.	
	Anno elapfo.	Tavaj.
Tallek.	Patella.	*Tál.* Tálak. *Plur.*
Talwe. Talwi.	Hyems.	Télwe. *Télbe.* Hyeme. *Tél.*
	Hibernus.	Téli.
Takketakes.	Factu poffibilis.	
	Perfectus.	Tökélletes.
Tapak.	Uliginofus.	
	Amnis. Fluentum Rivulus.	Patak.
Tappa.	Quo-quid obturatur.	
	Obturamentum parietum.	Tapafz. *Mörtel aus Leim.*
	Argilla qua parietes aedificorum ligneorum obducnntur.	
Tappas.	Claufus. Occlufus.	*Tapaßtott.*
Tapet.	Claudere. Limo fubmergi.	*Tapaßtani.* Tapadni. Belétapadni. Elfüjedni.
Tappetattet.	Poffe occludi.	*Tapaßtathatot.* Praet.
Taputus.	Palpus. Palpatio.	*Tapotás. Tapogatás.*
Taputtaja.	Palpator.	*Tapotó.* Tapotója. *Poff.*
Tapatan.]	Triturari facio.	Tapotom. *Tapottatom.*
Tapatetan.]		
Tartun.	Aprehendo.	*Tartom.*
Tartutetan.	Aprehendor.	*Tartatom.* ol. -ik.
Tartutus.	Operatio.	
	Aprehenfio. Manutentio. Intertentio.	*Tartás.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Taſka.	Pera.	*Táſka.*
Tattamitt.	Statim.	*Tüſtént.*
Tattarenna.	Panicum.	*Tatárka.*
Tawwe.	Qui a littore *longe di-*	*Tova.*
Tavwen le.	Longe abeſt. ſtat.	*Tova van.*
Teble.	Makula.	Szeble. *Szeplö.*
Teen.	Facio. Ago. Laboro.	Tejen. Tegyen. *Teſzem.*
Tehdaen.	Efficior. Agor.	*Tétetem.* el ik.
Teeſkellaen.	Factitor. Simulor.	*Teddegeltetem. Tettettetem.*
Teeſkelen.	Factito. Simulo.	*Teddegelem. Tettetem.*
Teetaen.	Sino facere.	*Tétetem.* - ted. - ti.
Teetetaen.	Curor fieri.	*Tétettettetem.* -el.-ik.
Teettelen.	Saepe facie fieri.	*Tétetgetem. Teddegeltetem.*
	Simulo.	*Tettetem.*
Tehwyn.	Fio. Sum factu facilis.	Tehevény. *Tétevény.* Tevény.
Teco.	Opus. Labor.	*Tétel. Tevés.*
Teettaejaa.	Qui facit fieri.	*Tétetö.* Pallér.
	Qui opus urget.	*Tétettetö.*
Tekewaeinen.	Activus.	
	Laborioſus.	Tétevény. *Dolgozvány.* ad Normam: Fösvény. Jövevény.
Tekemaetoein.	Ignavus.	
	Infectus.	*Tetemuta.*
Tekemys.	Actio.	Tétemés. *Tétemény.*
Teeſkelemys.	Simulatio.	*Tettetéſe,* a' tevésnek.
Tele.	Nix compacta.	
Teli.	Hyems.	*Tél.* Jo *tele* van.
Terkok.	Anguſtus.	
	Anguſtiae, faux.	*Torok.* Plur. *Torkok.*
Tes, jes.	Iterum.	*és. Esmét. Ismét.*
Tetet.	Scire.	*Tudott.* Praet.
Teteles.	Notus.	*Tudtolos.* Tudtára van.
Teteſattet.	Cognitum habere.	*Tudoſitott.* Praet.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Tetetet.	Notum facere.	*Tudtára tétetett.*
Tetos.	Notus.	Tudós.
	Doctus.	*Tudos.*
Teutet.	Implere.	Tötött. *Töltött.* Praet.
Teuwes. Tawes.	Plenus.	*Tejes.* Tellyes.
Tiedån.	Scio.	*Tudom.*
Tjalme.	Oculus.	Szalme *Szeme.* Poss. Szem.
Muorje tjalme.	Una bacca.	Egy *Szem* eper, málna, áfonnya.
Tieutet.	Implere.	Tötött. *Töltött.* Praet.
Tikke.	Pediculus.	Tetü.
Tilpe.	Jocus.	Tilfe. Tirfe. Trife. *Tréfa.*
Tima.	Anno praeterito.	Timaj. *Tavaj.*
Tjokkoldet.	Titillare.	*Tsiklandot.* Praet.
Tjoppet.	Caedere. Scindere.	*Tsapott.* Praet.
Tjorpe.	Iners, qui artifex non est nec faber.	*Tsorba.*
Tjorpes.	Defectu laborans.	*Tsorbás.*
Tjude.	Hostis.	
	Miraculum. Terriculamentum.	*Tsuda.* Rémítö, Ijesztö.
Tjuk.	Pullus.	Tjuk. *Tyuk. Tik.*
Tjuodtjelem.	Resurectio.	Gyogyulmány.
	Convalesco. Resurgo.	*Gyogyulok.*
Tjuoggatak.	Punctum. Foramen.	Juggaték. *Juggatás. Juk.*
	Perforo.	*Juggatok. Jukasztok.*
Tjålwe.	Stomachus.	Goiva. *Gojva.*
Tjålwajes.	Ventrosus.	
	Strumosus.	*Gojvás.*
Tjåkketet.	Confidere.	
	Nictitavit obdormiendo.	*Gyökkentett.*
Tjåkos.	Occultus.	*Titkos.*
Tjålfe.	Inutilis. Depravatus.	*Tsalfa.*
Tjármuk.	Vitulus rangiferus anniculus.	
	Hinnulus.	*Gyermek-lo. Lappon.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Puer.	*Gyermek.*
Tolok.	Stabilis, firmus, qui non vacillat.	
	Res. Serium.	*Dolog.*
	Res ſtabilis.	Állando *dolog.*
Tolga. Tuol.	Calamus.	*Toll. Tollu. Tolla.*
Torko.	Fatuus.	
	Fragilis. Friabilis.	
	Inutilis.	*Torka.*
Truffet.	Sternutare.	*Trüſsent.* Ind. Praeſ. 3a Sing.
Tſaggas.	Extenſus.	Tágas.
Tſagget.	Extendere.	*Tágitni.*
	Fulcire. Adjuvare.	Segitni.
Tſaggedne.	Obſtetrix.	*Segéd.* Segédné. Segitőné.
Tſagge.	Fulcrum.	*Segéd.*
Tſegget.	Erigere.	*Segitni.* Segit.
Tſiptſot.	Digitis torquere.	*Tſipni.*
Tſiwkeſet.	Pipare.	Tſivegni. *Tſipegni.* Tſevegni.
Tſiålet.	Latrare.	Thihelni. *Tſakolni.* Tziholni.
Tſiålenje piådnek.	Canis latrans.	*Tſaholo* Kutya.
Tſågget.	Farcire. Ingerere.	
Jaurai tſågget.	In aquam demergere.	Vizbe *tſüggedni.* - - ſüjedni. - - halni.
	Corruere. In deſperationem ferri.	*El tſüggedni.*
Tuuli.	Ventus.	*Szél.* Szellő.
Tſåpet.	Rodere.	*Tſipni*, harapni. *Tſipdesni. Tſipegetni.* Tſippenteni.
	Qui rodit, Roſor.	Tſipenyő. *Tſippentö. Tſipegetö* Tſippentjü.
Tſåpenje.	Mus.	*Egér.*
Tuddet.	Contentum eſſe.	
	Acquieſcere.	
	Scire.	Tudni. *Tudott.* Praet.
Tuddem.	Acquieſcentia.	

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
	Quando quis contentus est.	
	Scientia.	Tudomány.
	Scio.	*Tudom.*
Tuddetakes.	Contentus.	
	Doctus. Sciolus.	*Tudákos.*
Tuhin.	More suum fodico.	*Turni.* Turok.
Tuhlet.	Dilapidare.	
Tuhlar.	Prodigus.	
	Fur.	*Talhár.* Valachice. *Tolvaj.* Hung.
Tulme.	Fimus.	
	Stramen.	Talma. *Szalma.*
Tulmes.	Stercoratus.	Szalmás.
Tunahem.	Submersio in aquam.	
	Dispareo.	*Tünöm.* Eltünöm.
Tulvet.	Exundare.	
	Liquefit. Dissolvitur.	*Olvad.*
Tuobbanet.	Illic.	*Tovább.* Továbbat. *Tova.*
Tuognet.	Resarcire. Obturare. Reficere quod hiatum accepit.	*Dugni.* Bédugni.
Tuoddet.	Addere. Augere.	*Tódni.*
Tuodde.	Additamentum.	*Tódás.*
Tuolpes.	Planus.	Talpas. Talapos. *Lapos.*
Tuolpetes.	Planities.	Lapát. Lapátos. *Lapaj.*
Tuowle. Tållåh. *Taula. Tuli.*	Fomes.	Tovlo. *Toplo. Taplo.*
Tuowlet.	Fomite urere.	
	Alere.	*Táplálni.*
Tuowlogåtet.	Pedetentim alere.	*Táplálgatott.* Praet.
Turgetet.	Tonare.	Dörgetett. *Dörgeni.*
Tut. Tül. Tola.	Ignis.	*Füz.*
Tåbbos. Tobbos.	Pulvinar.	
	Tympanotriba.	Dobos.
	Tympanum.	Dob.
Tåbdet.	Scire. Intelligere.	Tudott. *Tudni.*
Tåbdem.	Cognitio.	Tudom. *Tudomány.*
Tåbdos.	Notus. Cognitus.	Tudott. *Tudós.*
Tåjet.	Frangere.	*Törött.* Törni.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Tåjem,	Actus frangendi.	Törem-ény. *Törés.*
Tåjalket.	Laboriose frangere.	Törekedni.
		Tojoskodni.
		Tojolkodni.
		Tojakodni.
Tåjatak.	Fractura.	*Töredék.* Tojadék.
Tåjetattet.	Frangi posse.	*Törethetett.* Praet.
Tåjetet.	Frangendum curare.	*Töretett.* Praet.
Tåjot.	Frangi.	Tſröd. *Töródik.*
Tålke.	Pluma.	Tollka. *Tollatska.* Toll.
Tåmetet.	Gerere. Aggerere.	*Temetni.* Feltölteni. Temetett. Perf.
Tåme.	Certe. Forsan.	*Tám.* Talám.
Tårsok.	Crassus.	
	Truncus.	*Törsök.*
Taei.	Pediculus.	*Tetü.*
Tåka.	Perticae, quibus Tentoria distendunt.	
	Pyramis lusoria.	Teke. *Germ.* Kögel.
Taeytaem.	Impleo.	Tötöm. *Töltöm.*
Taeytetaem.	Impleor.	*Töttetem.*
Taeytoes.	Expletio. Complementum.	Tehetös. *Teketöſſég.* Tötés.

U.

Ukkar.	Industria.	
	Prima aratura.	Ugar.
Ukkartet.	Industria et labore acquirere.	*Ugarolni.*
Utse.	Parvus.	*Kitsin.*
Utsanem.	Diminutio.	Kitsinem. *Kitsinités.*

Z.

Zijcko.	Canis foemina.	
	Hinnulus.	Cziko. *Csiko.*

W.

Wadtam.	Do.	*Adtam.* Praet.
Waddes.	Donum.	*Adás.*
Waggats.	Vallecula.	*Vögyetske.*
Wagge.	Vallis.	Vögge. *Vögy.*
Waiwa. Waj. Waja. Waje.	Labor. Aerumna.	*Baj.*

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Waj. Wuoj. Wuoja. *Woi. Woy.*	Butyrum.	*Vaj.*
Wajaldakes.	Obliviosus.	*Felejdékeny.*
Wajes.	Triſtis. Moeſtus.	*Bajos.* Bajoſkodo.
Wajpe.	Utinam.	*Vajha.*
Wako.	Fiſſura, ſeu apertura glaciei.	*Vék.*
Waldos.	Culpa. Cauſa.	*Vád.*
	Culpoſus.	*Vádos.* Vádolt.
Walkeus.	Mundus.	Világ.
Walgei.	Lnx.	*Villág.* Világoſſág.
Walitzen.	Eligo.	*Válaſztom.*
Walitan.	Eligor.	*Válaſztatom*
Walla.	Verum.	*Való. Valóſág.*
Waljegâtet.	Eligere. *Inchoativ.*	*Válogatott.* Praet.
Waljem.	Electio.	*Válogatás.* Válaſztás.
Waljet.	Eligere.	Vált. *Válaſzt.* Ind. Praeſ.
Wanatet.	Extendere.	Vonatni. *Vonni.*
Wanatem.	Extenſio.	Vonás. *Vonatás.* Feſzités. Vonatom.
Wanha.	Senex. Vetus. Antiquus.	Vénhe. *Vén.* Vénhedett.
Wanhus.	Senectus.	Vénhes. Vénheſség. *Vénſég.* Venhedés.
Wanhenen.	Seneſco.	*Vénülök.*
Wanhetan.	Senio oneror.	*Vénhedem.*
Waras.	Fur.	Voroz. *óroz. ór.* órozni. órgazda.
Wares. Wuorta.	Cornix.	*Varju.*
Warg. Vargas.	Lupus.	Fark. *Farkas.*
Warjo.	Umbra.	Varjék. Árjék. *árnyék.*
Waſetet.	Facere ut praetereat. Manu ducere.	Vezetett. *Vezetni.*
Waſki.	Aes. Cuprum.	
	Ferrum.	*Vas.*
Waſko.	Inſtrumentum raſorium.	
	Culter haebes.	*Vaſko.*
Watza.	Venter. Stomachus.	*Patzal.* Inteſtina.
Wauhco.	Fatuus.	*Bahóka.*
Wauwa.	Infans. Pupus.	*Buba.*

Lappon.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Warpuinen.	Passer.	Veréb. *Vereben.* Cum Postpositione.
Wesi. Wezi. Witi.	Aqua.	*Viz.*
Weri. Wir.	Sanguis.	*Vér. Vir.*
Wietetaen.	Producor.	*Vitetem.* - el. - ik.
Wiejae.	Auferens.	*Vivö.* Vivöje. *Poss.*
Wikke.	Causa. Culpa.	Vitke. Vétke. *Vétek.*
Wirckn.	Alacer. Gestiens.	*Virgontz.*
Wiwa. Wiwwa. Wiw. *Waewy.*	Gener.	*Vö.* Vevö. Vivö. Veje. *Poss.*
Wuode. Wuowde.	Silva.	Vad. Vadság. *Vad-erdö.*
Wuoswem.	Pica. Malacia. Avarus.	*Fösvény.*
Wuowd. Wuowda.	Arbor cava.	Odv. Odu. Udu. *Odvas fa.*
Wyö. Vye.	Cingulum. Balteus.	*öv.* öve. *Poss.*
Wårka.	Locus ubi tentoria ponunt Lappones.	Várka. *Váratska.*
Wåtk. Wåtka.	Scalprum. Celum.	Vesö. *Vésötske.*
Wårto.	Serenitas coeli.	Virado.

Å.

Åiwai.	*Adv.*	Föképen.
Åiwe.	Caput. Dux.	*Fö. Feje.*
Åiwe ålme.	Dux.	*Fö* ember.
Åiwe wuole.	Pulvinar.	*Fö* ajja.
Åiwe sudde.	Sutura cranii, quae in infantibus adhuc est aperta.	Feje lágya.
Åkse.	Ramus arboris.	*ág.*
Åksats.	Ramulus.	*Ágatska.*
Ålke.	Brachium. Humerus.	ölke. ölötske. *öl.*
Ålkajes.	Lacertosus.	*ölös.* Nagy ölökkelbiro, a' Ki nagy terheket ölibe vehet.
Ålma.	Vir.	
Ålol.	Maxilla.	*áll.* All kaptza.
Åra.	Vena.	*ér.* Ere.
Årres.	Masculus.	Eres. *Erös.*
Årbes.	Orbus.	Árvás. *árva.*
Årbes mana.	Infans orbus.	Arva gyermek.

Lappon. et Finn.	*Latine.*	*Hungarice.*
Ard.	Locus, ubi silva in alpibus incipit. Ora silvestris montium.	*Erdö.*
Åjenes.	Mora.	*ájangás.* Szájongas. Késedelem.
Ållajet.	Revivisere.	
	Vita.	*élet.*
Yö.	Nox.	*éj.* Ey.

Voces Hungarice sonantes, sed aliter significantes.

Praeter jam memoratas, observavi voces nonnullas, quas primo intuitu hungaricas esse diceres, at adjecta earum significatio aliud docet. Potuit harum vocum significatio prorsus eadem olim fuisse, quae hodie apud Hungaros obtinet, aut vice versa, potuerunt Hungari eandem olim cum his vocibus combinavisse ideam, quam hodie Lappones conjungunt, antequam ab iis separati fuissent, at ea hodiedum abolita est. Huic similia in Lexicis omnium linguarum videmus, Voces enim de Seculo in Seculum mutare solent significationem, uti hoc vel ex Lexicis Latinis antiqui, medii et recentis aevi clarissime patet.

Significat	*Finnis, v. Lapponibus.*	*Hungaris.*
Adnom.	Attritus.	Mihi dare (oportet).
Aito.	Minae.	Janua.
Ådalmes.	Pullus.	Compotatio. *àldomás.*
Ånekes.	Brevis.	Cantor. *énekes.*
Buda.	Praeceptum.	Cloaca, Latrina.
Edes.	In anteriorem partem.	Dulcis.
Elme.	Regio. Terra.	Mens. Animus.
Este.	Impedimentum.	Vespera.
Habja.	Odor.	Spuma ejus. Spuma sua. *Poss.*
Hammas.	Dens.	Cineratus. Cinereus.
Hartsa.	Tignum.	Trutta (Piscis).
Irke.	Procus.	Pullus gallinaceus. *Tsirke.*
Jo.	Jamdudum.	Bonus.

Significat	*Finnis, v. Lapponibus.*	*Hungaris.*
Kakkas.	Balbus.	Gallus gallinaceus.
Koros.	Vacuus.	Annoſus. Seniculus.
Kåtskes.	Vicinus.	Caprarum cuſtos.
Lenes.	Lenis. Mollis.	Linoſus. Lino gaudens.
Lållok.	Zelotypus.	Anima. *Lélek.*
Mak.	Affinis.	Glans.
Mano.	Luna.	Terriculamentum puerorum. *Mamás. Mumu.*
Mårtek.	Ardelio nequam.	Menſura.
Meſe.	Vitulus rangiferus.	Fabula. Commentum. Aenigma.
Mod.	Animus.	Ratio. Modus.
Mojos.	Riſus.	Blattis, vel Tineis abundans.
Murkos.	Nebuloſus.	Dauco praeditus.
Napok.	Tegumentum capitis pellicium.	Dies multi.
Njålkan.	Curſim.	Superbe. Petulce. *Adv.*
Or.	Tintinabulum.	Naſus.
Pallos.	Timendus.	Framea. Gladius carnificis.
Påkos.	Riſus.	Inflatus. Tuberoſum genu equorum.
Pilda.	Pali ſupellectilium.	Exemplum. *Példa.*
Saigo.	Detritus.	Leniter dolens. *Sajog.* Ind. Praeſ.
Sark.	Tunica.	Calx. Calcaneum. *Sarka. Sarok.*
Sawo.	Optatum.	Serum lactis.
Sebre.	Conſortium.	Ad vulnus.
Segges.	Gracilis.	Craſſus. Clunes largas carnoſas habens.
Sima.	Reſtis.	Laevis. Politus.
Suta.	Sine eo.	Cornibus carens.
Te.	Tunc.	Tu.
Teke.	Huc.	Pyramis luſoria. *Kögel.*
Teres.	Corium. Lorum.	Planus. Planitie praeditus.
Tudni.	Tibi.	Scire.
Tålwai.	Tolutim.	Latro. Fur. Praedo.
Tſipa.	Membrum genitale mulierum.	Lippitudo oculorum.
Wadas.	Pannus levidenſis.	Feris beſtiis abundans.
Wallok.	Excretus.	Fateor.
Warai.	In procinctu.	Exulceratus.

Significat

Significat Finnis, v. Lapponibus,		*Hungaris.*
Warrok.	Sanus.	Suo. Suere.
Warjo.	Arma.	Cornix. *Varju.*
Waj.	Adagium.	Butyrum. *Vaj.*
Weres.	Nullo ſanguinis vinculo junctus.	Ruber.
Wejem.	Poteſtas.	Gener meus.
Wedder. Wåddér.	Mugae.	Urna.
Wårretem.	Depravatio.	Verberor. *Veretem.*

Unum adhuc ſupereſt momentum, idque attentione ſingulari dignum. Scilicet collatio Bibliorum Finnicae et Hungaricae linguae. Plurima nova ex fonte hoc, ad noſtrum aſſertum roborandum acceſſiſſe argumenta, in ſequentibus immediate docebimus.

Unusquisque videt, in Lexicis Vocabula ut plurimum in Themate ſolum inveniri, at textus Sacrarum Literarum ea in variis Caſibus, Numeris, Modis, Temporibus, et Perſonis inflexa, et variis incrementis aucta oſtendit, multifaria haec modificatio Vocabula finnica hungaricis multo evidentius approximare ſolet, eorumque ſimilitudinem tam clare oculis ſiſtit, ut ea vel primo intuenti in oculos cadere debeat. Adſunt praeterea in locis allatis, exempla conſtructionum bene multa, in quibus ſyntaxis ſolis Finnis et Hungaris uſitata occurrit, (Hungarismus) quae in linguâ latinâ, aut germanicâ non niſi per prolixam Periphraſin reddi poteſt. Non parvâ mihi laborioſa haec locorum biblicorum collatio conſtitit diligentiâ, at ſi eam tam extraneis, quam Finnis et Hungaris aceptam fore comperero, amplum me retuliſſe praemium gratus profitebor.

Voces, quae in utraque linguâ ſimiles eſſe reperi, literis curſivis impreſſae ſunt, quoita lector illas ſine ullo labore invenire et invicem conferre poſſit.

Finnica.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Wanha Teſtamenti.	Vénhedett Teſtamentom. O Teſtamentom.	Vetus Teſtamentum.
Geneſ. 27, 22.		
aeni on Jacobin *aeni.* Mutta *Kaedet* owat Eſaun *Kaedet.*	az *ének.* Jakob *éneke.* (Szava). de à *Kezek.*(vagynak)Eſau *Kezek.*	Vox eſt Jacobi vox. Sed manus ſunt Eſaui.
Geneſ. 7, 22.		
Ja *caicki* jolla *elaewae* hengi *oli* cuiwan maam *paeaellae*, ne coulit.	Es *Kiki* (minden a' minek *eleven* lelke *vala* Száraz földön *fejül*, az meghala.	Et omne, cui viva anima erat (quod reſpirabat) Super terrâ ſiccâ (continente)moriebatur.
Geneſ. 39, 12.		
Ja kân *tartui* hânen hameſenſa.	Es *ötarta* (megtartoztatá) ötet köntöſénél fogva.	Et illa detinebat eum veſte tenus.
Geneſ. 44, 25.		
ja oſtakat meille jotakin *elatuſta.*	és váſároljatok nekünk egy Kevés *ételt.* (eleſséget. eledelt).	Et comparate nobis paucum cibarium, alimentum.
Geneſ. 45, 3.		
Wielâkö minum Iſâni *elae?*	Vallyon az én Atyám *élé?*	Utrum meus pater vivit ne?
Geneſ. 45, 23.		
Mutta Iſâllens lâhetti hân *ewaeſtae* mat calle.	De Iſaknak Küldött ö. *evèſt*(eledelt) utra.	Sed Iſaco miſit ille alimentum ad iter.
4.		
Coſka Herra *naeki* hânen *menewaen* catzowan.	Midön az Ur *nézé* ötet. *menvén* nézöül.	Cum dominus vidit eum euntem viſum.
8.		
Ja olen aſtunut *alas* wapahtaman Egyptilâiſten *Kaeſiſtae,*	és vagyok Szálvaalá (alá ſzállottam)	Et deſcendi (*Und bin herabgeſtiegen*).

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	ſzabaditani Egyiptomiák *Kezétől*,	Liberatum eos ex manu Egyptiorum,
ja *wiemaen* heitä tällä maalda,	és *Vinni* őket ezen orſzágbol (vinnem)	et ductum (ducere) eos ex hoc regno,
hywaeaen ja lawiaan maahan.	*hiv* (jo) és tágas orſzágba.	in bonum et amplum regnum.

Exod. 4, 3.

Ja hän Sanoi: *heitae* ſe maahan.	És ő monda: *haitsd* azt a'földre,	Et ille dicebat, projice eum ad terram,
ja hän *heitti* ſen maahan.	és ő *haittd* azt a'földre.	et ille projiciebat, eum ad terram.

Evangelium Mathei.

Cap. I.

Auſi Teſtamenti.	Uj Teſtamentom.	Novum Teſtamentum
Jeſuxen Chriſtuxen ſyndimia *Kirja*,	Jeſus Criſtusnak ſzületéſe *Könyve* (irja)iroja. iraja.	Liber generationis Jeſu Chriſti,
Davidin *Pojan*, Abrahamin *Pojan*.	David *Fijának*, Abraham *fijának*.	filii David, filii Abraham.

Cap. II.

8. ja coſca te *löydette*,	és hat*ilölitek*.(meg-lelitek.)	et ſi vos invenietis.
22. *pelkaeis* hän ſinne mennä.	*félegete* ő oda *menni*.	timuit illo ire.

Cap. III.

10. Sentähden jocainen *puu*.	mert aza' *fa*.	Omnis ergo arbor
joca ei *tae hive* hedelmätä,	a'melly nem teſzen *hiv* gyümöltyöker. terem.	non faciens fructum bonum.
hacatan pois, ja *tuleen heitetaen*.	Kivágatik, es *tűzre haitatik*.	exciditur et in ignem jacitur,

Cap.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
16.		
Coſca Jeſus *caſtettu oli,*	Mikor Jeſus *Kereſzteltvala* (megkereſztelve yala.	Cum Jeſus baptizatus erat.

Cap. IV.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
1.		
Silloin *Wietin* Jeſus hengeldå corpeen, *Kiuſatta* Perkeldå.	Akor *vitetven* Jeſus lélektöl puſztába. *Kiſirtetni* ördögtöl.	Tunc Jeſus actus eſt in deſertum tentari a diabolo.
3.		
Sano, ettå nåmåt *Kiwet Lewixi* tulewat.	mondjad, hogy eme' *kövek levének* (*legyenek*) kenyerek.	dic, ut lapides iſti fiant panes.
10.		
Mene pois Satan, ſillå *Kirjoitettu on:*	*menj el* Sátán, mivel *irattatva van:*	abi poſt me Satana; ſcriptum eſt enim.

Cap. V.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
14.		
Te oletta mailman *wålkeus.*	*Ti valátok* világnak *világoſſága.*	Vos eſtis lux mundi.
16.		
ettå he *naekiſit* teidån *hywaet työnne.*	hogy ök nézzék a'ti *hiv tetteteket.* hogy láſſák a ti jotſelekedeteiteket.	ut videant veſtra pulchra opera.
25.		
ja ſinå *heitetaen* tornijn.	és te *hajtatol* tornyba.	et in cuſtodiam conjiciaris.
38.		
Te cuulitta ſanotuxi:	*Ti hallottàtok' Sanolni* (*mondani*)	Audiſtis quia pronunciatum eſt.
Sialma, Sialmaſt.	*Szemet Szemért.*	Oculum proculo (Hungarismus.)

Cap. VI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
3.		
Mutta cofca finä almu *annat*,	De mikor te alamisnát *annal*	Te autem faciente eleëmofynam,
nij älkön finun wafen *Kaetes tietkö.*	(adnáladfz. nemkell a'te bal *Kezednek tudni,*	nefciat finiftra tua,
mitä oikia *Kätes teke.*	*mit* joob *Kezed teve.* (tevék. *ték.*	quid faciat dextera tua.
8.		
mitäs te tarwitzetta.	*mit ti* fzükölködtök.(miben fzükölködtök.	quo indigetis,
9.		
Näin teidän fijs pitä rucoileman:	Azért tinéktek igy kell könyörögnödtök:	Sic ego adorate vos:
Ifä meidän joca *olet* taiwais.	Atya miénk, ki *volt*(vagy)egekbenn,	Pater nofter, qui es in coelis,
Pyhitetty olcon finun *nimes.*	Szentelt legyen a'te *neved.*	Sanctificetur nomen tuum.
10.		
Lähiftikön finun waldacundas,	Jöjjönel a'te orfzágod,	Adveniat regnum tuum.
Olkon finun tahtos,	Légyen meg a'te akaratod,	Fiat voluntas tua.
nijn *mäfa,* cuin taiwafa.	mint földönn, ugy égbenn (*mezö*).	Sicut in terrâ, fic in coelo.
11.		
Anna meille *taenäpän*	*Annád* nekünk *e'naponn*(adnad. add.	De nobis hodie
meidän jocapäiwäinen leipäm.	a' *mi* mindennapi kenyerünket.	noftrum quotidianum, panem.
12.		
Ja *anna* meille medän wel cam andexi,	E *add* nékünk a'mi vétkünk botfánatját,	Et dimitte nobis debita noftra
nijcuin mekin andexi *annam.*	*miként miis* botfánatott *annánk* (adnánk	Sicut et nos dimittimus
meidän welwolliftem.	a'mi vétöinknek.	debitoribus noftris.

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
13.		
Ja älä johdata meitä Kiuſauxcen.	Es ne vigy minket kiſirtetbe.	Et ne nos inducas in tentationem,
Mutta pääſtä meitä paha*ſta.*	De ſzabaditts minket gonoſz*tol*, (puhától).	Sed libera nos a malo
Sillä ſinum on Waldacunda,	Mert tiéd (van) az Orſzág,	Quoniam tuum (eſt) regnum, (Hungarismus).
ja woima, ja cunnia ijancaickiſeſt, Amen.	és hatalom, és ditſöſég, örökké, Amen.	et potentia, et gloria, in Secula, Amen.
14.		
Sillä jos te andexi *annate.*	Mert miként ti botſánatott *annátok.*	Nam ſicut vos dimiſeritis,
22.		
Silmae on ruumin *Walkeus.*	*Szeme van* teſtnek *Világoſſága.*	Oculus et corporis lucerna,
23.		
Waan jos ſinum *Silmaes on paha.*	De ha a'te *Szemed van puha.*	Si autem oculus tuus malus fuerit,
25.		
	De ha a'te ſzemed gonoſz, elfajult, puha;	
Älkåt murhe itteco teidän.	nem kell gondoſkodnotok, a'ti	ne anxiemini
hengenne tåhden,	lelketekben,	animae veſtrae,
mitae te ſyötiae, ja *mitae juotta.*	mit ti egyetek, es mit iuotta (ivott. ittatok, igyatok.)	quid manducetis, et quid bibatis.
34.		
huomeniſeſta. påiwåſtå.	*holnapi* nap.	craſtinus dies.

Cap. VII.

12.		
Caicki ſijs *mitae te* tahdotta.	*Kiki* azért, a' *mit te* akartok (Minden)	Omnes igitur quod vultis
että ihmiſet pitä *teille tekemaen,*	hogy az emberek-	ut homines faciant vobis

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	nek kell *tivele-tek tenni*.	
nijn *te mijôs* heillä *tehkaet.*	*ti is* azokhal *tegyé-tek.*	illud et vos facite illis.
8. nuose ja *Kaey.*	álj fel, és *Kelj.* - járj kelj. járok kelek.)	Surge, et ambula.

Cap. X.

10. Sillä *työmies* on ruocans ansainut.	Mert a' *tevömives* (a munkas) méltó eledelere.	Nam operarius dignus est mercede sua.

Cap. XII.

40. Sillä *nijncuin* Jonas *oli* walascalan *watzas colme* päiwä	Mert *mikint* Jonás *vala* tzethalnak *patzaljában*. (bé-liben) *három* napot,	Sicut enim fuit Jonas in ceti ventre, tres dies
ja *colme yoetae*:	és *három éyt.* (három éjjet napot ét volt.	et tres noctes.
44. Ja cuin hän-*tule.*	És mikor ö *tére,* (viszsza tére)	Et dum reverteretur, ecce invenit eum va-
nijn hän *loeytae* sen tyhjäxi.	tehat ö *löjte* azt henyélve. (lölte,lelte)	cantem.

Cap. XIII.

13. ettei he *naehden naee.*	mert nem *néznek*, *nézve*,	nam videntes non vident,
eikä *cuulen cuule.*	nemis *hallanak hallva.*	neque audientes audiunt.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
39.		
mutta *elomiehet* owat Engelit.	de az *élömivesek* voltak az Angyalok (*aratók.*)	at messores fuerunt Angeli.

CAP. XIV.

8.		
Anna minule täsa fatisa.	*annád* nekem ezen tálann	Da mihi hic in disco
Johannes Castajan *päät*.	János Keresztelö-nek *fejét*.	Joannis Baptistae caput.

CAP. XV.

14.		
jos *sokia sokiata talutta*.	ha *vakia vakiát téritti*, ha vak vakot vezeti,	Si caecus caecum ducat,
17.		
ette *caicki mitae suukun* sisälle *mene*,	mert *kihi* (minden) a' *mi szájhoz* beled *mene*,	nam omne ingrediens in os, in ventrem cedit.
se *mene watzaan*.	az *mene patzalban*. (bélben).	
20.		
mutta pesemättömillä *kaesillae sioedae*,	de (ha) mosdatlan *Kézzel eszjöd*,	Verum illota manu manducans
ei saastuta *ihmi*stä.	(*eszöd. eszed.*) nem fertézteti *ehm*bert.	non inquinat hominem.

CAP. XX.

16.		
Sillä *monda owat* cutzutut,	Mert *minden* (sok) *van* hivatott,	Nam multi sunt vocati
mutta harwat *walitutt*.	de kevés *vállasztott*.	sed pauci electi.

Cap. XXI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
33.		
ja *rakensi tornin*,	és *raka tornyot*,	et aedificavit turrim.
ja pani sen wuorolle *peldomiehille.*	és teve ö a'bann *föidmiesseket.*	et locavit eam agricolis.
Peldomies.	*Földmives.*	

Cap. XXII.

10.		
ja ne palveilat *menit ulos teille*,	És á szolgák *menének alá* uttzákra,	Et egressi servi in vias. congregaverunt omnes quos invenerunt,
ja cocoisit *caicki cuin he loeysit*,	és bévivérek kitkit a'kit ök *lölének*,	
pahat, ja *hywaet*,	*puhát*, és *hiwet*. roszszat, és jot.	malos, et bonos.
21.		
Andacat Keisarille, cuin Keisarin *owat*,	*Adjátok* Tsászárnak, á mi Tsászárnak *valo*,	Reddite Caesari quae Caesari competunt,
ja Jumalalle, cuin Jumalan *owat*.	és Istennek, a mi Istennek *való*.	et Deo, quae Deo competunt.
32.		
Ei *ole* Jumala *cuolluitten* Jumala, mutta *elaewitten*.	Nem *vúla* Isten, *halottaknak* Istene, hanem *elevitteknek*. elöitteknek. elevenittetteknek.	Non est Deus mortuorum Deus. Sed viventium.

Cap. XXIII.

16.		
Woi tietae te sokiat taluttajat.	*Jaj tiëtek ti vokiak térittöje!* Jaj tinéktek ti vak vezetök!	Ve vobis! o caecorum duces!
24.		
ja Camelin *nielette.*	és a' Tevét *nielitek.* (elnyelitek.	et camelum deglutitis.

Finnice.

	Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
35.	Että *teidaen paeaellan* pitä *tuleman caicki* wanhurſcas *weri*.	Hogy *ti fejülletek* kelljen *térni* *Kiki*, igaz *veri*-nek. Hogy rajtatok legyen minden igaznak vére. Hogy réatok átokul térjen.	Ut veniat ſuper vos Omnis juſtis ſanguis.
37.	*nijncuin* Cana coco *poicans* ſijpeins *ala*.	*mikint* a' Tyuk-gyüjti *fiokáit* ſzárnyai *alá*,	quemadmodum gallina congregat pullos ſuos, Sub alas.

CAP. XXIV.

2.	*ei* pidä täſä *jaetettaemaen kiwe kiwen paeaellae*.	nem marad itt *tétetve köve köven fejülle*.	non relinquetur hic lapis ſuper lapidem.
20.	tapudais *talwella*.	Nem marad meg egy kö á maſikon történjék *télvell*. (telben. öſzſzel, tavaſzſzal).	contingat hyeme.
31.	Ja hän lähettä Engelins ſuurella Baſunan *aenellae*.	Es ö küldendi Angyalait harſogo Trombitával *énekellni*. (hangos trombita ſzoval).	Et ille legabit Angelos ſuos ſonante tubâ et voce.
38.	*Soeit ja joit*.	*ött és ivott*. (Ettenek és ittanak)	comederunt et biberunt.

Cap. XXV.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
2. Mutta wijsi heistä *oli taitawata.*	De öte azoknak *vala tetemuta.* (bolond.	Verum quinque earum (ex iis) erant fatuae.)

Cap. XXVII.

51. Ja catzo, Templin esiwaate *repeis cahtia,* ylhäldä haman *alas.*	Es imé, a Templom kárpitja *repede kettè,* fejülltöl fogva *alá.*	Et ecce interexpansum templi fissum est in duo a sursum usque deorsum.

Evangelium Marci.

Cap. I.

6. ja söi *metze* hunataja.	es evék *mézet* erdeit. (Erdei mézet).	et edebat mel silvestre.

Cap. III.

3. jolla cuiwettu *kaesi oli.*	Kinek megszáradott *kezi vola.* (vala.	cui arefacta manus erat. (Hungarismus: pro habebat.)
27. Ei *taida* kengän wäkewän *huonesen mennae.*	Nem *tud* senki az erösnek *honnyába menni.*	Nemo potest in domum fortis ingredi.

Cap. XIV.

14. Cusa on wierasten *huone?*	Hol van a' Wierth *honna?* (Gazda honnja Vendégfogado).	Ubi est diversorum?

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
15.		
osotta salin *rakstun*, ja walmiſtetun.	mutat palotát *rakottat*, és felkészitettet.	demonſtrabit caenaculum ſtratum, et paratum.

Cap. XVI.

18.		
Ja jos he jotakin *myrky juowat*.	és ha ö valami *mirkit juott* (*mérget ivott.*)	Et ſi mortiſerum quid biberit.

Evangelium Lucae.

Cap. I.

3.		
että minä nijtä järeſtäns ſinulle *Kirjotaiſin*, *hywae* Theophile.	hogy én neked szorgalmatosonn jorendel *irjak* *hiv* Théofilém. (Jo Théofilém.)	quod ego ſecundum ordinem tibi ſcribam optime Theophilé!
18.		
ſillå minå olen *wanha*.	mert én vagyok *vénhe*.	nam ego ſum ſenex.
29.		
ja ajatteli, *millinen* ſe termetys *oli?*	és elgondolá; *millen* aza' köſzöntés *vala?*	et ratiocinabatur; qualis eſſet ſalutatio illa.
53.		
Jſowat *taeytti* hån *hywejdellae*.	Az ehezöket *telitti* ö *hivedelemmel* tölti ö jokkal, joſzágokkal.	Eſurientes implevit bonis.

Cap. IV.

21.		
taenaepän on taemae kirjoitus taeytetty.	*e'napon van eme' irjatás telittetett.* ma tellyeſedett be ez az irás.	hodie impleta eſt ſcriptura haec
cuin *te* nyt *cuuletta*.	mint *ti* azt *hallottátok*.	uti vos audiviſtis.

Cap. V.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
6.		
ja heidän werckons *repeisi.*	és az ö hálojok *repedeze.*	et eorum rete disrumpebatur.

Cap. VI.

38.		
Andakat, ja *teille annetan.*	*Adjatok,* és *tinéktek adatik.*	Date. et vobis dabitur.

Cap. VIII.

8.		
Jolla on corwat *cuulla,* se *cuulcan.*	Kinek van füle *hallani,* az *halljon.*	Cui est auris ad audiendum, is audiat (qui habet aurim *Hungarismus*).
16.		
eli pane *poeydän ala.*	nemis *teszi pad alá.*	neque subtus lectum pouit.

Cap. X.

30.		
Sxi *ihminen alas meni* Jerusalemist	egy *ember alá mene* Jerusalemböl	Homo quidam descendebat ab Hierusalem
Jerichoon, ja tuli ryömärriten *katsijn.*	Jérikoban, és esék gyilkosok *Kezében.*	in Jericho, et incidit in latronum manus.

Cap. XIV.

23.		
että minun *huoneni taeytetaisin.*	hogy az én *honnyom töltettessen.* hogy teljék meg a' házam.	ut impleatur domus mea.

Cap. XV.

11.		
yhdellä miehellä *oli caxi poicaa.*	egy embernek *vala két fia* (fiokája.	cuidam homini erant duo filii (quidam habebat duos filios *Hungarismus.*)

Cap.

Cap. XVI.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
3.		
håpen minå *kerjaetae.*	fzégyenlen én *ké-regetni.* (Kol-dulni)	erubefco ego mendicare.

Cap. XXIV.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
16.		
Mutta heidån *fil-maenfae pidettin,*	De az ö *fzemeik fedettek,* (meg-homájofodtak.	At oculi illorum tenebantur.
ettei he håndå *tun-denet.*	hogyötet ne *tudnák* esmernék.	ne illum agnofcerent.
28.		
ja hån *teetteli* hånens.	és ö *tetteté* nekik (elöttök)	et ipfe fe finxit.
29.		
ole meidån canfzamme,	maradj mi velünk,	mane nobifcum,
fillå *ehto joutu.*	mert *eftve jut.* (közelit. jö. közelget).	quoniam vefpera appropinquat.
30.		
otti hån leiwån, kijtti, *murfi,*	vevé ö a'kenyeret, hálálkodék *morfálá,*	accepit panem, benedixit, fregit,
ja *andoi* heille.	és *ádá* nekiek.	et dedit illis.
48.		
Mutta te *oletta* nåiden *todiftajat.*	De ti *valátok* ezeknek *tudofitoja.* (Bizonyfága).	Sed vos eratis teftes horum.

Evangelium Johannis.

Cap. I.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
1.		
Alufa oli Sana,	Eleinten *vala Sana.* (befzéd, fzo, ige, 'Sanolni, 'Simbelni.).	In principio erat verbum,

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
ja se *Sana oli* Jumalan tykönä.	és a '*Sana vala* Istennél.	et verbum erat apud Deum,
ja Jumala *oli* se *Sana*.	és az Isten *vale* a' *Sana*.	et Deus erat verbum.
4.		
Hänes *oli Elaemae*, ja *Elaemae oli ihmisten Walkeus*.	Bene *vala élem* (Élelem. Élet) és az *életem vala Embereknek*. *Vilagosfága*.	In ipso erat vita et vita erat lux hominum.
6.		
Yxi *mies oli* lähetetty Jumalalda. jonga *nimi oli* Johannes.	Egy ferjfiu *vala* Küldettetve Istentöl, *Rinek neve vala* János.	Unus vix erat missus a Deo, cui nomen erat Joannes. (*Hungarismus*).
15.		
Johannes *todisti* hänestä.	János *tudosita* rolla. Tanubizonyságot teve.	Joannes testabatur de illo.
26.		
mina *kastan wedellä*,	én *keresztelek vizzel*.	ego baptizo aquâ.
52.		
ja Jumalan Engelit ylösastuwan	és Istennek Anyalit fel menni	et Dei Angelos ascendere,
ja *alas tulewan ihmisen Pojan paeaelle*.	es *ala szálván* (szállani ember *fijára fejülle*. (*fejüllröl*).	et descendere supra filium hominis.
8.		
wiekaet edeskäywälle. Ja he *weit*.	*vigyétek* Násznagynak. Es ök *vivék*.	ferte architriclino. Et illi tulerunt.
12.		
Sijtte *meni* han *alas* Capernaumijn.	Azután *mene* ö *álá* Kapernáumba.	Post hoc descendit in Capharnaum.
20.		
tätä Templi *on rakettu* cuusi	ezen Templom *van rakattva* negyven	hoc templum est aedificatum quadraginta
wijdettäkymmendä ajastaica, ja sina *rakennat* sen *colmena* päiwänä.	hat eszentendeig, es te *raknád* azt harom napokig.	sex annis, et tu aedificares illud tribus diebus.

CAP.

Cap. III.

Finnicè.	*Hungaricè.*	*Latinè.*
1.		
Nicodemus *nimeldae.*	Nicodemus *nevü.*	Nicodemns nomine.
8.		
Tuuli puhalda cusa hän tahto.	*Szellö füvallik* hova az akar.	Spiritus spirat ubi vult.
11.		
ja et te ota *wastan* meidän *todistustam.*	és ti nem *veszitek* bé a'mi *tudositásunkat.* (tudositám).	et vos non accipitis nostrum testimonium.

Cap. IV.

Finnicè.	*Hungaricè.*	*Latinè.*
25.		
minä *tiedän.*	én *tudom.*	ego scio.
27.		
ja ihmettelit että hän sitä.	és tsudálkozának hogy ö	et mirabantur quod ille
puhutteli.	*puhatola* (tudakozodék).	loquebatur.
mitaes kisit?	*mit keressz?* (kisztetsz?)	Quid quaeris?
32.		
jota et *te tiedae.*	mellyet *ti* nem *tuntok.*	quem vos non noscitis.
47.		
joka *oli cuolemallans.*	mert *vola kalomallo.* (haloványlo. haldoklo).	erat enim moribundus.
49.		
Herra *tule alas* ennen cuin.	Uram *jövel alá* minek elötte.	Domine descende antequam
minun *poican cuole.*	az én *fiukám hala.* (fiatskám meg halna. *pujkám. pujátskám*).	meus filiolus moreretur.
50.		
Jesus *sanoi* hänelle: mene,	Jesus '*sanola* neki: *meni*, (*menj*)	Jesus dixit ei: vade,
sinun *poicas elae.*	a'te *fiukád éle.* (*él*).	tuus filius vivit.

Cap.

Cap. V.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
5.		
halwatuita.	*halovány.* halando. guttautött. elefett tagu. *megfzáradott.* Szárazbetegfégbe finlödö.	Languens, (pallidus, moribundus).
10.		
nyt on Sabbathi.	*moft von* fzombat (*van* vagyon).	nunc eft Sabathum,
21.		
Sillä *nijnkuin Ifae* herättä ja wirwo*tta cuoleitta.*	Mert *mikint öfe* támafztja, és eleveni*tti hwolattat* (*halottat*).	Nam, ficut Pater fufcitat et vivificat mortuos.
22.		
Sillä ei *Ifae tetaen* duomitze, waan *andoi caicken* duomion *Pojalle.*	Mert nem *öfe tefzen* itélletet hanem *ada kiki* itélletet *fijunak* (*minden*).	Nam pater non facit judicium (non judicat) fed dedit omne judicium filio.
23.		
Että *caicki Poica* cunnioittaifit.	Hogy *kiki fiokát* tifztelje.	Ut quivis filium honorificet.
36.		
ne *tyoet* jotca mina *teen,*	azon *tettek* mellyeket én *tefzek,* (tételek tétemények.	ipfa opera, quae ego facio
todiftawat minufta,	*tudofitnak* vollam.	teftantur de me.
39.		
Tutkicat Ramatuita.	*Tudakozzatok* az iráfokat.	Scrutamini fcripturas.
42.		
Mina *tunnen.*	Én *tudom* (tunnám. tudnám).	ego fcio.
44.		
Cuinga te *taidatte* ufco?	Mikent *tudtok* hinni? *tudátok tudtatok*	quomodo poteftis vos credere.

Cap.

Cap. VI.

	Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
7.	että *cukin heiſtae wähaengin* ſais.	hogy *kiki keveſſet veheſſen* abbol.	ut unusquisque modicum accipiat ex eo.
8.	Peterin *weli.*	Peternek *veli,* (veji *veje.* attyafia.	Petri frater.
9.	jolla *on caxi cala*	kinet *van két hala.*	cui eſt duo piſcis. (qui habet duos piſces. *Hungarismus*).
12.	cootkat *murut* çuin jäit.	ſzedjétekfel a' *marat* (maradott) darabokat.(mor'ſákat. mor'ſalékokat)	colligite ſuper abundantia fragmenta.
13.	*muruilla.*	*maradék.*	fragmentum, reliquiae.
16.	Mutta coſca *ekto tuli, menit* hänenOpetuslapſens *alas* meren *tygoe.*	Mikor pedig *eſte* eljöve', (*telék*) *menének* az ö Tanitványai *alá* a' tengerig.	Ut autem veſpera ingruit, deſcenderunt diſcipuli eius ad mare *usque.*
19.	ja he *peljaeſtyit.*	es ök *félemlének.*	et illi timuerunt.
20.	minä *olen,* älkat *peljaetkoe*	En *valék;* ne *féljetek.*	ego earum, ne timete.
21.	*Haaxi.*	*Hajo.*	Navis.
33.	Sillae ſe Jumalan leipae *on* ſe jocaTaiwaſt *tule alas,* ja *anda* mailmalla *elaemän.*	Mert az Iſtennek kenyere (*van*). melly Menyböl *ſzálla alá.* *és ada* világnak *élelmet* (életet).	Nam Dei panis eſt ille qui coelo deſcendit, et dedit mundo vitam.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
38.		
Silla minae *tulin* Taiwaſt *alas.*	Mert én *ſzállottam* égböl *alá.*	Quia ego deſcendi de coelo.
42.		
jonga *Iſaen* ja *Aeitin me tunneme.*	Kinek *öſit* es *Anyát mi tunnumk* (*tudnok.* esmernők.	Cujus partem et matrem nos novimus.
62.		
jos te *naette* ihmiſen *Pojan* finne *yloes. menewaen* cuſa han ennen *oli?*	ha ti *nézitek* az ember *Fijät* oda fel, (elé) *menvén* (menni) hol ö elöſzör *volt;*	Si videritis filium hominis eo aſcendentem, ubi erat prius.
63.		
elatwaexi teke.	*elevenné teſzen.*	vivum facit vivificat.

CAP. VII.

34.		
Teidan pitae minua etzimen, ja ei *loeytämaen.*	Ti kereſtek énmagamat és nen *löjtekmeg* (leltek meg).	Vos quaeritis me et non invenietis.
35.		
kuhungaſta hän *menne?*	hova ö *menne?*	Quo iturus eſt?
53.		
Ja nijn *eukin meni* cotians.	Es akkor *kiki mene* haza. (*choza, chotia*).	Et tunc unusquisque perexit domum.

CAP. VIII.

5.		
Kiwillä.	*Kövezni.*	Lapidare.
7.		
ſe *heittäkän* enſin händä. *kiwellä*	az *hajittſon* elſöbb rája *kövel.*	is primum lapide in illam jaciat.
23.		
te *oletta alhalda.* ja mina *olen ylhaldae.*	ti *valátok alolrol.* (ti vagyto ké föld röl valók és én *valék fejülröl.*	Vos eratis (eſtis) de deorſum, et ego eram (ſum) ex ſurſum.

Finnice.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
8. eikö *taemae* se *ole*, joka istui, ja kerjais?	nem *eme' vala* é? ki ülle, és *kéregete*? (*kérje is*).	nonne iste erat? qui sedebat, et mendicabat?
12. en mina *tiedae*.	én nem *tudom*.	non ego scio.
13. nijn he *weit* sen,	a'kor azok *vezeték* ötet,	tunc illi duxerunt eum.
20. *me tiedämme tämän meidän Pojaxen*, ja etta hän *sokiana* syndynyt *on*.	*mi tudjuk eme' mi Fijunkat*, és hogy ö *vakon* született *volt*. (van).	nos scimus istum nostrum filium, et quod ille coecus natus est,
22. Nain sanoit hänen *Wanhemmans*, Sillä he *pelkäisit* Judalaisia.	Igy 'sanolának az ö *Vénhei* (szüléi) mivel ök *félkettek* (*félegették*) sidoktol.	Sic dixerunt parentes eius quoniam illi timebant Judeos.

Cap X.

1.	A ki nem az ajton megyen bé az akolba;	Qui non per ostium intrat in ovile,
se *on waras*, ja ryöwäri.	az *van oroz*, és gyilkos.	ille est fur, et latro.
3. ja lambat cuulevat hänen *aenens*.	és a'juhok halják az ö *énekit*. (szavat) (ének-szo).	et oves audiunt ejus vocem.
11. Mina *olen* se *hywae paimen*.	én *vagyok* a' *hiv pásztor*.	Ego sum pastor fidus (bonus)
hywae paimen anda hengens lammasten *edest*.	a' *hiv pásztor adja* maga juhaiért *életét*.	fidus pastor dat pro ovibus suis animam (vitam).

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
14. Minä *olen* se *hywae paimen*,	En *vagyok* a' *hiv pásztor.*	Ego sum pastor fidus
joka *tunnen omani*	ki *tudom á magaméit*	qui cognosco meas,
ja minu *tutan* myös *omildani.*	és engem is *tudnak á magaméi.*	et me quoque noscunt meae.
16. Minulla *on* myös muitta lambaita	Nekem *vannak* más juhaim is,	Mihi sunt (Ego habeo) aliae oves quoque, (*Hungarismus*)
jotka ei *ole* tästä lammas *huonesta.*	kiknem *valók* ezen bárány *honnybol*, (*akolbol*)	quae non sunt ex caulâ hac,
ja he saawat *cuulla* minun *äneni*:	és azok fogják *hallani* azén *énekemet*,	et illae audient vocem meam,
ja pitä *oleman* yxi lammas *huone*,	és kell *lenni* egy bárány *honnynak*,	et oportet fieri unum ovile, (oportet quod fit)
ja yxi paimen.	és egy pásztornak.	et unum pastorem.
22. Ja Jerusalemis *oli* kirkomessu,	Es Jerusálembe *vala* Templom szentelö Innep,	Et Hierosolymis erant Encaenia;
ja *talwi oli.*	és *tél vola.*	et hyems erat.
31. Nijn Judalaiset poimit taas *kiwiä*	Akor a' sidok ragadának megint *követ*	Tunc Judaei sustulerunt rursus lapidem,
hända *kiwittaexens.*	ötet *kövezni*	eum lapidatum.
32. minä osotin teiile *Isseldaeni*	én mutattam nektek, *ösömnek*	ego ostendi vobis, Patris mei
monda hywae tyoetae.	*minden hiv tetteit* sok jo téteményeit	multa (omnia) bona opera.
41. Ja *monda tuli* hänen tygöns.	És *minden tére* ö hozzája. és sokan menének ö hozzája.	Et multi venerunt ad eum.

CAP.

Cap. XIII.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
3.		
ja *oli* Jumalan tygő *menewae.*	és *lön* vala Iftenhez menővé.	et factus erat ad Deum iens.
	és Iftenhez mene.	(et ad Deum vadit).
9.		
ei ainoaftans minun *jalkojani pefe,*	nem tfak az én lábaimat *mofod,*	non folum meos pedes lavas,
mutta myős *kaedet* ja *paeae.*	hanem még *kezemet* és *fejemet* is.	verum etiam manus meas, et caput meum.

Cap. XIV.

4.		
Ja cuhunga minå *menen,*	És az hova én *menek*	Et quo ego vado.
te tiedaette.	*ti tudjátok.*	vos fcitis.
18.		
En minå jåtå *teitae orwoixi:*	Nem én hagylak *titeket árvául.*	Non ego relinquam vos orphanos.
19.		
ja ei mailma fillen minua *naae,*	és nem *néz* a'világ többé engem, (lát	et mundus jam me non videt amplius,
mutta *te naeettae* minun:	de *ti néztek* engem,	verum vos videtis me,
fillå minå *elaen,*	mert én *élek*	quia ego vivo,
ja te myős *elåtte.*	és ti is *éljétek* (éltek).	et vos vivetis.

Cap. XVI.

27.		
ja ufcoita *minun* Jumalafta *laehtenen.*	és hifztek *engem* Iftenöl *lettnek.*	et creditis me a Deo factum (procedentem).

Cap. XVIII.

13.		
fillå hån *oli* Caiphan *appi.*	Mert ő *vala* Kajafás *apja* (Ipja).	Nam ille erat Cajaphae Socer.

Cap. XIX.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
19.		
Nijn Pilatus *kirjoitti* myös *päaellekirjoituxen.*	És Pilatus *irata* is *fejülleiraſt.*	Scripſit autem Pilatus et titulum,
ja pani *riſtin paeälle,*	és tevé *kereſzten fejülle.*	et poſuit ſuper crucem
ja *oli* näin *kirjoittetu.*	és *vala* igy *irattatva.*	et erat hoc modo ſcriptum:
24.		
ja owat *heittaenet* és minun hamaſtani arpa. —	*hajittanak* az én ruhámra ſorſot (*vetnek*)	et mittunt ſortem ſuper veſtem meam.
31.		
että heidän *ſaeaeriluuns* piti ricottaman.	hogy az ö *ſzáraik* meg töretteſſenek.	ut frangantur eorum crura.
34.		
joſta cohta wuoti *Weri* ja *Weiſi.*	mindjárt foja ki *Vér,* és *Viz.*	et continuo exivit ſanguis et aqua.

Cap. XXI.

3.		
Minä *menen calaan.*	én *menek halászni.*	ego vado piſcatum.
5.		
ongo teillä *mitän* ſyötäwätä?	van nektek *mit* ennetek? — valami ennetek?	eſt vobis quid ad comedendum (*Hungarismus*)? (habetis aliquid ad comedendum)?

Cap. I.

Apoſtolitten *Teot.*	Apoſtolok *Tette* (Tſelekedete).	Acta Apoſtolorum.
18.		
on hän *keſkeldae cahtia pakahtunut.*	ö *Középbe ketté pattant.*	ille medius crepuit.
19.		
Ja ſe oli *tiettaewae caickille,*	És ez vala *tuttával kiki* (kinekkinek)	Et notum factum eſt omnibus

Finnice.

Finnice.	Hungarice.	Latine.
cuin Jerusalemise asuwat,	*kik* Jérusálemben lakoznak,	qui Hierosolymis habitant,
että, se *peldo* heidän *kielellaensae*	hogy azon *föld* azö *nyelveken*	quod ille ager in eorum idiomate
kutzutan, Akadelma,	neveztetett Akadalmá-nak	nominatus sit Akedalma
se on, *weripeldo.*	az van (az az) *vér-földét*-nek,	hoc est: Ager sanguinis.
24.		
Sinä Herra, joca caikein sydämet *tiedaet*,	Urunk! ki kikiszivét *tudod*,	Domine noster! qui singulorum corda noscis,
osotta cumman,	mutasd meg,	ostende
sinä näistä cahdesta	mellyik ezén kettöstöl *volt vállintott*	quisnam ex duobus fuerit electus?
olet walinnut.	mellyiket vállasztottad é kettö közzül.	
26.		
ja hän *walittin.*	és ötet *vállasztták.*	et eum elegerunt.

Cap. II.

3.		
Ja heille *naeyt* wijleskellyt *kielet.*	És magokon *nézék* elöszlani *nielvet*, és láták hogy nyelvek oszolánakki ö réájok.	Et super sese viderunt dispersi linguam (linguas).
nijncuin tuliset.	*mikint tüzet.* (tüz formában)	tanquam ignem.

Cap. VII.

47.		
Mutta Salomon *rakensi* hänelle *huonen.*	De Salomon *raka* néki *honnyot.*	Salomon autem aedificavit ei domum.

Cap. IX.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
41.		
ja *andoi* hänen heillen *elaewaenae.*	és *adá* azt nekik *elevenen.*	et dedit eam illis vivam (ſtitit eam vivam).

Cap. XVIII.

6.		
teidaen werenne olcon *teidaen paeanne*	a' *ti véretek* legyen *ati fejeteken*	Sanguis veſter ſit (ſuper) caput veſtrum.
pàälle.	*fejül.*	Superne.

Cap. XX.

20.		
ja *ollen* teille opettanut.	és — titeket *tanitottalak volna.* (*tanu, tanut, tanit. tanitas, tanulás, tanuſág, tanitvany,* teſtis, teſtem, docet, inſtitutio, actus diſcendi, doctrina diſcipulus.	atque vos docuiſſem.
Opetuslapſet.	*Tanitvány.*	Diſcipulus.
26.		
ætta minä *olen* wiatoin *caickein wereſtä*	hogy én *vagyok* tiſzta *kiki véreſtöl.* (vérétöl).	quod ego ſum mundus ab omnium ſanguine.

Cap. XXV.

22.		
huomena ſaat ſinä hänendä *cuulla.*	*hónap* fogod te ötet *hallani.*	cras audies eum.

Cap. XXVIII.

23.		
ja *opetti* heille, *huomeneſtä ehtoſeen aſti.*	és *tanitá* öket *honaptol eſtvé-ig.* reggeltöl eſtig.	et docebat illos a mane ad veſperam.

Finnice.	*Hungarice.*	*Latine.*
28. Nijn *olcon* ſe teille *tiettäwä.*	Azért *légyen* ez néki *tuttává.* Azért légyen ez néktek tudtotokra.	Notum ergo ſit vobis.

Si omnia per decurſum operis dicta, debita attentione ſub examen vocentur, ſequens ex iis conſequentia deduci poſſe videtur.

Dari in Lingua finnica quadruplicis generis vocabula.

Primo talia, quibus Finni in antiquiſſimis adhuc temporibus, dum in arcto cum Hungaris vivebant commercio, utebantur. Haec commode in tres ſpecies dividi poſſunt; *Prima* complectitur vocabula illa, quae Finni et Hungari ad hodiernum usque diem intacta fere conſervaverunt, uti: menen, menyen, *it*, vér, ſanguis, viz, *aqua*, köve, *lapis*, tél. *hyems*, waj, *butyrum* etc. plurima. *Secunda* exhibet talia, quae immutata quidem ſunt, et quaſi truncata, vel aucta, at primo ſtatim intuitu originem hungaricam facile produnt, ut olit, volt, *fuit*, vargas, farkas, *lupus*. Wanha, vén, *ſenex*. Sarwi, ſzarva, *cornu* etc. *Tertia* comprehendit illa, quibus licet Hungari ante plurima ſecula uti potuerunt; uti hoc juſta de cauſa ſuſpicari licet, hodie tamen illorum penitus obliti ſunt, et non niſi apud Finnos, vel Lappones horum veſtigia ſuperſunt. Talia videntur eſſe vocabula ſequentia: Omaga. *Puſio.* Pån. *Canis.* Sadna. *Veritas.* Teudnar *Servus.* Tim. *Hora.* Tuona. Mors. Auda. Awu. *Virtus.* Aita. *Templum.* Esmärke. *Exemplum* Kottjos. *Famulus.* Mano. *Luna.* Mod. *Animu.* Or. *Tintinabulum.* Pilke. *Jocus.* Hungari ideas has peregrinis ut plurimum vocabulis exprimunt, ut: Ora, Virtus, Templom, Tréfa etc.

 Illi

Illi enim occupatâ Pannoniâ, commercium habere coeperunt cum hominibus linguâ slavicâ, valachicâ, germanicâ, latina, italicâ, graecâ et gallicâ loquentibus, hinc non mirum, si plurimas ex his linguis voces sibi appropriantes vocabulorum. Gentis suae antiquorum obliti sunt.

Secundo, dantur in lingua finnica vocabula plurima, quae Finni a Svecis vicinis per longam seculorum seriem pedetentim didicerunt, atque tantopere sibi propria reddiderunt, ut illa hodie loco vocum finnicarum habeant. Has ego voces in linguâ meâ patriâ, veris, et antiquis vocibus hungaricis expressas reperio, quas si Finnus libros hungaricos legens examinaret, dubito, utrum in illis vestigia veteris suae linguae maternae animadverteret; quemadmodum Hungarus, vice versa, voces superius memoratas, sed ex lingua sua iam deperditas, apud Finnos tamen hodiedum superstites, pro vocibus hungaricis agnoscere nequiret.

Operae pretium erit adjungere ea, quae Doctissimus Dobrowsky sparsim animadvertit in opere suo intitulato: Literarische Nachrichten von einer auf Veranlassung der Böhmischen gelehrten Gesellschaft der Wissenschaften im Jahre 1792 unternommenen Reise nach Schweden und Russland, von J. Dobrowsky, nebst einer Vergleichung der Russischen und Böhmischen Sprache, nach dem Petersburger Vergleichungs-Wörterbuche aller Sprachen. Prag, 1796.

Pag. 90. Herr Professor *Porthan* (in der Hauptstadt Finnland, in Åbo) ist seit einigen Jahren mit der Bearbeitung eines vollständigen Finnischen Wörterbuchs, wovon ich schon viele fertige Heften auf der Bibliothek gesehen habe, rühmlich beschäftiget. Da er in dieser Absicht auch Reisen in das Innere des Landes zu machen pflegt, so ist nicht zu zweifeln, dass er seine Vorgänger weit übertreffen werde.

Pag.

Pag. 93. Die Augen der Finnen liegen etwas tiefer. Ihr Haar ist gröſtentheils roth. Auch einige andere Sprachverwandte der Finnen: als die Permäcken (Permier), Siränen, Wotjaken, die obischen Ostjaken, haben fast durchgängig rothe Haare, und bläuliche Augen. Die alten Russen, die nicht slawisch reden, sind wahrscheinlich vom Finnischen Völkerstamme. Daher ihr Nahme *Ruſs*, *Ruſsland*, von dem Worte *rusy* (hung. *róska*) roth von Haaren.

Pag. 94. Dieser Umstand ist desto merkwürdiger, da andere Sprachverwandte der Finnen, als die Lappländer, Tscheremissen, Morduinen, Wogulen, schwarze Haare und schwarzbraune Augen haben. Zu den schwarzhaarigen Stamme gehörten wohl auch die Ungern, daher denn ihre Sprache mit der Wogulischen näher verwandt ist.

Pag. 95. Da ich (Dobrowsky) nebst Lappländischen und Finnischen Sprachlehren und Wörterbüchern, auch eine zu Petersburg 1775 Wotische, und durch die Güte des H. D. und Kollegienraths *Pallas*, eine geschriebene Permische Grammatik zum excerpiren erhalten habe, die ich in dieser Absicht verglich, so kann ich mit der Zeit über die nähere oder entferntere Verwandschaft dieser Sprachen mit der Ungarischen etwas Bestimmteres sagen. Vielleicht bin ich im Stande, zu den neuen Beweisen der Verwandschaft der Ungarn mit den Lappländischen, von *J. Hager* in Wien 1793 einst Einiges hinzusetzen.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AFFINITAS
LINGVAE HVNGARICAE
CVM
ESTHONICA
GRAMMATICE DEMONSTRATA.

FASCICVLVS SECVNDVS.

Postquam ea quae in fasciculo primo de lingua Lapponum et Finnorum obfervavi, finivissem, atque judicio viri clarissimi *A. L. Schlözer*, Magnae Britanniae Regis Aulae Consiliarii subiecissem, non petito solum meo lubens detulit, dum manuscriptum meum attente perlegit, conatusque meos faventer approbavit, verum aliquot libros etiam propria ex bibliothecâ evolvendos offerre, meque humanissime inviare et animare dignatus est, ut ex iis naturam septem linguarum familiae *Fennicae* scilicet: Esthonicae, Votjacicae, Tschuvaschicae, Tscheremissicae, Permicae, Sirjenicae, et Morduinicae, investigare, et critico examini subjicere vellem. Quam grata mihi benigna haec favoris significatio fuerit, quivis facile videt.

Libri autem illi erant sequentes: Biblia Esthonica, Grammatica Esthonica, Halae 1732 edita, alia Lipsiae 1780 edita, auctore *A. V. Hupel*, Grammaticae tres, seu Dissertationes ad Grammaticam linguae Tschuvaschicae, Votjacicae, et Tscheremissicae pertinentes, Petropoli 1775, sub hoc titulo russico editae: *Szotsinénija, prinadle'faschtsija, k' Grammatikije, Tschuvaschskágo, Votskágo, Tscheremisskágo, Jaziika.* Sammlung Russischer Geschichte, Petersburg 1758, cujus Tomo 3. a pag. 382 usque 410 plurima vocabula nationum *Fennicarum:* Votjak, Tsuvasch, Tscheremis, Perm, Sirjen, Morduan, congesta reperi.

His

His adjutus adminiculis, opus aggrediens, ſecundum elaboravi Obſervationum mearum Faſciculum.

De lingua Eſthonica fuſe ſatis notata reperi, quibus adjutus naturam linguae intimius penetrare poſſem, at in Grammaticis memoratarum trium linguarum, vix aliud praeter Vocabularia et Paradigmata Nominum Pronominum et Verborum obtinui, unde factum eſt, ut ex his, praeter ſeriem Vocabulorum excerptorum, et Paradigmatum, vix leves aliquas obſervatiunculas notare potuerunt. Nihilominus tamen ſunt ea, ſimul ſumta memorabilia ſatis, et ad affinitatem harum linguarum cum meâ maternâ clare demonſtrandam ſufficiunt.

De Diminutivis.

Multa Eſthonum Diminutiva terminantur in *ke* ſicuti Hungarorum. Interea Hungari Vocalem *e* ob genium linguae ſaepe in *a* mutare debent.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kullake.	Szivke. Szivetske.	Corculum.
Sölmeke.	Götske.	Nodulus.
Silmike.	Szemetske.	Ocellus.
Poioke.	Fioka. Fiutska.	Filiolus.
Jeſuke.	Jé'ſuſka.	Jeſulus.
Tuike. Tulloke.	Tüzetske.	Igniculus.
Unnuke.	Madárka.	Avicula.
Illoke.	Szépetske. Illőke.	Pulchellus.
Lehmike.	Tehénke.	Vaccella.
Mehhike.	Emberke.	Homuncio.
Naeſoke.	Aſzſzonyka. Nőtske.	Faemella.
Nattuke.	Kitſinyke.	Párvulus.
Jalloke.	Lábatska. Gyalogka. Gyalogotska.	Pedunculus.

Hoc

Hoc ultimum Diminutivum derivatur a voce *Jalg*. Pes. *Láb*: At quivis videt vocem hungaricam *Gyalog*, Pedeſtris (ideſt: qui pedeſter ambulat), ex eadem voce eſthonica *Jalg*, *Jalloke* originem ſumſiſſe, dicitur enim apud Hungaros *gyalog katona* miles pedeſtris, *gyalog hinto*, lectica pedeſtris id eſt: portatilis, etc.

Notari merentur hic voculae illae, quibus Eſthones ſe invicem in ſvavi confabulatione compellant. E. Kulla. H. Aranyom. Meum aurum! E. Kulla herra ' H. Aranyos uram. Mein goldener Herr! E. Kulla kuppo. H. Virágom! Roſám! Mi floſcule! E. Zirko. H. Galambom, Madárkám Mea avicula! E. Sukker. H. Édeſem! Dulciſſima mea! E. Sukker mundokenne. H. Edes ſzajkóm. Mein Zucher Mündchen. E. Selo. H. Lelkem. Animula mea. E. Kallis. H. Drágám. Chara mea!

De Declinatione.

Exhibeo hic Paradigma eſthonicum, quod hungarico in pluribus ſimile eſſe Lector illico obſervabit. Exemplum erit vox eſthonica *Jummal*, Deus, cui aſſimilabo hungaricum *Hal*, Piſcis; eo quod terminatione interſe conveniunt.

Singulariter.

N. Jummal.	Hal.	Piſcis.
G. Jummala.	Halé.	Piſcis.
D. Jummalale. - al.	Halnak.	Piſci.
A. Jummalat.	Halat.	Piſcem.
V. Jummal.	Hal.	Piſcis.
A. Jummalaſt.	Halaſtol.	Simul cum piſce.
Jummalt.	Haltol.	A piſce.

Plura-

Pluraliter.

N.	Jummalad.	Halak.	Pifces.
G.	Jummalatte.	Halaké.	Pifcium.
D.	Jummalattele. -at-tel.		
	Jummalatte. -atl.	Halaknak.	Pifcibus.
A.	Jummalaid. -id.	Halakat.	Pifces.
		Halaknál.	Apud pifces.
V.	Jummalad.	Halak.	Pifces.
A.	Jummalatteft.	Halaktol.	A pifcibus.
	Jummalattelt.	Halakbol.	Ex pifcibus.
	Jummalaift.	Halakrol.	De pifcibus.
	Jummalailt.	Halakkal.	Cum pifcibus.
	Jummalift.	Halakbann.	In pifcibus.
	Jummalit.	Halakért.	Pro pifcibus.

Evidens eft, varias Ablativi modificationes non aliud effe, quam Praepofitionum (vel fi malueris; *Suffixorum praepofitionalium* conjunctionem cum ipfo Nominativo.

Exempla Nominum, quorum Paradigma Hungarico evidenter fimile effe reperi, in fine vocabularii Efthonici notavi.

Obfervandum praeterea, quod in Grammatica Efthonum, de *Genere* Nominum nulla unquam mentio fit. Praeterea, Adjectiva Subftantivis juncta per omnes Cafus, et Numeros invariata manent, quae omnia linguae hungaricae aeque funt propria. Vt: E. Kaksteiftkummend Apoftolit. Hung. *Tizenkét Apoftol.* Non vero: *Apoftolok* Duodecim Apoftolus; *non:* Apoftoli. *Efthonice.* Kuld Sörmus. Hung. *Arany Gyürü.* Genitivo; E. Kuld Sörmuffe. H. *Arany gyürüé;* non: *Aranyé gyürüé.* Aurei annuli. E. Kaks aaftat wanna. H. *Két efztendös vén* Duo annum fenex; non: Duos annos fenex. E. Mul on wiis wenda. H. Nekem van öt batyám. Mihi eft quinque frater; non: fratres.

Qui

Qui Genitivum et Accuſativum ſingularem formare in lingua eſthonica apprime didicit, is bene declinat. Hoc obtinet in lingua hungarica quoque, ubi formatio Genitivi, praecipue autem Accuſativi omnem declinandi difficultatem reſolvit.

De Comparatione.

Comparativus in Dorpatica Dialecto *) formatur, addendo Poſitivi Genitivo literas mb; ut *Suur*, magnus. *Suremb*, major. Si huic praeponatur particula, *Kige* formabitur ſuperlativus, ut: *Kige ſuremb* maximus.

E. Auſa.	Auſamb.	*Kige* Auſamb.
H. Betſülletes.	Betſülleteſebb.	*Leg* Betſülleteſebb.
Honeſtus.	Honeſtior.	Honeſtiſſimus.
E. Kalli.	Kallimb.	Kige Kallimb.
H. Drága.	Drágább.	*Leg* Drágább.
Pretioſus.	Precioſior.	Precioſiſſimus.
E. Kõrge.	Kõrgemb.	*Kige* Kõrgemb.
H. Magas.	Magaſſabb.	*Leg* Magaſſabb.
Altus.	Altior.	Altiſſimus.
E. Wåhha.	Wåhhemb.	*Kige* Wåhhemb.
H. Kitſin.	Kiſſeb.	*Leg* Kiſſebb.
Parvus.	Minor.	Minimus.

Dialectus Revalici Vocula *Keige*, vel Dorpatici, *Kige* cum hungarica ſibi correſpondente *leg* unicuique Critico, primo ſtatim obtutu apprime convenire videtur. Sumta eſt haec vocula ex voce hungarica *elég* ſatis, quod convenit cum Latinorum *magis*, *maxime*, *valde*. Idoneus, *magis* idoneus, *maxime* idoneus, *valde* idoneus, *ſatis* idoneus, *elég alkalmatoſabb*, vel *leg alkalmatoſabb*.

*) Notandum, dari in linguâ eſthonica Dialectus varias, quarum notatu digniores ſunt: Dialectus Revalica, Dorpatica (*Das Dörptſche*) Pernauica, Allazkiwwica, Oberpahlica, Pölfwica, (*Das Pölfwiſche*). Intelliget lector, cur in ſequentibus interdum harum Dialectorum mentio facta ſit.

De Numeralibus.

Numeralia in his duabus linguis aeque magna ex parte inter ſe conveniunt.

Eſthonice.	*Hungarice.*
1. Uks.	Egy. Egyik.
Eſſimenne.	Elſö. *Primus.*
2. Kaks.	Kettö.
3. Kolm.	Három.
4. Nelli.	Négy.
5. Viis.	öt.
6. Kuus.	Hat.
7. Seits.	Hét.
8. Kahheksa.	Nyoltz.
9. ühheksa.	Kilentz.
10. Kümme.	Tiz.
100. Sadda.	Száz.
1000. Tuhhat.	Ezer.

De Pronominibus.

Si quis Pronomina ſequentia debita attentione interſe conferre voluerit, quidnam inter illa commune animadverti poſſit, oppido patebit.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Mis. Mes.	Mi. Melly. Ki.	Quid. Quod. Qui.
Kes Ke?	Ki? Mellyik?	Quis. Quisnam.
Kegi. Keäke.	Kiki. Valaki.	Quidnam. Quicunque.
Minna. Ma.	En.	Ego.
Sinna. Sa.	Te.	Tu.
Temma. Ta.	ö.	Ille.
Meie. Mi (Pölfwice).	Mi (Mijénk).	Nos (Noſter).
Teie. Ti (Pölfwice).	Ti (Teiéd. Tejéd. Tiéd) Tijéték.	Vos (Tuus). Veſter.
Need. Nemmad.	ö (Emez).	Illi (Iſte).
Iſſe.	Maga.	Ipſemet.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Se.	Az. Amaz.	Is. Iste.
Sesinnane.	Ez (önnön ez).	Hic. Hicce.
Sesamma.	Ama'. Amaz.	Iste.
Omma.	Magam(Magomma).	Egomet.

E. Minna armastan omma lapse.
H. En szeretem magam gyermekemet.
Ego amo meum proprium puerum.

De Verbis.

Subsequens Observatio majorem omnibus antecedentibus meretur attentionem. Hungari formare solent Verba sua Transitiva ex Verbo Neutro, addendo illi literam t, cum conveniente vocali, ut: Vág, Vága*t*, secat, secandum curat, Fen, Fene*t*, Acuit, Acuendum curat, Szoll, Szolli*t*, Loquitur, Loqui facit. Idem prorsus observare licet in formatione Verborum Transitivorum in Lingua esthonica, videamus exempla. Verbum *Sullatama* esthonicum significat *Linquefacere*, Hung. *Olvasztani*, at majoris similitudinis gratia aliud Verbum Hungaricum huic substituam: *Fullasztani*, suffocare.

	Esth. Neutr.	*Hung. Ntr.*	*Esth. Transitiv.*	*Hung. Transitiv.*
1.	Sullam.	Fulladok.	Sullat-an.	Fullaszt-om.
	Sullad.	Fullad-ß.	Sullat-ad.	Fullaszt-od.
	Sullab.	Fullad.	Sullat-ab.	Fullaszt Fullasztja
	Sullama.	Fulladni.	Sullat-ama.	Fullaszt-ani.
2.	Löppab.	Szün.	Löppat-ab.	Szüntet.
	Löppma.	Szünni.	Löppet-ama.	Szüntet-ni.
3.	Immeb.	Szop.	Immet-ab.	Szoptat.
	Immema.	Szopni.	Immet-ama.	Szoptat-ni.
4.	Pölleb.	Ég.	Pöllet-ab.	Éget.
	pöilema.	Égni.	Pöllet-ama.	Éget-ni.
5.	Langeb.	Es.	Langet-ab.	Ejt.
	Langema.	Esni.	Langet-ama.	Ejt-eni.
6.	Wässib.	Fárad.	Wässit-ab.	Fáraszt.
	Wässima.	Fáradni.	Wässit-ama.	Fáraszt-ani.

 Signi-

Significatio horum eſt.

1.	Liqueſio.	Liquefacio.
	Ligneſis.	Liquefacis.
	Liqueſit.	Liquefacit.
	Liqueſieri.	Liquefacere.
2.	Deſiſtit.	Deſiſtere facit.
	Deſiſtere.	Deſiſtere facere.
3.	Sugit.	Sugere facit.
	Sugere.	Sugere facere.
4.	Ardet.	Ardere facit (Urit).
	Ardere.	Ardere facere (Urere).
5.	Cadit.	Cadere facit (Elabi ſinit).
	Cadere.	Cadere facere (Elabi ſinere. *Fallen laſſen*).
6.	Defagitatur.	Defatigat alium.
	Defatigari.	Defatigare alium.

Modus formandi Verba Paſſiva, in utraque lingua valde ſimilis, aeque commoda ad aſſertum meum roborandum ſuppeditat exempla. Regula etenim ſubſequens ex horum exemplorum contemplatione ſponte deduci poteſt. Formantur Verba Paſſiva ex Activis, addita Literâ *t*.

	Activa.	*Paſſiva.*
E.	Armaſtama.	Armas - te - tama.
H.	Szeretni.	Szeret - tet - ni.
	Amare.	Amari.
E.	Sokkuma.	Sokko - ta - ma.
H.	Tapodni.	Tapod - tat - ni.
	Conculcare.	Conculcari.
E.	Laſkma.	Las - ta - ma.
H.	Furni.	Fur - at - ni.
	Perforare.	Perforari.
E.	Jaggama.	Jae - ta - ma.
H.	Szaggatni.	Szaggat - tat - ni.
	Lacerare.	Lacerari.
E.	Wötma.	Woe - ta - ma.
H.	Venni.	Vé - tet - ni.
	Accipere.	Accipi.
E.	Pölgma.	Pölle - ta - ma.
H.	Utálni.	Utál - tat - ni.
	Deſpicere.	Deſpici.

Activa.

	Activa.	*Passiva.*
E.	Andma.	Anne-ta-ma.
H.	Adni.	Adat-tat-ni.
	Dare.	Dari.
E.	Teggema.	Tet-ta-ma.
H.	Tenni.	Té-tet-ni.
	Ponere.	Poni.
E.	Ajama.	Aje-ta-ma.
H.	üzni.	üz-et-ni.
	Perſequi.	Perſequutum fieri.

In Paradigmate Verborum Eſthonicorum multo evidentior obſervari poteſt ſimilitudo, quam in ullo unquam linguarum *Fennicae* originis Paradigmate.

Primo. Secunda Perſona Singularis Numeri in plurimis Temporibus, aſſumit literam *d.* E. *Lööd.* H. Lövöd. Feris. E. *Leiad.* H. Leled. Invenis. E. *Teed.* H. Teſzed. Ponis.

Secundo. Secunda Perſona Pluralis in plurimis Temporibus aſſumit literam *t.* E. *Löte.* H. Lőtök. Feritis. E. *Leiate.* H. Lelitek. Invenitis.

Tertio. Verbum quodlibet duos habet Infinitivos: Determinatum, et Indeterminatum.

Det.	E. Minnema.	*Ind.*	Minna.
	H. Mennem.		Menni.
	Ire mihi.		Ire.
	E. Ledma.		Leida.
	H. Lelnem.		Lelni.
	Invenire mihi.		Invenire.
	E. Ollema.		Olla.
	H. Lennem.		Eſſe.

Uno ſaltem exemplo oportet Lectoribus aliquam Infinitivi Determinati ideam dare. Lelnem Kell. Ich muſs finden. Invenire debeo: Lelni. Kell. Man muſs finden. *Inveniri debet*, vel: *Invenire aliquis debet.* Mennem Kell. Ich muſs gehen. *Ire debeo.* Menni Kell. Man muſs gehen. *Ire debet aliquis.*

Quarto. Ex Infinitivis fiunt Subſtantiva, more Hungarorum, et quidem aſſumendo Terminationes in utraque lingua ſimiles, apud Eſthones: *uſ*, *minne*, apud Hungaros: *ás*, *és*, *mény*, *miny*, ut: E. Kartma, Kartus. H. Tartani, Tartás (Félelem), Metuere, Metus. E. Santma, Santus. H. Koldulni, Koldulás. Mendicare; Mendicatio. E Saisma, Saiſus. H. Állani, Állás. Stare, Statio. E. Moiſtma, Moiſtmus, Moiſtminne. H. Érteni, Értés. *Értemin*, *Értemény*, Értelem. Percipere, Perceptio, Intellectus. E. Maiſtma, Maius. H. Nyalni, Nyalás Guſtare, vel: Lingere, Linctus. E. Mälletama, Mälletus. H. Emliteni, Emlités. Recordari, *widerkauen*. Recordatio. E. Maenitſema, Maenitſus, Maenitſeminne. H. Inteni, Intés, Intemény. Admonere, Admonitio. E. Teggema, Teggeminne. H. Temni, Téteminy. Ponere, Poſitio. E. Teplema, Tepleminne. H. Tépleminy, Tépemény, Tépelödés. Rixari, Rixa. *Schlägerey*. E. Kirjotama, Kirjotus. H. Irni, Iratni, Irás, Iratás. Scribere, Scriptura. E. Kema, Keminne. H. Föźni, Fözemin, Fözemény, Fözelék. Coquere, Coctio. E. Haigotama, Haigotus. H. Áſitani, Áſitás. Jajgatni, Jajgatás. Oſcitari, Oſcitatio. E. Armaſtama, Armaſtus. H. Szeretni, Szeretés, Szeretet. Amare, Amor. E. Allandama, Allandus. H. Alazni., Alázás, Alázotoſſág. Humiliare, Humilitas. E. Aia wiitma, Aia witus. H. Idöt veſzteni, Idö veſztés. *Zeitvertreiben*, *Zeitvertreib*. E. Hirmotama, Hirmotus. H. Rémiteni, Remités. Terrere, Terror.

Subjungam Paradigmata quorundam Verborum ſelecta, in quibus ſimilitudinem aliquam detegere potui.

Eſthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Indicativi Praesens.	
Ma Lo̊o̊n.	Lövöm.	Ferio (*Trajicio*).
Sa Lo̊o̊d.	Lövöd.	Feris.
Ta Lo̊o̊b.	Lövi.	Ferit.
Meie Lo̊me.	Lövünk.	Ferimus.
Teie Lőte.	Lőtök. Lőtek.	Feritis.
	Imperfectum.	
Ma Lo̊in.	Lövém.	Feriebam.
Sa Lo̊id.	Lövéd.	Feriebas.
Ta Lo̊i.	Lövé.	Feriebat.
Meie Lo̊ime.	Lövénk.	Feriebamus.
Teie Lo̊ite.	*Löétek.* Lövétek.	Feriebatis.
	Imperativus.	
Lo̊	Löjj.	Feri.
	Gerundium.	
Lůes.	Lövős.	Ferire solitus.
	Supinum.	
Lo̊nud.	Lőnöd. (*Kell*).	Ferire tibi (*oportet*).
	Participium.	
Lo̊wa.	Lőve. Lővén.	Feriens. Feriendo.
	Indicativi Praesens.	
Ma Låhhån. Lå.	Megyek.	Eo.
	Imperativus.	
Sing. Minne.	Menj.	Ito.
Plur. Mingem.	Menjetek.	Itote.
	Infinitivus.	
1. Minnema.	Mennem.	Ire mihi.
2. Minna.	Menni.	Ire.
	Participium.	
Minnew.	Menő.	Iens. Euns.
	Menővé lenni.	In euntem transmutari.
	Menóven. Menvén.	Eundo.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Gerundium.	
Minnes.	Menés.	Itio. Itus. Abitus.
	Indicativi Praesens.	
Ma Leian.	Lelem.	Invenio.
Sa Leiad.	Leled.	Invenis.
Ta Leiab.	Leli.	Invenit.
Meie Leiame.	Leljük.	Invenimus.
Teie Leiate.	Lelitek.	Invenitis.
Nemmad Leiawad.	Lelik.	Inveniunt.
	Imperativus.	
Leia ſa.	Lejj. Lelj.	Inveni.
	Infinitivus.	
1. Ledma.	Lelnem.	Invenire mihi.
2. Leida.	Lelni.	Invenire.
	Supinum.	
Lednud.	Lelned.	Invenire tibi.
	Participium.	
Leidja.	Lelö. Lelöje. *Poſſ.*	Inveniens. Inventor.
	Indicativi Praeſens.	
Ma Teen.	Teſzem.	Pono.
Sa Teed.	Teſzed.	Ponis.
Ta Teeb.	Teſzi.	Ponit.
	Supinum.	
Thenud. Teinud.	Tenned.	Ponere tibi.
	Participium.	
Teggew.	Tevö. Tégy.	Ponens. Pone.
	1. *Infinitivus.*	
Teggema.	Tegyem.	Ponam.
	2. *Infinitivus.*	
Tetta.	Tette.	Poſuit.
	3. *Imperfectum.*	
Teggi.	Tegye.	Ponat.

Habent

Habent aliquid simile Verba sequentia quoque. E. Tuudma. H. Tudni. Scire. *Indic. Praes.* E. Tunne. H. Tunnám. 2. *Infin.* E. Tutta. H. Tutta. Tudta. Scivit. E. Wötma. H. Venni. Accipere. 1. *Praes.* E. Wötta. H. Vötte. 1. *Imperf.* E. Wötti. H. Vötte. 3. *Imperf.* E. Wöt. H. Vött. 2. *Infin.* E. Wötta. H. Vött. E. Wima. H. Vinni. Ferre. 1. *Imperf.* E. Weije. H. Vigye. E. Joma. H. Ivom. Iszom. Ivám. Bibo, Bibebam. 2. *Infin.* E. Juwwa. H. Iva. Iván. Ivo. Bibendo, Bibens. E. Teen, Te. H. Teszem, Tedd. Pono, Pone. E. Nään, Nä. H. Nézek, Nézz, Né! Ne. Nesze. Aspicio, Aspice, En! Ecce! Accipe!

Nota. Verbum non semper postulat Pronomen Personale, praecipue in Responsione penitus abesse potest, ut: E. Kas sa käisid seäl? H. Vallyon te voltál é ott? Utrum tu fuistine ibi? Ob du da gewesen bist? E. Käisin. H. Voltam. *Germ.* Bin gewesen. Fui.

Cum Verbum Substantivum *Est* in omnibus linguis *Fennicae* originis singularem sibi impressum nationalitatis characterem prae se ferat; uti hoc iam in lapponico et finnico observare licuit; eapropter Verbum Substantivum esthonicum *olen*, sum, non minori expendemus attentione.

Si Paradigma huius Verbi subtilius rimari quis velit, observabit, illud per omnia fere Tempora, Numeros, et Personas hungarico valde analogum esse. Quo facilius autem hoc quivis animadvertere possit, adjeci more mihi consveto *Fictum* aliquod *Paradigma*, hungarico valde simile, et transitum ab esthonico in hungaricum naturali quasi gradatione ostendens, in quo simul indigitare laboro, Verbum substantivum hungaricum *Vagyok*, olim regulariter conjugatum (inflexum) hodie tantopere immutatum esse, ut prorsus irregulariter conjugaretur, quod in omnibus linguis contigisse justa de causa suspicor.

omnibus aliis linguis fennicae originis frequentissime reperi. Hujus rei rationem ex eo intelligere videor, quod Esthones plurimis permixti Germanis, eorum: *Mein*, *Dein*, *Sein*, tam familiare sibi reddiderunt, ut aviti Suffixorum suorum usus, decursu plurium Seculorum prorsus obliti fuerint. Similia *Germanizationis* exempla in mea propria lingua non pauca reperi, quamvis Hungari paucioribus, quam Esthones Germanis permixti vivere observentur.

Suffixa solitaria.

Esthonica.	*Hungarica.*	*Latina.*
ga. ka.	val. vel. is.	cum, quoque.
ni } li }	ig.	usque, ad.
t } ta }	lan, talan, len, telen.	in, *privativum.*
s.	ban, val, nn.	intra, in, cum, per, super.
sse } des }	ba, ban, felé, nn.	in, versus, super.
ks.	hez, é?	ad, utrum?
us.	ban, nál, ul, ül.	in, apud, tanquam.
st. at.	val.	cum.

Substantiva Suffixis copulata.

Käega.	Kézzel.	Manu (cum manu).
Mõõgaga.	Kardal.	Gladio (cum gladio).
Aastani.	Esztendeig.	Usque ad annum.
Surmani.	Holtig.	Usque ad mortem.
Kässota.	Törvénytelen.	Illegalis.
Töas.	Házban.	In domo.
Kirrikus.	Templomban.	In templo.
Taewasse.	Ég felé.	Versus coelum.
Többesse.	Gondban.	In curâ.
Lemes.	Lével.	Cum jusculo.
Taignas.	Tésztával.	Cum massa (*Mit dem Teige*).
Temmaga.	ö-is.	Ille quoque.
Naesega.	Feleségem-is.	Uxor mea quoque.
Petrusga.	Péteris.	Petrus quoque.

Esthonica.

Esthonica.	*Hungarica.*	*Latina.*
Silmili.	Szemig.	Usque ad oculum.
Põlweli.	Térdig.	Usque ad genua.
Mehhita.	Férjetlen.	Inmaritata.
Lapsita.	Magtalan.	Inprolis.
Lambus.	Juhaknál.	Apud oves.
Körbes.	Pusztában.	In dererto.
Laudas.	Asztalnál.	Ad mensam. Apud mensam.
Selgas.	Hátánn.	Per dorsum.
Lautas.	Istálloban.	In stabulo.
Uskus.	Hitben.	In fide.
Aedas.	Kertben.	In horto.
Rikis.	Országban.	In regno.
Kirjatåhtes.	Irásban.	In scriptura.
Kõides.	Kötelen.	Fer funem.
	Kötélben.	In fune.
Udes.	Ujjban.	In novo.
Ude.	Ujjba.	
Körtsas.	Kortsomában.	In popinâ.
Pattuks.	Vétekhez.	Ad delictum.
	Vétekül.	Tanquam delictum. Loco delicti.
Lambuks.	Juhakhoz.	Ad Oves.
Lapsiks.	Gyermekekhez.	Ad pueros.
Minnaks?	Én é?	Ego ne? Utrum ego?
Anmuks?	Rég é?	Diu ne? An diu?
Jallust.	Lábastol. Lábával.	Cum pede.
Walgisridis.	Fejer ruhákkal.	Cum vestimentis albis.

De Adverbiis.

Uti Praepositiones, ita et Adverbia debitam merentur attentionem, utpote quae tres illas gradationes: 1. *In loco*, 2. *Ad locum*, 3. *De loco*, semper ope unius ejusdemque vocis trifariam modificatae, aut inflexae, exprimere queunt, modo, apud Hungaros valde familiari, et usitato, quas ideas Latini raro unâ, sed saepe duabus tribusve exprimere coguntur Particulis. Respondetur autem his Adverbiis ad quaestiones: Ubi? Quorsum? Unde?

In-

	In loco. Ubi?	*Ad locum.* Quorſum?	*De loco.* Unde?
E.	Wåljas.	Wålja.	Wåljaſt.
	Kůljes.		Kůljeſt.
	Kůllis.	Kůlge.	Kůlliſt.
	Kůlges.		Kůlgeſt.
H.	Kivül.	Kivülre.	Kivülröl.
	Ertra. Extus.	Verſus exteriora.	Ab externa parte.
E.	Pool.	Pole.	Poolt.
H.	Oldalt.	Oldalra.	Oldalrol.
	Lateraliter.	Ad latus.	De latere.
E.	Seål.	Senna.	Seålt.
H	Ott.	Oda.	Onnat.
	Ibi.	Illuc.	Inde.
E.	Emal.	Emale.	Emalt.
H.	Meſzſze.	Meſzſzire.	Meſzſzünnen.
	Procul.	In diſtans.	Eminus.
E.	Kallal.	Kallale.	Kallalt.
H.	Félen.	Félre.	Félröl.
	Lateraliter.	Verſus alterum latus.	Ex uno latere.
E.	Koddo.	Koio.	Kotto.
H.	Hon.	Haza.	Hazul.
	Domi.	Domum.	Domô.
E.	Ko-us.	Kokko.	Ko-uſt.
	Ůhhes.	Ůhte.	Ůhheſt.
H.	Együtt.	Együvé.	Együnen.
	Simul. Una.	In unum.	Ex uno loco.
E.	Kus?	Kuhho?	Kuſt?
H.	Hol?	Hova?	Honnan?
	Ubi?	Quorſum?	Unde?
E.	Liggidal.	Liggidale.	Liggidelt.
H.	Oldalul. Közel.	Oldalra. Közelre.	Oldalt. Közelröl.
	Prope.	Ad parvam diſtantiam.	Cominus.
E.	Maas.	Mahha.	Maaſt.
H.	Alatt.	Alá.	Alolrol.
	Infra. Subtus.	Verſus inferiora.	Ab inferiori.
E.	Maial.	Maiale.	Maialt.
H.	Måſutt.	Máſuva.	Máſunnan.
	Alibi.	Aliorſum.	Aliunde. Alio ex loco.
E.	Sees.	Siſſe.	Seeſt.
H.	Belőll. Benn.	Bé.	Belölröl. Belöll.
	Intus.	Intra.	Ab interiori.

In loco. Ubi?	*Ad locum.* Quorſum?	*De loco.* Unde?
E. Siinpool.	Sennapole.	Siitpoolt.
H. Itt.	Ide.	Innen.
Hic.	Huc.	Hinc.
E. Tagga.	Tahha.	Taggant.
H. Hátul.	Hátra.	Hátulról.
Pone.	Retrorſum.	A tergo.
E. Üllewel.	Ülles.	Üllewelt.
H. Fenn.	Fel.	Fejülröl.
Supra.	Surſum.	Ex alto.
E. Wahhel.	Wahhele.	Wahhelt.
H. Közt.	Közzé. Közbe.	Közbül.
Inter.	Ad interiora.	Ab interiori. E medio.

Syntaxis.

Non deſunt Obſervationes Syntaxin quoque concernentes, ex quibus aſſerti noſtri veritas ulterius roboratur.

Obſervatio 1.

Adjectivum Eſthonicum non convenit cum ſuo Subſtantivo genere Numero et Caſu, ſed invariatum manet in conſtructione, uti apud Hungaros; ut: E. Kakſteiſtkümmend Apoſtolit. *Hung.* Tizenkét Apoſtolt, *non autem:* Apoſtolokat. Duodecim Apoſtolum; *non:* Apoſtolos. E. Kolm aaſtat. H. Három eſztendöt. *Tres annum.*

Obſervatio 2.

Subſtantiva per Appoſitionem ſibi juncta Regulam Adjectivorum obſervant, ideſt: non declinantur; ut: E. *in Nominativo:* Nahk aſti. H. Bör 'ſák. Saccus pellicius. *In Genitivo:* E. Nahk-aſtja. H. Bör 'ſáké. *Sacci pellicii.* E. Nom. Kuld-ſörmus. H. Arany gyürü. Aurum annulus; *id eſt:* Aureus annulus.

lus. *In Genitivo:* E. Küld-Sörmuſse. H. Arany gyürüé. Aureus annuli; *non autem:* Aurei annuli.

Obſervatio 3.

Comparativi Hungarorum conſtruuntur cum Subſtantivis, quibus Suffixum praepoſitionale: *val vel* copulatum eſt. Idem obſervo apud Eſthones: ex. gr. E. Mo peigmees on Kaks aaſt*at* norem minnuſt. H. Az én matkám (van) két eſztend*övel* ifja*bb* nállamnál. Mea ſponſa eſt duobus annis junior me.

Obſervatio 4.

Servio. Szolgálok, regit apud Hungaros Accuſativum quoque; ut: H. Szolgálok urat. Servio Dominum. *Idem obtinet apud Eſthones:* Ma tenin iſſandat.

Obſervatio 5.

Ideam Verbi *habeo* duabus vocibus: *mihi eſt* exprimunt Eſthones, uti Hungari; ut: E. Mul on wiis wenda. H. Nekem van öt bátyám. Mihi eſt quinque frater (habeo quinque fratres). E. Kel ep olle lapſi. H. Kinek nem valának gyermekei. Cui non erant liberi (*qui non habebat liberos*). E. Eks mul olle lubba? Hung. Vallyon nekem nem ſzabad é? Utrum mihi non eſt licitum? E. Mul on ſe wiis. H. Nekem van ezen ſzokáſom. Ego habeo hanc conſvetudinem. E. Mul on janno. H. Nekem van (*innom*) ſzomjuſágom. Ego habeo ſitim. E. Kel kõrwad on. H. Kinek füle van. Qui aurim habet. E. Mul on meel minna. H. Nekem van akaratom menni. Habeo intentionem eundi.

Obſer-

Observatio 6.

Hanc Phrasin: *Possibile est mihi.* *Ego possum*, tam Esthones, quam Hungari hoc modo reddunt: *Mihi potest esse.* Notari autem debet, quod duo Verba: *potest esse* uno Verbo exprimi solent; ut: E. Mul *tåib.* H. Nekem *lehet.* Mihi *potest esse.* v. Ego possum facere. E. Kui Issandal tåib, H. Ha az Urnak lehet. Si Domino possibile est. Wenn es dem Herrn möglich ist. E. Mul ep tåe sulle ennam anda. H. Nekem nem lehet neked többet adnom. Ego non possum tibi plus dare.

Observatio 7.

Verbum *Aegroto* adsciscit sibi Substantivum Suffixo praepositionali copulatum; ut: E. Haige jallu*st.* H. Betegeskedik a' lába*val.* Aegrotat cum pede, i. e. Laborat pedibus.

Observatio 8.

Postpositiones in unam vocem coalescunt cum Substantivis, quod apud Hungaros omnium frequentissimum est. Hae sunt Praepositiones illae, quas Suffixa praepositionalia nominare soleo; ut: E. Kåe*ge.* H. Kezz*el.* Cum manu. E. Kirri*kus.* Templom*ban.* In templo. E. Aasta*ni.* Esztendeig. Usque ad annum. Exempla his similia in capite de Suffixis plurima videri possunt.

Observatio 9.

Impersonalium vices subit: Esthonum tertia Persona Passivi, et Hungarorum tertia Persona Activi, ut: E. Minnakse (v. Mintas. *Dorpatice*). H. Men-

 nek.

nek. Itur. Man gehet. E. Tunnukſe (v. Tunnus Dorp). H Tudják Scitur. Man erkennt. E. Tulti. H. Lehet. Poſſunt Poſſibile eſt. Man kann E. Mind armàſtakſe. H. Minket ſzeretnek Amamur, v. Nos amant alii. Man liebt uns. E. Innimenne willotab. H. Némely fázik. Frigetur. Es friert einen ſo.

Obſervatio 10.

Verba compoſita in Conſtructione decomponuntur; ſeu reſolvuntur, et membrum compoſitionis primum, a Verbo avulſum in ultimum locum rejicitur; ut: E. Ärratappama. H. Elütni Agyonütni. Todſchlagen. Percutere Occidere. E. Minna ei *tappa* tedda *ärra*. H. En nem *ütöm* ötet *agyon*. Én nem *ütöm* ötet *el*. Ich *ſchlage* ihn nicht *tod*.

Proverbia, et Aenigmata Eſthonica.

Lectori attento varia in his Proverbiis et Aenigmatibus ſeſe offerunt notanda. *Primo*. Voces nonnullae, cum vocibus hungaricis ejusdem ſignificationis, ſono etiam conveniunt *Secundo*. Magna hic obſervatur concinnitas, quam Hungarus de verbo ad verbum eo prorſus ordine exprimere valet. *Tertio*. Saepe occurrit Ellipſis Verbi Subſtantivi *eſt*, quae Hungaris familiariſſima eſt, et quae efficit, quod Hungarus integram Orationem ſine ullo Verbo concinnare poſſit. *Quarto*. Adſunt hic nonnulli Rithmi (Cadentiae. *Reime* in Verſibus Leoninis uſitati, quos non ſolum Poetae Hungarorum jam ab antiquo adoptaverunt, utpote linguae ſuae valde naturales; ſed etiam vulgus in jocis, et canciunculis duce quaſi natura, quotidie oſtentat. Pueri autem ſcholaſtici, integras horas rhytmizando per jocum tranſigere ſolent. *Quinto*. Aenigmata haec, et his

ſimi-

ſimilia, Hungaris aeque familiaria ſunt, ita, ut puellae juvenesque in conventiculis ſilatorum integras noctes talibus nugis traducere ſoleant.

Proverbia.

E. Kelle jalg latſutab, ſelle ſu, watſutab.
H. Kinek lába dolgozik, a'nak ſzája jollakik. Qui pedibus laborem perficit, illius os ſaturatur.
E. Kes walletab, ſe warraſtabka.
H. Hol hazugſág ott orozás (lopás, tolvajſág). Ubi mendacium, ibi furtum.
E. Kes wannematte ſanna ei tahha kuulda peab, waſſika nahka kuulma.
H. A'ki a' vén 'ſanának nem tud engedelmeſkedni, kéntelen bornyu börnek engedni.
A' ki az öregek ſzavát nem fogadja, megkorbátſolják.
Qui monitis ſenum non optemperat, is pelli vitulinae parebit.
E. Koer on ſöbber ſenni kui pead ſillitad.
H. A' Kutya barátod ádig, mig fejét ſimitad.
Canis tibi tamdiu amicus eſt donec caput illi demulces.
E. Kui wannem eel, nenda laps järrel.
H. Miként a' vén énekel, ákent gyermek kelepel.
A bove majore diſcit arare minor.
E. Libbe Keel, herrikſe meel.
H. Méz a' nyelvinn, méreg á mellyében (ſzivében).
Mel in ore, fraus in corde (venenum in corde).
E. Mehhe kont makſab rahha.
H. Férjſi tſont kerül pénzbe.
Os virile conſtat pecunia (charô venditur).
Fromme Männer ſind rar.
E. Mehhe ruſſikas on magguſam kui mee luſſikas.

H. A' ferjfiu ökle édesebb, mint a' mézes kalán.
Verbera mariti sunt melle dulciora.
E. Miis noordus kokkopanneb, se wannadus leiab.
H. Mit ifjantan keressz, azt vénhedve leied (meg leled).
Quod in juventute quaeris, eo in senectute frueris.
E. Miis sudda täis on, sest su kobrotab.
H. Mivel szived teli van, azzal szád megtsordul.
Ex plenitudine cordis loquitur os.
E. Kahher pea, koera mötte.
H. Kondor fejü, kutya szokásu.
Crispus crine, canis consvetudine.
E. Kaks kowwa kiwivi te mitte häid jahhud.
H. Két kova kövek nem örölnek hiv lisztet.
H. Két kemény malomkö nem öröl jo lisztet.
Lapides molares duri non pinsunt bonam farinam.

Aenigmata Esthonica.

E. Kirbo surus härja raskus.
H. Balha nagyságu borju nehézségü. *Szikra.*
Magnitudine pulicis, gravitate (pondere) vituli, vel bovis gaudet. *Scintilla.*
E. Hark al, härgi peäl paun, pauna peäl rist, risti peäl nup.
H. Villa alol, villán fejül fák, 'fákon fejül kereszt, kereszten fejül gomb,
E. —nuppo peäl mets, metsas ellajad
H. —gombon fejül erdö, az erdöben állatok. *Ember.*
Infimo loco stat furcella (Gabel) super hac saccus, super sacco crux, super cruce nodulus, super nodulo silva, in silva sunt animalia. *Homo.*
E. Hingelinne al, hingeto wahhel, hingelinne peäl.
H. Lelkes alol, lelketlen közbül, lelkes fejül. *Lovagos.*

Anima-

Animatus est infra, inanimatus in medio, animatus superne. *Eques.*

E. Isse keleto, isse meleto, isse ilmana rakendaja.
H. Maga nyelvetlen, maga eszetlen, maga vilàgnak foldozoja. *Varro tö.*
Ipsemet elinguis, ipsemet irrationalis, ipsemet tamen est totius mundi reparator (resarcinator). *Acus sartorum.*

E. Kirbul lähhäb, luikis tullebb.
H. Balhául megyenel, hattyu-ul térmeg. *Káposzta.*
Proficiscitur in forma pulicis, revertitur in forma oloris. *Crambe*, v. *Brassica.*

E. Lip lippipeäl, lap lappi peäl, ilma nöälata pistmata.
H. Zászlo zászlon fejül, lapi lapin fejül, tö nélkül varva. *Káposta-fö.*
Vexillum super vexillo, lappa super lappa, attamen sine acu sarcinatum est. *Capitulum Crambes.*

Non pauca reperi Novi Testamenti loca, in quibus voces hungaricae primo intuitu facile cognosci poterant. Ex numerosis quaedam afferre sufficiat, ne Lectorem prolixa horum enumeratione fatigemus.

Locorum Novi Testamenti collatione multo facilius vocabulorum in ambabus linguis similitudo oculis sisti potest; quam sola Lexicorum evolutione, uti hoc jam in lingua finnica quoque notavimus. Lexica enim voces ut plurimum in Themate Lectori proponunt; at in textu Novi Testamenti illae in variis Casibus, Numeris, Modis, Temporibus et Personis inflectuntur, quae multifaria modificatio voces Esthonicas hungaricis multo evidentius propius admovere solet, uti hoc quaedam exempla confirmant.

	Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
15. 11.	Ühhel innimeſſele *olli kaks poega.*	Egy embernek *vala két fiokája* (fija).	Quidam homo habebat duos filios (Cuidam homini erat duo filius. *Hungarismus*).
24. 30.	*wottis* temma leiba, õnniſtas, ja *murdis.*	*vette* ö a'kenyeret, hálálkodék, és *mur'ſálá* (megtöré).	accepit ille panem, gratias egit, et fregit,
	ja *andis neile.*	*és adá* nekiek.	et dedit illis.

Evangelium Johannis.

2. 6.	*kiwwiſt weeriiſta.*	*kö veder* (*kövi* veder).	urna lapidea (vas lapideum).
4. 7.	*Anna* mulle *jua.*	*Annál* nekem *iva.* Adnál nekem ivásra (innom).	da mihi ad bibendum.
6. 33.	ja *annab* ma-ilmale *ello.*	*És ada* a' világnak *életet.*	et dedit mundo vitam.
6. 48.	Minna ollen ſe *ello* leib.	En vagyok az *élö kenyér.*	Ego ſum panis vivus
6. 63.	Waim on, *kes ellawaks teeb.*	Lélek az, *ki elevenné teſzen.*	Spiritus eſt qui vivificat.
7. 38.	*Ellawa wee.*	*Eleven viz.* Élet *vize.*	Viva aqua. Aqua vitae.
7. 44.	Agga ükſki ei piſtnud.	De ſenki nem vetette.	Sed nemo injecit manum ſuper eo.
	Käſſi temma külge.	*kezit* ö rája.	*vim illi non intulit.*
8. 7.	kes temma *peäle kiwwi wiſkab.*	azki ö *ra követ veſſen.*	qui ſuper eum lapidem injiciat.
8. 17.	*kirjotud.*	iratott. *Iratod.*	Scriptum eſt. Curas tu ſcribere.
8. 39.	ſiis *teekſite teie,* ka Abraami *teud.*	akkor *tenneték ti,* mint Ahrahám *tett.* Ugy tſelekednétek mint Abrahám, tſelekedett.	tunc faceretis vos, quemadmodum Abrahamus fecit.

Eſthonice.

	Eſthonice.	Hungarice.	Latine.
10. 1.	Se on *warras* ja rôwel.	az van *oroz* és gyilkos.	ille eſt fur et homicida.
10. 12.	Minna ollenſe *hea* karjane.	En vagyok a' *hiv* paſztor.	Ego ſum paſtor fidus.
10. 22.	ja *talwe olli.*	*és tél vala.*	et hyems erat.
10. 25.	need *teud, mis* minna *teen*	azon *tettek mellyeket* én *teſzek.*	illa facta quae ego facio.
	omma Iſſa *nimmel.*	az én Atyámnak *nevébenn.*	in nomine mei patris.
12. 6.	waid et ta *warras olli.*	hanem hogy ö *oroz vala.*	niſi quod ille fur erat.
13. 9.	ei mitte ükſpäinis minno *jalgo,*	nem tſak moſod az én *gyalogomat* (lábamat)	non ſolum meum pedem lavas;
	waid ka *käſſi* ja *pead.*	hanem még *kezemet* és *feemet* (fejemetis).	ſed etiam manum, caputque.
13. 27.	Mis ſa *teed.*	A' mit te *teſzed* (téſzſz).	Quod tu facis
	Sedda *teuſſinaſte.*	azt *tedd* ſietve.	id fac cito.
		de a' világ (*van*) *örömes.*	
16. 20.	agga ma-ilm *on rõmus.*	de a' Világ örvend.	Sed mundus eſt laetus.
16. 22.	ja teie ſüdda peab *rõmus ollema.*	és a' ti ſzüveteknek kell *örömesnek lenni.* Vidámnak lenni.	et cor veſtrum debet eſſe laetum
17. 13.	et minno *rôôm* neil woiks olla *täeiſſe* nende ſees.	hogy az én örömöm, legyen *teleſitve* ö bennek.	quod meum gaudium ſit completum in illis.
18. 13.	*üllem*-preeſter.	*Elö* pap. Fö pap. Elöl járo.	Summus ſacerdos.
18. 23.	*mis* ſa lôôd?	*miért lövöd?* miért ütöd?	cur feris?
19. 34.	tulli *werri* ja *weſſi* wälja.	foja *vér* és *viz* ki	effluebat ſanguis et aqua.

Acta Apoſtolorum.

1. 19.	*werre-pôld.*	*Vér föld.*	terra ſanguinis.
18. 6.	*Teie werri* olgo *teia pea peäle.*	*Ti véretek* legyen *ti fejeteken fejül.*	Veſter ſanguinis ſit ſuper veſtro capite.

K 5 Ora-

Oratione dominica.

Esthonice. Issa meie! kes sa olled taewas;
Hungarice. ö fünk minékünk! ki te vagy égben;
Latine. Pater noster! qui tu es in coelo;

pühhitsetud sago sinno nimmi; tulgo meile
szenteltetve legyen a'te neved; térjen mihozzánk,
sanctificatum sit tuum nomen; veniat ad nos,

Sinno riik; Sinnô tahhamine sündko kui taewas,
a'te orszagod; a'te akaratod legyen ugy égben,
tuum regnum; tua voluntas fiat, ita in coelo,

nenda ka ma peäl; meie iggapäwest leibea
mind is a'mezön feel (fejül), a'mi mindennapi keny-
erünket
sicut etiam super terrâ; nostrum quotidianum pannem

anna meile tännapääw; ja anna meile andeks
annád nekünk ennapon; és annád nékünk botsánaját
da nobis hodie; et da nobis remissionem

meie wöllad, kui meie andeks anname
a'mi vétkünknek, mikint mi botsánatot annánk
nostrorum peccatorum, sicut nos remissionem damus

omma wölglastele;
önnön vétöinknek;
nostris debitoribus,

nink ärra sata meid mitte kiusatusse sisse;
és ne vigy minket sem kisirtésbe.
et ne ducas nos allatenus in tentationem.

Waid peästa meid ärrasest kurjast.
vagy szabadits minket el a'gonoszfol.
sed - *libera* nos *ab* - a malo.

Sest sinno perrelt on se riik, ning se wäggi,
Mert hozzád tartozoul van az ország, és az hatalom,
Quia ad te pertinendo existit regnum, et potentia,

ning se au (auwustus), iggawest. Amen.
és a' ditsöség, örökkétig. Amen.
et gloria semper. Amen.

Ad-

Adjiciam coronidis loco Vocabularium Esthonicum, quod seriem vocabulorum longam satis exhibet, ad assertum meum roborandum.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Aasta.	*Asta.* Esztendö.	Annus.
Abras.	Aprós. Elmor'sált.	Friatum (Morsch).
Aeg.	*Igö.* Idö.	Tempus.
Mul-on aeg.	Nekem van idöm.	Ego habeo tempus.
Äkke.	Eke. Borona.	Okka.
Ärra. Ärrä.	El. Elé.	Ab. Dis. Re. De. Per. Ex.
Ärra andma.	El adni.	Divendere.
- - andja.	- - ado.	Venalis.
- - ehmatama.	- - éhmejedni. felémejedni.	Expavescere.
- - häetama.	- - hajtani-rontani.	Destruere.
- - heitlik.	- - hajtani valo.	Abjectu dignum. *Verwerflich.*
- - hirmotama.	- - rémiteni.	Deterrere.
- - höörma.	- - körmölni.	Unguibus excoriare.
- - kaddnma.	- - kábulni.	Vertigine corripi.
- - kargama.	- - nyargalni.	Aufugere.
- - koolma.	- - halni.	Mori.
- - korima.	- - karimázni.	Emarginare. Decorticare.
- - kuinud.	- - konnyadt. - - fonnyadt.	Emarcidus.
- - lagguma.	- - lágyulni.	Concidere. Collabi.
- - minnema.	- - menni.	Abire.
- - närvama.	- - hervadni.	Marcescere.
- - neelma.	- - nyelni.	Deglutire.
- - ollema.	- - lenni.	Absentare. Carere.
- - rängatama.	- - rángatni.	Destruere. Lacerare.
- - taggenema.	- - tagadni.	Recusare. *Sich entziehen.* Abnegare.
- - unnetema.	- - unni.	Olivisci. Taedio affici.
- - wäraja.	- - verö.	Victor. Verberator.
- - wässima.	- - veszni.	Fatigari. Perire.
- - wahhetama.	- - váltani.	Permutare. Cambire.
- - wallitsema.	- - vállasztani.	Eligere.
- - wanduma.	- - mondáni. Ellene mondani.	Anatematizare. Execrari.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
- - wima.	vinni. Auferre.	Hortus.
Aida.	Aito.	Janua.
Aid*nik*.	Kertéfz.	Hortulanus.
	Komor*nik*.	Camerarius.
Al.	Al. Alol.	Sub.
Alla.	Alá.	Deorfum.
Alla-heitma.	Alá haitani.	Subjicere.
Alla-minnema.	Alá menni.	Defcendere.
Allan.	Alatt.	Subtus.
Allandama.	Alatfonitni.	Humiliare.
Allandaminne.	Alatfonitás.	Humiliatio.
Allan*dik*.	Alázatos. Neven*dék*.	Humilis.
Allandus.	Alázatofság.	Humilitas.
Alla neelma.	Alá nyelni.	Deglutire.
Allanema.	Alatfonulni.	Humiliari. Imminui.
Allapole.	Aláfelé.	Deorfum.
Altpiddi. Allaft.	Alolfelöl.	Ex inferiori.
Allati.	Állandoul.	Semper. Conftanter.
Allomanne. Allotfe.	Alatt valo. Legalfo.	Quod infimo loco eft.
Allus.	Al. Alja.	Fundamentum.
Alw. Alwalt.	Alávalo.	Vilis. Humilis. *Infer.*
Allamale.	Alább valo.	Inferior.
Allew.	Falu.	Suburbium. Pagus.
Amme.	Ümeg. Ing.	Indufium. *Das Hemde.*
Andma.	Adni.	Dare.
Kät andma.	Kezet adni.	Manum dare. Defponfare.
And.	Adás. Adomány. Ajándék.	Donum.
Arro.	Árok.	Brachium amnis.
Ehhitama.	Épiteni.	Aedificare.
Eel.	Elé.	Antrorfum.
Eelt.	Elött.	Coram.
Ellajas.	Elö. Eleven.	Vivus.
Ellema. Ello.	Élelem. Élet.	Vita.
Ellamine.	Élet modja. Élelem.	Vitae ratio.
Ellaw.	Elev. Eleven.	Vivus.
Ellawalt.	Elevenenn.	Vivide.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Heidan.Heitma.	Haitam.	Jacio. *Indic. Praes.*
Harrakas.	Szarka.	Pica.
Haggo.	Ág.	Ramus. Virga.
Pä hajo lu.	Fö hajo tſontja. Koponya.	Cranium.
Homme.Hoome.	Hónap.	Cras.
Hoidja.	Hajdu.	Cuſtos.
Wangi hoidja.	Tömlötz hajdu.	*Stockmeiſter.*
Hone.	Hon. Hony. Ház.	Domus. Habitatio.
Honet teggema.	Honnyot tenni. Epitni.	Aedificare domum.
Hone ehhitaja.	Hony épitöje.	Architectus.
Higgi.		Sudor.
	Hig.	Fluidus Tennis.
Hurjutama.	Huritani. Kurjongatni a'. farkaſokat.	Lupos clamore. exagitare.
Hellitama.	Haitani.	Oſcillare. *Schaukeln. Wiegen.*
Jäa.	Jég.	Glacies.
Jalg.	Gyalog. Láb.	Pes Pedeſtris.
Jalg. Jallalt.Jallaſt.	Gyalog.	*Schritt vor Schritt.* Pedeſter. *Adv.*
Jalgo jallutama.	Gyalogolni.	Spaciari.
Jalgne. Jalguga. Jalgulinne. Jallune.	Gyalog. Gyaloglo. Gyalogos. Lábas.	Pedatus. Pedeſtris.
Jalgſi. Jalkſi. Jallal.	Gyalog.	Pedeſter. *Adv.*
Jalla wäggi. Jalgſi rahwas.	Gyalog katonaſág, ſereg, nép.	Pedeſtris militia.
Jalla minne ma.	Gyalog meni.	Pedibus ire.
Jalla veſſi.	Gyalog viz. Láb viz.	*Fuſsbad.*
Jalla tallad.	Láb talp.	*Die Fuſsſohlen.*
Jalla zomb.		*Die Fuſsſtapfe.*
	Czomb.	Femur.
Janus. Jani.	János. Jani. Janko.	Johannes.
Ihhatus.	Ohajtás.	Deſiderium.
Ihhaldama.	Ohajtani.	Deſiderare.
Ik. Ikka. Ikke. Ikkes.	ökké. öröké.	In aeternum.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Ikki. Ikke.	Iga.	Jugum.
Illa.	Nyála-Nyál.	Saliva.
Illo. Illus. Illos.		Pulchritudo.
	Illö. Illendö.	Decens. Decorum.
Illoke.	Illöke.	Pulchellus.
Illota.	Illetlen.	Inconveniens.
Illuſtama.	Illetni. Illegetni.	Comere.
Immal.		Ingratum, dulce.
	Imelgö. émelygö.	Nauſeoſum.
Iſſa.	őſe. ös.	Pater.
Vanna. Iſa.	Vén öſe.	Avus.
Jürri.	Gyuri.	Georgius.
Kabbel.	Kapa.	Ligo.
Kabbima.	Kapálni.	Fodere.
Kaddi. Kaddo.	Kati. Kato.	Catharina.
Käe.	Kéz.	Manus.
Käe andmed.	Kéz adás.	Sponſio.
Käekenne.	Kezetske.	Manus parvula.
Käe mees. Käſſinik.	Kezes.	Obſes.
Kähha. Köhha.	Kehes. Köhös. Köhöges.	Tuſſis.
Käſſi. Käe.	Kéz.	Manus.
Käsna.	Koſzmo. Koſz.	Eruſta lactea infantum. *Grind auf dem Kopfe.*
Käe kirri.	Keze ir. Kéz irás.	Autographum. M. S.
Käſſi kiwwi.	Kézi köve. Kézi malom.	*Hand-Mühle.*
Käeta.	Kezetlen.	Manus carens.
Kätte andma.	Kezet adni.	Spondere. Porrigere manum.
Käi. Keima.	Kej. Kelni-járni.	Apage. Ire et redire. Peregrinari.
Kalla.	Hal.	Piſcis.
Kallake.	Halatska.	Piſciculus.
Kannepid.	Kender.	Cannabis.
Kapſta. Kapuſt.	Kapoſzta.	Crambe. *Kohl.*
Kard (Gladius).	Kard.	Lamina.
Karik.	Karika. Targontza.	Carrus. *Karren.* Rotula.
Kartſas.		Scala.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Kortsoja.	Planum inclinatum, quo dolia in cellaria demittuntur.
Karjuma.	Kurjongatni.	Clamare.
Ka:ke. Katkema.	Ketté. Ketté szakadni.	Bifariam. In duas partes laçerari.
Kattal. Kattel. Katlas. Katlasse.	Katlan (Fornax quod recipit Aheneum).	Aheneum. *Kessel.*
Kawwal.		Dolosus. Ingeniosus.
	Kevél.	Superbus. Elatus.
Karje pu.	Kérges fa.	Lignus facilis fissionis. Lignum corticatum.
Keel.	Nyelv.	Lingua.
Keleto.	Nyelvetlen.	Elinguis.
- Tölp keel.	Selp nyelv.	Blaesus. *Unvernehmliche Sprache.*
Keerleima. Kerrima. Keerma.	Karimazhi. Gombolyitni. Kerülni.	Girare. Convolvere. *Drehen. Verdrehen.*
Keerme. Keri	Kerék Karika. Peresz len.	Rotula fusi. *Das Rad an dem Spindel.*
Keer-pu. Kerri pu.	Kerek fa. Karika. Gombalyég. Gombolyito.	*Ein Holz, das sich drehet.*
Kehwa. Kehwaste.	Kevés. Kevéssel biro.	Paucum. Pauca habens. Pauper Vilis. Abjectus.
Kele-pesja.	Kelepelö.	Loquax. Garrulus. *Zungendrescher.*
Kelloke.	Kelepe.	Crepitaculum.
Kenna.	Kényes.	Comtus. Delicatulus.
Kergemine.		Levior.
Kergistama. Kergitama.		Leviorem reddere. Fugâ aliquem persequi.
	Kergetni.	Pellere.
Kerjama.	Kérni. Kérjem. *Opt.*	Rogare. Mendicare.
Keritama. Kerotama.	Keritni. Keringeni.	Circumgirare. Circumire.
	Keringetni. Kerülni.	
Kerule minnema.	Kerülve menni. Körülle menni.	Circum ambulare. *Sich verdrehen.*

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kes?	Ki?	Quis?
Keſk-ö.	Közép éj. Ejfél.	Media nox.
Keutma. Keüt-ma. Köitma.	Kötni. Kötö.	*Binden.* Ligare. Funis. Ligamentum.
Keüts. Köidik.		Loripes. *Krumfuß.*
Kiber jalg.	Görbe gyalog. Görbe láb. Girbe-gurba.	
Kiitma. Kitlema.		Jactare. *Prahlen. Loben.*
	Kiátni. Kiáltani.	Clamare.
Kikkas. Kuk.	Kakas.	Gallus gallinaceus.
Merre kokas.	Tengeri kokas. Kánya.	Geyer.
Kipama.	Kapalni.	*Mit dem Fuße kratzen, oder ſcharren.*
Kirdes. Kirme-tes.	Kermedzés.	Glacies tenuiſſima.
Kirja tundia.	*Irjatudo.* Irás tudo.	Scriba.
Kirjotama.	Irni.	Scribere.
	Irjatok.	Scribite.
	Iratom.	Curo ſcribere.
Kirri.	Irás. *Ir.*	Scriptura. *Scribit.*
Kits.	Ketske.	Caper. Capra.
Kitſi. Kitſikus.	Kitſin. Kitſin helly.	Parvus. Anguſtia. Avarus.
Kiuſama. Kiu-ſatama.	Kiſirteni.	Tentare.
Kiwel meel.	Kevély mely.	*Widriger Sinn.*
	Kevély ſziv.	Superbus.
Kiwwine.	Kövi.	Lapideus.
Kiwwi.	Köve. *Poſſ.* Kö.	Lapis.
Kiwwi külla.	Kövi falu.	*Die Stadt Reval.*
Köggiſtama. Köhhima.	Köhögni. Köhin-teni.	Tuſſitare.
Körts.	Kortsma.	Popina. Diverſorium.
Körtsmik.	Kortſomaros.	Caupo. *Der Wirth.*
	Ad formam: *Ko-mornik. Pohár-nok. Titoknok.*	Camerarius. Pocillator. Secretarius.
Aid*nik.*	Kertéſz.	Hortulanus.
Körw.	Fül.	Auris.
Körwa laps.	Kurva gyermek.	*Huren-Kind.*
	Fattyu.	*Baſtard.*
Kolima.	*Holni.* Halni.	Mori.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kollettama.	*Hollettá* - Halottá lenni. Halová-nyulni.	Impalescere. *Gelb werden.*
Kolmas - kord.	Hármas - kor. Három - szor.	Ter.
Kül.		Pistillum mortarii.
	Köjü. Külyü.	Mortarium.
Kont.	Csont.	Os. Ossis.
Kopputama.	Koppantani.	Pulsare. *Anklopfen.*
Korima.	Karimázni. Hajalni. Hántani. Hámozni.	Emarginare. Decorticare.
Korp.		Biscoctum. *Zwieback.*
	Korpa.	Furfur. *Kley.*
Kowwa.		Durus.
Kowwas. Köwwas.	Kova. Kovats.	Silex. Cos. *Wetzstein.*
Kul. Wihma kul.	Karuj.	Nisus. *Habicht. Sperber.*
Kulla.	Kalán.	Cochlear.
Kurk.	*Turk. Tork.* Torka. Torok.	Guttur.
Kutsikas. *Gen.* Kutsika.	Kutyátska.	Caniculus.
Küljest.	Kül. Kivül.	*An der Seite.* Ad latus.
Küllest.	Kivülről.	*Von der Seite.* De latere.
Künarpä.	*Künöke.* Könyök.	Cubitus. *Ellenbogen.*
Kütma.	Fütni.	*Anheitzen.* Calefacere.
Kütsema.	Sütni.	*Braten.* Torrere.
Labbidas. Lapjo.	Lapát. Lapátos.	*Schaufel.* Pala.
Ladik.		*Die Lade.*
Laiw (*Schiff*).	Ladik.	*Die Kahne.* Linter.
	Láda.	Arca *Koffer. Verschlag.*
Lakja mees.	Lako ember. Jollako. Elődi. Létsapo. Eszem iszom.	*Schmarotzer.* Parasytus.
Lakma.	Lakni. Jollakni.	*Schmarotzen.* Helluari.
Lakkoma.	Lakodalmazni.	Comessari.
Lap.	Lap. Lapu. Lapáj. Lapos. Folt.	*Der Lappen. Ein Fleck.*

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Noor.		Juvenis.
	Nyár.	Aeſtas.
Nugris.	Ugrós.	*Hurtig.* Agilis.
Nülgema.	Nyulni. Elnyulni. Nyuzni.	*Schinden.* Excoriare.
ö. öſe.	Éj.	Nox.
ö. Wö.	öv. öve.	Cingulum.
öhtus. öhto.	öſtve. Eſt. Eſtve.	Veſpera.
öige. öiges.	Igaz.	Juſtus.
öigus.	Igazſág.	Juſtitia.
Oiſtuma.	Olvaſztani.	Liquefacere. *Aufthauen.*
Oks.	Ág.	Ramus.
Okſendama.	Okádni.	Vomere.
Oppetus.	Oktatás.	Doctrina. Inſtitutio.
Paggan.	Pogány.	Ethnicus.
Pahha.	Puha. Roſz. Gonoſz.	Malus.
Paha meel.	Puha mely. Gonoſz ſziv.	*Unwille. Verdruß.* Malus animus.
Pap.	Pap.	Concionator.
Palloke.	Falatka.	Bolus.
Paſſandama.	Foſſándani. Fosni.	Purgare. Diarrhaeam habere.
Pea. Pä.	Feje. Fö.	Caput.
Kowwa pea.	Kova fejü.	Memoria debilis.
Pea mees.	Fö ember.	*Ein Haupt der Familie.*
Pea oppetus.	Fö oktatás.	*Haupt-Lehre.*
Peäl.	Fejel. Fejül.	Supra. *In loco.*
Peäle.	Fejülle.	Super. *Ad locum.*
Peäle kirri.	Fejül irás.	Inſcriptio.
Pergel.	Pergelni.	Urere.
Peält.	Fejülröl.	Deſuper. *De loco.*
Pöld.	Föld.	*Feld.* Campus.
Pöllaſtus.	Eöllöſtök.	Ientaculum.
Pörm.	Por.	Pulvis.
Poega.	Fioka. Fiu.	Pullus. Filius.
Pool.	Fél.	Dimidius.
Koio pole.	Haza felé.	Verſus domum.
Peet.	Peti.	Petrus.
Peljus.	Félös. Félelem.	Metus.
Pihho.	Pihe.	Floccus. Pulvis.
Pilw.	*Felvö.* Felhö.	Nubes.
Pilwes.	Felhös.	Nubilus.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Püs.	Puſka.	Sclopetum. *Flinte.*
Pu.	Fa.	Lignum. Arbor.
Puſſatama.	Poſzſzantani.	*Einen heimlichen Furz laſſen.*
Pus.	Poſz.	*Ein Schleicher. Heimlicher Furz.*
Puuſtus.	Puſztás.	*Ungebautes Feld.*
Purruks teggema.	Porrá tenni.	*Zermalmen.* Conterere. Deſtruere.
Raag.	Ág. Ág-bog.	Ramuli.
Rängo. Ränk.	Rengeteg.	Magnus. Immanis.
Hone ränk.	Rengeteg épület.	Ingens aedificium.
Ränk mets.	Rengeteg erdö.	Horrenda ſylva.
Rõggiſema.	Hörögni.	*Röcheln.*
Röhhina.	Röhögni.	*Grunzen, wie die Schweine.*
Rööm.	öröm.	Gaudium.
Römo andja.	öröm adoja.	*Fröhlichmacher.*
Römus.	örömes.	*Fröhlich.* Hillaris.
Rie.	Rua. Ruha.	Veſtis.
Riſt.	Kериſzt. Kereſzt.	Crux.
Riſti-emma.	Kereſzt Anya.	Mater baptismalis.
Saan.	Szán.	Traha.
Sadda.	Száz.	Centum.
Sadda wera.	Száz féle.	Centuplex.
Sääſk.		*Mücke.* Muſka.
	Sáſka.	*Heuſchrecke.* Locuſta.
Säre marri.	Szár ikrája.	Surae.
Sagge.	Sok.	Multum.
Samel.	Samel.	Samuel.
Sanna.	'Saná. '*Sanolni.*	Vox.
Sap.	Epe.	Fel.
Sant.		*Schlecht. Arm. Gering.* Vilis.
	Santa.	Claudus.
Sarw.	Szarv. Száru.	Cornu.
Seep.	Szappany.	Sapo.
Seer.	Szár.	*Schienbein.* Tibia.
Seir.	Sajt.	Caſeus.
Sep.	Seprö.	Faeces.
Sild.	Hild. Hid.	Pons.
Silm.	Szem.	Oculus.
Silmike.	Szemöke. Szemetske.	Ocellus.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Pillo Silm.	Pillogato ſzem.	*Blinzauge.*
Silma weſſi.	Szem vize. Könyv-hullatás.	Lacrimae.
Silma pilke-minne.	Szempillantas.	Momentum. Nictus oculi.
Silmaſt ſilmaga.	Szemtöl ſzembe.	De facie ad faciem.
So.	Sár.	Lutum.
Söa. Südda.	Sziv. Szived. *Poſſ.*	Cor. *Cor tuum.*
Suits.	*Süſt.* Füſt.	Fumus.
Sült.	Sült.	Coctum. Salitum. Toſtum.
Täht.	Tett. Tette van. Tétele van.	*Kennzeichen. Merkmal.*
Täi. Täit.	Tetü. Tetüt. *Acc.*	Pediculus. *Laus.*
Täies. Täieſte. Täüs.	Tejes. Tellyes.	Plenus.
Täius.	Tejeſſég.	Plenitudo.
Täütma. Täitma.	Tötni.	Replere.
Tänne pääw.	Ennaponn.	Hodie.
Täwwelik.	Teli.	Plene. Plenarie.
Taiwas.		Coelum.
	Tavaſz.	Ver, in quo ridens Coeli facies omnes creaturas reficit.
Talgus.		*Ein Schmauß für Arbeiter.* Convivium operariorum.
	Dolgos.	*Ein Arbeiter.* Operarius.
Tal.	Talp.	Planta cothurnorum. *Schuhsohle.*
Talwe. Talli.	Tél. Téli.	Hyems.
Tanni.	Dani.	*Daniel.*
Taplema.	Tapni. Tſapni Tépni.	Conculcare. Contrectare.
Tapma.	Tapodni. Toppantani. Dobni.	*Schlagen. Zanken.*
Taplemine.	Tſapás. Verekedés.	Rixa.
Taplus.	Tſapdoſás. Tapodás.	
Taplik.	Tſapo. Verekedö.	Rixator.
Tappelus.	Tépelödés. Verekedés.	Pugna. *Die Schlacht.*
Tappetud.	Tapotott. Tépetett. ölt.	Occiſus.

Esthonice.

Eſthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Tatrikut. Tatra.	Tatárka.	*Buchweitzen.* Polygonum Fagopyrum.
Teadma.	Tudni.	Scire.
Teadmatta.	Tudatlan.	Indoctus. Inſcius.
Teggema.	Tegyem. *Optativ.*	Faciam. Laborem.
Koa teggija.	kovát tegyen. Kö tevö. Kö rako. Kö mives.	Murarius. Architectus. *Baumeiſter.*
Telk. Tölg.	Tengej.	Axis.
Temanti kiwwi	Gyémánt kövi.	Adamas.
Tiig.	Tök.	Cucurbita.
Tis.	Tſits.	Mamma.
Tiſſi andma.	Tſitſet adni.	Lactare.
Tiwwe. Tü.		*Das breite Ende eines jeden Dinges.*
Tüwwi.	Tö. Tü. Töve.	Radix. Pars inferior et latior. Truncus.
Tolwan.		*Ein dummer läppiſcher Menſch.*
	Tolvaj.	Fur.
Torkama.	Türkölni. Törni.	*Stoßen.* Terere. Confligere.
Tohhedus.	Téſzta. Kováſz.	Maſſa. Fermentum. *Sauerteig.*
Tulli.	Tüz.	Ignis.
Tulloke.	Tüzetske.	Igniculus.
Tundma. Tuttama.	Tudni. Tuttam. *Perf.*	Scire.
Minno tutwaſt.	Nekem *tudváſt.*	
	Nekem tudtomra.	Meo ſcitu. Meâ opinione.
Tutwa. Tuttaw.	Tudva valo.	*Bekannt. Bewuſt.* Notum.
	Tuttam.	Cognitum.
Tuul.	Szél.	Ventus.
Többi.		Morbus. Aegritudo.
Wee többi.	Viz korſág.	Hydrops.
Tölp.	Törpe.	Brevis.
Tſirk. Tſirgo.		Avis.
	Tſirke.	Pullus gallinaceus.
Tſukma.	Tſukni. Szurni.	*Stechen.*
Ugama.	Egni.	Candeſcere. *Glühen.*
Ulge.		Manatus. *Seehund.*
	Ürge.	Glis. Gliris.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Unnine.		Somnolentus. *Schläfrig.*
	Unni. Megunni.	Tedere. Tedio affici.
Undius.Undlik.	Unalmas. Álmos.	Tediofus. Somnolentus. Obliviofus.
Unnetamine.	Unalom. Feledékenyfég.	Oblivio.
Uffitab.		*Aufftiften.*
	Ufzitani.	*Anhetzen.* Incitare.
Uus.	Uj.	Novus.
Uus uduke.	Ujjadon uj. Ujdonat uj.	*Funkelnagelneu.*
üllem.	Elfö.	Primus.
Wabbat.	Szabad.	Liberum. Licitum.
Wabbat mees.	Szabad mies.	Freyer *Arbeiter.*
Wabbat naene.	Szabad néne.	Freyes *Weib.*
Wabbadus.	Szabadfág.	Libertas.
Wagga.	*Vagaz.* Igaz.	Verus. Pius.
Wahha.	Vihafz. Viafz.	Cera.
Wäi. *Gen.* Wäie.	Vö. Veje.	Gener.
Wälkima.	Villámlani. Villogni.	Fulgurare.
Wälk.	Világ. Villamlás.	*Blitz.* Fulgur.
Wärraja.	Verö.Veröje ellenfégeinek.	Victor. *Sieger.*
Wärräja.	Verötze.	Porta. Janua.
Wäffima.		Fatigari.
	Vefzni.	Perire.
Wälts. Welts.	Bitfok.	Culter.
Waew. Waiw. Waia. Waja.	*Vaja.* Baja. Baj. Nyavaja.	Morbus. Opera. Aerumna. Inquietudo. *Plage. Mühe. Mangel.*
Waewaja.	Nyavajito. Nyomorito.	*Peiniger.* Cruciator.
Waewaline.	Bajos. Nyavajás.	*Mühfelig.*
Waifus.Waefus.	Baj. Nyavaja.	*Elend.* Morbus.
Waiwal.	Bajjal. Nyavajával.	Difficulter. Laboriofe. Periculofe.
Waia.	Vagy. Hanem.	Aut. Sed.
Wak. *Gen.* Waka.	Véka.	Metreta. Menfura. *Maas.*
Walgus. Walg.	Világ.	Lux. Lumen.
Ku walge.	Hold világa.	Lux lunae.
Walgustus.	Vilagofitas.	Illuminatio.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Wallus.	*Fallos. Fálós.* Fájos.	Dolens.
Wallutama.	Fájlaltatni.	Dolere.
Wallitama.	Vállasztani.	Eligere.
Wallitsetud.	Vállasztott.	Electus.
Wanna.	Vén.	Senex.
Wanna. Santta.	Vén 'sana.	Senex jurgosus. Praecipue de vetulis dicitur.
Wanna naene.	Vén néne.	Senex. Vetula. Obstetrix.
Wannus. Wannadus.	Vénség. Vénhedés.	Senectus.
Wannakas.	Vénhedö. Nehezkes.	Senio affectus. *Aeltlich.*
Warblane.	Veréb.	Passer. *Sperling.*
Warras. Warga.	Oroz. Or. Farkas.	Fur. Lupux. Rapax.
Wargus.		Furtum. Rapina.
Warjo.	*Varjék.* Arjék.	Umbra.
Warritsema.	Várni. Lesni.	Insidiari.
Wask. *Gen.* Wasse.		Cuprum. Metallum.
	Vas. *Gen.* Vasé.	Ferrum.
Werrew wask.	Veres vas (Réz).	Orichalcum.
Werrew.	Veres.	Ruber.
Walge werrew.	Világos veres.	*Blasroth.*
Werrew kriit.	Veres kréta.	*Rötelstein.*
Werri. G Werre. A. Werd.	Vér. G. Vére. A. Vért.	Sanguis.
Werrine higgi.	Vérinek higja. Veriték. Verejték.	*Blutschweiß.*
Werremas jäma.	Vereſſé lenni. El pirulni.	Erubescere. *Erröthen.*
Weddama.	Vezetni.	*Ziehen. Schleppen.*
Werdima.	Forditni. Fordulni.	*Sich rollen.*
Wirroma.	Forogni.	*Wirbeln. Drehen.* Girari.
Wee. Wessi.	Viz. Vizi.	Aqua. Aquatilis.
Wet heitma.	Vizet hajtani. Vizelleni.	*Wasser lassen.* Mingere.
Wo. Wee-wo.	Foo viz. Fojo viz.	Flumen.
Woama.	Fojni.	Fluere.
Silma wessi.	Szem vize.	Lacrymae.
Wessi loksub.	Viz locsog.	*Das Wasser schäpert.*

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Wiet.	öt.	Quinque.
Wiet korda.	öt-kor. ötſzör.	Quinta vice. Quinquies.
Wiggel. *Gen.* Wigla.	Villa.	Furca. *Gabel.*
Wiig.	Fige.	Ficus.
Wigi pu.	Fige fa.	Ficus arbor.
Wilguma. Wälkima.	Villogni. Világolni.	Radiare. *Schimmern.*
Wilgub mo ſilma ees.	Világol az én ſzemem előtt.	*Es ſchimmert mir vor den Augen.*
Wima. Wi. Welje. Wija.	Vinni. Vigy. Vigye.	*Bringen. Führen.* Ferre. Portare.
Wing.	*Fing.*	*Dunſt vom Ofen. Schmauch. Das Klatſchen. Farz.*
Winguma.	Vinnyogni.	*Winſeln.* Vagire. Ejulare.
Wingumine.	Vinnyogás.	*Das Winſeln.* Vagitus.
Wirg. *Gen.* Wirgo.	Virgontz.	*Munter. Fleiſsig. Hurtig.* Alacris.
Wirgoma.	Viradni (Virgontzulni). Felébredni.	Evigilare.
Wirkus.	Virgontzſág.	*Emſigkeit.* Diligentia.
Wirwe.	Virgontzul. Friſſen.	Alacriter.
Wirts.		*Miſtlacke. Unreines Waſſer.*
	Virits. Uj, forratlan ſer.	*Ungegohrnes Bier.*
	Nyir virits.	Succus ex vulnerata betula vere ſtillans.
Wiſakas.	Szokás.	*Gebräuchlich.* Conſvetum.
Wiſas.	Viſzſzás. Ravaſz.	Aſtutus. Fraudulentus.
Wiſſa pea.	Viſzſzás fejü.	*Stumpſer Kopf.*
Wiſſa pu.	Viſzſzás fa.	*Zehes Holz.*
Wiſſiſema.	Viſitni.	*Ziſchen. Pfeifen.*
Wits. Wääs.	Veſzſzö.	*Ruthe. Stöckchen.* Virga.
Wit.	Pit. Pits. Pitſa.	Vulva mammalium.
Wiwitaja.		*Ein Zauderer.*
	Vitato. Vitatója. *Poſſ.*	Qui aſſertum aliquod ad nauſeam usque urget.
Witma. Wiwitama.		Tardare.
	Vitatni.	Urgere.
Wiwitus.		Impedimentum.

Esthonice.	*Hungarice.*	*Latine.*
	Vitatás.	Urfio.
Woito.		*In die Wette. Um die Wette.*
	Vojto játék.	Wojtó *Spiel.*
Wotka.	Vatka.	*Ungeläuterter Branntwein.*
Wö.	öv.	Cingulum.
Wöetama.	övetzeni.	Cingere.
Wöije. Woie.		*Die Schmiere.* Unguentum. *Schmalz.*
	Vaj.	Butyrum.
Wöidma.Woid-	Vajazni.	Ungere. Illinire.
Waik.		*Harz.* Refina.
Körwa waik.		*Ohrenfchmalz.* Cerumen aurium.
Waikotama.	Vajazni. Mázolni.	*Harzen.* Refinâ inungere.
Wötma.	Venni (*Vöttem.* Perf.).	*Nehmen.* Accipere.
Zahhatama.	*Zakatolni.*	*Die Hunde hetzen.* Incitare. *Strepere.*
Zippotama.	Czeppenteni.	*Befprengen.* Stillare.
Zörik.	Kerek.	Rotundus.
Zöritama.	Keriteni.	Circulum defcribere.
Zöör.	Kör.	Circulus.

Exempla Paradigmatum, in quibus voces hungaricae cum efthonicis, tam fono quam modo declinandi, et fignificatione evidenter conveniunt. Voces hunc in finem felegi fequentes: Wafk, *Ferrum;* Werri, *Sanguis;* Meel, *Animus* (*Mel. Mely. Mej* hungaricum fignificat *Pectus;* quod eft *Cordis*, feu *Animofitatis* receptaculum); Leem, *Jufculum;* Taewas, *Coelum* (*Tavaß* hungaricum fignificat *Ver*, dum *coelum* facie nova totam naturam exhilarat), Akken, *Feneftra* (*Akna* hungaricum, fignificat *Feneftra*, feu *Orificium*, *Puteum* falisfodinae), Römus, *Hillaris;* Käffi, *Manus;* Keel, *Lingua;* Warras, *Fur;* Wiggel, *Furca ftercoraria* (*Mißgabel*); Woi, *Butyrum;* Kârd, *Brachtea*, *Lamina* (*Kard* hungaricum *Gladium* fignificat, quod revera ex oblonga

Lamina constat), Mees, *Vir* (*Mies* hungaricum significat *Operarium*, *Földmives* sign. *Agricolam*, *Kömives* sign. *Murarium*, *Rézmives*, *Cupri-Fabrum*); Ma, *Terra* (*Mezö*, hung. *Campus*), Päiw, *Dies*, (Peiva, hungaricum sign. *Palea*); Suur, *Magnus*; Wars, *Caulis*.

Esthonice.	*Hungarice.*
N. Wask.	Vas.
G. Wasse.	Vasé.
D. Wassele.	Vasnak.
Wassel.	
A. Waskat.	Vasat.
Wasat.	
Ab. Wassast.	Vasastol.
Wassalt.	Vastol.
N. Werri.	Vér.
G. Werre.	Véré.
D. Werrele.	Vérnek.
A. Werd.	Vért.
Ab. Werrist.	Vérestöl.
Werrest.	
Werrelt.	
N. Meel.	Mely.
G. Mele.	Melyé.
D. Melele.	Melynek.
Melel.	
A. Meelt.	Melyet.
Ab. Melest.	Melyestöl.
Melelt.	Melytöl.
N. Leem.	Lév. *Levem. Poss.*
G. Leme.	— Levemé.
D. Lemele.	— Levemnek.
Lemel.	
A. Leent.	— Levemet.
Ab. Lemelest.	— Levestöl.
Lemelt.	
N. Taewas.	Tavasz.
G. Taewa.	Tavaszé.
D. Taewale.	Tavasznak.
Taewal.	
A. Taewast.	Tavaszt.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*
Ab. Taewalast.	Tavasztol.
N. Akken.	Akna.
G. Akna.	Aknáé.
D. Aknale.	Aknának.
A. Aknat.	Aknát.
Ab. Aknast.	Aknástol.
	Aknátol.
N. Römus.	őrömes.
G. Röömsa.	őrömesé.
D. Römsa.	őrümesnek.
A. Römust.	őrömest.
Ab. Römsa.	őrömestöl.
N. Kässi.	Kéz. Kézi.
G. Käe.	Kézé.
D. Käelé.	Kéznek.
Kässille.	
A. Kät.	Kezet.
Ab. Käest.	Kezestöl.
	Kéztöl.
N. Keel.	Nyelv.
G. Kele.	Nyelvé.
D. Kelele.	Nyelvnek.
A. Keeld.	Nyelvet.
Ab. Kelest.	Nyelvestöl.
	Nyelvtöl.
N. Warras.	Oroz. ór.
G. Warga.	Oré.
D. Wargale.	Ornak.
A. Warrast.	Ort.
Ab. Wargast.	Ortol.
N. Wiggel.	Villa.
G. Wigla.	Villáé.
D. Wiglale.	Villának.
A. Wigla.	Villát.
Ab. Wiglast.	Villástol.
	Villátol.
N. Woi.	Vaj.
G. Woi.	Vajé.
D. Woile.	Vajnak.
A. Woid.	Vajat.
Woit.	Vajt.
Ab. Woist.	Vajastol.
	Vajtol.

Esthonice.

Esthonice.	*Hungarice.*
N. Kard.	Kard.
G. Karra.	Kardé.
D. Karrale.	Kardnak.
A. Kardot.	Kàrdot.
Ab. Karraſt.	Kardtol.
Kardaſt.	Kardoſtol.
N. Mees.	Mies. Mives (*Operarius*).
G. Mehhe.	Mieſé.
Mihhe.	
D. Mihelle.	Miesnek.
A. Meeſt.	Mieſt.
Ab. Mihheſt.	Mieſtöl.
N. Ma.	*Mezö.*
G. Maahe.	Mezöé.
D. Maale.	Mezönek.
A. Maad.	Mezöt.
Ab. *Maaſa.*	Mezötöl.
Maaſt.	
N. Päiw.	Peiva (*Palea*).
G. Päiwä.	Peiváé.
D. Päiwäle.	Peivának.
A. Päiwä.	Peivát.
Ab. Päiwäſt.	Peiváſtol.
	Peivátol.
N. Suur.	Úr. Hur (*Dominus. Chorda*).
G. Sure.	Ure. Huré.
D. Surele.	Urnak. Hurnak.
A. Suurt.	Urat. Hurt.
Ab. Sureſt.	Uraſtol. Huroſtol.
	Urtol. Hurtol.
N. Wars.	Var (*Cruſta*, quae vulnus obduci ſolet).
G. Warre.	Varé.
D. Warrele.	Varnak.
A. Wart.	Vart.
A. Warraſt.	Varaſtol.
	Vartol.

OBSER-

OBSERVATIONES

CIRCA SEPTEM LINGUAS FENNICAE ORIGINIS

UTI SUNT:

LINGUA VOGULIGA, VOTJAKICA, TSCHUVASCHICA, TSCEREMISSICA, PERMICA, SIRJENICA, MORDUANICA.

HIS ADNEXA SUNT VOCABULARIA, LINGUAS HAS ILLUSTRANTIA.

Sequuntur nunc obſervationes, quae circa ſeptem linguas fennicae originis factae ſunt.

Adminicula quibus hunc in finem uſus ſum, erant *Primo:* tres Grammaticae ſuperius memoratae, ex quibus tam obſervationes grammaticas, quam Vocabula colligere licuit, quae ad linguam Votjakicam, Tſchuwaſchicam et Tſcheremiſſicam pertinent. *Secundo:* Deſcriptio Tatariae, quam Vitſen ſub titulo: *Noord en Ooſt Tartarye*, edidit Amſtelodami 1705 in Fol. Tom. II. Hinc deprompta ſunt vocabula quaedam morduanica, pag. 624. Tom. II. adducta. *Tertio:* Collectiones hiſtoriae ruſſicae ſub titulo: *Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte.* Petersburg, 1758. in cujus pag. 383 usque 410. Tom. 3 inveniuntur vocabula ad linguam permicam, ſirjenicam et morduanicam pertinentia. *Quarto:* Vocabularium Petropolitanum manuſcriptum, continens 336 vocabula, 34 gentium maxima ex parte Sibiricarum, quod Celebris Profeſſor Petropolitanus FISCHER in uſum *Inſtituti Hiſtorici Gottingenſis* dono miſit, mihi vero Cl. Prof. et Reg. Angl. Conſ. J. C. GATTERER benigne concredere dignatus eſt. Continet vocabularium hocce, vocabula Calmycorum, Bucharorum, Tatarorum ad fluv. Oby, et Tſchulim degentium, Tatarorum Tſchatzenſium, Oſtiakorum, Tomenſium,

Siraenorum Archangelopoli, ad Vitschiogdam, Vuimum et Siselam fluvios degentium, Ostiakorum Jeniseae accolarum, Tungusorum, ad Tunguscam fluvium habitantium, Assanorum, in desertis Ussoliae, et Onae fluv. degentium. Graecorum, Finnorum, Wotjakorum, Tscheremissorum, Tschuwaschorum, Tatarorum Casanensium, Morduanorum, Samojedarum, Meseniorum, Grusorum, Hungarorum, Russorum, Tatarorum, Tobolensium, Wogulorum, Polonorum, Swedorum, Permiorum, Ostiakorum ad fluv. Irtisch, Manshurorum, Sinarum, Samojedarum, Jugrensium, Mongolorum, Tungusorum, in Provincia Selengensi, et Nertschensi habitantium, Tangutorum, Tatarorum Kutznezensium, et ad fluv. Tom, Tschumysch, Condom, et Mrasa habitantium, Teleutorum, seu Telengutorum, Chalmykorum, his vicinorum, et consanguineorum, Tatarorum Katschensium, et aliorum, in Prov. Krasnojariensi, Ariorum, sive (ut Russi appellant) Arinzorum, Kottorum, et Kaibalorum, in Prov. Jeniseensi, Kamaschorum, ad fontes Kami, et Manae fluv. Buraetorum (Russice Brattorum) in Prov. Irkutensi, et ad Udam, Birussam, Occam, Ijam et alios fluv. habitantium.

Pauca admodum reperiri poterant in libris enumeratis, quae lectorem ad naturam harum linguarum intimius investigendam introduxissent. Erant ea maxima ex parte Declinationum, Nominum, Pronominum, atque nonnullarum Conjugationum Paradigmata. De modo constructionis, de singularibus harum linguarum proprietatibus ferè nulla indicia inveniri poterant. Non ergo mirabitur lector quod notata hujus generis pauciora multo, quam in lingua lapponica, finnica, et esthonica adferre licuit hic inveniat.

De

De Numeralibus.

Numeralia quatuor nationum notari merentur, cum plurima eorum cum Numeralibus Hungarorum evidentissime coincidant.

	Hungarorum.	*Votjakorum.*	*Tscheremissorum.*	*Vogulorum.*	*Permiorum.*
1	Egyik. *Alterutter.*	Odik.	Iktet.	Aku.	Ötik.
2	Két.Két.Kettö.	Kik.	Koktot.	Kiteg.	Kiik.
3	Három. Hárma.	Káin.	Kumut.	Kurom.	Kuüm.
4	Nigy. Négy.	Nil.	Nilit.	Nille.	Njol.
5	Öt.	Vity.	Vizit.	At.	Vit.
6	Hat.	Kuaty.	Kudut.	Kot.	Kuat
7	Hét.	Szizim.	Szimit.	Sat.	Sisim.
8	Nyoltz.	Kiamisz.	Kandáse.	Nöllou.	Kökjammas.
9	Kilentz.	Ukmisz.	Indése.	Ontollou.	Ukmuss.
10	Tiz.	Dász.	Lu.	Lou (*Low*.Monosyl.	Dass.
11	Tiz egyik. Tizenegy.	Daszodik.	Luatikte.	Akukuiplou. *Egy 's tiz* Hung.	
12		Daszkik.	Luatkoktot.	Kitkuiplou. *Kettö 's tiz* Hung.	
13		Daszkvin.	Luatkumut.	Kuromkuiplou. *Három 's tiz* Hung.	
14		Dasznil.	Luatnilit.		
15		Daszvity.	Luatvizit.		
16	Tizhat. Tizenhat.	Daszkvaty.	Luátkudut.		
17		Daszszizim.	Luatsimit.		
18		Daszkiamisz.	Luatkandáse.		
19		Daszukmisz.	Luatindése.		
20	Husz.	Kiz.	Kolo.	Kus.	
21	Huszegyik. Huszonegy.	Kizodik.		Kusaku. *Huszegy*, Hung.	
22	Huszkit.	Kizkik.			

	Hungarorum.	*Votjakorum.*	*Tscheremissorum.*	*Vogulorum.*	*Permiorum.*
30	Harmintz.	Kuamin.	Kumlo.	Wúät.	
40	Nigyven. Negyven.	Nildon.	Nille.	Nélmen.	
50	ötven.	Vitton.	Vitle.	átpen.	
60	Hatvan.	Kuatton.	Kutlo.	Kotpen.	
70	Hetven.	Szizimdon.	Simlu.	Satlou.	
80	Nyoltzvan.	Kiamuszton.	Kandáslu.	Nölschät.	
90	Kilentzven.	Ukmiszton.	Indéslu.	óptolschät.	
100	Száz.	Sziu.	Sjudo.	Schät. 101. Schät takku.	
200	Kitszáz.	Kiksziu.	Koksjudo.	Kitschät.	
300		Kuinsziu.	Kvmsjudo.		
400	Nigyszáz.		Nilsjudo.		
500	ötszáz.		Vitzsjudo.		
600			Kuksjudo.		
700			Simsjudo.		
800			Kandassjudo.		
900			Indéssjudo.		
1000	Ezerszer Millies. — Ezer. Mille.	Sziursz.	Tu'sém.	Schótr. *Myrias.* 100,000.	Lou Schotr. Schät-Schotr.
1000,000			Tjumem.	Schotr-Schotr.	

De Possessivis Tscheremissorum.

Pauca quae inveniri poterant Possessivorum exempla enumerabo, quae similitudinem cum Possessivis hungaricis evidentem produnt, cum in prima Persona Singulari litteram finalem *m*, in secunda Persona literam finnalem *t* et *d*, in prima Plurali penultimam *n* tanquam characteristicam constanter requirant.

Tscheremissice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Atj*ám.*	Aty*ám.*	Pater meus.
Atj*át.*	Aty*ád.*	— tuus.
Atja'se.	Attya.	— suus.
Atja*ne.*	Aty*ánk.*	— noster.

Tschere-

Tscheremissice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Atjada.	Atyátok.	— vester.
Atja'st.	Attyok.	— illorum.
Abám.	Anyám.	Mater mea.
Abát.	Anyád.	— tua.
Aba'se.	Annya.	— sua.
Abána.	Anyánk.	— nostra.
Abáda.	Anyátok.	— vestra.
Aba'st.	Annyok.	— illorum.
Kidém.	Kezem.	Manus mea.
Kidet.	Kezed.	— tua.
Kid'se.	Keze.	— sua.
Kitna.	Kezünk.	— nostra.
Kitda.	Kezetek.	— vestra.
Kiti'st.	Kezek.	— illorum.
Ujudém.	Vizem.	Aqua mea.
Ujudet.	Vized.	— tua.
Ujut'so.	Vize.	— sua.
Ujutna.	Vizünk.	— nostra.
Ujutda.	Vizetek.	— vestra.
Ujudju'st.	Vizek.	— illorum.
Kjujém.	Kövem.	Lapis meus.
Kjujet.	Köved.	— tuus.
Kjuj'so.	Köve.	— suus.
Kjuna.	Kövünk.	— noster.
Kjuda.	Követek.	— vester.
Kju'st.	Körök.	— illorum.
Juméms.	Istenem.	Deus meus.
Jumét.	Istened.	— tuus.
Jumu'so.	Istene.	— suus.
Jumuna.	Istenünk.	— noster.
Jumuda.	Istenetek.	— vester.
Jumu'st.	Istenek.	— illorum.

De Verbis.

Circa Verba notatu digna reperi ſequentia: *Primo:* Praeſentis Indicativi 1. Perſ. exit apud Tſcheremiſſos in literam *m.*

Tſcheremiſſice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Lebedám.	Béfedem.	Tego.
Soraktám.	Siratom.	Doploro.
Judem.	Vetem.	Semino.
Tjurlatem.	Simitom.	Demulceo.
Tunuktem.	Tanitom.	Doceo.
Tunemam.	Tanulam.	Diſco.
Uſtem.	Szollitom. Uſzitom.	Voco.
Ilem.	Elem.	Vivo.
Sjudjurem.	Sodorom.	Neo. Contorqueo.
Umalem.	Aluſzom. Álmolom.	Obdormio.
Kutſedalám.	Viaskodom.	Pugno.
Juraltem.	Szeretem.	Amo.
Koſtam.	Koslatam.	Ambulo.
Kütſem.	Kérem.	Rogo.
Szájlem.	Szépitém.	Como.
Sülem.	Lehellem.	Spiro.
Kirem.	Verem.	Ferio.
Tſialtem.	Tſinittom.	Orno.
Umalem.	Lefekſzem.	Cumbo.
Kujeſtam.	Sütöm.	Pinſo.
Oſemám.	Fejérülök.	Albeſco. *Neutr.*
Oſem*dem*.	Fejéri*tem*.	Dealbo. *Tranſitiv.*
Julem.	Gyujtom. *Gyulom.*	Uro.
Amirgem.	Rutulok.	Turpeſco. *Neutr.*
Amir*tem*.	Ruti*tom*.	Deturpo. *Tranſitiv.*
Optem.	Ugatom.	Latro.
Tzamanem.	Szánom.	Condoleo.
Juktem.	Ujjugatom.	Cano.
Nunem.	Nyalom.	Lambo.
Szerem.	Irom.	Scribo.

Tſchere-

Tſcheremiſſice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kitſalám.	Kérem. *Kitſalom.*	Peto. *Doloſe efflagito.*
Néljam.	*Nyalom*Rágtſálom.	Manduco. *Lambo.*
U'ſalem.	*U'ſikálom.* Adom.	Vendo.
Judám.	Kérdem.	Interrogo.

Obſ. Animadvertit lector, duo Verba Tranſitiva Oſem*dem*, Amir*tem*, more Hungaris conſveto, formari, ſcilicet aſſumendo literam *t*, *d*, uti in: Fejér*it*, Rutit.

Secundo. Futurum ſimile eſt Indicativo Praeſenti, apud Votjakos, et non aliud, niſi interdum Adverbium: *mox*, *cras*, *deinde*, illi adjungi ſolet, ut apud Hungaros: *Majd olvaſok.* Mox lego; id eſt: *Legam.*

Tertio. Quemadmodum apud Hungaros ſic etiam apud Votjakos, Permios et Cirjanos, Infinitivi Verborum terminantur in *ni.*

I. *Apud Votjacos.*

Votjakice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Szjini.	Enni. Szivni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Kirjani.	Kurjongatni.	Canere.
Izini.	Alunni.	Dormire.
Vidini.	Fekünni.	Cumbere.
Vaſztini.	Foſztani.	Spoliare.
Ga'ſani.	Szeretni.	Amare.
Nullini.	Viſelni.	Gerere.
Vandini.	Vagdalni.	Secare.
Kezeni.	Vetni.	Seminare.
Gironi. Gyirni.	Szántani.Gyurni.	Arare.
Piſztini.	Főzni. Késziteni.	Coquere.
Nyuitni.	Nyujtani.	Prolongare.
Karini.	Kereſkedni. Kérni.	Mercari.
Szjupani.	Tſokolni. Szopni.	Oſculari.
Uini.	Jöni.	Venire.
Ulini.	Élni.	Vivere.
Minini.	Menni.	Ire.
Nyulini.	Nyalni.	Lambere.
Kilini.	Ülni. Feküni.	Jacere.
Kulini.	Halni.	Mori.

 Votja-

Votjakice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Kuziatini.	Hofzfzitani.	Producere.
Gurjefztini.	Gerjefzteni.	Excitare.
Uarani.	Várni.	Servire.
Viini.	Vijni. ölni.	Occidere.
Jugitni.	Égetni. Világitni.	Illuftrare.
Meratni.	Méretni.	Menfurare.
Todini.	Tudni.	Scire.

2. *Apud Permicos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szolni.	*Szolni.* énekelni.	Canere.
Usni.	Alunni.	Dormire.
U'falni.	Szántani.	Arare.
Munni.	Menni.	Ire.

3. *Apud Cirjanos, v. Sirjenos.*

Szjuini.	Enni.	Edere.
Juni.	Inni.	Bibere.
Szuvni.	énekelni. Szolni.	Canere.
Noitni.	ütni.	Ferire.
Uzni.	Alunni.	Dormire.
Vodni.	Feküınni.	Jacere.
Vofztni.	Fofztani.	Spoliare.
Ljubitni.	Szeretni.	Amare.
Vundavni.	Vagdalni.	Secare.
Girni.	Szátani. *Gyurni.*	Arare. *Depfere.*
D'febni.	Dugni. 'Sebelni.	Recondere.
Kiftni.	Tölteni.	Replere.
Puni.	Föni. Fözni.	Coquere.

Paradigma Verbi Subftantivi Votjakici *Vány.* Eft et Tfcheremiffici: *Ulo.*

Indic. Praef.

	Votjacice.	*Hung.*	*Tfcherem.*	*Latine.*
S.	Mon vány.	én vagyok.	Ulám.	Sum.
	Ton vány.	Te vagy.	Ulát.	Es.
	Szo vány.	ö van.	Ulo (*Vala*).	Eft.

P.

	Votjakice.	*Hungarice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Latine.*
P.	Mi vány.	Mi vagyunk.	Ulna (*volna*)	Sumus.
	Ti vány.	Ti vagytok.	Ulda.	Eſtis.
	Szojoſz-vány.	ők vagynak.	Ulut (*Volt*).	Sunt.
	Imperf.			
S.	Mon vál.	Én valék.		Eram.
	Ton vál.	Te valál.		Eras.
	Szo val.	ő vala.		Erat.
P.	Mi vál.	Mi valánk.		Eramus.
	Ti vál.	Ti valátok.		Eratis.
	Szojoſz-vál.	ők valának.		Erant.
S.	*Praet. Perf.*			
	Mon vui.	Én voltam.	Ilem.	Fui.
	Ton vuid.	Te voltál.	Iletz.	Fuiſti.
	Szo vuiz.	ő volt.	Ile.	Fuit.
P.	Mi vuimi.	Mi voltunk.	Ilná. (*volna*).	Fuimus.
	Ti vuidi.	Ti voltatok.	Ildá.	Fuiſtis.
	Szojoſz-vuizi.	ők voltanak.	Ilébe.	Fuerunt.
	Futur.			
S.	Mon vuo.	Én leſzek.	Lijám.	Ero.
	Ton vuod.	Te léſzſz.	Liját.	Eris.
	Szo vuoſz.	ő leſzen.	Lijés.	Erit.
P.	Mi vuom.	Mi leſzünk.	Lina (lenni).	Erimus.
	Ti vuodi.	Ti leſztek.	Lida.	Eritis.
	Szojoſz-vuozi.	ők leſznek.	Lit (*Lett*).	Erunt.
	Imperat.			
S.	ton vu.	légy te.	Li.	Eſto.
P.	ti vue.	legyetek ti.	Ul'ſo.	Sitis.
	Infinitiv.			
	vunni.	Lennem.	Liját.	
	vujni.	Lenned.	Li'ſás.	Eſſe.
	vuini.	Lennie.		

Prius horum Paradigmatum, utpote Votjakicum, in pluribus apprime convenit cum hungarico, at ſecundum, Tſcheremiſſicum, paulo longius ab

antiqua ſua origine deflexit, in iis tamen partibus, quae notavi; cum vocibus hungaricis: *valo*, *volna*, *volt*, *lett*, *lenni* coincidit.

Conjugatio negativa Votjakorum peculiare aliquid habet, in quo nulla, quantum ſcio linguarum europearum illi comparari poteſt, at cum hungarica: in eo etiam puncto convenit. Videamus Paradigmata utriusque linguae.

Ind. Praeſ. *Votjakice.*	*Hung.*	*Latine.*
S. Mon ugvéráſzki.	Én ſemmondom.	Nec ego dico.
Ton udvéráſzki.	Te ſemmondod.	Nec tu dicis.
Szo ugvéra.	ö ſemmondja.	Nec ille dicit.
P. Mi umvéráſzke.	Mi ſemmondjuk.	Nec nos dicimus.
Ti udvéráſzke.	Ti ſemmondjátok.	Nec vos dicitis.
Szojoſz ugvéralo.	ök ſemmondják.	Nec illi dicunt.
Imperfectum.		
S. Mon eivéra.	Én ſemmondám.	Nec ego dicebam.
Ton edvéra.	Te ſemmondád.	Nec tu dicebas.
Szo ezvéra.	ö ſemmondá.	Mec ille dicebat.
P. Mi emvérale.	Mi ſemmondók.	Nec nos dicebamus.
Ti edvérale.	Ti ſemmondátok.	Nec vos dicebatis.
Szojoſz ezvérale.	ök ſemmondák.	Nec illi dicebant.
Infinit.		
veraniukul.	Mondaniſem-kell.	Nec dicere debeo.

Verbum Subſtantivum negativum Hungarorum evidens hunc in finem exemplum praebet.

Én nem vagyok.	Ego non ſum.
Te nem vagy.	Tu non es.
ö *nints*.	Ille non eſt.
Mi nem vagyunk.	Nos non ſumus.
Ti nem vagytok.	Vos non eſtis.
ök *nintſenek*.	Illi non ſunt.
Én ſemvagyok.	Nec ego ſum.
Te ſem vagy.	Nec tu es.
ö *ſints*.	Nec ille eſt.
Mi ſem vagyunk.	Nec nos ſumus.
Ti ſem vagytok.	Nec vos eſtis.
ök *ſintſenek*.	Nec illi ſunt.

De

De Praepositionibus.

Maximam demum quoad Praepositiones Votjakorum animadverto analogiam. Quemadmodum enim hi, sic etiam Hungari Suffixa pronominalia Praepositionibus adjungunt, atque eas per tres Personas in utroque Numero inflectunt.

Votjakice.	*Hung.*	*Latine.*
Dinjám.	Bennem.	In me (*in loco*).
Dinjád.	- ned.	- te.
Diné.	- ne.	- se.
Dinn.	- nünk.	- nobis.
Dink.	- netek.	- vobis.
Dinko.	- nek.	- se.
Dorám.	Hozzám.	Ad me.
Dorád.	- zád.	- te.
Dorin.	- zája.	- se.
Bordám.	Belém.	In me (*ad locum*).
Bordád.	- ed.	- te.
Bordin.	- éje.	- se.
Urtzám.	Mellém.	Penes me.
Urtzád.	- éd.	- - te.
Urtzin.	- éje.	- - se.
Pennám.	Miattam.	Propter me.
Pennád.	- ad.	- - te.
Penná.	- a.	- - se.
Szerám.	Érettem.	Pro me.
Szerád.	- ed.	- te.
Szeré.	- e.	- se.
Jenim.	Véllem.	Cum me (*mecum*).
Jenid.	- ed.	- te. te.
Jeniz.	- e.	- se. se.
Azjám.	Elöttem.	Coram me.
Azjád.	- ed.	- - te.
Azin.	- e.	- - se.
Pirtim.	Altalam.	Per me.
Pirtid.	- ad.	- te.
Pirtiz.	- a.	- se.
Vilám.	Rajtam.	Supra me.
Vilád.	- ad.	- - te.

Votja-

Votjakice.	*Hungarice.*	*Latine.*
Vilin.	- a.	- - se.
Ulám.	Alám.	Sub me.
Ulád.	Alád.	- te.
Ule.	Alá.	- se.
Putskám.	Közzém.	Inter me (*ad locum*).
Putskád.	Közzéd.	- - te.
Putski.	Közzé.	- - se.
Viltim.	Felettem.	Supra me.
Viltid.	- - d.	- - te.
Vilsi.	- - e.	- - se.
Kuszpin.	Köztem.	Inter me (*in loco*).

Observet velim lector in utraque lingua Primam Personam terminari in *m* secundam in *d* quas Terminationes accipiunt hae Praepositiones Possessivae (seu *Suffixatae*) a Pronomine Possessivo hungarico Enyi*m*, meus; Tié*d*, Tuus.

Cum de ordine Constructionis nulla fere mentio in Grammaticis tribus citatis facta sit, hinc circa Syntaxin vix quidquam notare licuit; hoc unum nihilominus adjiciendum censui, quod Adjectiva cum Substantivis constructa per omnes Casus et Numeros invariata manent. En exemplum Tscheremissicum.

Singul.	*Clara nubes.*
N. Jandár pily.	Világos felleg.
N. Jandár pilin.	Világos fellegé.
D. Jandár pilylan.	Világos fellegnek.
A. Jandár pilim.	Világos felleget.
V. Jandár pilem.	Világos felleg.
A. Jandár pilydene.	Világos fellegtöl.
Plural.	
N. Jandár pilysamitz.	Világos fellegek.
G. Jandár pilysamitzin	Világos fellegeké.
D. Jandár pilysamitzlan.	Világos fellegeknek.
A. Jandár pilysamitzim.	Világos fellegeket.
V. Jandár pilysamitzem.	Világos fellegek.
A. Jandár pilysamitzdene.	Világos fellegektöl.

Voca-

Vocabularia septem linguarum, excepta Latina et Hungarica.

Circa haecce Vocabularia notet velim lector. *Primo*: Singulis linguis propriam me adsignavisse columnam, quo ita primo obtutu unusquisque dignoscere possit, ad quamnam vocabula pertineant linguam. In columna sexta tres linguae notatae sunt: Permica, Sirjenica et Morduanica, quarum literas initiales P. S. M. vocibus, quae ad hanc vel illam linguam pertinent, praeposui. In columna quarta vocabula *Votjakica cursivis*, Tschuvaschica rotundis impressa sunt literis.

Secundo: Adjecta esse vocabulis quibusdam latinis alia, etiam vocabula, vicinam significationem habentia. Ratio uno alteroque exemplo evidens erit. Vocabulo *Gladius*. Hung. *Kard* immediate adjectum est aliud *Culter*. H. *Kés*, ideo, quod in lingua Tschuvaschica *Gladius* significat *Kjess*, quod cum hungarico *Kés* apprime convenit; non autem cum *Kard*. Porro: Fluvius, *Enger* Mare, *Tenger*, vespertilio, *Vidreu*, Lutra, vidra etc. Ex his cognoscet quivis, cur vocabula quadam affinia notari debuerint.

Magnam inprimis *Vogulica* vocabula merentur attentionem. *Primo*: quia haec sono hungarico omnium proxime accedunt. *Secundo*: quia illa etiam, quae a vocabulis Hungaricis significatione differunt; sono maximopere conveniunt. Non parva mihi ideo suborta est suspicio, hos olim Hungaris multo viciniores habitavisse, quam ullam memoratarum nationum.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Alatus.	Szárnyas.	
Non alatus.	Szárnyatlan.	
Audax. Cordatus.	Szives.	
Adſvèſco.	Szokom.	
Ad.	Réá.	
Anguis.	Kigyo.	
Anſer. Anas.	Lud.	Lunt.
Apis.	Méh.	
Aratrum.	Eke.	
Ambulo. Divagor.	Koslatom. -tok.	
Arx.	Vár.	
Agnus.	Bárány (Kos-ſiu).	Huis-oſch.Pu-oſch. (*Fiu-kos*).
Aries.	Kos. Bárány. Berbéts.	Kum-oſch. (*Bak-kos*).
Aſpicio.	Nézem.	
Amo.	Széretem.	
- Laetatus ſum.	örültem.	
Aeſtas amoena.	Kies. Nyár.	
Arbor.	Fa.	
Arcus.	Ij. *Acc.* Ijjat.	Jäut.
Arena.	Seppedék. Homokos motſár.	Schoppacht.
Altus.	Magas. Mélly. *Méllyen Adv.*	
Arare.	Szántani. *Gyurni.* Depſere.	
Butyrum.	Vaj.	Woj.
Barba.	Szakál (*Fon* pubes).	Tuſs-pun (Bajuſz-fon).
Bibo. Bibere.	Iſzom. Inni.	
Brevis.	Kutak.	Ain.
Balneum (*Badſtube*)	Bánya (Feredö).	
Boare.	Bögni.	
Bos. Bos urus (*Auer-Ochs*).	ökör. *Jávor* bika. *Jaur.*	
- - Caballus.	örü. Kos. *Herés.* Monyas	Aur.
- - Caballa.	Tſiko. Nös-aur. Nöſtén-jávor.	Kär.
- - Mannus.	örü-jávor. Bak-javor. Bika.	Ni-aur.
- - Taurus.	Tehen. Bornyas-jávor.	Kärs-aur.

Votjakice. Tſchuvaſchice.	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
Szonatli.		
Svivtſe.		
Szikadjeb. Szikjetab		
Riá.		
	Kiske.	
	Ludo. Luda.	
	Miuſk.	
	Aga.	
	Koſtam.	
Kar.		P. S. Kar.
	Schorok. Paran.	P. Bála. M. Barán. P. Parán.
	Juraltem.	M. Neitän. Negtjän.
(Pja. *Samojedice*). Pu.	Pu.	M. Kiaſe. S. Pu.
Myllon.	Gruſinice. Magali.	
Gyirni. Gironi.		S. Girni.
Vej. Wuy.		M. Way. P. Wi. S. Wui.
Szagál. Szokhál.		M. Sakál. Sakan.
Iſzjadep. Iſäs. Juni.	Jüaſch. Kjutjuk.	P. Juni. S. Juna. Juni.
		M. Banja. P. Bördni.
Vükor.		

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
- - Vacca.	Tehén.Bornyas-jávor.	Posnas-aur.
- - Vitulus.	Javor-fi.Bika fiu.Borju.	Saur-pu.
Candela.	Gyértya. *Györtya.*	
Calidus.	Meleg. Melegitett.	Maltep.
Canis.	Eb. *Acc.* Ebet. *Ebt.*	Ampt.
Caput.	Fö. Fej.	Pank (*Finn.* Pä).
Cor.	Sziv. Szivem.	Schim.
Campus.	Mezö.	Oſſa-ma (Hoſzſzu mezö).
Caulis.	Koro.	
Cereviſia.	Ser.	Sſára.
Caper.	Ketske.	
Cornu.	Szaru.	
Catulus.	Kutya-fi.	
Circulus doliorum.	Abronts.	
Cannabis.	Kender.	
Coena (Serum prandium.	Kéſö ebéd.	
Cepa.	Hagyma. *Chakma.*	
Caro.	Hus.	
Ceraſetum.	Tſereſznyés.	
Cera.	Viaſz.	
Circulus vitreus in feneſtris.	Karika. az üveg ablakban.	
Cauda.		
Cochlear.	Kalán.	
Cribrum.	Szita.	
Collum.	Szaka (Velum palati.)	
Cos.	Köſzörü.	
Cereus.	Viaſzſzi.	
Cricetus (*Hamſter.* Germ.)	Hörtſök.	
Culex (*Mücke. Schnacke.*)	Szunyog.	
Camelus.	Teve.	
Culter.	Kés. Kéſe.	Kätſchi.
Condoleo.	Szánom.	
Cano.	Ujjugatom. éneklem.	
Crepida. Calceus ruſticorum rudis Ocreae.	Botskor. Tſizma.(Gruſice *Tſchekma*).	Boſchmak. Polkas.

Votjakice. Tſchuvaſchice.	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Mordwanice.*
Sſörtah. Suſsörtah.		
Szjulem.	Woj. Sjum.	M. Sidi. Sej.
Kuro (Stramen.) Szira. *Szur.* Surah.	*Sar.*	P. Sur. M. Sura.
Kadtſaka. Káſa.	Keze. Kaſáh.	
Ketz. Ketſch.	Sur.	
Sjur.		
Kutzjapi.		
Egéß (totus integer)		
Kandár.		
Kaſzki abat.		
	(Gruſice. Chachwi).	
A's.		
Tſiaiviſzi.		
Iviſz. Vuſz.		
Karandik.		
Ká'ſik.	(Valachice *Pula* Mentula).	M. Pula.
Vitala.		
Szoga.		
Khira.		
Iviſzli.		
	Tirtſik.	
	Singa.	
Tüz. - *Dul.* -	Tjüje. Tüé. Kiuzin. Küſe. Tzamanem.	
Kirjani (H. Kurjongatni.	Juktem.	P. Szolni (Hung. *Loqui*. c. Szuvni.
Baſchmák. *Baſchmák.*	Baſchmák.	M. Baſchmák.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Cuniculus. Sciurus.	ürge.	
Columba.	Galamb.	
Colchicum autumnale.	Kökörtſén.	
Cochlea.	Tſiga.	
Confligere. Pugnare.	Türkölni.	
Cunnus.	(*Penis*. Mony).	Nonn.
Coquere.	Föni. Fözni. Kiſzitni.	
Caro.	Hus.	
Digitus.	Uj. Ujja. Ullyai.	Tulie.
Dolium.	Bodonka. Hordo.	Botſchka.
Dormio.	Aluſzom. Ájulok.	Kujam.
Dormire.	Fekünni.	Kuin.
Deus.	Iſten. *Teremtö. Creator.*	Torom.
Angelus. Deihomo.	Angyal. Iſtenember.	
Divitiae.	Buja. Bujaſág.	
Dives.	Buja.	
Diabolus.	Vetkes. ördög.	Uitkas.
Doceo.	Tanitom.	
Diſco.	Tanulom.	
Dorſum.	Hát.	
Curvus.	Görbe.	
Domus.	Ház.	
Egomet.	önnön. Ennen.	
Ebrius.	Réſzeg.	
Equus.	Lo. Lu.	Lu.
Excitare.	Gerjeſzteni.	
Excubitor. Vigil.	örállo.	
Eo.	Menyem. Menyek.	
Ephippii pars (Frenum, *Zaum*).	Hermetz ſziju.	
Ego, tu, ille, nos, vos, illi.	Én, te, ö, mi, ti, ök.	
Eſuriens.	Étlen (*cibus*. Étel).	Tétal.
Edere.	Enni.	
Felis.	Matska.	Matſchich. Mätſchik.
Foenum.	Gyom. Burján. Széna.	Pôm (Gyomlálni *Hungarice*).
Folium.	Lap. Lapu. *Laput.*	Lupt.
Fons.	Kut. Forrás.	Ut-jaſch.
Flavus.	Sári. Sárga.	Sâra.
Forfex.		Kapt.

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
	Ur.	P. Ur. M. Uru.
Kögertſch.	Gogartſchin.	P. Gulu. S. Gulu. M. Gulka.
		M. Sukal. M. Turikht.
Pißtini. Aſch. (*Oſtiakice,* Dhlui).		S. Puni.
	Mula (*Hung.* Mulni. *Evaneſcere.*	
Torator. *Inmar. Imainber.*		P. S. Ien.
Buj. Bujan.	Poján.	
	Tunuktem. Tunemam.	
		S. Görb.
		P. Haarez.
Monen. Juſzre.	Rüſten.	M. Iriden.
Gurjeßteni.		
	Oroló. Mijem. Sermetz.	
		S. Me, te, ſiá, mi, ti, ſié.
Sziini (*Szaivni.* Hung. ſugere).		S. P. Szjuini.
		M. Lopa.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Fibula. *Leist.*	Kapots. *Kapta.*	
Frigidus.	Hives. Hideg.	
Fragum.	Eperj.	Bori (*Ebori.*)
Ferrum. Chalybs.	Vas. Atzél.	
Fraudator.	Tſalo.	
Filius.	Fiu. *ötſe* Gyerke.	Pu.
Filia.	Léány. *Néne.*	
Falx meſſoria.	Sarlo.	
Fabula.	Szofia - beſzed.	
Faba, v. *Piſum Germanicum.*	Német borſo.	
Fermentum panis.	Kováſz.	
Farina.	Liſzt.	
Fermento.	Poshadok.	
Fluvius.	Fojo.	Ja.
— Mare.	Tenger.	
Femorale Hungarorum. *Unterhoſen.*	Gatya.	
Feneſtra.	Ablak.	
Orificium, apertura ſalisfodinae.	Akna.	
Frater major.	Bàtyám.	Jögm-pu (öreg-fiu).
— minor.	ötſém.	
Fulgur.	Villámlás.	
Fumus.	Füſt. Fuſtöm. *Poſſ.*	Poſchem.
Ferire.	ütni.	
Grando.	Jégeſö.	
Gladius.	Kard.	
— Cultur.	Kés.	
Gratioſus.	Uri.	
Gener.	Vö. Veje.	
Germanus.	Német.	
Gallus.	Kakas. *Him - tyuk.*	Chuî-tauach.
Gallina.	Tſibe. Tyuk *Nö*-tyuk. Nöſtén-tyuk.	Tauach.
Genae.		Pjaut.
Myax.	Bajuſz.	
Homo.	Ember.	Kum.
Humidus. Lotskos.	*Tötés. Töltés.* öntözés. Humectatio.	Tites.
Humilis.	Törpe. Alatſon.	Tälku.

Votjakice. *Tſchuwaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Siwe.	(*Gruſice*, Ziwi).	
(Schélle. *Aſélle.*		
Atzél (Tung.)		M. Sala.
Ivil. *Eke.* *Pi.*	Erge.	S. Pi.
Nil.		
Szjorla. *Szjurlo.*		
Szoja.		
Nimits porzi.		
Kváſz.		
	Loſchaſch.	
Virjapoſzladap.		
	Enger.	
		S. Gatſch.
	Okna.	
Bitſché.		
		P. Üdſchit.
	Wolgontſch.	
		S. Noitni.
Je.		
Kjeſz.		P. Kert.
Iri.		
	Venge.	
	Né metſch.	
(*Samojed.* Choim-tókoch).		
(*Samojed.* Neu-to-koch).	Zibe.	
	Notſchka.	M. Nátſchka.
	Ulüſch.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Hyems.	Tél. Tele (*Poſſ.*)	
Hydromel (*Gruſice.* Arake, Arak, vero ſignif. Mſchiari).	Méſer.	
Hordeum.	Árpa.	
Hyrundo.	Fetske.	
Hoſpitium. Manſio.	Szálás.	
Humerus.	Vál.	
Hinnulus. Pullus equinis. Mannulus.	Tſiko.	
Heri.	Tegnap.	
Hypocauſtum.	Szoba. üreg. Udu.	
Hebdomas.	Hét.	Sat.
Ignis.	Tüz.	Taut.
Juſculum.	Leves. Szörböles.	
Illac.	Arra.	
Inferius.	Ajja. Alja. Alol.	
Inde.	Onnan.	
Jejunium.	Böjt.	
In eo. In illo.	Benne.	
Ire.	Menni. Jöni.	Jomman(*Nyomulni*).
Inteſtinum.	Bél.	Sagk.
Anus.	Segg.	
Janua.	Ajto.	Äau.
Jacere.	Fekünni. *Ulni.*	
Illuſtrare.	Világitni. *égetni.*	
Lacrumo.	Siratom.	
Loqui.	Szollni. Szoll*attam.* *Praet.*	Lattam.
Lectus.	Agy (Samojed. Szalnia. Szállás.	
Lingua.	Nyelv.	Nielm. Name.
Lignum.	Fa.	
Lens lendis.	Serke.	
Lima.	Reſzelö.	
Cultellus.	Bitſok.	
Longus.	Hoſz. Hoſzſzu.	
Lac coagulatum.	Tarha (*ſoſtéj*).	
Lupulus humulus.	Komlo.	

Votjakice. *Tschuvaschice.*	*Tscheremissice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Khily. *Tolalte.*	Tele.	M. Tele.
Mußur. Musur.		S. Mu-sur.
Orba. Orbáh.		
Tshjasz.		
	Szola.	
	Vatse.	
Tschumi. Ticháh.		
	Tengétscha.	
		M. Kuda.
Til. Tüll.	Tul.	M. Tol. P. Toe.
Surbja.		
Lárja.		
Ajja. Ajalda.		
Ondan.		
	Piutjo.	
	Dene.	
Minini.		P. Munni.
Kilini.		
Jugitni.		
Jradub.	Schoroktam.	
Kil. Küll.	Name. Jilma.	P. Kyl. M. Kjel. Kel.
Pu.	Pu.	P. Pu. S. Pu. P. Peea.
Sirga. *Szerer.*	Sorgendtze.	
Bißki.		
Kuß.	Ku'so.	M. Oczu.
Torach.		
Khumla.	Umla.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Lupus.	Farkas.	
Luteus. Flavus.	Sárga. Sárig. Sári. Sár.	
Lentus. Segnis.	(Tellengö, vagus).	
Lapis.	Kö. Kü.	Is.
Lambo. Mastico. *Lambere.*	Nyalom. *Nyalni.*	
Lepus.	Nyul.	
Lucius piscis.	Tsuka.	
Lucidus.	Világos.	
Mediocriter bonus.	Jotska.	
Mors.	Halál.	
Mater.	Anya.	Ank.
Manus.	Kéz. Kezed.	Kât.
Mensura.	Mérték.	
Médiocris, in ordine.	Középszerü.	
- - ordo.	Sor.	
Meus, tuus.	Enyim, tiéd.	
— noster, vester.	mijenk, tiétek.	
Musica.	Vidám. Vidámság.	
Mens.	Ész.	
Mortarium.	Kölyü.	
Matutinus.	Reggeli.	
Matruelis. *Muhme.*		
— Soror minor.	Hug.	
Manipulus.	Kéve.	
Mel.	Méz.	
Mare.	Tenger.	
Morior. *Mori.*	Halok. *Halni.*	
Multum.	Sok.	
— Plus.	Több. *Sokabb.*	
— Permultum.	Felette sok.	
Meleagris. *Kalekuter.*	Pujka.	
Martes.	Nest.	Nioscha.
Media nox.	Éjfél. Éjjet-fele.	
Mentum.	Ál. Álla.	
Mortuus.	Holt. Halando. *Hallongo.*	Kollong.

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Kaskar.		M. Virgas.
Szara.		
Cholengi.		
Tſchol.	Kiu. Kii.	M. Kjaw. Kiel. Kiäw.
Nyulini.	Nunem. Neljam.	
		M. Numola.
Sſjugah. *Tſchuki.*	Sſüga.	
	Volgoda,	M. Wálda,
		M. Jodka.
Kulon.		
Annja. Anái. *Mummi. Annai.*	Aba.	M. Awai. P.S.Mam.
Ki.	Kit.	M. Ked.
Mértét.		
Sor.		
Minám, tinád.		
– *millyám, tillyád.*		
Vil. Villyamin.		
Uſz.	Us.	
Tilye.		
Irgi. *Iregi.*		
	Kugu.	
	Kilta.	
	Min. Miu.	M. Med.
Tinnis.	Tengez. Tengis.	
Kulem. Kulini.	Kolem. Kolen.	P. Kulema. S. Kulem. Kuli. M. Kulòff.
	Suku.	
	Sukurak.	
	Sukukaga.	
		M. Kùrka.
	Jütpel.	M. Pjeke-wi (Féléj).
		M. Ula.
	Kolen.	M. Kuloſs (*Halo's*). *Latine.*

Latine.	*Hungarice.*	*Vojulice.*
Mus.	Egér. Egir. ſirge.	Lankyr,
Mercari.	Kereſkedni. Kérni.	
Menſurare.	Mérni. Méretni.	
Naſus.	Orr.	Niol.
Nubes.	Felhö.	Pul.
Nox.	Éj	Ji.
Notus.	Esmerös. Tudós, tudott.	
Nocturnus.	Éi Èjji. Éjjeli.	
Nos.	Mi.	
Niger.	Fekete.	
Carbo.	Szén.	
Nurus.	Meny.	
Nepos.	Unoka.	
— Frater minor.	Etſém.	
Neo. Contorqueo.	Sodorom.	
Nomen tuum.	A' te neved. Tiéd neved.	
Ocreae.	Botskor.	Poſkas.
Ovis.	Iuh. Kos. *Nökos.* Nöſtény kos.	Oſch. Neoſch.
Obſcurûs.	Sütét.	
Ovum.	Mony. Tikmony. Monya.	Mong.
Obdormio.	Álmolom. Álmodom.	
Ocnlus.	Szem. Szeme.	Scham.
Ova piſcium. *Roggen, Caviar.*	Ikra. Márna.	Márna (*Ova ſturionis.*
Oppidum. *Pagus.*	Hoſzſzfalu (Város).	*Kurtafalu.*
Oſculari.	Tſokolni. Nyalni-ſzopni.	
Occidere.	ölni. Vijni.	
Pruina.	Zuzmaraz.	
Pulchritudo.	Szépſég.	
Pater.	Atya (*öreg*).	Jäg.
Penna.	Tolln.	
Penis.	Koko. Mónya.	Weſchi (*Ren* veſe *Hung.*)
Pyrites.	Tüz kövi. Tüz köve.	
Pediculus.	Tetü.	
Pullus gallinaceus.	Tſibe, Tſirke. Czibe.	
Parus (German. *Meiſe*).	Tzinege.	

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Irgon.	Vürgen.	S. Irgan. Pe. Urgan.
Karini.		
Meratni.		
Nürr.	Njor. Ner.	P. Nür.
Pilem.	Pil. Pullun.	M. Pjel.
Ui. Uin.	Jüt.	P. Oi. S. Woi. M. Wei.
Todmo.		
Uin.		
Min. *Mi.*	Me.	S. Mi. M. Min. P. Mia.
Széd.	Schimä (*Sima.* Glaber).	
Kiny.		
Atſám.		
	Sjudjurem.	
		P. Tead namid.
Tütüm.	Jüt.	
	Muno. Muná. Umalem.	M. Monáh.
Sſin.		P. Sſin. M. Sſielmä. Kſelmed.
		M, Ikra.
Szjupani.		M. Ozuvele. *Jomluvele.*
Viini.		
Zor.		
Szeber.		
Attja. Ati. *Atai.* *Tili.*) *Ai.*	Atja.	P. Ai. S. Bátja, ai. M. Tetei.
Gago. Gogo.	(Pbir. *Faß.* Paſzbi. *Pitſa.* Cunnus. *Sam.*	M. Mona. Mun.
Tilkevi.	Tjulkiu.	
Tei.	Ti.	
Tſigi. *Tzipi.*	Tzibe. Tzibenege.] Zibe.	

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Vogolice.*
— Flagellum.	Oſtor.	
Rangifer. *Rennthier.*	Lapponiai. Szarvas.	
— Armentum.	Tſorda.	
Ridere.	Katzagni. Moſojgani.	Máintam (*Montam. Mondottam*).
— Plorare.	Sirni.	
Ruber.	Vereſſ(*Vir.* Sanguis).	Ur (*Ueres*).
Silva.	Erdö. *Verdö.*	Vor.
Sclopus. Tormentum.	Puſka (Hoſzu puſka).	
Sepes. Murus.	Eſztena. Iſztina.	*Ouilium ſepimentum*
Soror major.	Néne. Nénéd.	
Soror minor.	Hug.	
Supercilium.	Szemöldök.	
Sanguis.	Vér. Vir.	
Scirpus.	Sás.	
Stramen.	Szalma(*Szalam*, alam).	
— Caulis.	Koro.	
Sagitta.	Nyil.	Niel. Njel.
Stratum. Ordo.	Rit. Rét. Rétenként.	
Seniculus.	Vénetske.	
Scriptor.	Irogato.	
Scriptura. Epiſtola.	Irás. Levél.	
Scamnum.	Pad.	Pal.
Sus. Porcus.	Diſzno. Diſzna. *Poſſ.*	
Scala.	Lajtorja.	
— Pertica. Vectis.	Pozna. Rud.	
Sella equina.	Nyereg.	
Scriptitius.	Irni valo.	
Sanus.	Egeſzſéges.	
— Cor.	Sziv.	
Spiſſus.	Sürü.	
Scribo.	Irom. Iródóm.	(Gruſice *Zera.* Ira).
Strideo.	Tſikorgatok.	
Saltem.	Tſak.	
Servus.	Szolga.	
— Vertagus.	Agár.	
Soror.	Nene.	
— Atavus.	üke.	
Stannum.	On. Olom.	
Secale.	Ro's.	Orſch.
Sic.	Ugy.	
Serus.	Kéſö.	

Votjakice. Tſchuvaſchice.	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
	Schorda.	
		P. Seralni.
		M. Sirit.
		S. Wir.
		M. Oczupuſka.
		M. Oſtena.
Apaj.	Aka.	P. Neneda.
Szuzer.	Kugu.Sju'ſar(Muhme).	
Szindor.		
Vir.	Vjur.	
Sás.		
Olam. *Kuro.*		
Nel. Niel.		P. Njöl. S.Njow.
Rity.		M. Nall.
Vatzin.		
Sziragán.		
Sziru.		
Sziſzna.	Sisnáh.	
Poſzma.		
Inyar.		
Szirni.		
Sziv.		
Szura.		M. Sſörma.
Sziradap. *Sirás.*		
Tſigardadap.		
Antſakh.		
	Njugar.	
	Aka.	
	Vulno. Vulna.	Róſüſs(Ezüſt *Argent*).
Iraſch.	Ur'ſa. Urſchá.	M. Roſs.
	Tuga. Kaſz.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Sedes. Seſſio.	ülés. ülö-ſzék.	
Securis.	Bárd.	
Sciurus (*Cuniculus*)	ürge.	
Stare.	Álni. *álla.*	Malotlam (*állottam*)
Sero. Tardè.	Kéſön.	
Sturio. *Stör.*	Söröge.	Schubpi (*Tſuka*).
Sedeo.	ülöm.	Unlam (*Unlak.* Te averſor.
Silere.	Halgatni.	Sütal (*Suttogni.* Muſſitare).
Sitiens.	Szomju.	Aijuch (*Igyuk* Bibamus.
Spoliare.	Foſztani. Foſztni.	
Secare.	Vagdalni.	
Servire. *Expectare.*	Szolgálni. *Várni.*	
Scire.	Tudni.	
Tibialia.	Botskor. Bakkants.	Boſchmak.
Terra.	Föld. Mezö (*Campus*).	Ma.
Tentorium.	Sator.	
Tempus.	Idö.	
Tu.	Te.	
Teſtis.	Tanu. Tanuk. *Plur.*	
Trans.	Tul.	
Traha. *Schlitte.*	Szán.	Schun. Luſchun.
Taurus.	Bika.	
Triticum.	Buza.	Putei.
— Stipula.	Tallo. Tarlo.	
Telum.	Nyil.	
Tempus adeſt.	Ideje.	
Urbs.	Vár.	
Urſus.	Medve.	
— Felis.	Matska.	
Uro.	Gyulom. Gyuitom.	
Umbilicus.	Ködök. Köldök. (*Koko.* Penis).	
Ventus.	Szél, Szil. Szellö.	
Vivus.	Elö. *Ellö.* Parturiens.	Lilling.
Vos.	Ti.	

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice.* *Morduanice.*
Sak.		S. Ulas. P. Dſhjak.
Borda.		
	Ur.	P. Ur. M. Uru.
Sülla (Stat).		P. Juwalni.
Kaſs.	Kaſs.	P. Sulal.
		M. Seurüg.
Tedio tui afficior).		
		M. Sinem.
Vaſstini.		S. Voſztni.
Vandini.		S. Vundavni.
Uarani.		
Todini.		
Sir (*Tumulus* Hungar.)	(Miza. *Gruſice*).	P. Mu.
		M. Sater.
Vigid. *Dir.*		
	Tin.	
	Tanik.	
	Tuſetz.	
Sſonáh.		P. Chan.
		M. Buka.
Tollo.		
		M. Nal.
		M. Adaide.
Kár (Samoj. Már).		
	Maſzka. Maſkjä.	
	Julem.	
Gogi.	Killimde.	
Tel. Tillo.		
Szivlis. Szil. Sil.	Töl.	P. Tyl. Töl. S. Tol.
Lulo. Uleb.	Ilikſe.	P. Lolja. S. Ola.
Ti.	Te.	

Latine.	*Hungarice.*	*Vogulice.*
Vefper. Hefperus. Nocturnus.	Szürkület. Kéfö-eftve.	Iti.
Vis.	Erö.	
Veritas.	Igazfág.	
— Elegantia.	Tfin.	
— Comtus.	Tfinos.	
Vox. Sonus.	Szózat. Szo.	
Vacca.	ünö. Tehén.	
Vitulus.	Borjú. Bornyu.	
Veftis rufticorum fupérior.	Szokmány.	
Vagor. Obambulo.	Szaladok.	
Vagitus.	Sirás.	
Venditio.	U'fikálás.	
Vetula.	Kofa.	
Vendo. Emo.	U'fikálom. Alkufzom.	
Vivo. *Vivere.*	Élem. Élek. *élni.*	
Equo vehor.	Loval menek.	Lul-ménnen.
Vehi. - Ire ambulare. - Per terram ire, ambulare.	Menni. *Födön menni.*	Ménnen (*Vehor.* Ménnem).
Viridis.	Zöld.	
Flavus.	Sárga.	
Voluntas tua (Samojedice.	*Tiéd akaratod.* *Todi aguarao*).	
Ventrofus.	Hafas.	
Vallis.	Lejtö. Völgy.	
Vefpertilio.	Pup-egér. Denevér. Pup. Pupa-levél.	Wyup.
Lutra.	Vidra.	
Venter.	Has.	Köchra.
Umbilicus.	Köldök.	
Video.	Vélem. ügyelem.	Woilem.
Venire.	Jöni.	

Votjakice. *Tſchuvaſchice.*	*Tſcheremiſſice.*	*Permice. Sirjenice. Morduanice.*
Szjurla. Kaſs. Sjurgi Kaſs.		
Irik.		
Tſin.		
Száza. Szaſzi.	Somakh.	
Inya. Ine.		
Pru. Puru.		M. Párna.
Szukman.		M. Suman.
Szoladap.		
	Sorokmás.	
	U'ſalmás.	
	Kuba.	
	U'ſalem.	
Ulini.	Ilem.	
		P. Munni. S. Mun. Muni.
Minnyne.		P. Menni.
		S. Podan munni.
Sſara.	Uſcharga. Kanduſcharga.	Muna.
Aſli.		
		M. Lej.
		M. Vidreu.
	Nézem.	M. Neitän. Negtiän.
Uini.		

Fül, *auris*, päll, *palh*.
Száj, *os*, mjal.
Nyál, *ſaliva*.
Nyelv, *lingua*, nielm, name, *nalhem*, *name*.
All, *mentum*, nau, *nau*.
Nyak, *collum*.
Kéz, *manus*, kat, *ket*.
Uj, uly, *digitus*, ulia, ulya.
Mej, mely, *pectus*, mágla, meghilh.
Sziv, *cor*, ſchim, ſzeu, ſej.
Mony, faſz, *penis*, mun, *mun*.
Pitſa, *cunnus*, paſzk.
Láb, gyalog, *pes*, jalg, ljäle.
Bocſkor, *ocreae*, poſkas.
Pad, *ſcamnum*, pal.
Ajto, *janua*, äau.
Kés, *culter*, kätſchi, *ketſch*.
Kanál, *cochleare*, nála.
Ij, iv, *arcus* (*Accuſ.* ijjat); jäut, *chujtſch*.
Nyil, *ſagitta*, njel, *nodhl*.
Szán, *traha*, ſchun. chan.
Hajo, *navis*, ano.
Tints, páſzma, madzag, kötél, *funis*, tynze.
Lu, lo, *equus*, lu, *lhau*.
Matska, *felis*, mätſchich, *mütſchek*.
Kos, juh, *ovis*, *aries*, *oſch*.
Teve, *camelus*, *tüja*.
Eb, *Acc.* ebet. *canis*, *canem*, *amp*.
Egér, *mus*, *ilhenkar*.
Hiuz, *martes ſcythica*, *niuzoſz*.
Nyul, *lepus*, neiko, neuko, *njo*.
Tſiko, *mannulus*, neotſiko, neotzko junoko.
Tyuk, tik, nö-tyuk, nöſtén-tyuk, *gallina*, neu-tokoch, *tauach*.
Lud, *anſer*, lunt, *lhunt*.
Mony, tik-mony, *ovum*, monp.
Márna, *murena*.
Ikra, *ova ſturionis*, márna, *maren*.
Hal, *piſcis*, chalja, chala, hal, kola, kul, *chala*, *kolle*, *kul*.
Kokas, him tyuk, *gallus*, choim-tókoch, *chui-tauach*.

Numera-

Numeralia Oſtiacorum et Hungarorum.

1.	eíet.	egy, egyet.
2.	katn.	kettö.
3.	chulom.	három.
4.	nilha.	nigy, négy.
5.	uwat.	öt.
6.	chôt.	hot, hat.
7.	ſábat.	hét.
8.	nilha.	nyoltz.
9.	artján.	kilentz.
10.	jong.	tiz.
11.	igut-jong.	egy'stiz.
12.	katchutjong.	kettö'stiz.
13.	chutom-chutjong.	három'stiz.
20.	chus.	huſz.
21.	chus-egid.	huſzonegy.
22.	chus-katn.	huſzonkettö.
30.	chulom-jang.	*három tiz*, harmintz.
40.	nilli jang.	*négy-tiz*. negyven.
50.	uwät jang.	*öt tiz*, ötven.
60.	chotiang.	hatvan.
70.	ſabatiang.	hetven.
80.	nilſot.	nyoltzvan.
90.	ovſot.	kilentzven.
100.	ſot.	ſzáz.
101.	ſot-egid.	ſzáz-egy.
200.	kat-ſot.	két-ſzáz.
1000.	türres.	ezer.
2000.	kat-türres.	kétezer.
10,000.	jong-türres.	tiz ezer.
100,000.	ſot-türres.	ſzázezer.

Cum hic de linguis Fennicae originis agatur, et cum ſuperius de celebri Vocabulario Profeſſoris Petropolit. FISCHER jam mentio facta ſit; videamus quidnam de utrisque Cl. Prof. et A. Reg. Conſ. J. C. GATTERER judicet.

J. C. GATTERERS Einleitung in die ſynchroniſtiſche Univerſalhiſtorie. Götting. 1771. pag. 117.

Finniſche Sprache, nebſt der Ungriſchen, und Finniſches Völker-Syſtem.

Zu den Finnischen Völkerschaften, die ich für die Ueberbleibsel der alten Scythen halte, und die alle zusammen nur eine Hauptsprache, obwohl in verschiedenen Mundarten sprechen, gehören: 1) die *Finnen* selbst, im eigentlichen, sowohl Schwedischen, als Russischen Finnland, die sich selbst *Suoma-lainen* nennen, von den Russen aber *Tschuskonetz* oder *Tschuchna* genannt werden. 2) Die *Lappen* in den nördlichsten Gegenden von Norwegen, Schweden und Ruszland, die von den Russen *Lopari* genannt werden, so wie die Schwedischen Lappen sich selbst *Sabme* und *Almag* nennen. 3) Die *Ishoren*, in Ingermannland, von der Ishora, oder dem Inger-Flusse so genannt. 4) die *Esthen* in Esthland, die in den Russischen Jahrbüchern *Tschud*, und bey den Finnen *Viro-lainen* heissen. 5) Die *Liven*, bey Salis im Rigaischen Kreise, und in Curland am Angrischen Strande. 6) Die *Woten* oder *Wotjaken*, an dem Flusse Wjatka im Kasanischen und im Orenburgischen, die sich selbst *Ud* oder *Mardi* nennen, und bey den Tataren *Ar* heissen, und eine weniger gemischte Mundart, die der Tscheremissen, und noch mehr der Permischen am nächsten kommt, reden. 7) Die *Tscheremissen*, oder wie sie sich selbst nennen, *Mari*, auf der linken Seite der Wolga, im Kasanischen und im Orenburgischen, deren Sprache stark mit der Tatarischen vermischt ist. 8) Die *Mordwinen*, auf Russisch *Mardwa*, von sich selbst *Mokscha* genannt, im Orenburgischen, deren Sprache von der vorigen Völker ihrer sehr weit abgeht, wie denn auch ein besonderer Stamm von ihnen, der sich *Erzja* nennt, und eine etwas verschiedene Mundart hat. 9) Die *Permier*, in den Isländischen *Sagen Biarmier*; und 10) die *Syrjanen*, die beyde an den Flüssen Witschegda und Wim wohnen, sich selbst *Romi* nennen, und eine reine

Finnische

Finnische Mundart reden. 11) Die *Woguln*, bey den Permiern *Vagol*, und in den Russischen Jahrbüchern *Wugolitschen* und *Ugritschen* genannt, das erste Volk in Sibirien, theils in dem Jugrischen Gebürge; theils längst demselben, zu beyden Seiten auf dem platten Lande, deren Sprache mit der Ungrischen und eigentlichen Finnischen, am nächsten aber mit den Rondischen Ostjaken ihrer überein kommt. 12) Die *Rondischen Ostjaken*, oder wie sie sich selbst nennen, *Chondi-chui*, das ist: Leute von *Konda*, am Nieder-Irtysch und Nieder-Ob, bey Surgut, Tobolsk und Beresov, deren Sprache mit der Permischen und Wogulischen am nächsten verwandt ist. 13) Die *Ungarn*, die sich selbst *Madscharen* (Magyar) nennen, und eine Finnische Mundart reden; s. Hrn. Hofr. SCHLÖZERS Probe Russischer Annalen, S. 101 ff. Die Verwandschaft des Ungrischen mit dem Lappischen insonderheit hat erst neuerlich Herr P. *Sajnovits* dargethan, so wie Herr von Kollar behauptet, dass die Ungrische Sprache in der grammatischen Einrichtung mit der Türkischen sehr überein komme, aber in Ansehung der Wörter von ihr sehr verschieden sey.

Pag. 139. Zur Kenntniss dieser Classe von Sprachen, in so weit sie zu historischer Rangirung der Völker nach der Sprachverwandschaft nöthig ist, dient ganz unvergleichlich das zur Zeit noch ungedruckte Wörterbuch des Herrn Professor FISCHERS zu Petersburg in Folio, welches er in der eigentlichen Uhrschrift dem historischen Institut vor einigen Jahren geschenkt hat. Man findet darin alle charakteristische Wörter von 40 Sprachen, deren je 10 columnenweise neben einander gestellt sind. Ausser der Lateinischen, Griechischen, Russischen, Polnischen und Schwedischen Sprache, enthält dieses Harmonische Wörterbuch, welches das einzige

seiner

Art in der Welt ist, die charakteristischen Wörter von den Sprachen: aller *Finnischen* Völker, die *Ungarn* mit eingeschlossen etc.

Pag. 141. Wer Fischern, den Verfasser der Sibirischen Geschichte kennt, wird hierin von ihm keine Compilation, aus andern Nachrichten dergleichen es ohnedem über die meisten dieser Sprachen gar nicht gibt, sondern etwas Authentisches, und aus den Quellen selbst Geschöpftes erwarten. Von den Sprachen der Völker in dem äussersten nördlichsten Asien hat er nichts; man kann sie aber aus *Kraschenninikovs* Beschreibung des Landes Kamtschatka, worin Nachrichten von diesen Sprachen, und reiche Wortregister mitgetheilt werden, kennen lernen.

Appendix I.

Continens.

Vocabularium Tataricum.

Magnum sat longo tempore commercium Hungaros inter et Tataros intercessisse omnibus notum est. Quanta hic vocabulorum mixtura inter duas gentes oriri debuerit, sana ratio docet. Affinitatem duarum linguarum ex hac mixtura deducere plurimi jam studuerunt, in quo tamen consequentias latius justo extendendo, has nationes non solum vicinas olim, sed affines, ne dicam easdem prorsus fuisse asseruerunt. Videamus igitur quidnam veri nobis, ex sola Vocabularii contemplatione, quibusve ex argumentis elicere liceat.

Hunc in finem praemittam vocabula tatarica hungaricis similia, quae ex dissitis et diversis provinciis

vinciis tataricis per multos itineratores collecta mihi innotuerunt.

Primum quo utebar auxilium erat itinerarium celebre intitulatum: *Nicolaes Witſen Noord und Ooſt Tartary.* Amſterdam. 1705. T. II. In vaſta hac et rariſſima, plurium itineratorum collectione reperi ſequentia.

1. Pag. 68. Tom. I. vocabula ex lingua *Daurica* vel *Dahurica.* Hi *Dahuri* habitant ad fluvium Amur, non procul a Nertſchink verſus orientem.

2. Pag. 297. vocabula *Calmukica.*

3. Tom. II. pag. 578. vocabula *tatarica*, ex Crimia, ſeu Tauria.

4. Pag. 677. vocabula, quae *Tatari Jakuti* uſurpant.

Secundus itinerator erat Strahlenberg cujus *Nord und öſtliche Theil von Europa.* Stockholm 1730. magnum ſatis vocabularium Calmuko Mungalicum exhibet, quod vocabula continet 32 tataricarum nationum ſpecie diverſarum (ut Auct. aſſerit) in pag. 137.

Tertia itineratorum collectio occurrit mihi in Tom. 3. Hiſtoriae Ruſſicae intitulatae: *Müllers Sammlung Ruſſiſcher Geſchichte.* Petersburg. 1758. Hujus pag. 382. usque 410. continet variarum linguarum vocabularia, quibus intercalata ſunt vocabula etiam tatarica.

Quartum adminiculum erat, vocabularium manuſcriptum, ſuperius fuſe deſcriptum Petropolitanum in quo vocabula Tribuum tataricarum plurimarum, et inter ſe valde differentium, numeroſa inveſtigavi. Quid ex his omnibus congerere potuerim, ſequentes docebunt paginae.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Aurum.	Arany.	Alltinn.
Aerumna.	Baj.	Bala.
Anſer. Anas.	Lud. Kátſa.	Galon. Kas. Lonta. Lunt. Koſcha. Gaſs.
Columba.	Galamb.	
Avis.	Madár (*Kátſa.* Anas).	Koſch.
Audax.	Bátor. Vitéz.	Bátir.
Arcus.	Jjj. Kéz-iv.	Hii.
Aries.	Kos.	Khoin. Kods. Kotſch-kar. Kotzkar. Okt-ſcha.
Abi. Diſcede.	Faff.	Boſſ.
Aegrotus.	Beteg.	Yebetzi.
Argentum.	Ezüſt.	Kumis. Jamis. Kü-müſch.
Argentum vivum.	- - Kéneſö.	
Altus.	Magas. Böv(*Laxus*).	Byik.
Anguis.	Kigyo.	Kjerpe.
Curvus.	Görbe.	
Agnus.	Bárány. Kos.	Bäran. Koſy. Kooouſu. Kooſy.
Ambulare. Ire.	Járni. Iramodni.	Irrene. (Wezi.
Aqua. Flumen.	Viz.	Wed. Weſſi. Wüt.
Arena.	Homok.	Khum. Kum. Ku-mák.
Auris.	Fül.	Pel.
Aeſtas.	Nyár.	Namuhr.
Aqua.	Viz.	Wa. Uſun.
Bibo.	Iſzom. Iſzon.	
Adulator.	Cſapodár. Cſapzi.	Chopki.
Aper.	Diſzno. Vad diſzno.	Duriſson.
Amygdala.		Nodrogon.
— Nomen herbarum venenatarum.	Nadragulya. Na-dragun.	
Barba.	Szakál.	Sagal. Tzakal. Za-kal. Sakal.
Bos. Taurus.	ökör. Bika.	Oeker. Uker. Bu-chai. Buka. Buga.
Brachia. Manus.	öl. ölöm. ölem. *Kar.*	Ilin. *Garu.*
Bubalus.	Bival.	Arslon.
Leo.	Oroſzlán.	

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Bibo. Bibere. Bibit.	Iſzom. Inni. Iſzſza. Iſzod.	Oſſon. Isjaſſe. Itſchedm.
Butyrum.	Vaj.	Mai. Wui. May.
Caeſtus. Framea.	Buzogány.	Boelegan.
Crepida. Calceus ruſticorum rudis.	Bocsſkor. Kaptza. Bakkants.	Baſchmák. Katz. Kepſch.
Coeruleus.	Kék.	Kuk. Kokö. (*Kökény. Kökörtſény.*
Cothurnus. Crepida.		
— Sandalia. *Ein Abſatz vom Pantoffel.*	Sarok.	Tzarok.
Corium bulgaricum.	Bagaria.	Bulgarie.
Culter.	Bitſk. Bitſok.	Pſiſk.
Caper. Aries.	Kecſke. Kos.	Kaſáh. ötſchki. ütſchki. ötzkii.
Cibus.	Itek. Étek.	Ideku.
Ceſpes.	Pá'ſint.	Ebeſin.
Coelum.	Ég.	Tengri.
Mare.	Tenger.	
Camelus.	Teve.	Temian. Tiue. Theme. Tegö. Tjuja.
Cerevifia.	Ser.	Schara. Schar. Sirrah. Syra. Sſirja. Sur.
Caligae.	Salavári.	Schalbuuri.
Cornu.	Szaru.	Suro.
Cunae.	Böcſö. Böltſö.	Beſciek.
Canis.	Kutya.	Kudſa. Gida.
Caro.	Hus.	Khuſch.
Corium. Corduanum.	Szatyán.	Satican.
Chalibs.	Atzél.	Chatin.
Cor.	Sziv. Szüvetske.	Süiüki.
Contritum triticum (*Grütze*).		Tutarga.
Panicum.	Tatárka.	
Cano.	Dudolok. Dalolok.	Dohla. Dodolchu.
Cantus.	Dall.	Dunlachu.
Clamo. *Dudelſack...*	*Duda.*	Duhda.
Candelabrum (*Candela*	*Gyértya*).	Gerki.
Culter curvus hortulani.	Koſzor. Katzor.	Kuſzur.
Cannabis.	Kender.	Kindſchur.
Capillus.		üſün.
Canus. Cane. *Adverb.*	öſzön. öſzülve.	

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Clavis.	Kults.	Kulp. Atſckutſch. Atzkutz. Kludſch.
Cochlear.	Kalán.	Solang. Chalbagan.
Culter.	Bitſak. Kés.	Bitſak. Bizak.
Cuprum.	Dſeſſ.	Réz.
Currere.	Szaladni.	Solodi.
Cutrus.	Tergenye. Tereh. Szekér.	Trrgén.
Deus.	Iſten.	Tengeri.
Mare.	-- Tenger.	
Da mihi.	Ide atztze.	Nada atza. Oda atze.
Dominus.	Ur. Uram.	Oeran.
Dies.		üdür.
Tempus.	üdö.	
Dolium.	Kupa (cupa).	Kup.
Dolor.	Sajnállás.	Sijàn.
Dolorificus.	*Sajăn.* Sajnos.	
Doleo.	Sajnállom.	
Digitus.	Uj.	Luj.
Dormio.	Aluſzom. Nyugſzom. Alatom.	Juchlaimin. Alaten.
Exiguum.	Kitſike.	Bitſchikan.
Eſurio.	Ehezem. Ehetném.	Elezmoe.
Equus cum dorſo perfrictionem vulnerato.	Jártas lo. Feltört hátu lo.	Jartá moerin.
Exſecrari. Calumniari.	Káromolni.	Karanai.
Ebrius.	Réſzeg.	Is ärek. Esrük.
Examino. Inquiro.		Aſok.
-- Fodio.	Aſok.	
Equus.	Lo. Lu.	Lo. Lu.
Edo.	Eſzem. Eſzed.	Aſchidm.
Femoralia.	Gadja. Gagya. Gatya	ümüdün. Gädſch.
Indusium.	Ing. ümeg.	
Fructus.	Gyümölts.	Dzſismis.
Flavus.	Sárga. Sárig. Sári.	Schárga. Schara. Sſára. Sari. Sarik.
Frigus.	Hideg.	Idig.
Felis.	Matſka.	Matzi. Mátſch. Miſchik. Mii. Mitſchuk.
Funis.	Kütö. Kötél.	Kotow.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Fiftula. *Canto.*	Duda. *Dudolok. Dudálok.*	Duduk.
Foramen.	Lik.	Telik.
Fui.	Voltam.	Vardum.
Ferrum.	Vas.	Kófe.
Frenum.	Kantár. Zabola.	Chafár.
Frater.	öcfe.	Acha.
Frigidus.	Hives.	Suwok.
Fraus.		Cforba.
— *Eine Scharte.*	Cforba.	
Famelice. *Adv.*	Éhen.	Oelen.
Fur.	Or. Tolvaj. Lopo.	Oro. Ura. Bur.
Foveapro confervando frumento.	Anbâr.	Hambár (Buza verem).
Gallus gallinaceus.	Tik.Kakas.Fö-tyuk.	Taká. Tauk. Erétaká (*örü tik. Bak tyuk*). Kookun. Petuk.
Gallina.	Tyuk. Tik.	Thäouk.Taka.Tauk. Eme-taka. (*Eme-tik. Nöftén tyuk*). Zibi-tauk (Tfibe-tyuk).
Grando.	Mendörgés (*Tonitru*).	Mendür.
Granarium.	Kas.	Cacha.
Gulo. *Vielfraß.*		Dfoge.
— *Eine Dohle.*	Tfoka.	
Globus.	Tfomo.	Sumu.
Grus.	Daru.	Togoru.
Gygas.		Uendür.
— Spectrum.	Tündér.	
Glacies.	Jég.	Jenk.
Genae.	Ál. Alla-ôrtza.	Galchá.
Gramen.	Burján. Fü.	öljon. *Uljón.*
Humilis.	Alatfon.	Alafcha.
Hordeum.	Árpa.	Arba. Arpa. Arbai.
Hyems.	Tél.	Telli.
Hordei maltum.	Árpa káfa.	Arabai.
— *Gerftengrütze.*		
Inteftinum.	Bél.	Kegidefuin.
— Chorda.	Hegedü hur. Bél hur.	(Ex animalium inteftinis confecta).

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Jaculum.	Hajito. Hajito dárda.	Jeta.
Ignis. Calor.	Tüz.	Tule. Tül. Tjün.
Jasminum.	Jásmin.	Dſijan.
— — Urtica.	— - Tſiján.	
Ibi. Illuc.		Nale.
- Apud.	Nál.	
- Apud illum.	Nálla.	
Janua.	Ajto. Ajtotska.	Athol. úrtka. üüdün.
Infans. Puella.		Köökön.
— Catulus.	Köjök. Köjököm. *Poſſ.*	
Loqui.	Szollani. Szollás. Szolja.	Suileſcháſſe. Sſulja
Levis.	Könnyü.	Kunna.
Lignum.	Fa.	Pu. Fua.
Lingua.	Nyelv. Nielv.	Kelen. Kielen. Til. Kelle. Kele.
Labium.	Ajak.	Oeroer. Ourur.
— Naſus.	Or.	
Linteum. Lineum.	Gyolts.	Kentſchir.
— Cannabis.	Kender.	
Lancea. Haſta.	— - 'Sida.	Zyda. Schida.
Lynx.	Hiuz.	Schuliſun.
Lupus.		Tzouna. Tzono.
- Terribilis. Deformis.	Tſunya.	Tſuracha. Tſchugáh. Zuracha.
Lucius. Piſcis.	Tſuka.	
Lucidus.	Jeg. Ég (*Glacies. Coelum*).	Jegan.
Lorica.	Pantzél.	Koujak.
— Pugnus.	Kujak. ököl.	
Lapis.	Kö. Köve.	Ku. Kiw.
Leo.	Oroſzlàn.	Arſzlán.
Latrare.	Ugatni (Kutya. Canis).	Kudſa.
Lupulus humulus.	Komlo.	Kumelach.
Lepus.	Nyul.	Tulai. Toolai. Njo.
Lupus.	Farkas.	Born.
Vitulus.	Bornyu.	
Lac.	Téj. *Tejet. Acc.*	Sjüt.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Mannulus.	Tsiko.	Murin-tschikan. Unagan (unoka. *Nepos*).
Milvius.	Katsagán. *ülü.*	Kartschugan. *Ilga.*
Mater.	Anya. Anyám.	Auna. Annám.
Mulier. Foemina.	Aszszony.	Eme.
- - Porca.	- - Eme-diszno.	
Meridies.	Dél. Déli idő.	Udé. üdü.
- - Tempus.	Idö. üdö.	
Miser.	Szegin. Szégény.	Taigin.
Mare.	Tenger.	Denghis. Tengri. Tengis.
Mitra. Hungarica.	Kalpag.	Kalpak.
Macellum.		Kassab.
— — Dilaniare.	Kaszabolni. Mészárolni.	
Morbus.	Marás.	Maras.
Morsus.	Nagy. öreg. *öleg.*	Ulu.
Magnus.	O'sonna.	Uschina.
Merenda.	Tsuda.	Tsohuda.
Manus	Kar (Brachium).	Gar.
Marusius fluvius Transilvaniae.	Maros. Marus. (Frigus intersissimum).	Marus (Slavonice).
Manus.	Kéz. Keze.	Kezi. Kessi. Ked.
Mara maros comitatus. *Hung.* Mare mortuum. *Lat.*	Mára maros.	Mare marusa.
Mentum.	A'll.	Jak. (*Collum.* Nyak).
Mater familias.	Gazdaszszony.	Gergén.
— — Pagi nomen in Transilvania.	Görgény.	
Mystax. *Schnauzbart.*	Bajusz. Ajakanszakál.	Mijuk. Urukin sagal.
Molossus.	Kopo.	Kjopek.
Mors.	Halál.	Khalol.
Mortuus.	Halo. *Haljon.*	Ulju.
Nox.	Ej. Ejjel.	Soey. Tjel.
Nisus (*Avis*).	Katsagán. Karuj.	Cartugan.
Nares.	Or. orom.	Murun.
Nomino.	Nevezem.	Nevra.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Niger.	*Beke*, eſt nomen, Familiarum hungaricarum proprie ſignificat. *Fekete.*	Beke.
Negare.	Tagadni.	Dodadghi.
Opera.	Rabota.	Robitta.
Ovis.	Juh. Kos. *Eme-kos.*	Koy. Emekhoin.
Olla in qua coffe coqui ſolet.	Ibrik.	Ibrik.
Oculus.	Szem.	Sem. Sái. Schin.
Os (Labium).	Száj. (Ajak).	Ojack.
Ova piſcium. Caviar. *Fiſchroggen.*	Ikra.	Ikra.
Onus. Sarcina.	Tergenye. Tereh.	Tergeny.
Ovum.	Mony. Tik mony.	Muno. Monn.
Piſum. *Erbſen.*	Borſo.	Burtzak.
Pecus. *Rindvieh.*		Bolun.
— Irrationalis.	Bolond.	
Pulvinar.		Alun.
— Dormire.	Alunni.	
Parvus. Anguſtus.	Keſkeny. Kitſin.	Kiſkennä. Kitzi.
Penna.	Tol. Tollu.	Tulla. Tuj.
Piſcis.	Hal.	Khal. Khul.
Pileus. Mitra.	Sapka.	Schapka. Schapki.
Pulvis.	Por.	Purk.
Pagus. Vicus.	Falu.	Aul.
Parvus. Vilis. Exiguus.	Tſekély. Kitſin.	Tſche-ekén. Kitſchi. Kitſchik. Kitſchuk.
Pomum.	Alma.	Aliman. Alma. Alema. Almáh. Almán.
Pater. Paternus.	Atya. Atyai. Atyám.	Atei. Atta. Abu, Attám.
Pollex.	*Ivejkei.* Hüvejk.	Irrekei.
Penis.	Mony.	Manol.
Planities.	Gödör (Vallis. Fovea).	Ködö.
Philomela.	Fölemile. *Bulemile.*	Bulbul.
Porta.	Kapu.	Kapou. Kapi.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Puteus.	Kút. *Plur.* Kútak.	Kuduk. Guduk. Chuduk. Kutuk.
Profundus.	Mély.	Mel.
Paludoſa loca. Lacus.	Sár. Motſár. *árok.*	Saz. *Ara.* Motſchagi. Tuu.
Pica.	Szarka.	Schibe.
Pullus gallinacius.	Cſibe. Cſirke.	Zibi.
Pater. Avus.	öſöm.	Oeſſum.
Poena. Mulcta.		Adſab.
Poena adficere.	Agyabugyálni.	
Pallium.	Köpenyeg.	Choebnech.
Pignus.	Zálog.	Dzalo.
Princeps.	Bán.	Uwan. Wan.
Querere.	Kirni. Kérni.	Kihr.
Quercus.	Tſere-fa.	Tſchara-fu.
Rogo te.	Kérlek.	Kajerlá.
Ren.	Veſe.	Bere.
— Inteſtinum.	— Bél.	
Surge.	Fuſſ. Eredj. Keljfel.	Boſſ.
Sol.	Nap.	Narán
— Aeſtas.	Nyár.	
Soror.	— Ettſe. Nénnye.	Egecy. Nannja.
Sella equina. *Sattel.*	*Emeltſö. Emeltyü.* Nyereg.	Emeltſi. Emel (a'mely a'lovaglót emeli).
Sturio. *Steer.*	Sügér.	Tſogar.
Sica.	Handſár.	Changiár.
Siccus.	Száraz.	Kuru.
Septem.	Hét. Hetit. *Acc.*	Jetti.
Simia.	Majom.	Maimoen.
Sturiolus.	Söröge. Sügérhal.	Sürük-balik.
Sedeo.	Ulök. *ültem.*	Olturaman.
Stella.	Tſillag.	Zula.
Sudarium. *Schnupftuch.*		Artzul.
— — In facie.	Artzul (Adverb.)	
Sartago. *Eine Molte.*	Tepſi.	Tepchi.
Sella.	Szék.	Sſeká.
Sus.	Diſzno.	Dongns.
Secale.	Ro's.	Arſch. Oros. Roſch.
Securis. Aſcia.	Balta.	Baltáh. Balta. Palta. Baltho.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Sanguis.	Vér. Vir.	Wer. Wir.
Sero. *Adverb.* Vefpera.	Kefön.	Ketfch. Kytfch.
Taurus.	Bika.	Boecha. Buchai.
Tigris.		Bars.
Taxus.	Borz.	
Terra.		Mu.
Campus.	Mezö.	
Traha.	Szán.	Tfchane.
Tenebrae.	Borongo. Sötét.	Burunkuy.
Tuba.	Furuja.	Burie.
Thrafo. Jactator.		Chodala.
— Admirator.	Cfodállo.	
Terebra.	Furu.	Urun.
Triticum.	Buza.	Buda. Budai. Buu-tai. Mudai.
Umbilicus.	Köldök.	Kindük. Kündiik. Küüfü.
Urna.	Veder. Vedre.	Wedre.
Uxor.		Eme.
	Eme - difzno.	Porca.
Veni huc.	Jere ide.	Nari iret. Nari ine.
Veni.	- - Jere.	Ire. Jel.
Variegatus. equus.	Alak lo. Tarka lo. (Az *Alak*, tarka barka).	Alak moerin.
Vefper.		Buru.
Vefperafcit.	Borul.	
Vis.	Erö.	Irik.
Ventus.	Szél. Szélke.	Salkin. Sal. Jel. Sére.
Vacca.	ünö. Eme.	Une. Emè.
Vitulus.	Borju.	Biroy.
Verbum.	Ige.	Uge.
Verficolor. Mixtus.	Elegyes. *Tarka-barka.*	Alagia.
Vafculum. coffeanum.	Findfia.	Filgian.
Validus. Fortis.	*Gyavos. Javos.* Joforma.	Giawous.
Viator.	Vándor.	Chandus.
Vita.	Ilet. Élet.	Ile.
Vehor.	Járok. Járom. Jar-nom.	Jurimin.

Latine.

Latine.	*Hungarice.*	*Tatarice.*
Vehi.	Nyargalni. Járkálni.	Jurgaly.
Equo-vehi.	Lovan nyargalni.	Jalan jurgaly.
Ire.	Gyalog *jalog* nyargalni.	Jejo jurgaly.
Ver.	Tavafz.	Towi.
Vermis.	Féreg.	Perk.
Vigil.	őrállo.	Oral. Uroul.
Vir.		Eré. Er.
— Aries.	őrü. Kos.	
— Apis mas.	Here.	
Veſtis.		Kuptzuſu.
Veſtis lacera. Lacinia.	Kaptza.	
Vivus.	Elö (*Türö* Patiens.	Tyry.
Zingiber.		Chalon.
— Urtica.	Cſalán.	

Ex horum vocabulorum collatione patet linguam tataricam ab hungarica eſſentialiter differre, licet vocabula tatarica cum hungaricis convenientia hic magno ſatis numero enumerata ſint, et quidem ſequentes ob rationes:

Primo. Pronomina harum linguarum nullam inter ſe habent ſimilitudinem, praecipue Perſonalia, quod in Lapponum, Finnorum et Eſthonum lingua notabiliter contrario modo obſervare licuit. Jam vero Pronomina ad claſſem vocum charakteriſticarum pertinere, omnibus Philoſophis, linguarum ſtudioſis notum eſt.

Secundo. Licet voces tataricae inter Hungaros hodiedum uſitatae reperiantur numeroſae, at produnt hae illico ſonum aliquem peregrinum, flexionemque hungaricam violenter quaſi intentatam admittunt. Contra vero memoratae jam ſuperius linguae fennicae, multo magis analogas linguae hungaricae voces ſuppeditant, quae ſimul modo etiam Hungaris familiari inflecti, declinari, comparari, et conjugari poſſunt.

 Tertio.

Tertio. Nec Nomina Possessiva (quibus Suffixa pronominalia adhaerent) tam evidentem in hac lingua similitudinem prae se ferunt, uti in allatis observatum est.

Non ergo aliud numerosa in linguam hungaricam assumta vocabula tatarica demonstrare videntur, nisi gentem nostram longo satis tempore in eorum vicinitate vixisse, atque per continuum cum iis commercium inevitabili necessitate voces ab iis tataricas mutuasse, aut illis nostras hungaricas communicavisse. At idem obtinet de multis Slavicae originis populis, uti sunt: Russi, Slavi, Slaviani, Slavonii, Serbi, Poloni, Bohemi, Moravi (quorum exempla numerosa in sequentibus adferam), imo et ipsi Valachi, Germanique, a quibus plura vocabula mutuata, hodie civitate hungarica donavimus. Quis tamen ideo has nationes, una ex stirpe ortas cum hungarica asseveraret?

Non contentus sola hac vocabulorum tataricorum contemplatione, in auxilium vocavi linguam turcicam, probe sciens eam non aliud esse, quam tataricae Dialectum. Usus sum hunc in finem Grammatica Turcica Romae 1780. italico idiomate edita, ex qua Paradigma prolixum Conjugationis depromere, lectorumque judicio submittere consultum duxi. Conjugatio haec omnem meretur attentionem, cum plurima in ea reperiantur, talia, quae in Conjugationibus Hungarorum desunt.

Significationes Temporum non alia exprimere potui lingua, quam italica, in latinam enim transferre, sine significationis detorsione mihi saltem possibile non videbatur, quod in translatione hungarica quoque non sine violentia quadam adhibita effici potuit.

Modus

Modus Indicativus.

1. *Praesens indefinitum.*

S. Sevérim, ſevérſim. ſevér. Pl. Sevériz, ſevérſin-iz, ſevérler.
Io amo. Szeretek.

2. *Praesens continuum, vel determinatum.*

S. Sevéjorum, ſevéjorſun, ſevéjor. Pl. Sevéjoruz, ſevéjorſun-uz, ſevéjorlar.
Io ſto amando, ſzeretetbe foglalatoſkodom, ſzerelmeskedem.

3. *Praeſens duplicatum.*

S. Sevmis olúrum, - olúrſum - olúr.
P. Sevmis olúruz-olúrſun-uz, - olúrlar.
Io vengo ad amare.
Szeretülök (Szeretni kezdek. Fejérülök).

4. *Praeteritum imperfectum indefinitum.*

Sevérdim. Io amavo. Szereték.

5. *Praeterit. imperf. continuum, v. determinatum.*

Sevéjordym. Io ſtavo amando. Szerelmeſkedém.

6. *Praet. imperfectum relativum.*

Sever imiſim. Che io amaſſi.
Be ſzeretném! Bártſak ſzeretném!
Ugyan ſzeretném!

7. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*

Sevéjor ymyſym. Che Io ſtaſſi amando.
Be ſzérelmeſkedném. Bártſak ſzerelmeſkedném.

8. *Praet. perf. determinatum.*

Sevdim. Io amai, ed ho amato. Szerettem.

9. *Praet. perf. relativum, v. indefinitum.*

Sevmiſim. O mi pare che io ábbia amato.
Ugy tettzik hogy ſzerettem volt.

10. *Praet. perf. duplicatum.*

Sevmis oldúm. Io veni, e ſon venuto ad amare.
Szeretni jöttem.

11. *Praet. plusquamperf. determinatum.*
Sevdi idim. Io avevo amato. Szerettem vala.

12. *Praet. pl. perf. rematum.*
Sevmis idim. Io gia avevo amato.
Már ſzerettem vala.

13. *Praet. pl. perf. relativum.*
Sevmis imiſim. Che io aveſſi amato.
Bartſak (Be) ſzerettem volna.

14. *Futurum ſimplex, ſicut Praeſens.*
Severim. Io amo.
Majd, holnap, valaha ſzeretek.

15. *Fut. duplex, ſicut Praeſ.*
Sevmis olurum. Io verro ad amare.
Majd ſzeretni megyek.

16. *Futurum mixtum.*
Sevegeg oldúm.
Io fui e ſono ſtato per amare.
Szeretni voltam.

17. *Fut. mixt. relativum.*
Sevegeg olmuſum.
Che io ſia e foſſi ſtato per amare.
Bár tſak ſzeretni mentem volna!
Hogy ſzeretni mentem volna.
Be ſzeretö lettem volna!

Modus Imperativus.

Sev. Ama tu. Szereſſ.

Modus Optativus.

19. *Praeſens, et Praet. imperfectum.*
Bolajki ſevéidim. Idio voleſse che io amaſſi.
Vajha (Bár) ſzeretnék.

20. *Praet. perfectum.*
Bolajki ſevmis olam.
Idio vollia che io abbia amato.
Bártſak (vajha) ſzerettem volna.

21. *Praet. plusq. perfectum.*
Bolájki sevmis oláidim.
Idio vollia-che io avessi amato.
Bártsak (vajha) szerettem volna.

22. *Futurum.*
Bolajki sevém. Idio vollia che io ami.
Hogy szeressek.

Modus subjunctivus simplex.

23. *Praesens indefinitum.*
Sevérsem. Se io amo. Ha szeretek.

24. *Praes. contin. v. determinatum.*
Sevéjorsam. Se io sto amando.
Ha szerelmeskedem.

25. *Praet. imperf. indefinitum.*
Sevérseidim. Quando io amavo.
Mikor szereték.

26. *Praet. imp. cont. v. determinatum.*
Sevéjorsaidym. Quando io stavo amando.
Mikor szerelmeskedém.

27. *Praeterit. Imperf. relativum.*
Sevérse imisim. Che quando io amavo.
Vajha mikor én szereték.

28. *Praet. imp. relat. cont. v. determinatum.*
Sevejorsa imysym.
Che quando io stavo amando.
Vajha mikor én szerelmeskedém.

29. *Prima vox praeterit. imperfecti.*
Sevsem. Se io amassi. Ha szerettem volna.

30. *Secunda vox praet. imp. et pl. qu. perfecti.*
Sevérdim.
Io amerei, ed avrei amato. *Sicut praet. imp. Indic.*
Szeretnék. Szerettem volna.

31. *Praet. perf. determinatum.*
Sevdi isem. Se, o quando io amai, ed ho amato.
Ha (a' mikor) szereték, v. szerettem.

32.

32. *Praet. perf. relat. v. indefinitum.*
Sevmis isem.
Che quando io ho amato. Che io abbia amato.
Se io auro amato.
Mikor szerettem. Hogy szerettem légyen.
Ha szerettem leszek.

33. *Praet. pl. qu. perf. determinatum.*
Sevdi ise idim. Quando io avevo amato.
Ha szerettem vala.

34. *Praet. pl. qu. perf. remotum.*
Sevmis ise idim.
Tempo fa quando io avevo amato.
Rég az ideje hogy szerettem vala.

35. *Praet. pl. qu. perf. indefinitum.*
Sevmis olsam. Se mai io avessi amato.
Ha valaha szerettem volna.

36. *Prima vox pr. pl. qu. perfecti.*
Sevsé idim. Se io avessi amato.
Ha szerettem volna.

37. *Prima vox pr. pl. perf. remoti.*
Sevmis olsaidym. Se io per l'avanti avessi amato.
Ha elöre szerettem volna.

38. *Secunda vox pr. pl. qu. perf. remoti.*
Sevmis olordum.
Se io avrei gia amato, o sarei venuto da amare.
Ha már szerettem volna, v. szeretni jöttem volna.

39. *Futurum.*
Sevérsem. Se, o quando io amero. *Sicut Praes.*
Ha, v. mikor szereténdek.

Modus subjunctivus.

Qui obligationem et necessitatem exprimit.

40. *Praesens et Futurum.*
Sevegeg isem. Se io ho da amare.
Ha valami szeretni valóm van.

41. *Praet. imperf. determinatum.*
Sevegeg iseidim.
Se, o quando io avevo da amare.
Ha, v. mikor szeretni valóm vala.

42. *Praet. Imperf. relativum.*
Sevegeg imiſiſem.
Che quando io havevo da amare.
Hogy mikor ſzeretni valóm vala.

43. *Prima vox praet. imperfecti.*
Sevegég olſám. Se io aveſſi da amare.
Ha ſzeretni valóm lenne.

44. *Praet. perf. determinatum.*
Sevegeg oldumyſa.
Se, o quando io ſono ſtato per amare.
Ha, v. mikor ſzeretni voltam.

45. *Praet. perf. relativum.*
Sevegeg olmuſyſam.
Che quando io ſono ſtato per amare.
Hogy mikor ſzeretni voltam.

46. *Prima vox praet. pl. qu. perfecti.*
Sevegég olſáidym.
Se io foſſi ſtato per amare.
Ha ſzeretni lettem volna.

47. *Futurum.*
Sevegég olurſám.
Se, o quando io avro da amare.
Ha, v. mikor leſzſz ſzeretni valóm.

Modus Infinitivus.

48. *Praeſ. et Praet. Imperf.*
Sevmék. Amare. Szeretni.

49. *Declinatio hujus ſimplex.*
Sevmék. *Gen.* ſevmégin etc. (*Italice deeſt*).
Szeretni, *Gen.* Szeretnijé, D. Szeretninek. - A. nit. etc.

50. *Decl. hujus Poſſeſſiva.* 1. *Perſonae.*
Sevmem-in. Sevmemé. Sevmem-i-den.
Szeretnem. G. Szeretnemé-nek-et etc.

51. — — 2. *Perſonae.*
Sevmen-in-é-i-den.
Szeretned-é-nek etc.

52. — — 3. *Perſonae.*
Sevmeſi-nin-né-ni-nden.
Szeretnie-jé-nek. t.

53. *Praet. perf. et pl. qu. perfectum.*
Sevdik. Aver amato.
Szeretettnek lenni.

Declinatio hujus simpl. ut prius.
Declinatio hujus Possessiva.

Sevdigim. Szeretettemnek lenni. 1. *Personae.*
Sevdigin. Szeretettednek lenni. 2. *Personae.*
Sevdigi. Szeretettinek lenni. 3. *Personae.*
Nominat. Genit. Dat. Accus. etc.

54. *Futurum simplex.*
Sevegék. Dovere amare. Szeretni kelleni.

Declinatio hujus Possessiva.
Sevegégim. Szeretnem kelleni. 1. *Person.*
Sevegégin. Szeretned kelleni. 2. *Person.*
Sevegegi. Szeretnie kelleni. 3. *Person.*
Nominat. Genitiv. Dat. Accus. etc.

55. *Futurum mixtum.*
Sevegég olmák. Aver dovuto amare.
Szeretni kénteleniiltnek lenni.

Decl. hujus Possessiv.
Sevegég oldnghum.
Sevegég oldughun.
Sevegég oldughu.
Szeretni kénteleniiltnek lennem. 1. *Person.*
— — lenned. 2. *Person.*
— — lennie. 3. *Person.*

Nominat. Genit. Dat. Accus. etc.

56. *Gerundium.*
Sevér iken. Mentre io amo, e amavo. A'midőn szerétek vala.
Sevéjor iken - - tu ami e amavi - - szeretsz vala.
Sevémis iken - - elli etc. - - szeret vala.
Sevegég iken.
Sevmeli iken.
Sevdigim var iken.
Sevdigin var iken.
Sevdigim var imis iken.
Sevdigin var imis iken.
Sevip. Amando, at avendo amato. Szeretve, szeretve léve.
Severék. Amando, col amare. Szeretve, szeretéssel.

Sevinge.

Sevingé. Finche io ami A'mig szerettem.
Seveldén beri. Da che io ami. A'mioltától fogva szerettem.
Seveli.

57. *Supinum.*
Seve seve. Amando piu volte. Szeretvén szeretve.

58. *Participii praes. et imperfectum.*
Sevér. Chi ama. Szerető.

59. *Part. praes. praet. imp. perf. plusqu. perf.*
S. Sevén-nin. Il quale ama. A'ki szeret. A kik szeretnek.
P. Sevénlér-in.

60 *Partic. praeterit. perfectum.*
Sevmis, Chi ha amato. A'ki szeretett.

61. *Part. praes. pr. imp. perf. pl. q. p. Passiv. possessive.*
Sevdigim. Az én szerettem-d-ttje etc.

vel: Az én szeretettem é-nek, met etc.
A te szeretetted. Az ö etc.
A'mi. - A'ti. - Azök szeretettjek.
per omnes Casus et Numeros declinando.
vel: Az én töllem szerettetet é-nek-ttet etc.

62. *Partic. Futurum.*
Sevegék, chi ha da amare.
A'kinek szeretni-valója van.

63. *Partic. Futur. Passivum possessive.*
Sevegégim. Az én szerettetendőm. é-nek-et.
A'te-Azö A'mi-Ati-
Az ök szerettetendöjök-é-nek-et.
vel: Az én töllem szerettetendö etc.
per omnes Casus et Num. declinando.

Adferam varias Verbi *Sevmek* significationes quas omnes hungarice reddere conabor, at in quibus Verbum hungaricum *Szeretek* hunc in finem non sufficit, et translationem quandam violentam patitur, ibi alia verba usu magis recepta in auxilium vocabo.

1. Sevmek.

1. Sevmek.	Szeret- - ni.
2. Sevdürmek.	Serettet. - -
3. Sevdürilmek.	Szeretőül - -.
4. Sevdürdürmek.	Szerettettet. - -
5. Sevifchmek.	Szeretkez. - -
6. Sevifchilmek.	Szeretkeződ. - -
7. Sevifchdürmek.	Szeretkeztet. - -
8. Sevilmek.	Szeretőd. - -
9. Sevildürmek.	Szerettetőd.
10. Sevmemek.	Nem-fzeret. - -
11. Sevilmemek.	Nem-fzeretőd. - -
12. Sevhemek.	Nem-fzerethet. - -
13. Sevilehmemek.	Nem-fzeretődhet.
14. Sevdürmemek.	Nem-fzerettet.
15. Sevdürehmemek.	Nem-fzerettethet. - -
16. Sevinmek.	Szeretked. - -
17. Sevinmemek.	Nem-fzeretked. - -
18. Sevinememek.	Nem-fzeretkedhet. - -
19. Sevindürmek.	Szeretkedtet. - -
20. Sevinifchmek.	Szeretkeződ.
21. Sevinifchdürmek.	Szeretődtet. - -
22. Sevinifchdürmemek.	Nem-fzeretődtet. - -
23. Sevinifchdürehmemek.	Nem-fzeretődtethet. - -
24. Sevehmemek.	Nem-fzerethet. - -
25.	Szeretget. - -
26.	Szeretdegel. - -
27.	Szeretint. - -
28.	Szerettetget. - -

Ex attenta hujus Paradigmatis confideratione, et ex ferie 28 fignificationum, feu Formarum Verbi *Severim*, patet evidenter *Primo*. Quod magnus Modorum, Temporumque numerus linguae turcicae longe fuperat Modos, et Tempora Verborum hungaricorum, cum plurima horum duabus, aut tribus exprimere debuerim vocibus. *Secundo* Infinitivus, Praeteritum, Futurum, et Gerundia turcica declinantur, per omnes Cafus et Numeros, tam in ftatu fimplici, quam in poffeffivo (feu conftructo) quod in lingua hungarica nullatenus fieri poteft. *Tertio*, fignificationes quatuor fub numeris: 25, 26, 27, 28,

Amare. *Tanulni.* Discere
Amare facere. *Tanultatni.* Discere facere.
Fieri amare. *Keserülni. Sérülni. Bolondulni.*
Facere ut alter faciat amare. *Nézettetni.*
Mutuo se amare. *Szövetkezni. Birokozni. öszvesogatkozni.*
Mutuo amari. *Tsokolódni. Taszigálodni. Hálálkodni.*
Facere amare mutuo. *Ferkeztetni.*
Amari. *Verődni. Tünődni. Aggódni. Törődni.*
Facere amari. *Büntetődni.*
Non-amare. *Szeretetlenkedni. Alkalmatlankodni.*
Non-amari. *Szeretetlenülni.*
Non-posse amare. *Szerethetetlenkedni.* Álhatatlankodni.
Non-posse amari. *Szeretődhetetlenülni.*
Non-facere amare. *Szerettetősködtelenkedni.*
Non-posse facere amare. *Szerettetősködhetetlenkedni.*
Amare seipsum. Complacere sibi. *Ditsekedni, Kérkedni.*
Non-amare seipsum. *Kérkedetlenkedni.*
Non-posse amare seipsum. *Kérkedhetetlenkedni.*
Facere ut qui se amat. *Gyönyörködtetni.*
Simul gaudere cum aliis. *Szövetkeződni. Ménekeződni.*
Facere se amari. *Kedveltetni.*
Non facere se amari. *Untatni.*
Non-posse facere se amari. *Untathatni.*
Non-posse amare. *Szerethetetlenkedni.*
Identidem amare. *Tsalogatni.*
Paulatim amare. *Esdegel az eső.*
Vix-aliquantulum-amare. *Legyinteni. Nyalintani.*
Facere ut alter identidem amet.

notatae apud Hungaros usitatissimae, in Turcico desiderantur. *Quarto.* Conjugationes Negativas apud Turcas una voce exprimi solitas, sub numeris: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 24, Hungari duabus vocibus transferunt. Quoad Syntaxin hujus linguae, judicium doctissimi Kollar jam superius memoravi.

Ex tanta igitur Paradigmatum diversitate deduci merito potest, linguam turciam, consequenter etiam alias tataricae Dialectus, cum hungarica non nisi in generalibus convenire proprietatibus, quae cum omnibus fere orientis linguis communes sunt,

invenire potui vestigia. Hujusmodi vocum comtemplatione cuivis apparebit, voces has Hungaris familiares apud decem diversas nationes ideam *Militis* exprimere.

Dum igitur Lector hanc aut illam vocem in excerpto meo vocabulario nosse desiderat, ad quamnam pertineat linguam, is numerum voci praefixum, e catalogo hocce excutiet, atque nomen nationis, in cujus lingua vox quaesita in usu est, inveniet. Ex. gr. si quis sub Articulo 190 *Miles*, investigare vult, ad quamnam linguam pertineat vocabulum *Bátor?* numerus illi praefixus 105 in catalogo, nationem sub nomine *Trukmannorum* indigitabit. Eodem modo inveniet vocabulum *Vitétz*, sub numero 3 in lingua *Slavonica Militem* sidnificare. Ex duobus his exemplis clare intelliget lector, quomodo vocabulum quodlibet hic adnotatum ad propriam sibi nationem reduci possit.

Primo igitur loco rationem reddam, cur sub quibusdam articulis vocabula hungarica duo, aut plura adferre oportuerit.

Secundo breviter notabo, in quanam mundi parte quaevis in catalogo memoratarum 200 nationum habitet, ut vel illi, qui primis quasi labiis Geographiam degustaverunt, patriam harum gentium sine ullo negotio ediscere queant.

Quod ad primum adtinet, plura interdum vocabula hungarica nonnullis articulis subjungxi, quod eorum significationem his valde accedere animadverti. Unde clare educi potest Hungaros olim vicinos his Nationibus vixisse, atque vocabula haec ab iis mutuavisse, aut, vice versa, propria illis communicavisse.

Istiusmodi vocabula ad tres praecipue fontes referri posse videntur. Nonnula enim eorum sunt antiqua *Hungaricae* seu *Fennicae* originis. Haec vere hungarice sonant, et hungaricum flexionis modum admit-

admittunt. Alia sunt *Tatarica*, quae per longum cum iis contubernium Hungari receperunt, haec ob usum diuturnum videntur quidem hungarice sonare; sed flexionem hungaricam aversantur. Tertium genus est *Slavicae* originis, qualium vocum numerus est immensus. Vocabula hujus generis attento Lectori sese facile produnt quanam sint origine sata. Horum plurima oeconomiam et artes concernentia, ad calcem hujus operis exhibebo.

Sub Numero 107 est Vox *Ripa*. Hung. *Part*. Hic duas voces notavi: 1. *Berek*. Lucus, in ripa enim fluviorum *Lucus* sunt frequentissimi. 2. *Bereg Vármegye*. Comitatus *Beregiensis* in Hungaria. Observavi enim plurima nomina Comitatuum, Urbium, Oppidorum, Pagorum, Vicorum, Praediorum, et Fluviorum in Hungaria et Transilvania vocabulis apud has nationes asiaticas usitatis nuncupari. Huc pertinent sequentia. *Máramaros*. *Comitatus Maramarosiensis*, quod nomen apud Asiaticos Russos, aliasque nationes. *Mare mortuum*. *Mare glaciale*. (Mare *Marusa*) notare ferunt. Fluvius Transilvaniae maximus *Maros*, *Marus*, aeque ex hoc fonte originem traxit, nam vox Russica *Maroz*, frigus significat. Oppidum Transilvaniae in montanis *Zalatna*, in cujus vicinitatibus tantus auri thesaurus in abditis terrae visceribus latet, merito traxit nomen suum ex voce *Zoloto*, Aurum. Pagus Transilvaniae *Kara* significat apud Tataros *Niger*. Sub numero 209 in Linguis 89—106. 135. 136. 137. Oppidum et Fluvius *Krasna*, significat apud eosdem *Ruber*, sub Numero 210. Pagus *Dorog* in Hungaria *viam publicam*, civitas autem populosa *Debretzen*, *Bonas nundinas*, v. *Bonum diem*, significat. *Kerepes* notat: *Nave praeditum*, *Kerep* enim apud Vogules *navim* significat. *Szolnok*, Salinus, Russice: *Szolnik*. *Balaton*, lacus Hungariae 12 milliaria longus, significat

 Uliginem,

Uliginem, *Paludem*, Russice: Bolotom. Sequentes vero Transilvaniae pagi omnes sunt Slavicae originis. *Beretzk*. Pratum, Arvum, *die Heyde*. Russice *Vereßk*. *Zágon*, *die Hürde*, caula, *Bogáts*. *Bogát*. *Reich*, *ergiebig*. *Palatka*, significat: *Palatiolum*, *Tabernam*, *Palatki* autem *Tentorium*. *Szilißse*, Magnum robur, *Szelißse*, Pagus. *Peretsen*, Numerus. *'Suk*. Insectum, aut Scarabeus. *Letom*, russice *Ljetom*, Per aestatem, *Tsan*, *die Kufe*, *Trog*, Alveus, Aquarium. *Poján*, russice *Poljâna*. Extirpatitium, v. Locus, in medio silvarum, ab arboribus purgatus, Pratum. *Rétse*. russice *Rets*, vox, verbum. *Szilágy*, russice *Szilátr*, Homo violentus. *Naßod*, russice *Naßjed*, Insidiae. *Besenyö*, *Ausgelassen*. *Toplitza*, Russ. *Teplitza*, Balneum.

At his omnibus majorem meretur attentionem comitatus Transilvaniae Hunyadiensis, in quo fluvii oppida, et pagi multi, nomen Slavicum obtinuerunt. Capitale ejus oppidum *Deva*, russice, *Djeva*, significat *Virginem*. Fluentum praeterlabens *Tserna*, significat *Nigrum*. Oppidulum vicinum, *Dobra*, Bonus. Ipsum magnum Flumen, quod in medio comitatus devolvitur; *Maros*, jam superius notavi *Frigus* significare. Turris vetustissima in Castello *Hunyad*, ab omnibus vocatur: *Nevoljnitza*, quae vox *captivam* significat, unde autem hoc nomen accepisset, nisi olim haec carceris vicem subierit? Pagus proximus *Branyitska*, significat *Defensorium*, aut *Fortalitium*, quod nomen quantopere respondeat rei, norunt loci accolae, est enim hic pagus in valle angusta ad ripam *Marusii*, praeruptam, eminentibus scopulis munitam situs, ex quo hostium irruptio in Transilvaniam impediri posset. Pagi autem ejus nonnulli significationes habent sequentes: *Le'snek*, russice *Ljeßnik*, *der Gehägebereiter*, *der Holzwärter*. *Erdöpásztor*, *Beregszo*, russice *Bereg*, Ripa. *Lo'sád*, russice

russice *Losád*, Equus. *Lapuśnik*. Arctium lappa. *Keserü Lapu*. *Osztro*. Acutus, et Insula. *Bartsa*, russice *Partsa*. Textura, *Purpurkleid*, *Zeug*. *Pestyan*, (Russice *Pesztsánka*, Arenaceum, Sabulosum. *Ribitze*, vel *Ribitza*, Pisciculus. *Ruda*, Metallum. Quam convenienter; est enim pagus hic celebri aurifodina dives, in possessione Familiae *Ribitzei*, quae *pisces* in suis insignibus gestat. *Tsertés*, Campus, *ein Plan*.

Pauca haec in antecessum meminisse sufficiat, Numerosa hujus originis vocabula in fine operis, loco coronidis subjungam.

Secunda propositi mei pars erat notare, in quanam mundi parte 200 nationes in vocabulario nominatae habitent. Hunc in finem *Articulum primum Deus*, *Isten*, ex vocabulario, per singulas 200 linguas eundo describam; omniumque harum nationum patriam indigitabo.

Bog.	Rossice. Rossi (A' Muszkák, Oroszok, *die Russen*) habitant in Imperio Russico, praecipue circa Petropolin, Moskoviam, et Kiew.
1. Bog.	Slavianice. Slavianica lingua est ea, qua utuntur in Ecclesiis Graeci Ritus, Slavonii, Serbi et Rossi. Est vera lingua mortua.
2. Bug.	Slavice. Slavi (A' Totok, *die Slobaken*, *Slawaken*) inhabitant comitatus Hungaricos, Moraviae, et Poloniae vicinos.
3. Boog.	Slavonice. Slavonii (A' Horvátok, *die Slavonier*, *die Kroaten*) habitant inter Dalmatiam et Syrmium.
4. Bu.	Bohemice. Bohemi (A' Tsehek, *die Böhmen*) in Bohemia.
5. Bog.	Serbice. Serbi, seu Servi (A' Rátzok, *die Serwier*) in Syrmio, in comitatu Batsiensi, Budae, S. Andreae, et Szegedini.

6. Bog.	Vendice. Vendi (*die Wenden*) in Marchia Wendorum (*im Wendiſchen Mark*), in Carinthia, Styria, Iſtria et Luſatia.
7. Bog.	Sorabice. Sorabi ſunt praedeceſſores Serborum. in Luſatia olim viventium, ut aſſerit Reverendus Archimandrita Raits habitans in Monaſterio Kovil, trans danubium e regione Karlovitz.
8. Buſzatz.	Polabice. Polabi (*die Polowzer*) in Maſovia?
9. Bog.	Kaſchubice. Kaſchubi in Pomerania, circa urbem Colberg, in Ducatû Kamin.
10. Bog.	Polonice. Poloni (A' Lengyelek, *die Pohlen*) in Polonia.
11. Big.	Malaroſſice. Malaroſſi (*die Malaroſſier*) circa Kiew.
12. Sztod.	Susdalice. Susdali in Susdalia, in Provincia (ſeu Gubernio) Moskovienſi.
13. Diu. Jo.	Celtice. Celtae ſunt poſteri veterum Britannorum in inferiori Britannia, et Valeſia (*in Nieder-Bretagne und Wales*) qui linguam *Le bas-breton* nominatam loquuntur. Lingua hac uſi ſunt antiquitus veroſimiliter priores incolae inſularum Britannicarum, perinde ac Galliae Celticae populi, poſtea in Gallia penitus extincta, nunc adhuc in Hibernia et Scotia boreali viget.
14. Duŏ. Doŏ.	Britannice. Britanni. Cimbro-Britanni, habuerunt olim linguam Galliae Belgicae communem, quae totam oram (a promontorio Cherſoneſi Cimbricae, usque ad Caletum) maris cimbrici utrinque occupaviſſe videtur. Nunc peculiaris eſt Principatui Valliae, et inde in Britanniam minorem Galliae per fugitivos Britannos translata.

15. Duv.

15. Duv. Jon. Jaine. Jainkoa. önkoa.	Basconice. Basconi, v. Vasconi (*die Basken oder Biskayer*) habitant cis- et trans- Pyrenaeos montes. Fuit haec olim Galliae, Aquitaniae seu Gasconiae lingua, ubi adhuc hodie sub nomins *Le basque;* et in Navarra, Guipuzova, Alava, Biscaya in usu est.
16. Ija.	Irlandice. Irlandi in Irlandia.
17. Dia.	Erso-Scotice. Erso-Scoti (*die Oberschottländer oder die Ersen*) sunt posteri veterum Caledoniorum, Deucaledoniorum, Pictonum et Scotorum, habitantque in Scotia superiori, in insulis Hebridum et Irlandia.
18. Diu.	Vallice. Valli in Provincia Angliae Vallia.
19. Deu.	Cornvallice. Cornvalli in Prov. Ang. Cornvallis. Dialectus praecedent.
20. Theosz.	Hellenice. Quam linguam Graecam veteres loquebantur Hellenes.
21. Theosz.	Neo-Graeci (A' Görögök, *die Griechen*) in Graecia, et variis insulis Archipelagi.
22. Deusz.	Latine. Latinorum lingua est ea, qua utitur mundus literatus a quibusdam seculis (Déák nyelv, *die lateinische Sprache*).
23. Dio.	Italice. Itali in Italia (Olószok, *die Italiener*).
24. Ddio.	Neapolitanice. Neapolitani Neapoli.
25. Diosz.	Hispanice. Hispani (A' Spanyolok, *die Spanier*) in Hispania.
26. Deosz.	Portugallice. Portugalli in Portugallia.
27. Deu. Deksz. Died. Dior.	Romane, et Vetero-Gallice.
28. Diö.	Novo-Gallice. Galli (A' Frantziák, *die Franzosen*) in Gallia.
29. Di.	Valesice. Valesii inter Helvetiam et Italiam, in Valesia *Wallisserland.*
30. Gat. Gudzf. Gudszf.	Gothice. Gothi habitarunt olim in Germania, Italia, Svecia et Dania.

147. Koll. — Jukagirice. Jukagiri ripas inferioris Indigirkae, ad mare glaciale usque.
148. Efz. — Arice. Ariorum ftirpes quinque fequen- habitant ad Jenifeam.
149. Es. — Kotorice.
150. öfz. ös. — Affanice.
151. Efz. — Inbacice. Supra Turuchanfk.
152. Ets. — Lumpocolice. Inter Jenifeam et Obj infra civit. Narim.
153. Angan. — Coraecice. Coraeci, Coriaki in finu Penfhinenfi.
154. Angang. — C. Pone flumen Kolyma.
155. Kunkinjakhu. — C. Pone flumen Tigil.
156. Kuitkhunguts. — Caraginice. Caragini in infula Caraga, verfus orientem in vicinia peninfulae Kamtfchatka.
157. Anen. — Tfchuktfchice. Tfchuktfchi feuCzukczi, in extremo Afiae promontorio Americae vicino, ad mare Anadir, et ad Fretum Cook Haec lingua fere pro dialecto Coraecicae venit.
158. Kutkha. — Camtfchatice ad fluv. Tigil (*die Kamtfchadalen oder Itälmen*).
159. Kutkhai. — C. — — in medio Peninfulae, ad flum. Boltfchaja.
160. Kut. — C. — — verfus meridiem, ad fluv. Kamtfchatka.
161. Fodogé. — Japonice. Japones in Japonia.
162. Kana-Kamui. — Kurulice. Kuruli in infulis Curulicis et Lopatka.
163. Abká. — Manfhurice. Manfhuri, qui nunc Sinae imperant, ad extremum orientem in vicinia Mongol habitant.
164. Tyen. Tjan. — Cutaice. Cutai. Sinenfes (Chinenfes) in Sina.
165. Tfio. Tfioó. — Tangutice. Tanguti ad occidentemSinae.
166. Devél. — Cingarice. Cingari, vel Zingari (*die Zigeuner*. A' Tzigányok) oriuntur ex indoftania, eft enim Zingarica, dialectus Indoftanicae ut demonftravit Grellmann in tractatu de Zingaris. Habit. in Europa, Afia, Africa.

167. Szi-

167. Sziram'si.	Multanico-Indice. M-Indi ad fluv. Indum. Est dialectus Indostanicae.
168. Tsedoé. Diota. öszkumesa.	Indostano-Bengalice, in Bengala.
169. Nkoda.	Indostano-Decanice, in Decan.
170. Djatun.	Vetero-Persice, in Persia antiqua.
171. Kurtar.	Peelvice. Peelvi vel Pehlevi veteris Persicae dialectus.
172. Diota.	Samschrutanice. Est haec antiqua Brachmanorum Indostaniae dialectus Schanscrit dicta, lingua mortua, quam nulla gens amplius loquitur in libris indorum antiquis servata.
173.	Balabandice. Balabandi vel Maratti in India anteriori.
174. Devijü.	Singalice Singali in Insula Zeilan.
175. Pontykhaa.	Coreice. Corei in Peninsula Corea.
176.	Canarice. Canarica est Malabaricae dialectus.
177. Tamburan.	Malabarice. Malabarica lingua viget in littore Malabarico, in meridionali parte peninsularum indicarum, et in Insula Zeilan.
178. Szaruvezuren.	Tamulice. } Sunt Malabaricae dialectus.
179. Szarvezru.	Varugdsice.
180. Parmezuor.	Bomanice.
181. Pra.	Siamiče.
182. Tyenykhu. Dukkhuabloi.	Tonkinice.
183. Alláa.	Malaice. Malai in peninsula Malakka, in insula Sumatra, et in littore omnium insularum Asiaticarum versus meridiem et orientem vergentium, in insulis Molukcis et Philippinis.
184. Ala.	Javanice, in insula Java.
185.	Sabuanice, in insula Borneo.
186.	Pampangice. } Insulae Philippinae.
187.	Tagalanice.
188. Alamalla.	Magindanice.

189.

189.	Vat.	Novo-Guineice. In Nova-Guinea.	
190.		Novo-Hollandice. In Nova-Hollandia.	
191.		Novo-Zelandice. In Novà-Zeland.	
192.		Novo-Caledonice. In Nova-Caled.	
193	Jetúo.	In infula Tannje.	In infulis auftralibus maris Pacifici.
194.	Jetúa.	In infula Malicolo.	
195.	Jetuá.	In infula Vaigoo.	
196.	Jetu.	In infulis Societatis.	
197.	Jetúa.	In infulis Communitatis, v. Fratern.	
198.	Jetua.	In infula Cocofov.	
199.	Jetuo.	In infulis Marquefanis.	
200.	Itúa.	In infula Sandvitfch.	

Ég. *Coelum.* 2.
Tenger. *Mare.*
96. Tengri.
97. 98. 101. Tengeri.
137. 138. Tjangri.

Apa. *Pater.* 3.
Apó. Apja. Apád. Apám.
Atya. Attja. Atyai.
Paterculus. Pater fuus, tuus, meus. Paternus.

49. Abo.
58. Atte.
59. Bat.
Batja.
61. Tjatjai.
63. Atjai.
Atfa'fi.
Atfai.
64. Atéi.
Atte.
Afzïo.
70. Azja.
71. Ad'fa.
74.
81. Ab.
82. Abi.
83. Abu.
84. Abo.
85. Abb.
Ebbja.
86. Ab.
87. Baba.
88. Bába.
89. Atai.
90. 91.
92. Ata.
93.
94. Atai.
95. Ata.
96. Atai.
Bábá.
97. Baba.
98. Atai.
100. Babám.
101. Abá.
102. Atu.
103. Ata.
104. Ata.
105. Atá.
106. Agá.
111. Jada.
113. Jaba.
116. Dada.
132. Abá.
133. Abbada.
134. Abbeda.
137. Abu.
152. Ab.
156. Papa.
157. Appa.
159. Apata.

174.

174. Appaa.
183. Bappa.
Pappa.
184. — —

Anya. *Mater.* 4.
Néne. *Soror major.*
Etſém. *Soror mea. minor.*
Frater meus. minor.
88. Aná.
Nine.
89. Aná.
Anai.
90. Anakai.
91. Anna.
Injai.
Apſzai.
92. Nene.
Ana.
93. 94.
95. Anán.
Enjai.
99. Inja.
100. Edſem.
103. Ana.
114. Nana.
115-116-
141. Ani.
145. Anjá.
146. Ani.
147. Amá.
149-150, Ama.
151. 152. Am.

Fi. Fiu. *Filius.* 5.
59. 65. Pi.
67. Pu.
68. Puu.
69. Pi.

Néne. *Soror major* 8.
Hug. *Soror minor.*
Bátja. *Frater major.*
Bátya.
Apa. Atya. *Pater.*
62. Patja.
63. Atai.
71. Ninga.
74. Anim.
91. Apai.
104. Apa.
122. Papa.
126. Nannja.
127. Njanja.
Ninga.
128. Njanja.
129.
130. Nennje.
144. Nougu.

Feleſég. *Uxor.* 10.
Néne. *Soror.*
56. Naine.
57. Naina.
47. Ningam.

Szüz.
Léány. Virgo 11.
Aſzizony. Foemina.
48. Iaſz
50. 51. 52. Iaſzſze.

Gyermek. *Puer.* 13.
Léány. / Jány. *Puella.*
90. Lán.
91. Oulan. Ulan.

Fő. *Caput.* 16.
Feje. *Caput illius.*
Caput ſuum.
54. Pöja. Pja.
55. Peja.
56. Pija.
57. Pja.

Or. *Naſus.* 18.
Orrom. *Naſus meus.*
Orron. *Per naſum.*

88-106.

88-106. *Vurun.*
100. Murun.
99. 105. Vron.
90. Vuron.
93. Vurni.
94. Vurnu.
163. Oforo.
151. Oln.

Szem. *Oculus.* 20.
Szemem *Oc. meus.*
Szemed. *Oc. tuus.*
Szeme. *ſuus.*
54. Szilme.
Szilmja.
55. Szilm.
56. Szilmja.
Silmja.
57. Silmii.
58. Tjalme.
Cziálbme.
59. Szin.
60. Szin.
Szineſz.
61. Szjálme.
62. Szelma.
65. Szin.
66. Sam.
67. Sem.
68. Sam.
69. Sam.
Sem.
70. Szem.
71. 72. 73. 74.
75. Szai.
121. Széu.
123. Széi.
124.
125. Széme.
126. Szai.
127. - 128. - 129.
130. Szaïe.
131. Simedja.
133. Szimá.
134. Szimjá.

Szemöldök. 21.
Supercilium.
54. Szilmja kulmat.
55. Szilma kulmo.
Szilma kulmut.
56. Szilma kulmat.
60. Szimjſóm.
62. Szjalmetſir.
70. Szemgul.
73. Szemkulim.

Szemſzör. 22.
Cilia.
61. Szelmetúrva.
Szelmikuno.
70. Szempun (*Szemfona*).
73. Szemlorotpun.
74. Szemjoropun.
Fil.

Fül. *Auris.* 23.
File. *Auris ſua.*
58. Pelje.
59. Pel.
60.
61. Pelje.
62. Peljá.
63. Piliks.
Piliſo.
Plis.
65. Pel.
66. Bal.
Bjal.
67. Pal.
68. Pel.
69. Pjal.
70. Pel.
71.
72. Pil.
73. 74.

Homlok. *Frons.* 24.
139. Omkoto.
140. Onkoto.
141. Omkotſo.
146.

Szaj.

Száj. *Os.* 27.
Ajak. *Labium.*
Bausz. *Mystax.*
Bavusz. *Schnurbart.*
Bajusz.
54. Szuu.
Szu.
55. Szuu.
56. Szu.
Suu.
57. Szu.
89. Avusz.
90. Avucz.
91. Avusz.
92. Avucz.
94. Auusz.
95. Aúsz.
96. Agusz.
99. Ausz.
101. Ousz.
106. Ajakh.

Torok. *Jugulum.* 28.
Torku. *Jugulo praeditus.*
50. 51. 52. 54.
Kurku.
55. Kurk.
66. Tor.
67-72. Tur.

Fog. *Dens.* 29.
65. Pin.
68. Ping.
70. Penk.
Pek.
73. Ponk.

Nyelv. *Lingua.* 30.
Nyalom. *Lambo. Lingo.*
Nyelem. *Deglutio.*
55. Keel.
56. Kijali.
Kelli.
57. Keli.
59. Kiv.
60. Kil.
61. Kel.
62.
63. Elm.
Julma.
Zjulma.
64. Tselgé.
65. Kil.
66. Nelma.
67. Nelm.
68. Ilm.
70. Njálim.
71. Njalem.
72 Njálem.
73. Njalem.
74. Njalem.
89-106. Tjel.
— — Tel.
Til.

Szakál. *Barba.* 31.
Borotva. *Novacula.*
Borodva.
Boroda. *Rossice.*
61. Szakala.
62. Szakal.
64. Szogál.
Szukhál.
81. Tzakán.
88 - 92. Szakal.
93. 94. Szakkal.
95. Szakul.
96. Szagal.
97 — 100. Tzagál.
101 — 105. Szakal.
135. 136. 137. Szakál.

Nyak. *Collum.* 32.
Nyakam. *Collum meum.*
Nyakán. *Per collum suum.*
74. Naugol.
139. Nikinma.
141. 146. Nikin.

 Kéz.

Kéz. *Manus.* 35.
Kézi. *Manuarius.*
Keze. *Manus sua.*
Kar. *Brachium.*
54. Kkhézi.
Tséfzi.
Tzéfzi.
55. Kjafzfzi.
56. Kjazi.
Kazi.
57. Kjazi.
58. Kes.
Gïes.
59. Ke.
60. Ki.
61. Ked.
Kede.
62. Kjad.
63. Kit.
71. Ket.
74. Köt.
135. Gar.
136. Gar.
137. Gar.

Láb. *Pes.* 40.
Gyalog. *Pedestris.*
Jároka. *Ambulatorius.*
Jarkálni. *Obambulare.*
Nyargalni. *Cursitare.*
Állok. *Sto.*
54. Jarga.
Jalka.
55. Jalg.
56. Jalga.
57. Jalgu.
58. Juolge.
63. Jal.
66. 67. Lal.
88 — 105. Ajak.

Vér. *Sanguis.* 45.
54. Véri.
Eri.
55. Verri.
56. Véri.
57.
59. Vir.
61. Vjár.
62. Ver.
63. Vjur.
65. Vir.
66. Ur.
67. Ure.
68.
Sziv.

Szii. *Cor.* 46.
Szüvem. *Cor meum.*
Szüved. — *tuum.*
Szüve. — *suum.*
54. Sziie.
Szüven.
Szüdjan.
55. Szüdda.
Szida.
57. Szüven.
59. Szielem.
65. Szülem.
70. Szem.
71. 72. 73. 74.
120. Szjei.
121. Szei.
122.
123. Széje.
124. Szeó.
125. Szoa.
126. Szid.
164. Szin.

Téj. *Lac.* 47.
Tejet. *Accusativo.*
72. Tüti.
73. 74. 75.

Hallás. *Auditus.* 48.
Hallom. *Audio.*
Halló. *Auditor.*
54. Kuulló.

56.

56. Kuulit.
58. Kullem.
68. Kolim.

Szag. *Odor.* 51.
Szaglas. *Olfactus.*
168. Szungá.
169. Szungnje.
177. Szunk.

Nev. *Nomen.* 54.
Nevem. *Nomen. meum.*
54. Nemi.
55. Nimmi.
56. Nimi.
57.
59. Nem.
60. 65.
66. Nammi.
67. Nam.
69. Nema.
70. Nem.
72. Nem.
73.
74. Nimma.
76. Nam.
120. Nim.
123. Nimde.
127. Nim.
165. Nam.
169.
177. Nom.
178. Namum.

Kiáltás *Clamor.* 55.
Parantfolat. *Mandatum.*
71. Parantfukut.

Szó. *Verbum.* 58.
Szózat. *Vox.*
Szufz. *Spiritus.*
Szufzfzanás. *Refpirium.*
Szollamlok. *Loqui incipio.*
88. Szoz.
89. 90. Szjofz.
Szüljamjak.
92. Szoz.
93. Szjuz. 94.
97. 98. 101. Sjufz.
103. Szjofz.

Szerelem. 60.
Szeretet. *Amor.*
126. Szurant.
128. Szorat.

Dolog. *Opera.* 63.
Rabota. *Roffice.*
4. Dilo.
Rabota.
6. D'felo.
7. Rabota.
10 – 11.

Erö. *Vis.* 66.
Hatalom. *Poteftas.*
15 Errua.
51. Uru-Sziv.
63. Erek.
—. Irek.
65. Teré.
Erik.
Irko.
120. Jeru.
121. Ervu.

Élet. *Vita.* 68.
Élelem. *Victus.*
Eleven. *Vivus.*
Élö. *Vivens.*
Élem. *Vivo.*
Élendö. *Victurus.*
54. Élo.
Elemja.
Eljamja.
55. Ello.
56. Elendja.
57. ölemja.
58. Elem.
59. Olom.
60.

 Lélek.

Lélek. *Spiritus.* 70.
Lilek.
Lélekzet. *Halitus.*
65. Lulan.
Lul.
69. Lil.
72–73.

Halál. *Mors.* 71.
54. Kuolema.
56. Kualim.
59. Kolem.
60. Kulim.
61. Kulomo.
62. Kuloma.
65. Kulon.
66. Kalan.
67. Halál.
70. Kalol.
73. Kul.
74. Laul.
88. Ulüm.
89. Ulem.
90. Ulim.
91 –105.

Gollyobis. *Globus.* 74.
Tſiga (Kerekſég (*Cochlea Trochlea.*
71. Tſiganol.
128. Tiganol.

Nap. *Sol.* 75.
Nyár. *Aeſtas.*
Nyara. *Aeſtas ſua.*
135. Nará.
136. Nará.
Njará.
137. Narán.

Sugár. *Radius.* 78.
Meleg. *Calor.*
Napmelegeſüt. *Solis calor urit.*
Nap ſugár melegit.
Solis radii calefaciunt.

64. Melge.
85. Sugag.

Szél. Szélveſz. *Ventus.* 79.
Tél. *Hyems.*
54. Tuuli.
55. Tuul.
56. Tuuli.
57.
59. Tél.
60. Til.
64. Szil.
Szjal.
65. Tél. Tyél.
Tol.
74. Til.
Tél.
89. Gil. Eil.
90. El.
91–92.
94. Il.
Gil.
95.
96.
97. Tſél.
99. Dil.
Hil.
100. D'ſil.
103. El.
104. D'ſil.
105. El.
106. Tjél.

Villámlás. *Fulgur.* 84.
Virlámlás.
Viradás. *Crepuſculum matutinum.*
60. Virdjalo.

Jég. *Glacies.* 86.
Tél. *Hyems.*
54. Jeö.
Jeg.
Ija.

55. Jae.
Jea.
56. Gija.
57. Ge.
58. Jagna.
59. Ií.
60.
61. öl.
62. Jei.
Ei.
63. Ie.
66. Janka.
67. Jagn.
Tal.
68. Jank.
69. Jang.
70. Jenk.
Enk.
71.
72. Ionk.
73. 74.
75. Ulgo.
76. Jakh.
77.
78. Iakh.
79. Ikh.
80. Iekh.

Éi.
Éj. *Nox.* 88.
Éjet. *Noctem.*
Éjtſzaka. *Noctu Nocte.*
55. Éſze.
É.
69. Éti.
74. Ei.
164. Je. ő.

Eſte. Eſtve. *Veſpera.* 90.
66. Ete.
Et.
67. Iti.
69. Edi.
70. Etno.
Jetna.
72. Itna.
73. 74.

Tavaj. *Vere, vel anno praeterito.* 29.
69. Toja.
70. Tauen.
Tovi.
121. Nará (Nyár). *Aeſtas.*
130. Nára.

Őſz. *Autumnus.* 93.
70. Szüz.
54. Sziſz.

Tél. Téli. *Hyems.* 94. *Hybernus.*
50. Tlin.
51.
54. Talvi.
55. Talve.
56. Talavi.
58. Talve.
69. Teli.
70. Telli.

Eſztendő. *Annus.* 95.
55. Aſzta.
Aſzt.
66. Ita.
Idő. Ideje, *Tempus.* 96.
56. Igja.
Aiga.
57. 58.
139. Tadn.

Föld. *Terra.*
Mező. *Campus.* 97.
118. Miza.
119. Muſzſza.
Muſzſzeka.

Viz. *Aqua.* 98.
Ital. *Potus.*
Iſzom. *Bibo.*
54. Vezi.

55. Veſzſzi.
56. Vezi.
57.
59. Va.
60.
61. Vjat.
62. Ved.
63. Vjut.
Vjüt.
65. Vu.
68. Vit.
Uit.
69.
120. Itu. (Itat. *Facit bibere.*
Ittál. *Bibiſti.*
121. Ija Ijándol. *Biberis.*
126. Id. Iddmeg *Ebibe.*
127. It. Ittál. *Bibiſti.*
128. 129.
135. Uſzſzu Iſzſza: *Bibit ille.*
137. Uſzſzun.

Tenger. *Mare.* 99.
Tenyéſz.
Tenyéſzik. *Augetur. Multiplicatur in numerum infinitum, veluti arena maris.*
88. Denizlér.
89. Dengiz.
91. 92.
94. Dengiſz.
Tingiſz.
98. Teniſz.
99. Tengiſz.
103. Dengeſzljar.
104. Tingiſz.
105. Dingéz.
118. Tengiſzlje.
137. Tengiſz.

Föveny. *Arena.* 102.
Homok. (*Kumok*).
88. Kum.
89. 99.
98. Kumak.
101. Kuvak.
103. Kum.
104. —
105. Kom.
106. Kumakh.
108. Kumi.
114. Gum.
117. Knm.

Por. *Pulvis.* 104.
Pelhe.
Pihe. *Flocculus. Monas.*
Apro. *Minutum.*
Aproſág. *Minuties. Particulae.*
54. Pölli.
56. Pellii.
Püllü.
57. Peljo.
61. Pul.
62. —
63. Porák.
75. Purk.
171. Apra. Apria.

Hegy. *Mons.* 106.
Puſzta. *Deſertum.*
Puſztája. *Deſertum ſuum*
76. Puſta.
Puſtaja.

Part. *Ripa.* 107.
Littus.
Berek. *Lucus.*
Bereg Vármegye.
Comitatus Beregienſis in Hungaria.
56. Berega.
59. Bereg.
62. Berjak.

Domb. *Collis.* 108.
Halom.
56. Kholma.
60. Holm.

Levegöég.

Levegőég. *Aer.* 110.
Lélekzet. *Spiritus. Halitus.*
Lelke. *Spiritus ſuus.*
69. Lil.
114. Lekkie.

Pára.
Göz. *Vapor.* 111.
Lehellet. *Spiritus.*
Levegö. *Halitus.*
1. Pára.
2. 3. 4. 5. 6. 10. 11.
12. Pára.
54. Leel.
Level.
Leil.
60. Pár.

Tüz. *Ignis.* 112.
Tüzi. *Igneus.*
Tüzet. *Ignem.*
54. Túli.
55. Tulli.
56. Tulí.
57. Tuli.
58. Tol.
Tollo.
61. Tol.
62. —
63. Tul.
Tül.
65. —
66. Taut.
67. Tat.
70. Tjod.
71. Tut.
72. Turút.
73. —
74. Türöt.
75. Tü.
120. Tu.
121. 122. 123. 124.
125. Tun.
126. Tün.
127. Tí.
118. 129. 130.
131. Tui.
134. Tui.
138. Togo.
139. — 146.
163. Tua.

Melegſég. *Calor.* 113. *Fervor. Aeſtus.*
Göz. *Vapor calidus.*
89. Kizu.
90. Kuz.
91.
94. Kuſz.
95.
96. Koſz.
99.
104. Kuz.
106. Kujaſz.
107. Küz.

Hoſzuſág. 117.
Hoſzſza. *Longitudo.*
Hoſzu.
Hozu. Longus.
Hoſzun.
Hoſzan. *Longe.*
Hoſzulag.
89. Uzun.
90. 105.
Uzunluk.

Kö.
Kü. *Lapis.* 121.
Köve. *Lapis ſuus.*
Követs. *Lapillus.*
Kova. *Silex.*
Kovats. *Quarzum.*
54. Kívi.
55. Kivvi.
56. Kivi.
57.
61. Kjav.
62. Kev.

62. Kev.
63. Kü.
Kjui.
66. Ku.
67. Kov.
70. Kiv.
Kéu.
71.
108. Kva.
109. Kua.
110. Kva.
158. Uáts (Kovats).
168.

Arany. *Aurum.* 122.
Ezüſt. *Argentum.*
Kéneſö. *Argentum vivum. Mercurius.*
65. Izveſz.
106. Kiſzil.
Kümjuſz.
152. Kümüts.

Ezüſt. *Argentum.* 123.
Arany. *Aurum.*
Kéneſö. *Argentum vivum.*
Kineſö.
On.
Olom. *Stannum. Plumbum.*
50. Aratz.
51. 52.
59 öziſz.
60. Eziſz.
66. Alna.
67 Oln.
68 Olm.
69 Olna.
89. Kümüs.
90. Kumis.
91.
92. Gümus.
94. Kumis.
Kome's.
95. Kumis.
96. 97. 98. 99.
100. Kimis.
103. Kumus.
104. Kumeſz.
105. Kjomés.
106. Kjumuſz.
132. Kumis.
148. Kumis.
149.
150. Kumiſz.

So. *Sal.* 124.
Tüz. *Ignis.*
88. 106. — Tuz.
Toz. Tuſz
123. 148.

Tſuda. *Miraculum.* 125.
56.
57. Tſudo.
59. Tjudo.
60.
62. Tſüda.
63. Tſudja.
67. Tſjuta.

Fü. *Herba.* 127.
Burján. *Unkraut.*
Tſajon. *Urtica.*
Tſalán. —
Tzika. *Cotyledon. Corculum plantae.*
Murok. *Daucus carota.*
Virág. *Flos.*
Sás *Carex.*
Zab. *Avena.*
Gaz. *Quisquiliae. Unkraut.*
89. 90. Ulján. 94. 99.
91. Ulem.
96. Ulün.
98. Ulon. Iulon.
Iuljan.
102. Tſjamján.
105. Ulén.
140. Izjuka.

119.

119. Mura.
146. Tfal.
154. Ulgun.
166. Vira.
Sa.
167. Szabza.
168. Gofz.
169. Gafz.
177.

Fa. *Arbor.* 128.
54. Pun.
55. Pu.
56. Puu.
57. Pu.
59. 60. 63. 65.
75. Po.
120. Pja.
121. 124.
125. Fua.
127. 128. 129. Po.
130. Pu.

Tölgy-fa. *Quercus.* 131.
87. Tuld's.

Töke. Tönk. 132.
Tönkö. *Truncus.*
63. Tangáta.
64. Tongodá.
90 Tüngak.
91. 94. 95.
98. Tiungóts.

Level. Lapu. Lapát. *Folium.* 133.
61. Lópát.
66. Lopta.
67.
68. Lupta.
69. Lopto.
70. Lipit.
71. Libet.
72. Livort.
73. Livat.
74. Luvat.

Gyümöts. 134.
Gyümölts. *Fructus.*
62. Gimis.
89 —
92. Jemis.

Fahaj. *Cortex.*
Kéreg. 135.
1. Kora.
57. Kor.
60. Kora.
66. Karfa.
70. Kar.
72. —
73. Karjukh.
89. Káeri.
90. Kairi.

Gyükér *Radix.* 136.
Koro. *Caulis. Frutex.*
Tarlo. *Stipula*
Tar-buza. *Triticum muticum.*
1. Koren.
2. — 7. 11. 12.
62. Korján.
66. Tára.
67. 68 69. Tar.
70. 71. Terre. Ter.
89. Tamir.
90. 90. Tamur.
94. 95. 96. 104. 105.
Tamir. Tamor.
99. Tamjer.

Mezö. *Campus.* 138.
Mezöre. *Ad campum.*
Föld. Terra.
Gyalog. *Per terram ambulans. Terrestris. Pedestris.*
Gyalogot. *Accusativ.*
Tfalán. *Urtica.*
Tarlo. *Stipula.*

Kinyér.

Kenyér. *Panis.*
31. Feld.
32. 35. 39. 40. 41.
54. Pilydo.
Peldo.
55. Pellud.
66. Peldo.
57. Pellot.
58. Jalget.
85. Mezre.
Mefaza.
86. Mizráa.
88. Tarlaler.
89. Jalán.
91. D'falan.
93. Ekiner.
111. Mefipa.
166. Felda.

Gabona. 140.
Buza. *Frumentum.*
Árpa. *Hordeum.*
93. Arpa.
97. Arba.
166. Arba.

Ro's. *Secale.* 141.
Hari's.
Harits.
Haritska. *Polygonum.*
Fagopyrum
Buchweizen.
Buza. *Triticum.*
1. Ro's.
2. 5. 6. 11.
8. Raa's.
33. Roggo.
34. Rogge.
35. Rokken.
37. Rug.
38. Rugkorn.
39. Rog.
41. Rogge.
42. Rugiöi.
43. Rudzi.
44. Rudtzi.
50. Rod's.
51. Rokhi.
51. Rotl.
55. Rukki.
56. Ruifz.
57. Ruis.
60. Ritferg.
61. Roz.
62. —
63. Ru'fa.
— R'fa.
66. Oro's.
67. Retfakh.
68. Ratfig.
Rufz.
69. Oros.
89. Aris.
90. 91. 94. 95. 96. 98.
Ari's.
99. Tfkaris.
Aris.
100. Ares.
101. Ari's.
103. Bugdai.
104. Arifz.
105. Ares.
126. Aris.
135. Burtzakh.
148. Bugdai.
149. Aris.
146. Orofil.
150. Butai.
152. Orofz.
166. Rozo.

Hal. *Pifcis.* 144.
54. Kála.
55. Kalla.
56. Kala.
57. —
58. Kuele.
61. Kal.
62. — 63. 66. Kvoll.

63.

67. Kvol.
68 Kul.
69. Hul.
70. —
71. Kul.
73. 73.
88. 101. 103. 106. Balik.
120. Hálje.
121. Haljé.
122. Halija.
125. Kole.
126. Kolle.
127. Kuál.
128. Kual.
129. —
130. Kale.
131. Kujelle.
132. Kola.
133. Holla.
134. Galle.

ökör. *Bos.* 148.
Bika. *Taurus.*
Bik. *Roſſice.*
10. Bik.
12. —
61. Buka.
62. —
64. Bigur.
Bogor.
90. Boga.
95. Bugá.
Buka.
97. 98.
99. Bagá.
100. Bugá.
101. —
103. Bogá.
130. Bukha.
132 Bugá.

Tehén. *Vacca.* 149.
ökör. *Bos.*
ünö. *Juvenca.*
Borju. *Vitulus.*

89. Szigir.
90. Szier.
91. Szigir.
94. 95.
96. - Szir.
99. Szagar.
— Szagir.
103. Szogor.
104. Szier.
105 Szogor.
126. Szir.
127. 128. 129.
135. Une.
Ukir.
136. Unja.
Un.
137. Ukir.
138. Kukur.
Gokör.
141. Kukur.
142. Ukur.
177. Borjuko.

Kos. *Aries.* 150.
Bárány. *Agnus.*
Juh. *Ovis.*
Berbéts. *Vervex.*
Kotza. *Femella.*
Bárán. *Roſſice.*
2. 6. 7. 10. 11.
46. Vervéts.
52. Kiju.
54. Boran.
60. Baran.
61. Baran.
62. Boran.
88 Kots.
89. Kotskár.
92. Kojun.
93. Kots.
94. Kotzkár.
95. —
96. Kutſa.
98. —

99.

99. Kutzkar.
101. Katſa.
102. Kotskar.
117. Ku.
132. Kutſá.
135. 136. 137. Khutzá.
141. Kotſa.

Szarv. 151.
Szaru. *Cornu.*
54. Szarvi.
Szjarvi.
55. Szarv.
56. —
57. Czarvi.
58. Tjurve.
59. Szjur.
60. —
61. Szjuro.
62. Szjura.
65. Tſur.

Lo. Lu. *Equus.* 152.
Kantza. *Equa.*
Kabála. *Equa.*
Kon. *Roſſica.*
1. Kon.
2. —
3. Koni.
4. Kon.
5. —
6. Koni.
7. —
10. Kon.
11. Kin.
16. Kapoll.
23. Kavallo.
24. —
25. Kavalïo.
26. Kavallo.
27. Kaval.
28. Seval.
45. Kál.
46. Kál.
62. Kon.

66. Lo.
67. Lu.
68. Ljuv.
69. Lu.
70. Lou.
— Lovu.
72. Loh.
73. Log.
74. —

Diſzno. *Porcus.* 153.
Sus.
Szuka. *Porca?*
43. Czuka.
44. Kuka.
54. Szikka.
55. Szigga.
56. Sziga.
63. Sziiſzna.
64. Sziſzná.
91. Szuſzka.
96. Czoczka.
94. Cſucska.
98. Cſocska.
104. Cſucska.

Kutya. *Canis.* 154.
Eb.
79. Kutz.
Kud's.
80. Kui.
167. Kutá.
168. Kutta.
169. Kutéh.
— Kuttrén.
177. Kutha.

Matska. *Catus.* 155.
Cziczus.
12. Motjág.
29. Matu.
45. Mag.
67. Mjatſik.
Kan.
70. Miſak.
74. Miſzak.

77. Kitik.
78. Pifik.
89. Atamatfi.
92. Mifik. 93. —
94. Mufák.
95. Mifik.
96. —
98. Mifik.
99. Irmifak.
102. Mifuk.
104. Mifik.
110. Cziczu.
112. Czuku.
113. Czugu.
114. Cziczik.
Czicziklu.
115. Cziczki. Czifzke.
121. Kitiko.
166. Matska.

Egèr. *Mus.* 156.
66. Tengjar.
67. Tankir.
68. Tanger.
69. Tangir.
70. Lenkir.
72. Longur.
73. —
74. Iomgur.
140. Tepirkàn. Toportyàn féreg.

Tollu. *Penna.*
Toll. 158.
61. Tolga.
62. —
66. Tulla.
67. Tovl.
68. Toul.
69. Tuul.
70. Togol.
73. Tugol.
74. —
120. Tili.
Tuo.

---

121. Tu. 128.
Kakas. 159.
Kokas. *Gallus.*
Kukorékol. *Gallus cantat.*
Tfibe, Tfirke. *Pullus.*
Tik. Tyuk. *Gallina.*
6. Kokos.
10. Kogus.
13. Kok.
27. Kok.
28. 31. 32. Kok.
46. Kokos.
54. Kukoi.
55. Kikkafz.
56. Kukko.
57. Kukoi.
66. Kurék.
68. Kuarik.
70. Kofzifz kurěk.
73. Tut kurikkui.
74. Kuifzutskur.
75. Tfits kurjak.
76. Kurufz.
Kurkhan.
77. Korofz.
— Tfitfik.
78. Tfirk.
85. Tik.
— Dik.
91. Kurâfz.
92. Koroz.
93. Koruz,
94. Taukh.
Tzibi.
95. Korâfz.
96. Kurâfz.
Taukh.
97. Takák.
98. Táká.
Petik.
99. Korafz.
101. Tagák.

102. Takhu.
Dik.
103. Khurúfz.
105. Khoráfz.
106. Petuk.
137. Taká.
167. Kokar.

Mony. *Ovum.*
Tyukmony. 160.
Tojás.
54. Muna.
55. Munna.
56. Kanamuna.
63. Muno.
67. Monn.
Mom.
68. Mun.
Mou.
69. Mungi.
123. Mjána.
124. Monna.
125. Mónu.
132. Múni.

Tik. Tyuk. *Gallina.* 161.
Kakas. *Gallus.*
Tfibe. *Pullus.*
Eme tyuk. *Gallina foemina.*
1. Kokos.
3. Kokofzk.
5. Kokoska.
6. Kokos.
63. Tfibe.
64. Tfigi.
Tsjebe.
66. Tokuh.
70. Tauk.
88. Tavuk.
89. Taúk.
90. Tauk.
91. Tzibifz.
92. Tavuk.
94. Tauk.
Tzibi.

95. Taúk.
96. Tikhi.
— Tauk.
98. Taká.
99. Taok.
101. Tagàk.
102. Takhu.
103. Tauk.
Tavok.
104. Tauk.
105. Tavok.
135. Takïa.
136. Takja.
137. Emetaka.

Lud. *Anser.* 162.
Kátfa. *Anas.*
13. Goid.
16. Ged.
17. Geöd.
18. Guöd.
19. Gud.
66. Łonta.
67. Lunt.
68. Lünt.
69. Lunt.
70. Lont.
72. Lunt.
73. Lont.
77. Kafz.
78. —
79. Kaz.
87. Káza.
88. Kafz.
89. Kaz.
90. —
91 — Kafz.
92. 93. 94. 95.
96. Kats.
97. Kafz.
98. 99. 100. 101.
102. Gafz.
103. Kaz.
104. —

105.

105. Kafz.
106. Khafz.
111. Kafz.
112. 113.
114. Kaaz.
115. Gad's.
117. Kafz.
119. —

Kátfa. *Anas.* 163.
Lud. *Anser.*
4. Kas'na.
6. Katfor.
10. Katska.
11. —
63. Ludo.

Galamb. *Columba.* 164.
Golub. *Rossice.*
1. —
2. —
3. Golubits.
4. Golub.
5. —
6. Golb.
7. Goluba.
10. Golenb.
11. Golub.
12. Golub.
13. Kolommen.
14. Koulm.
16. Kolm.
17. Kolom.
18. Kolomen.
19. Kölobmön.
22. Kolumba.
23. Kolomba.
27. Kulon.
28. Kolombje.
45. Polumb.
46. Porumb.
59. Gulü.
60. Gulu.
61. Gulka.
62. Gulub.
120. Gulii.

Eke. *Aratrum.* 165.
Arat. Aratok. *Meto.*
13. Arat.
Aradr.
14. Alatzr.
Aratzr.
25. Arado.

Borona. *Occa.* 166.
Eke. *Aratrum.*
Borona. *Rossice.*
1. Borona.
2. Brana.
3. —
4. Branf.
5. Brana.
6. Brona.
10. —
11. Borona.
12. —
138. Baraná.
166. Brona.
18. Eg.
13. Ege.
34. —
35. Eggé.
40. Eggé.
44. Ekketefz.

Határ. *Limes.* 167.
Me'sgye.
Sinor. *Chorda. Regula. Linea.*
Me'fa. *Rossice.*
3. Medja.
4. Metfa.
6. Mefza.
7. Miö'fa.
10. Miödtza.
11. Me'fa.
12. 59.
60. Mi'fa.

61. Me'ſa.
62. Mje'ſa.
85. Szinur.
86. Szinur.
92. Szinor.
126. Me'ſa's.
166. Mi'ſa.

Kapu. *Porta.* 169.
88. Kapú.
92. Kapu.
105. Kapó.
108. Kapi.

Udvar. *Aula.* 170.
Dvor. *Roſſice.*
1. Dvor.
2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 11.
13. Dor.

Mérö. *Menſura.* 173.
Mérték.
Mjera. *Roſſice.*
1. 2. 3.
4. Mira.
5. Mjera.
6. 7. 9. 10. 11. 12.
57. Mjarii.
59. Mjera.
60. Mera.
62. Mjera.

Kád. *Cadus.* 174.
Vedör. *Urna.*
Kád. *Roſſice.*
2. Kádka.
4. Kád.
5. —
10. Kádz.
13. Kád.
20. Kádoſz.
22. Káduſz.
66. Kád.
81. Kád.
137. Vedré.

Balta. } 175.
Szekertze. } *Securis.*
Fejſze. }
1. Szjekira.
2. Szekera.
3. Tſekira.
4. Szekera.
5. Szjekira.
6. Szekera.
7. 9. 10. 11.
22. Szekuriſz.
88. Baltá.
89. —
90. — Balta.
91. 92. 93. 94. 95.
96. Balti.
98. Baltá.
99. Baltau.
101. Maltá.
103. Baltá.
104. Baltá.
105. 130.
132. Baltu.
148. Balto.
149. 150.

Or. } 182.
Lopó. } *Fur.*
Tolvaj. }
Vor. *Roſſice.*
66. Tolmik.
68. Tulmint.
Tulmik.
69. Tolmak.
90. Vor.
91. Vur.
95. Ura.
96. Ura.
97. Ourud'ſi.
98. —
99. Uoro.
104. Oro.
106. Orjakh.

Strá'ſa.

Strá'ſa. *Cuſtos.* 184.
Sztoro's. *Roſſice.*
1. Sztrá's.
2. —
3. Sztrá'snik.
4. Sztrá'sni.
5. Sztrá's.
9. Sztro's.
10. 11. 12.
57. Sztoro'ſu.

Kattona. *Miles.* 199.
Bátor. *Audax.*
Vitéz. *Miles.*
Legény. *Juvenis.*
Szegôdött. *Mercenarius.*
Serény. *Celer. Agilis.*
Bajnok. *Pugil. Athleta.*
Boinik. *Roſſice.*
Boin.
Voinik.
3. Vitetz.
17. Szegedes.
Szögödör.
61. Ljedna.
63. Szariny.
Szjargeny.
89. Bajátur.
92. Bátir. 94.
99. Bátirlik.
Bátar.
104. Bátir.
105. Bátor.

Iga. Járom. *Jugum.* 196.
Igo. *Roſſice.*
1. Igo.
2. Járm.
3. Járam.
5. Igo.
Járem.
7. Járe.
8. —
9. Jár'smo.
10. —
11. Jármo.
54. Ikkja.
55. Ikke.
56. Ijuge.
57. Jugei.
60. Igo.

Világoſſág. *Lux.* 199.
54. Valkeuſz.
57. Valgei.
63. Valk'féſz.

Vén. Vénhedt. *Senex.* 202.
54. Vanha.
55. Vanna.
56. Vanga.
57. Vangu.

Alatſon. Alſo. *Humile.* 205.
Kutak. Kitſin. *Parum.*
Otſo. *Vile.*
56. Alagana.
59. 60. Ulin.
61. Alkine.
62. Alkjenje.
65. Ulin.
67. Ellim.
68. Jalin.
88. Altſák.
92. —
94. Alſa.
99. Alaſa.
103. Alytſak.
105. Altſák.
114. Lokhun.
115. Lakhon.
116. Lakhun.
76. Kutſuk.
77. Kuta.
118. Vuotſu.

Nagy. *Magnum.*
Elég. *Sufficiens. Satis.* 206.

 88.

88. Olu.
89. Ulu.
90. Ulkan.
91. Ulug.
92. —
94. Ullu.
95. 96.
97. Ulug.
98. Ulu.
99. Ologo.
100. Ulu.
102. Ulug.
105. Ulken.
106. Ulakhán.

Kitſin. *Parum.* 207.
Darab. *Fruſtum.*
Kurta. *Breve.*
48. Dahab. —
76. Kutſuk.
77. Kitſik.
79. Kiſzin.
82. Koten.
89. Kitskinje.
Kitſik.
91. Küſzkinja.
92. Kitſi.
93. Kitſik.
94. Kitskinja.
Kitzik.
95. Kitſuk.
96. Kitze.
Kitſu.
97. Kitſik.
98. Kitſina.
99. Kitſek.
100. Kitſi.
101. Kutſu.
102. Kurd.
103. Kitſik.
105. Ketſik.
106. Kutſugui.
169. Kotſuk.
171. Kord.
183. Ketſil.

Fejér. *Album.* 208.
Világos. *Lucidum.*
Candidum.
Arany. *Aurum.*
50. Aratz.
51. Aratz.
54. Valgi.
— Valkija.
55. Valge.
56. Valgie.
57. Valge.
58. Velkeſz.
106. Urjun.
120. Jalana.
121. Jallina.
Jellena.
136. Tzaran.
137. --
139. Bagdarin.
140. 141. 142. 143. 146.

Fekete. *Nigrum,* 209.
Tſerna. Nomen rivuli ad Oppidum *Déva* in Tranſilvania.
Kara. Nomen pagi in Tranſilvania.
1. 2. 3. 4.
5. Tſerno.
6. 7. 8.
9. Tſorno.
10. Tſarno.
11. Tſerno.
12. --
89. - Kará.
90. -- -- 106.
135. 136. 137.

Veres. *Rubrum.* 210.
Tſeres. *Rubefactum.*
— *Corium cortice Querci maceratum.*
Kraſzna.

Kraſzna. *Nomen Oppidi et Rivuli in Tranſilvania.*
Szürke. *Album nigro variegatum. Germanice Schimmel.*
Kraſzno. *Roſſice.*
1. Tſermno.
2. Kraſzno.
Tſerveno.
4. -- -- 11.
12. Kraſzimno.
55. Verrev.
76. Zurkh.
Szürk.
79. Szirk.
Zurkh.
102. Szürük.

Zöld. *Viride.* 211.
Kék. *Coeruleum.*
Zeleno. *Roſſice.*
1. Zeleno.
2. -- 12.
43. Zals.
95. kok.
97. Kuk
98. —
100. Kék.
101. Kuk.
Kok.
106. Kjuk.
Kég.
134. Kuk.
141. Kuku.

Könnyü. *Levis.* 214.
60. Kokni.
66. Kunna.
67. Kunne.
68. Kannauk.
69. Küna.
73. Koneg.

Jol. *Bene.* 216.
Dobra. *Nomen Op. in Tranſ.*
Dobro. *Roſſice.*
1. Dobro.
2. -- 12.

Laſſan. *Lente.* 224.
66. Laſzi.
67. Latſem.
68. Laſz.
69. Latſel.

Elö. Eleven. *Vivus.* 225.
Élet. Ilet. *Vita.*
Lélek. Lilek. *Anima.*
Derék. Derik. *Vividus. Robuſtus.*
32. Aleiv.
33. Leventeg.
34. Levendikh.
35. Lcbend.
36. —
37. Levende.
39. Levande.
40. Levendig.
41. Ljavenlik.
47. Eleven.
54. Eljavjá.
Ella.
55. Ellav.
Ella.
56. Eljavja.
57. Eljav.
66. Lilin.
67. Lili.
Ljelenk.
68. Lilem.
69. Lilink.
70. Lilenk.
73. Lilin.
74. Lilem.
75. Iljat.
88. Diri.
89. Terik.
90. Trik.
91. Tirik.

92. Diri.
94. Tiri.
95. Tirik.
96. Teri.
97. Tjrigk.
100. Tirik.
103. Diri.
104. Ljat.
120. Ilje.
-- Iille.
121. Ile.
125. Meléte.
126. Ileng.
127. Illek.
128. 129.

örömest. 226. *Hilariter.*
öröm. *Gaudium.*
54. Rjemu.
55. Kemufz. Rööm.
Röömfzafzte.
56. Ruadi.
57. Rad.
1. 2. 3. 4. 5. Rad.
61. 62. --

Enni. *Edere.* 277.
Edmeg. *Ede.*
Evé-. *Edebat.*
Kinyir.
Kinyér. *Panis.*
Kenyér.
88. Emék.
165. Jemjak.
118. Kimir.

Inni. *Bibere.* 228.
Ivam. *Bibebam.*
Iva. *Bibendo.*
Ifzom. *Bibo.*
Ifzok.
54. Juvva.
55. Júma.
56. Juvva.

57. --
59. Juni.
60. --
64. Ifzéfz.
65. Juni.
67. Afzok.

Énekelni. 229. *Canere.*
Szolni. *Loqui.*
'Sanolni. *Iurgari.*
59. Szuvni.
60. Szolni.
86. 'Sanna.

Aludni. 231. *Dormire.*
Álom. *Somnium.*
66. Alalakh.
69. Ulim.
-- Ulma.
72. Alinte.
73. Alinta.
Aluttam. *Dormivi.*

Elvenni. *Accipere.* 233.
Fofztani. *Spoliare.*
59. Vofztni.
65. Vafztini.
Vifztini.

Vágni. *Scindere.*
Vagdalni. 237.
59. Vundavni.
65. Vandini.

Vetni. *Serere.* 238.
61. Videma.
62. Vidik.
63. Vidat.
Videnja.

Szántani. *Arare.* 239.
Ugarolni.
Gyurni. *Depsere. Knetten.*
59. Girni.

65.

65. Gyironi.
90. Igerga.
91. Iſzerga.
94. Ikkali.

Eldugni. 240.
Occultare.
Seb. *Schubſack.*
59. D'ſebni *in den Schubſack verſtecken.*

Vagyon. *Eſt.*
Van. 243.
Valo. *Exiſtens.*
48. Bugo.
54. On.
55. 56. 57.
61. Uli.
62 —
63. Ulo.
65. Van.
Uan.
68. Oli.
69. Oli.
Olit (Volt).
70. Voli.
73. Vuloul.
74. Vulvol.
135. Vanja.
Vanna.
137. Vaine.
170. Vagy.
- Vegy.

Adj. *Da.*
Adjál. 244.
Adnál. Annál. Atztze.
54. Anna.
55. Anná.
56. Anna.
57. —
85. Eddja.
86. Ati.
135. Atza.
137. Atza. 196. Adu.

Menj. *Ito.* 246.
Kej. Kelj. | Alj félre | *Cede loco.*
Állok. *Sto.*
Jövel. *Huc ades.*
54. Menek.
Mjane.
55. Minne.
Kei.
56. Mjane.
57. Mene.
63. Kai.
64. Kai.
65. Min.
66. Manen.
68. Min.
69. Mana.
70. Juva.
— Mina.
73. Mina.
84. Álok.
Ály.
97. Kely.
98. —
99. Kil.
101. Kely.
106. Kely.
120. Mona.

Én. *Ego.* 247.
Ez. *Hicce.*
Az. *Iſte.*
Mi. *Nos.*
Mink.
54. Minja.
55. Minna.
56. Minja.
57. —
58. Mon.
59. Mje.
60. Mee.
61. Min.
62. Mon.
63. Min.

63. Min.
65. Mon.
76. Men.
77. Emen.
79. Ez.
80. Afzfze.
82. Ani.
83. Anu.
84. Ano.
85. Ene.
Ena.
Ana.
86. Jena.
87. Ana.
88. Ven.
89. Min.
90. Min.
91. Men.
92. Men.
93. —
94. — Min.
95. Men.
96. 97. 98. 99. 100. 101. 104. 106.
107. Efz.
120. Mau.
121. 128.

Te. *Tu.* 248.
Ti
Tü *Vos.*
Ti. *Roffice.*
1. Ti.
2. - - 11.
13. Ti.
14. Te.
16. Tu.
17 —
18. Tl.
19. Ta.
20. Ti.
22.-26. Tu.
27. Tju.
Te.

28. Tü.
Toa.
29. Te.
30. Thu.
31. —
32. Tha.
33. Du.
Tu.
34-40. Du.
41. Dö.
42.-44. Tu.
45. Tyi.
46. Tu.
47. Te.
58. Todn.
59. Te.
60. Ti.
61. Ton.
62. —
63. Tin.
64. Aze.
65. Ton.
75. Te.
76. Tu.
77. —
80. Du.
102. Tu.
107. 166. 167. 168.
170. Te.
171. Tu.
173. —
176. —

ö. *Ille.* 249.
14. ö.
16. 17. 19.
76. O.
77. O.
79. Ui.
Uju.
93. O.
102. U.
169. Uö.
170. Jue.

Mi.
Mü. } *Nos.* 251.
Mink.
Mejénk. *Noster.*
Mi. *Rossice.*
1. Mi.
2.–11.
13. Ni.
14. —
54. Müe.
— Mi.
— Me.
55. Meïe.
56. Mïo.
57. —
58. Mije.
59. Mï.
60. Mejefz.
61. Min.
62. —
63. Me.
— Mïe.
65. Mi.
67. Men.
68. Mi.
69. Man.
70. Mung.
71. Me.
73. Min.
74. Ming.
75. Mat.
76. Ma.
77. Emma.
76. Mak.
102. Ma.
107. Mek.
120. Manje.
121. Mane.
122. Man.
128. Me.
134. Mendja.
147. Mits.
153. Muju.
157. Muri.
170. Ma.
182. Mo.

Ti.
Tik. } *Vos.* 252.
Tijéd.
Tejéd. } *Tuus.*
Tenéked. *Tibi.*
54. Tii.
— Te.
55. Teïe.
56. Tïo.
57. Tïo.
58. Tïje.
59. Tï.
60. Tjajafz.
61. Tin.
62. —
63. Te.
Tii.
65. Ti.
75. Tonida.
107. Tuk.
134. Tendja.
135. Ta.
137. —.
153. Tuju.
166. Tume.
Tumer.
167. Tufza.
168. Tum.
169. —
173. Tambi.
176. Tumi.

Nekik.
Nekiek. *Illis.* 254.
54. Neili.
55. Neil.

Mi? *Quid?* Ki? *Quis.*
255.
Mije? *Cujus?* Kije?
Cujus.

Minek?

Minek? *Cui.* Kinék? *Cui.*
Mit? *Quid?* Kit? *Quem.*
Mitöl? *A quo? De quo?*
Mid van? *Quid habes?*
Mis. Mitſodás? *Qualis?*
Min ül? *Super quid ſedet?*
Miaz? *Quid eſt hoc?*
23. Ke.
24.–29.
42. Ku.
43. Koo.
44. Ku.
47. Mi.
54. Midja.
55. Miſz.
56. Midja.
57. Mida.
58. Mi.
59. Mii.
60. Moi.
61. Mjaze.
62. Mjazja.
63. Mo.
64. Min.
65. Mar.
70. Mii.
71. Kai.
73. Mukoi.
74. Mugul.
75. Kae.
81. Me.
— Mi.
82. Ma.
83. Mu.
85. Ma.
88. Ki.
109. Mugoko.
128. Kai.
167. Kagdege.
168. Ka.
169. Kijé.

Mivel? *Per quod? Qua re?* 256.

Millen?, Milljen?, Mijen?, Minö?, Minémü? } *Qualis?*
Miolta? *Quamdiu?*
Minek? *Cui rei?*
Mi. Mitſoda? *Quid?*
54. Millja.
Minéka.
55. Mikkaga.
— Mizga.
56. Millja.
— Minkera.
57. —
58. Mai.
59. Mien.
60. Maen.
61. Mjasznje.
62. Mjeſz.
63. Moden.
64. Minba.
65. Main.
Marin.
67. Maneral.
70. Miina.
Miogarot.
73. Miljonta.
Mugalinat.
74. Mugulinat.

Ki? *Quis?* Kinek? *Cui?* 257.
Kit *Quem?*
Kivel? *Quocum?*
Kinél? *Apud quem?*
Kitöl? *A quo?*
Kiét? *Cujus ſuum?*
Kim van? *Quem habeo?*
Ki millyen? *Quis qualis eſt?*
Mi? *Quid?*
Mivel? *Qua re?*

Melik? } *Uter?*
Mellyik? }
Minö? *Qualis?*
Min fekfzik? *Super qua re jacet?*
Kto. *Rossice.*
1. Kto.
2. —
3. Ki.

Kee.
4. Kdo.
Kim.
5. Ki.
Kim.
6-12. Kto.
- Kim.
23-28. Ki.
54. Kanen.
55. Kellega.
56. Kenenkera.
57. Kanenkera.
58. Maina.
59. Kodked.
60. Kinkopje.
61. Kemardá.
62. Kjmártfz.
63. Kam.
Kundinja.
64. Kámba.
65. Kinen.
66. Kannit.
67. Kahjurtil.
68. Kom.
— Komga.
73. Melikuimna.
— Mitokanat.
74. Kutia.
79. Kai.
85. Man.
86. Min.
87. Manik.
88. Kimin.
92. Kimlan.
94. Kam.
97. Kemlja.
98. Kim-mile. Mile.
99. Kem.
Kimikan.
101. Kim-mile.
130. Kimilja.
Kembeljan.
104. Kemnen.
105. Kembeljan.
106. Kimenjan.
110. Menau.
135. Kiner.
137. Kenjér.
166. Kanéka.
167. Kavum.
169. Kifzfze.

Nem. *Non.* 259.
1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 35. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 44. 46. 47. 76. 77. 78. 80. 168. 169. 170.
Na. Nan. Nja.
Ne. Nee. Nei. Nem. Nema. Nein. Nen. Neing. Neije. Nehen.
Ni. Nie. Niea. Nifz. Nifzta. Njafzta. Nju.
No. Non. Nong.
Nu. Nue. Nuo.

It. *Hic.* 261.
Itten.
Ottan. *Illic.*
53. To.
54. Téze.
56. Tefzja.
57. Tefz.
58. Tafzfze.

59.

59. Tatani.
60. Tatn.
61. Tefzkán.
62. Tjefzá.
63. Tifta.
65. Tatin.
66. Szita.
67. Tit.
68. Tit.
69. Tid.
70. Titi.
71. Tindi.
73. Tjet.
74. Tit.
75. Tamet.
126. Tinda.
128. Tendi.
147. Tje.

Ot. Ott. Ottann. *Illic. Ibi.* 262.
Oda. *Illuc.*
Te-ide. *Tu veni huc.*
Onnan. *Inde.*
Innen. *Hinc.* Ide. *Huc.*

61. Tofzo.
62. Tofzá.
63. Tufto.
64. Onda.
65. Otin.
66. Tuto.
67. Tat.
68. Tot.
69. Totïu.
70. Tota.
71. Tout.
73. Tottagaina.
74. Tad.
88. Onda.
89. Ondá.
90-105. Andá.
106. Onno.
107. And.
111. Ad.
Ada.
Dajak.
Dáá.
120. Tainjagi.
121. Taina.
126. Tottjadá.
135. Tinde.
137. Tendje.
142. Tadu.
146. Tadu.

Alatt. *Sub. Infra.* 263.
Alá. *Sub (Ad locum).*
Alám. *Sub me.*

54. Alla.
55. --
58. Vuolo.
59. Ulin.
61. Alanzá.
62. --
65. Ul.
88. Altindé.
98. Altinda.
101. Altindá.
103. Alt.

Fenn. *Super.* 264.
Fel. *Surfum.*
Fejül. *Superne.*
Fejülle. *De fuper illo.*
Nál. *Apud.*

54. Pjalja.
Péle.
Perla.
56. Pialja.
57. Pell.
58. Nál.
59. Vilin.
60. Nál.
65. Vilin.
67. Neulonta.

Hogy? *Quomodo?*
Millyen? *Qualis?*
Mit? *Quid?* 270.

Kit?

	Kit? *Quem?*		Né. Ime. *Ecce.* 273.
54.	Millja.		Nézd. *Vide.*
--	Mita.		Na. *Heus.*
60.	Kit.	51.	Mi.
70.	Hogy.	54.	Na.
79.	Kjugy.	56.	57.
	Kjugyi?	70.	Titimo.
82.	Ki.	75.	Nendi.

Adjungam his demum Numeralia 34 Nationum, quae Numeralibus Hungarorum magna ex parte ſimilia eſſe videntur.

	1.	2.	3.	4.
47. *Hungarice.*	Egy. Egyik.	Kettö.	Három.	Hárma. Négy.
48. *Avarice.* 1.	*Dialectus.*			
48. *Avarice.* 2.	*Dialectus.*			
Kumicice in Dagestan.				
50. *Lesgice.*				
51. *Lesgice.*				
52. *Lesgice.*				
54. *Finnice.*	Ikſz.	Kakſz.	Kolme.	Neljja.
55. *Esthonice.*	Ikſz.	Kakſz.	Kolm.	Nelje.
56. *Carelice.*	Iukſzi.	Kakſi.	Kolmje.	Nellja.
57. *Olonice.*	Iukſzi.	Kakſzi.	Kolme.	Nelli.
58. *Lapponice.*	Akty.	Kuekty.	Kolm.	Nelyje.
59. *Cirjanice.*	Itip.	Kik.	Kuim.	Njul.
60. *Permice.*	Otik.	Kik.	Kvin.	Njulja.
61. *Mordwinice.*	Vjaity.	Kafto.	Kolmo.	Nilje.
62. *Mokſchanice.*	Veikja. Fkja.	Kafta.	Kolma.	Niljá.
63. *Tſcheremiſſice.*	Iktety.	Koktoty.	Kumuty.	Nility.
64. *Tſchuvaſchice.*	Prja.	Ikke.	Viſzſze.	Dvatta.
65. *Votjakice.*	Odik.	Kik.	Kvin.	Nily.
66. *Vogulice.*	Aku.	Kity.	Kórom.	Nila.
67. *V. in Verkhot.*	Aku.	Kita.	Kórom.	Nila.
68. *V. in Tſcherdima.*	Aku.	Aiva. Kita. Kati.	Urum.Kur.	Nila.
69. *V. in Berezova.*	Aku.	Kitai.	Kurim. Khórum.	Nilyle.
70. *Oſtjakice.*	Ity.	Kátiny.	Kholim.	Niily.
71. O. *ad Narim.*	Ity.	Katny.	Khúlem.	Nyjelle.
72. O. *ad Juranje.*	Atily.	Kjalkiny.	Kolim.	Nille.
73. O. *Lumpokolice.*	Atily.	Katkiny.	Kolim.	Nille.
74. *Vaſzjuganice.*	I.	Katekhény.	Kolony.	Nille.
76. *Perſice.*				
77. *Kurdice.*				
78. *Avganice.*				
131. *Taiginice.*		Kidde.		
132. *Kamaſchinice.*		Siddja.		
133. *Koibalice.*		D'ſidja.		
134. *Motorice.*		Kiddja.		

Vocabularia comparativa Linguarum Slavicae originis, quae continent vocabula, magna ex parte Oeconomiam et Technologiam ſpectantia.

Perluſtrato Veteri Teſtamento, transeo ad Novum. Profecto non aliter vocabula Finnica, Lapponica, Eſthonica, Vogulica, Votjakica, Tſchuvaſchica, Tſcheremiſſica, Permica, Sirjenica et Morduanica mihi contemplanti ſeſe offerunt, ac ſi rudera

5.	6.	8.	100.	1000.
Öt.	Hat.	Nyoltz.	Száz.	Ezer.
				Aſzkergu.
				Kſzkergu.
				Azerba.
				Azargo.
				Azargo.
				Azargo.
Viſzi.	Kuſzi. Kuuſz.		Zata.	
Viſz.	Kuuſz.		Szadda.	
Viizi.	Kuu'ſi.		Sada.	
Vi'ſi.	Kuzi.		Szata.	
Vity.	Koty.			Tuzany.
Vity.	Kvaity.			Tuhat.
Vity.	Kvety.		Tſóa.	
Vjatze.	Koto.		Szjada.	
Vjetjá.	Kotá.		Szjada.	
Vizity.	Kuduty.		Sjudo.	
Pilik.	Olta.		szjur.	
Vity.	Kuaty.		Szju.	
Aty.	Koty.	Nilonu.	Sjata.	
Aty.	Koty.	Nelololy.	Sod.	
Aty.	Khorje.	Neljolju.	Sjad.	
Aty.	Koty.	Njullou.	Tſat.	
Ujety.	Khoty. Kuty.	Nnuly.	Szaty.	
Ujety.	Khuty.	Nülle.	Szoty.	
Ujety.	Kuty.	Nillakh.	Szaty.	
Üjety.	Kuty.	Niglakh.	Szaty.	
Vety.	Kuty.	Niglakh.	Tſóa.	
			Szad.	Hazár.
			Szad.	Hazár.
				Szir.

et reliquiae ex Veteri Teſtamento ſuperſtites eſſent. Contra vero ea, quae ex linguis Slavicae originis depromo, nova omnia, et nuperrime adſcita eſſe clariſſime videntur. Truncata ſunt illa priora, manca, et tanquam nummiſmata ex antiquiſſimis ruderibus eruta, detrita tantopere, ut difficulter figuram primitus impreſſam criticus detegere poſſit. At poſteriora intacta quaſi nobis adſervata ſunt. Utrum Hungari propria, an memoratae nationes ſua truncaverint vocabula, deciſu facillimum non eſt, conjicere

tamen justa de causa audeo, Hungaros sua immutavisse, interea dum illae propria intacta conservare potuerunt vocabula. Ratio est, nationum Europearum varietas, cum quibus a decem fere seculis, Hungari eandem colunt terram. Arcta harum connexio, et ininterruptum contubernium, intactam nullatenus relinquere potuit Hungarorum linguam, patet hoc evidentissime ex eo, quod Hungari non solum vocabula numerosa, sed terminationes etiam novas in linguam suam assumserunt, quae Arpadi filiis olim prorsus incognitae erant. Tales sunt: *ka*, *ke*, *nok*, *nik*, *ár*, *ér*, kalitzka, kamuka, kovátska, dugótska, kaptsotska, követske, szekérke, titoknok; komornik, szálka, szilke, hurka, szipka, koltsár, kádár, 'sellér, petzér. Olim dicebat Hungarus: *kovats*, *dugats*, *kapots*, *követs* etc.

Hungaros ingentem vocabulorum numerum ex linguis Slávicis assumsisse, nullus mirabitur, qui animadvertet illas magna Terminorum Technicorum, et ideas abstractas notantium copia gaudere, his gens nostra tamdiu carere potuit, quamdiu vitam in Asia nomadicam degens, artium notitiam acquirere non cogebatur. Termini Technici: Ljesz, *Förste*, *Forst*, Gruz, Povoz, *die Tracht*, Szorok, *Frist*, Szkuka, *die Langeweile*, Sztichia, *das Element*, Pomjestsik, *der Frohnherr*, Paz, Zgib, *die Fuge*, Baika, *der Flanell*, Kvasénije, Bro'senije, *die Gahre* (*Fermentatio*), Szok, *die Gerberlohe*, Ritsag, *der Hebel* (*Vectis*), Volokita, *der Jungferknecht*, *Celadon*, *Adonis*, et plurimi his similes, quorum ideam in lingua nostra periphrastice tantum exprimere valemus; in lingua Slaviano-Serbica et Russica jam diu usitati sunt. Notare autem oportet, quod maximam partem horum vocabulorum ex linguis hisce mutuatorum constituant Substantiva res physicas, technologicas, oeconomicas (vix ullas morales) notantia, rara reperi

Adjecti-

Adjectiva, valde pauca Verba, vix unam alteramque Particulam.

At non nova ſolum Hungari a ſuis vicinis aſſumſere vocabula; verum ſua propria antiqua dedidicerunt, nova iis nomina Slavica, aut alia peregrina ſubſtituentes. Non erit hoc ſuperfluum quibusdam illuſtrare exemplis.

Antiqua.	*Nova.*
Fur. Or.	Tolvaj, Lopo, Pribék, Prédálo.
Furari. Orozni.	Tolvajkodni, Lopni, Prédálni.
Cuſtos. őr. Tſöſz.	Páſztor, Strá'ſa, Bakter, Tzirkálo, Kerülö, Vigyázo. Ront. Silbak.
Morbus. Korſág.	Nyavaja, Betegſég.
Morbidus. Kor.	Beteg, Beteges, Nyavajás, Pipogyás, Kornyadozo. Iſpotályos.
Faba. Bab.	Fuſzujka, Faſzul, Paſzul.
Pupa. Báb.	Alak, Buba.
Foemina. Nö.	Feleſég, Házastárs, Aſzſzony, Aſzſzonyſág, Uriaſzſzony, Dáma.
Domus. Hon. Hony.	Ház, Szoba, Hajlék, Palota, kaſtély, Udvarház.
Equus. Lo.	Paripa. Kabala.
Puella. Jány. Lány.	Léányaſzſzony, Fraj, Frajtzimer, Peſztunka, Mamzel.
Virgo. Szüz.	Kiſaſzſzony, Konteſz.
Senex. Ag.	Banya, öreg, Vén.
Cantus. Rege. Dal.	Ének, Nota, Dudolás, Danolás, Hármonia, Dalléra.
Sermo. 'Sana.	Beſzéd, Beſzelgetés, Terétslés, Szoſzaporitás.
Exundatio. özön.	Áradás. Kiáradás, Vizár.
Dux. Föember. Fötiſzt.	Fövezér, Föiſpány, Kapitány, Hadnagy, Biro, Tiſztarto, Elöljáro.
Lancea. Nyárs.	Lántſa, Dárda, Spáde, Szabja.
Carnifex. Bako.	Hengér, Hohér, Meſter.
Pars elegantior. Mál.	A'ſzépe valaminek, Rokamál, A'ſzép ſzölöhegyek, Kömál, Kukukmál, Nagymál, Ketskemál, Mézesmál.
Ovum. Mony. Koko.	Tojás, Tikmony, Tyukmony.

Non dubito fore pleroſque, quibus vocum nonnullarum Etymologia in ſequenti Vocabulario occur-

rens ridicula videbitur, praesertim iis, qui hujusmodi contemplationibus adsveti non sunt. At duo solummodo exempla his criticis adlata sufficient ad eos in abdita Etymologorum penetralia introducendos. Quis crederet hungaricum *özvegy*, ex latino *vidua*, derivari posse? At hujus assertionis veritas facile demonstrari potest. Quod Russi suum *Vdova* ex latino *vidua* fabricaverint, vel puer facile videt. Ex hoc fit verbum russicum: *Ovdovjety*, quod significat: *Orbari conjuge*. Si ex hoc verbo separes literas: v. o. j fit vox: *Odvety*, quod est ipsissimum *özvegy* Hungarorum, nec ulla unquam radix reperiri potest, ex qua vox haec deduci facilius possit. Alterum exemplum esto latinum *Dies*, ex quo Gallorum *Jour*, *Journal*, derivari posse primo intuitu procul dubio absurdum nonnullis videretur, at illi, qui ex nominibus varias orationis partes derivando formare norunt, rem planam esse intelligent. Ex voce *Dies* fit Adjectivum: *Diurnus*. Hujus priores syllabae *Diur* constituunt vocem *Jour*, ex derivativo hujus: *Diurnale* formatum est *Journal*. Haec, et hic similia millena viam illis monstrare possunt planam, qui nonnullas originationes primo intuitu absonas, et violenter quasi derivatas esse judicabunt, quae serio perpendentes discent mei Critici Tolerantiam Etymologicam.

Cum hic loci de variis *Magnae Matris Slavicae* dialectis, earumque cum lingua hungarica commixtione quaedam notare proposuerim, non abs re erit, erudite concinnatam de his dialectis Dissertationem Magni Viri, et immortalis memoriae scriptoris *Mathiae Belii* (quam Grammaticae *Slavico Bohemicae Pauli Doleschalii* Szakolcza Hungari, Posonii 1746 editae praemisit) inserere, cum ex paucis his paginis, largam satis dialectorum notitiam lector haurire, et simul nexum Gentis Hungarae cum populis Slavicis historice evolutum non sine magna voluptate perdiscere possit.

PRAE-

PRAEFATIO.

LECTORI BENEVOLO.

S. P. D.

MATHIAS BELIVS.

§. I.

Cum multi sunt, et magno ingenio, et excellenti doctrina viri, qui de humano genere, praeclare, studiis suis merentur; tum eos, cum primis, in hoc censu, jure optimo retuleris, qui diversissimarum Linguarum studia, ita percolunt, illustrant atque facilitant, ut gentes ac populi, quos antea, sola discordia linguae dissociaverat, ex dissidio illi, eo proclivius coadunari queant, redireque in mutuam, et insitam naturae humanae, socialitatem. Gravis est S. AUGUSTINI in hanc rem sententia: Linguarum diversitas, hominem alienat ab homine, et propter solam linguarum diversitatem, nihil prodest ad consociandos homines, tanta similitudo naturae: ita, ut libentius sit homo, cum cane suo, quam cum homine alieno. Ita se rem habere, nemo temere negaverit; sed nec causam ejus dissociationis difficile est indagare, qui eam, vel obiter, sed cum rarione apud se existimaverint. Nimirum, homo, non percipit sensa hominis alterius, nisi id fiat sermonis ministerio, qui rationis, quae ad mentis naturam adtinet, optimus esse consvevit interpres. Itaque, fit, ut dissoni oris homines, non fere censeantur inter se hominum vice esse. Quae opinio, si inter gentes

vicinas invaluit, non poteſt, non ſocietatis vinculum, ſi quod iis interceſſit, contemerare, rumpere, atque in diſſidia offenſasque mutuas deſinere. Quapropter quo ſunt, inter diſſociatas nationes atque populos loco habendi, ultro citroque miſſi caduceatores; eandem prorſus merebuntur hi quoque dignationem, qui id circa Linguae ſuae ſtudia elaborant, ut non modo domi fiant illuſtria; ſed et gentium circumſtarum oculos animosque advertant ad ſui cognitionem, quae ſane molitio, uti ex ſe honeſtiſſima eſt, ita eo patet latius, quo circa linguam occupatur antiquiorem, atque uſus et utilitatis auguſtioris.

§. II. Iſtud vero eſt quod de praeſentis *Grammatices Slavico-Bohemicae*, tenui, uti videbitur, ſuo ipſorum ingenio abundantibus, molimine, confidenter adfirmare ſuſtinuerim. Linguam enim *Slavicam*, dum dico, et antiquiſſimorum populorum, iam olim fuiſſe ajo; et ita late, per innumeros fere populos diffuſam, uti in Europa, aliam nullam. Quod utrumque, alienum percenſere hic, et uberius exaggeratiusque multo eſt, quam ut poſſit, argumenro praefationis, expediri. De vetuſtate Slavonicae gentis, nihil adtinet, ſcrupuloſius elaborare: cujus tanta ſunt argumenta, ut vel numerum eorum deſignare, ne dicam exiſtimare ſingulorum pondera, difficile ſit in ea multitudine. Si *Henti*, gens Paphlagoniae, et cujus, antiquiſſimus ſcriptorum *Homerus*, meminit, Slavorum parentes ſint habendi: quod, et multi, et graves ſcriptores ſtatuunt: ne mihi, Slavi, gens erunt vetuſta, qua de re, ſuo more diſputat *Schurtzfleiſchius*, et dicam ſcribit, non vulgo tantum eruditorum; ſed *Davidi* etiam *Chytraeo*, *Henetos et Venedos* eosdem facienti. Cum tamen fateatur ipſus, Slavos veteres illos, et retruſae memoriae, *Plinio*, *Tacito*, *Ptolomaeo*, *Venedos* fuiſſe adpellatos, quos lapſu temporis, *Helmoldus*, Presbyter Boſovienſis, Wini-

chos,

chos, seu Winulos dixerit: unde Germanicum gentis, *die Wenden und Widischen*, nomen. Sed de Venedis, Slavorum majoribus, nihil laboraverimus. Anne vero idem praeconium et Vandalis tribuemus? Nolim id; sed neque possum, sine veritatis dispendio, facere. Nam Vandalos, germanicum fuisse genus, vocabulum ipsum condocet, ut interpretentur illud, quasi *Wandler*, a perpetua cupiditate migrandi, *zu wandeln*, seu *wandern*. Ergo advertendum cum cura est, Slavos, a Riphataeis; Wandalos, ut gentem Germanam ab Ascaniis, posteris nempe Ascenazi, arcessendos esse: quidquid adseruerit, *Jo. Aventinus*, uti credulus nimis auctor, ita minus certa referens. Haec, ad excutiendam retrusam gentis Slavicae antiquitatem, meminisse oportuit. Certe enim, si iidem sint, cum Henetis, ac Venedis, sicuti sunt omnino, doctissimorum quorumvis virorum sententia gentem habebimus, cum antiquissimis quibusque, de originum vetustate, haud iniquo successu, certaturam.

§. III. Sed recolamus porro, cum *Schurtzfleischio*, Venedorum, Wandalorumque nomina, antequam de Slavis dicamus diserte. Utrumque, ait ille, usurpavit nitida aetas; ignoravit autem Slavorum; ut vero, sequior illa, et minus culta, mutavit loquendi morem; tantoque hoc fecit familiarius, quanto recentius erat: usque adeo quidem, ut nec hodie iverit in desuetudinem. Exstat vero Slavorum illud vocabulum, non modo apud *Jornandem et Helmoldum*; sed etiam apud *Gregorium* Pontificem, et *Blondum*. Crederes, ista relegendo, eximiae cujusdam obscuritatis fuisse, nominis Slavici originem, quia, minus culta aetate, primo omnium, editum. Sed non est ita. Celebria, immo gloriosa sunt ejus vocabuli exordia; sive id demum, ex aliorum sententia, a Sláwa derives; sive, uti volunt quidam, a člowěk, et hujus inusitato plurali, člowecy. Illud glo-

 riam

riam significat, notatque gentem, rerum gestarum fama celebrem: istud hominem, seu virum designat, quadratum et singulari praeditum virtute. Id vero celebre nomen, ab hoc, illove primitivo, ipsi sibi indidere, nuperi Venedi: profecto, opprobrii nihil, laudis, immo gloriae plurimum nomen illud referet, a prima statim origine. Nam, quod postea, sive ob Germanorum victorias, sive ob Graecorum scribendi licentiam, Kappa suum adspergentium, Sclavi, vel Sclavini vocitari coeperunt; id vero, apud Graecos nihil habuit convitii: apud Germanos vero, obtrectationis meretur censuram. Sed, qua quaeso aetate, eo nomine cognitos putabimus Slavos? Vocabulum nimirum Slavorum, Slavinorumque, sexto demum seculo, caepit frequentari; sed nondum ita, ut prorsus obliteraretur Venedorum: quippe, ipsi *Jornandi* usurpatum. Sequutis postea seculis, ita invaluit Slavorum nomen, ut prioris mentio rara, apud plerosque scriptores nulla; hujus adsidua esset. Summatim dixerim, Slavorum Slavinorumque nomen, puriori ignotum aevo, sequiori, eique minus culto, longe fuit usitatissimum.

§. IV. Tametsi autem, diversissimae Vandalorum et Venedorum, qui postea Slavi dicti sunt, fuerunt gentes; tamen, intercessit utrique, bellici moris, ac fortunae contagio quaedam, migrationumque aemulatio. Gentium omnium profectionem, ex Asia repetendam esse, doctorum concors fere sententia est. Hinc ergo Vandali, tamquam ex primis sedibus, prodiere. Vandalos sequuti sunt Venedi, Henetorum, in Paphlagonia propago, Slavorum postea majores. Insederant Vandali Sarmatiam eam, quae inter Tanaim, et Borysthenem porrigitur. Reliquos, vasta illa spatia, quae sunt inter Albim, et mare Balticum, illicuerunt. Pars deinde in Africam, demigravit, pars, per fretum Anianum transvecti, Ame-

ricae

ricae tractus, occuparunt. Vandalis, Venedi, Venedis *Sarmatae*, et sic porro, gentes aliae, gentibus diversis, succedebant. Sed Vandalos sequi, diutina Venedis profectio visa, facile permovit gentem bellicosissimam, ut, Vandalorum ditiones, aperto Marte invadere mallent, quam eorum demigrationes operiri: maxime, quod bellis eos externis, nimium quantum viderent exinanitos. Itaque domi relictos facile exturbant: profectis domo, in alias terras, reditum negant: redituris, vim, arma, militem, opponunt. Sic vincebantur, qui vicerant hactenus, expellebantur, qui expulerant alios: ex eo puniendi, quo peccati labem adsperserant, ait *Schurtzfleischius*.

§. V. Jam ergo pedem, nomenque Venedi, Europae intulerunt, et vocabulum Slaviae Sarmatiae dederunt, regioni longe lateque diffusae. De hac laudatus *Schurtzfleischius:* Slavia Sarmatica, non anguste capienda est nimis: quippe, quod ea comprehendat, non Polonos modo; sed et Lithuanos, et vastam illam Russorum, seu Moschorum gentem. Illudque adeo indicio est, Slaviam hanc Sarmaticam, in Asiam usque porrectam fuisse. En primam Slavorum in Europa sedem! Digni Vandalis successores, qui mox, et cum domi ordinassent rempublicam, gentium ac populorum emittebant examina. Sed armata ea, et quae non modo non emittebant aculeum, ut torpere necessum haberent postea; verum; ferociora etiam fierent ex iis bellis, in quibus tirocinia ponebant. Nolo mihi laborem consciscere, qui praefationis modum supergrediatur, ut saltem nomina recenseam, nationum, quae sunt ex Venedorum, Slavorum postea, hac familia, propagatae. Fecere id, et multi, et praeclari viri; atque nuperrime omnium, Ill. *Joh. Christophorus de Jordan.* Ne tamen ἀσύμβολος hinc discedam, injiciam mentionem quorundam. Huc nimirum referendi: Abodriti, qui

et Obotriti, Anthae, Bohemi, Bulgari, Carantanii, Croatae, Limigantes, Moravi, Moscovitae, seu Russi, Poloni, Runae, sive Rugii, Silesii, sua Lingua Sle-zacy, hoc est convenae, Sorabi, seu Swrblawj, Wagrii, Vilczi, forte, ob lupinum ingenium ita dicti. Alii, gentium numerum, ad LXX. exaggerant, quod uti illis non invidemus, ita nostrum non facimus: si monuerimus Lectores, bifariam, gentes, Slavicae originis, fuisse diffusas, in Boream alias, alias in meridiem occidentalem, unde, diversa simul enata Slavia est.

§. VI. Venit hic in mentem cogitare, de *Alexandri M.* privilegio illo, quod adtribuisse Slavis fertur, quodque multum vulgo, ad ostentationem momenti habet. Profecto autem, ita existimamus, nihil, totis illis tabulis inesse, quod saltem veri quidpiam simile habeat; ita, et temporum, et historiae rationes, fabulam esse coarguunt: ut proinde, vix operae pretium fecisse existimandus sit Ill. *Petrus de Révai* quando commentitium illud diploma, non dubitavit Monarchae suae Hungaricae, intertexere, ut gentem faceret eo gloriosorem. Enim vero, parum habet laudis, opprobrii contra plurimum, nationum actus, fabulosis monumentis celebrare. Solidior multo, gentis Slavicae est gloria; quam ut dubiis encomiis debeat incrustari. Plena de eorum antiquitate, bellis victoriis, variante item fortuna, atque susceptis migrationibus, sunt, apud maxime idoneos scriptores, omnia, quae, qui volet in compendio legere, laudatum Ill. *de Jordan* adeat.

§. VII. Ad Linguam Slavorum quod attinet, cujus nunc Grammaticam, publico praeconio, tibi lector erudite! commendandam duximus: gentis ea, non antiquitatem modo, sed et ingenium aemulatur: ita, et vetustate praestat, et dictionis exuberante quadam copia ac majestate. De ejus, latissime diffuso, et armis ac migrationibus propagato usu,

ex

ex vero sentit, *Rèvaius* Lingua Slavica, inquit, seu Illirica, hodie omnium latissime patet, ut pote, quae a mari Adriatico, ad Oceanum usque septentrionalem, se extendere videatur: nam ea utuntur Istrii, Dalmatae, Croatae, Bosnenses, Bohemi, Silesii, Lusatii, Poloni, Lithuani, Pruteni, Scandinaviae incolae et Russi, longe lateque imperantes. Bulgari item, et multae aliae vicinae regiones, Constantinopolim fere usque: adeo, ut toto orbe terrarum sit lingua Slavica, qua plurimas gentes et nationes alloqui, mutatis tantum dialectis, ob vicinitatem aliorum populorum, aliquid peregrini habentibus, licet, ut si linguarum gloria, ab usu, familiaritate et latitudine petenda esset, ipsa Slavonica, cum Latina, ceteris palmam eriperet. Cujus adminiculo, prope dimidia Europae pars, nonnulla etiam Asiae, peragrari potest. Haec ita sunt omnino.

§. VIII. Linguae ingenium, atque dialectus, pro diversitate populorum, diversa et ipsa est. Prolixissimam utilemque hic operam navavit, Illustris *de Jordan*, quando de Lingua Slavorum, et harum dialectis, non minus curiose commentatus est, quam cum ratione. Statuit autem, quatuor Slavonismi praecipuas dialectus: Croaticam, Glagoliticam, Hungaro-Slavicam, denique Bohemicam, quibus adnumerat quatuor alias, nimirum: Russicam, Polonicam, Slavicam propriam et Dalmaticam. Quid per singulas intelligat, vir Ill. paucis indicium faciemus. Et Croaticam quidem dialectum, parum abest, quin reliquarum, si non matrem, saltem quodammodo, uti purissimam, ita primaevam faciat: credo, ut Csechi inde lingua, emergat, olim svavior cultiorque. Neque tamen aliam vocat dialectum Croaticam, quam quae in hujus metropoli, Zagrabiae, et circumsitis ei vicis atque oppidis, a cultioribus quibusvis, frequentatur. Glagoliticam porro dialectum eam mihi

vocare

vocare videtur, quae in versione, Sacri Bibliorum Codicis, Slavica, Glagolitico charactere expressa, continetur. Nam, utrum Dialectus Glagolitica, in terris Sisciorum et Charentanorum; (populi hi fuerunt seculo 9. ad Savum et Dravum, nec non in terris, celebris tunc Slavo-Moravici Regni, ad Granuam usque protensi, quorum omnium Apostolum egit S. Cyrillus,) in usu fuerit, valde dubitat. Arbitrantur contra ea S. Cyrillum primam operam implantandi Christianismi, Bulgaris, Slavis, Constantinopolitano imperio vicinis, impendisse, dein in Moraviam accitum, ibidem et in terris quoque Savi et Dravi fluminum, quas transierat, fidei semina jecisse. Quid ergo mirum, si ille fors in Dialecto peculiari Bulgarica, cujus peritiam, jam Constantinopoli sibi comparaverat, sacram scripturam, et dogmata sua, inventis ad id, novis a se literis, ediderit? Hanc dialectum, utpote, aeque pure Slavicam, populi hi, licet alio communi more loquendi uterentur, percipere et in sacris faciendis, adoptare poterant. Sed Dialectum Hungaro-Slavicam, vernaculam propemodum judicat Hungariae. quod ei lubentes largimur; cum non modo ultimo suo adventu, Slavos, per cis-danubianam Hungariam, repererint inquilinos, nostri Hungari; sed adduxerint etiam secum Russos, Slavicum genus, partim sponte in demigrationis eam societatem concedentes, partim coactos, jure obsidum; id quod in edita nuper, Anonymi historia ducum hung. passim et diserte legas. Quid? quod jam tum annis 334, 454 et 526. Slavicas, ex Hungaria demigrationes meminerit Ill. *Jordanus.* Denique dialectum Bohemico-Slavicam, tamquam cultissimam, et jure quidem optimo, praedicat. Si verum est, Csechum, ex Croatia, huc immigravisse, de quo equidem ambigo, omnino Mater ei, Croatica fuerit. Sed quam Csechi, Croatarum posteri, omnium excoluerint diligentissime, id-

que

que nativa quadam efficacia atque elegantia. Fuere enim Bohemi, ad invidiam usque gentium circumſitarum, Linguae ſuae amantes. Quod, cum S. Bibliorum Codicis frequens, ac ſubinde emendatior elegantiorque editio, tum innumerorum ſcriptorum, ſacrorum ac profanorum, facta, cum cura, elucubratio, ſatis ſuperque condocent. Quod quidem: excolendae linguae Bohemicae ſtudium, niſi intervertiſſent, temporum, quae interceſſere, converſiones, nulla non cum Europea lingua, de elegantia et majeſtate, ac dotum aliorum gloria, nunc poſſet, Bohemica, certare: maxime, quod publica negotia fere omnia, patria lingua, cum tractabantur in collegiis, tum referebantur etiam in tabulas, librosque memoriales, quos protocolla vocamus. Ad dialectus reliquas, quod adtinet, Polonicam puta, Slavicam propriam, Ruſſicam, Dalmaticam et Caranthanicam, multa illis, cum prioribus, de quibus diximus, juxta et invicem, eſt cognatio: ut facili omnes negotio, ad easdem regulas Grammaticas, reduci poſſent, ſi eſſet eruditus aliquis, qui eam curam ſtudiumque auderet occupare, atque tam diu proſequi, dum in vado res foret conſtituta, quae tamen res, philologum exſpectet oportet, conſumatiſſimum eum, et cum ceterarum Europae linguarum, apprime peritum; tum praecipuarum linguae Slavonicae dialectorum: Croaticae nimirum, Bohemo-Slavicae, Polonicae, atque Moſcoviticae, longe omnium gnariſſimum.

§. IX. Campum hic mihi adaperiri video, latiſſime porrectum, et in quem commode liceret exſpatiari, ſi eſſet volupe, in laudes linguae Bohemico-Slavicae diffundi; ſed, quia eam curam, oppido dignam pretio operae, cum vernae Grammatici, tum luculenti ſcriptores alii, ad invidiam usque exaggeraverunt: Iliada poſt Homerum ſcribere velle, poſſemus exiſtimari, ſi in re, jam pridem in luce meridiana

ſiana colloċata, porro elaborare conniteremur. Nam fuere omnino Bohemi, eruditi illi, et quibus cordi fuit egregii publici procuratio, cum in reliquo ſtudiorum genere, tum in lingua ſua patria, etiam atque etiam percolenda, atque id quidem, ante gentes, quae nunc cultiſſimae habentur, perpetuo indefeſſi. — Enumerat hic Belius plurimos auctores, qui in Grammaticis linguae Bohemicae conſcribendis, decurſu plurimum annorum operam navarunt, quibus expoſitis narrare pergit. — Hi interim, quorum mentionem habuimus, omnes, et plures alii, ex vetuſtioribus praecipue, qui in eadem ſudavere officina, linguam Bohemicam, Wenceslainam illam, a *S. Wenceslao* ita nuncupatam, ibant illuſtratum, ac profecerunt ſane eousque, ut habeant, quod glorientur Bohemi, ſive de copia, ſiue de elegantia, ſive de majeſtate linguae ſuae. Enim vero, copia nominum et verborum tanta illi ineſt, ut nulli linguae, ne Graece quidem, cedere cogatur. Nam nihil tam arduum eſt (ne ipſa quidem transnaturalis ſcientia Metaphyſica) quod non intelligenter et ſignificanter efferre queamus, idiomate noſtro Bohemico, verba ſunt *Roſae* in praefatione. Addo, experiundo condoctus; nam et ipſus equidem, cum amantem me, tum peritum linguae Slavo-Bohemicae eſſe, mihimet ſum conſcius; omnium Europae linguarum decora, non aemulari modo, ſed vincere etiam, unam noſtram Bohemicam, poſſe. Neque enim, ſi quod ex vero judicare poterimus, Hiſpanicae, grauitute majeſtateque; blanditie ac facilitate, Gallicae; Anglicae, ſublimitate efficacitateque; Germanicae, ſenſus et emphaſeos ubertate; lenitate ac ſvavitate Italicae; denique Hungaricae noſtrae, imperioſa illa ſeveritate, quidquam concedit: ita abſolutarum eſt qualitatum, ſi, viri ea utantur, docti, eloquentes, et ad ſocialitatem nati efformatique.

§. X.

§. X. Cave autem existimes, lector benevole! nuper demum has perfectiones, linguae Bohemicae, conciliatas esse: a primis religionis Christianae, in gente Bohema, incunabulis, crevit linguae simul decus. Geminum praecocis, sed maturescentis subinde incrementi ejus, fontem, *Balbinus* indicat. Alter, SS. Fratrum, *Cyrilli et Methodii*, beneficum est: alter, romanorum pontificum, in gentem Bohemicam, pia quaedam propensio, de utroque, eodem loco *Balbinus:* illud unum pulcherrimum beneficii genus, quod cultum literarum, quem ad eum diem bellicosa natio contemserat, Bohemis, *Methodius* invexit, scholasque multis in locis aperuit, ac praecipue in vrbe Budetz, in qua olim academiam quandam ethnici habuerunt, christianis magistris commisit, ubi postea *Wenceslaus*, et frater *Boleslaus*, regii pueri, et cuncta Bohemiae nobilitas, liberalibus disciplinis operam dedit, tanta Slavicae gentis, ac linguae, gloria, ut antiquissimus eorum temporum scriptor, quem *Marquardus Freherus* typis vulgavit. queratur: *Methodii* philosophi, sic enim virum sanctum adpellat, opera factum, ut latinae literae, tempestate sua vilescerent, cum nimirum Methodius, et S. Cyrillus, Slavicas literas, invenissent, et pontifice romano permittente, Slavica lingua in templis uterentur, eoque sermone, divina peragerent mysteria, ac discipulis quaqua versum dimissis, cum religione, etiam linguam commendarent et propagarent. Tantum est, meliores literas, in religionis admisisse societatem! quantum ergo fuerit damnum, religionem, bonis literis orbavisse? Multis, sicuti constat eruditis, *Methodii*, administrandorum sacrorum, vernacula, haec methodus, controversiis, sed et in re aequissima, victoriis locum fecit. Certe *Carolus IV.* imperator et rex Bohemiae, id a *Clemente VI.* papa obtinuit, ut Pragae, in Basilica Slovanensi, honori *S. Hieronymi,*

nymi, in venerationem linguae Slavicae erectâ; sacra peragerantur sola lingua Slavica: credo, imitatione *S. Adalberti*, qui id anno 977. Romae impetraverat, ut Pragae, ad *S. Vitum*, quotidie Slavonice caneretur. Ut taceamus, ejusdem *Caroli IV.* studia, linguam Bohemicam, ad maximam, quam posset, evehendi celebritatem, etiam in vita civili: quando, id in bulla aurea, quae hucdum, romani imperii lex est fundamentalis, sancivit; ut septemuiri, seu electores omnes ac singuli, Slavice, et loqui scirent, et scribere.

§. XI. His, tam insignibus auctoramentis, civilibus et ecclesiasticis; adducta, cum gens universim omnis, atque in hac, viri praecipue docti; tum proceres ejus. optimatesque, certatim in eam curam incubuere, ut lingua sua, domi quidem, quam cultissima sit, apud alienigenas vero ac foris, omnem mereatur existimationem, eosque ad sui cultum, sola rei dignitate, illiciat. Quod et ita evenit omnino. Ingruit tandem Hussitarum tempestas, quae, cum diu satis, ac longe lateque desaevierit; mirum dictu, adeo nihil detrivit de flore ac gloria linguae Bohemicae, ut eam simul reddiderit augustiorem, atque regionibus etiam iis populisque, si non familiarem, saltem cognitam, quos, belli haec fulmina, armis, populationibus ac rapinis, vel contemeraverunt, vel irreparabilibus damnis, vastitateque adflixerunt. Vernacula* jam tum Hungariae fuit lingua Slavonica: quippe quam, inde ab adventu Hungarorum sub septem ducibus, loquebantur, reliquiae Slavorum, cis-Danubium, his provinciis colentes, quae, sunt Slavicis populis, Moravis, Silesiis, Polonis atque Russis, limitaneae. At enim vero, ea tunc, cum populo, tum lingua Slavicae, facta est in Hungaria accessio, qua, ne copiosissimis quidem ac requietis coloniis, fieri potuisset, sive uberior, sive effica-

efficacior. Praeterquam enim, quod post debellatos, a *Matthia Corvino*, hussitas, innumera Bohemorum multitudo, regionis capta foecunditate, in Hungaria, civitate donata, sedes fixerit, linguam certe Slavorum indigenarum, ad eum perduxit cultum elegantiamque, ut hodie quoque, multi sint in gente Slavica, qui in sermone suo vernaculo, Bohemicae linguae, nativum illud decus, aemulentur, immo prorsus referant, exprimantque. Ne quid de Bohemiae conversionibus, quae pulso *Friderico* Palatino, sunt consequutae, commemorem: nam et tunc insignis rebus, ac linguae Slavicae, facta in Hungaria fuit accessio. Quibus rebus evenit, ut non modo eruditi in Hungaria viri; sed Magnates etiam, et ex nobilitate eorum comitatuum, in quibus lingua Slavica vernacula est, curam, linguae Slavo Bohemicae, cultumque, ad se pertinere existimaverint. In his censemus: Szunyoghios, Illésházios, Thurzones, Osztrosithios, Zayos, ceteros: atque ex equestri ordine: Szulyowszkyos, Szerdahelyos, Révaios, Iusthios, Otlikios, Beniczkyos, Plathios, Podthurnyaios, reliquos. E doctis in primis emicuerunt: Hrabeczii, Hodikii, Kalinkii, Maszniczii, Michalidesii, Krmanii Iacobaeii. Cum hos omnes, tum singulos, summa industria aemulaturus, in partem ejusdem, et curae, et laudis, suo quodam, eoque honestissimo, instinctu, venit *Cl. Paulus Doleschall*, Szakolcensis Slavo-Bohemus, vir oppido doctus, et cum aliarum linguarum gnarus, tum Slavo-Bohemicae cum primis longe peritissimus, *Hactenus Belius.*

Ordo quo vocabula quatuor linguarum seinvicem excipiunt, hic est. Primo loco stant vocabula Russica, ordine alphabetico aliquantulum neglecto digesta, ne repetita, et tediosa nimis scriptitatione errores plurimi irreperent. Haec excipiunt vocabula Germanica, quibus, majoris lucis gratia, saepe Gal-

lica aut Latina adjeci, ubi priora obſcura videri poterant. Nonnulla in defectu Germanici, latine, vel gallice tantum expreſſi. Agmen claudunt Hungarica, his interdum ſynonima adjungo vocabula, quibus ſignificationem vocis allatae (praeſertim rarius uſitatae) Hungaris dilucidare ſtudeo.

Quod voces evidenter ex lingua germanica, latina aut gallica aſſumtas (*hungarizatas*) etiam interdum adtulerim, ex hoc fundamento factum eſt, quod hujusmodi voces propius accedunt ad formationem ruſſicam, quam ad latinam, vel germanicam, unde veroſimile eſt, voces tales primo Ruſſos ab exteris, Hungaros vero demum a Ruſſis aut alio quovis fonte Slavico accepiſſe. Tales ſunt ex. gr. Inber, *der Inguer*. Gyömbér. Skola, *die Schule*. Iskola. Keglja, *der Kegel*. Kugli. Apteka, *die Apotheke*. Patika. Kmin, *der Kümmel*. Kömin. Köménу. Major, *Meyerhof*, Major. Mindal, *Amygdala*, Mondola. Marena, *Murena*, Márna. Tantzovaty, *Tanzen*, Tántzolni. Fleitotska, *das Flötchen*. Flotátska. Karmazin, *Kramoiſin*, Karma'ſin. Kutija, *Schachtel*, Iſkutuja. Voces ad hanc claſſem pertinentes ſtellula * notavi.

Vocabularium Ruſſico-Germanico Hungaricum.

Ambár, *ein Speicher*. Hambár. *Turcice*. Embar.
Antal. *das Antal*. Átalag.
* Apteka. *die Apotheke*. Patika.
Abá, *weiſſes grobes Tuch*. Aba poſzto.
Abad'ſia, *ein Schneider*, *der allein aus Aba-Tuch arbeitet*. Aba-Szabo. *Ad normam*. Tſizmad'ſia. *Tſchismenmacher*.
Arnyevi *Tegmen*, *operculum*, *umbraculum currus*. Ernyö. Árnyék.
Arkán, *die Schlinge*, *ein Pferd zu fangen*. Urok. Urkot. Urkom. Urkán.

Arſin, *die Arſchine, ein ruſſiſches Maas.* Sin. Sing.
Arſinnii. *Eine Arſchine lang.* Singnyi.
Bavaretz, *der Bayer.* Babarus. Bagarus.
Bojazn. *Trepidatio.* Bojázás.
Bojaziſzja. *Trepidare.* Bojázni. Kere'sgélni. Kajtatni.
Bui. *Amens. Narr.* Bao. Baho. Bajokás. Bolond.
Bába. Babka. *Vetula. Obſtetrix.* Bába.
Bjegletz. *Verloffen. Fugitivus.* Béjeglett. Bélyegzett. Kobori. Gonoſztévö.
Brud. *Schmutz.* Rut.
Barkhat. *Sammet.* Bárſony.
Bezdjelnik. *Nebulo.* Beſtelen.
Bagor, *der Aufziehe-Hacken.*
Inſectum. Bogár. *Dumus, ein Buſch.* Bokor.
Brát, *der Bruder.* Barát. *Frater. Monachus.*
Blokha, *die Floh.* Bolha.
Bob, *die Faſeolen-Bohnen.* Bab. Fuſzujka. Faſzulka.
Bobotſek, *das Böhnchen.* Babotska.
Botſar, *der Faßbinder.* Bodnár.
Botſard. Nomen pagi, in Tranſilvania.
Buzina, *der Hollunder.* Bozza. Borza. Bodza.
Barka, *das Flußſchiff.* Bárka.
Baran, *Gen.* Báránvi, *der Hammel.* Bárány, *das Lamm.*
Borozda, *die Furche.* Borozda. Barázda.
Borona, *die Egge.* Borona.
Boronoi, *eggen.* Boronálni.
Oboronjaty. *Defendere.* Elboronálni a'dolgat. Mentegetni.
* Burav, *der Bohrer.* Fúro.
Blintſaty. *Placenta.* Palatſinta.
Bjenetſek, *der Borwiſch.* Penete.
Bik, *Acc.* Bika, *der Ochs, Stier.* Bika.
Buivol, *der Auerochs.* Bival.
Buk, *der Buche.* Bik. Bük-fa.
Basmak, *die Schuhe.* Bakkants. Botskor.
Uzkii basmak, *ein enger Schuh.* *Szük* bakkants.
Etot basmak otſen *uzok, dieſe Schuhe ſind ſehr eng.* Ez a'bakkants igen *Szük.*
Bereg, *der Ufer.*
— — *Lucus, der Hayn, Wald.* Bereg.
Burka, *Gen. Plur.* Burok, *ein Filtzmantel.* Burok. Buriték. Boriték. Burokba ſzületett gyermek. *Infans ſimul cum ſecundinis (cum involucro) natus.*

Bazár, *der Markt.* Vásár.
Bolván, *ein Götzenbild.* Bálvány.
Bjeda, *das Elend.*
— — *Selig*, *Bjedog.* Bódog. Bóldog.
Bodrofzty, *der Muth.* *Bátroßt.* Bátrit. Bátorság.
Banja, *das Bad.* Bánya. Feredö.
Borodobrei, *der Barbier*, Borotválo. Borbély.
Britva. Britvu, *das Barbiermeſſer.* Borotva. Beretva.
* Bokal, *der Becher.* Pokale. Bokály.
Bjelena. *Hyoſciamus niger.* Belind.
Bereszta. *Birkenrinde.*
— — *Bürſte.* Borosta. Etset.
Buraja, *braun.* Barna.
Bitsok. *das Bullenkalb.* Bikátska. Bika-borju.
Bolotom, *der Moraſt.*
— — *Blatten-See.* *12 Meilen lange See in Ungarn.* Balaton-tava.
Beztsesztije, *die Injurie, Schändung. Ignominia.* Betstelenités.
Brodjaga, *der Landſtreicher. Aventuriere.* Bódorgo.
Boltun, *das Klappermaul. Le babillard. Jaſeur. Nugator. Garrulus.* Bolond. Fetsegö. Lotsogo. Habari. *Valachicae* Bolund.
Bjerity, *Aufborgen.* Bérelni. Bérbe adni. Béres. Haz-bér.
Bolsei, *groß.*
Weis. Sapiens. Bölts. Böltsei. *Nom. Plur. Poſſ.*
Boi, *das Gefecht.* Baj. Baj-vivás.
Boin. Boinik. Voinnik, *der Soldat.* Bajnok. Katona. Vitéz. 'Soldos.
Babuk. *Terreſtris lepus.*
— — *Upupa.* Babuk.
Baju. *Faſcino, ich zaubere.* Büvölök-bájolok. Bü-bájos. Boszorkány.
Buldirjan, *ein Gras.* Burján.
Butor. *Les Meubles.* Butor. Házieszköz.
Bjesz. *Diabolus.* Vesz. Vesztö. Veszedelemnek fia. ördög. Boszorkány.
Bjeszni. Bjeszen, *ein Beſeſſener.* Vesztett. Akit meg-vesztettek, megboszorkányoztak. ördöngös.
Bjeszensztvo. *Teufeley.* Vesztés. Boszorkanyozás.
Bjeszjeda, *die Rede.* Beszéd.
Beszjedka. *Dim.* Beszédetske.
Beszovanije, *das Reden.* Beszéllés.

Beszov-

Beſzovnik, *der Redner*. Beſzéllö. Beſzédes.
Beſzjuju, *ich rede*. Beſzéllék.
Tzjep, *der Dreſchflegel*. Tſép-hadaro.
Tzep. *L'egrigeoir*. Tſep. Tſéplö.
Tzekh, *die Gülde*. Tzéh. Tzéhos.
Tzerkalo, *der Spiegel*. Tzirkálo, *der Wächter*.
Tzekhol, *die Halfter*. Tok.
Tzjep, *die Kette*. Tſipö. Lántz.
Tzjepotska, *das Kettchen*. Tſipötske, Tſiptetö, Tſippentyü. A' lántz ſzemek meg tſipik egymáſt, és az egéſz lántz mind tſippentyükböl áll.
Tzjel, *die Abſicht*. Tzél.
Tzjelity. *Zielen*. Tzélozni.
Tzjelovaty. *Küſſen*. *Tſalovaty*. Tſálni. Tſokolni. Hizelkedni.
Tzjevka, *Weber Spuhl*. *Panus*. Tſévke. Tſévetske. Tſö.
* Tzedulka. *Zettel*. *Scheda*. Tzédula.
Tzedulotska. *Zettula*. *Schedula*. Tzédulátska.
Tziptzi. *Forceps*. *Feuerzange*. Tſipö. Tſippentyü. Fogo.
Djuim. *Pollex*. Uj. Ujjom. Ujjaim.
Den. *Dies*.
Polden. *Meridies*. Dél. Fél-nap. Nap-fele.
Djelo, *der Proceß*, *der Gerichtshandel*, *das Geſchäft*, *der Handel*, *Zank*, *Streit*, *das Ding*, *die Handlung*, *das Gewerb*, *der Händel*. Dolog, ügy, Baj, Per, ügyelés.
Defevo.] *Wohlfeil*. [Oſovo. ótſo.
Nedorogo.] [Nem-darága.
Ditſati. *Arrogans*. Ditſekedö.
* Djak. *Studens*. *Diaconus*. Diák. Déák.
Duratzki. *Moroſus*. *Iracundus*. Durtzás, Durmonyos. Komor. Haragos. Bomfordi.
D'ſid. *Jaculum*. 'Sida. Dárda.
Doſztatok, *der Ueberfluß*.
Doſzta, *überflüſſig*. *Copioſe*. Doſztig. Duſztig. Bövön. Nyakig. Megelégedéſig.
Dinja, *die Melone*. Dinnye.
Dvor, *der Hoff*. Udvor. Udvar.
Dvorjanin, *der Junker*. Udvari. Urfi.
Dvorjan. *Edel*. Udvari. Nemes.
Dvornik, *der Hausknecht*. Udvarnok. Béres.
Doſzka, *das Brett*. Doſzka. Deſzka.
Doſtſetska, *das Brettlein*, *die Latte*. *Tigillum*. Deſzkátska.
Degot, *Birkentheer*. Degett. Dohott, Kulimáz.

Doro'snik, *der Grundhobel.* Dorofzlo. Darafzlo. Kapa. *Ligo.*
Drob. *Granum, ein Kern; der Hagel zum Schießen.* Darab. Apro dirib-darab. Dara. Serét.
Krupinka, *das Körnchen.* Korpátska. Morfátska. Mor'fa. Szemétske. Egyfzem. Szikra. Szikrátska. Egy Tfep. Tfeppetske. Egy parányi. Kitfiny. Pitziny. Kevés. Egy maknyi (Egy máknyi). *Vide:* Szjemena. Szjemetsko.
Dragotzjenni kamény, *das Juwel.* Drága Kemény. Drága kö.
Dragotzjennaja. *das Kleinod.* Drágafág. Kints.
Dorogi. *Kostbar.* Darága. Drága. Dragi.
Dorogovazna. *Charitas.* Darágafág.
Duga, *die Lade.* Dugo helly. Láda.
Dobro. *Gut.* Jo.
Dobrodjetel. *Tugend.* Jo-*tétel.* Jotfelekedet.
Dub, *die Eiche.*
— Tfernyi dub, *die schwarze Eiche.* Tfer. Tfere-fa.
Druga. Dru'fka, *der Freund.* Drufza.
Dudka, *die Pfeife.* Duda. Sip. Furuja.
Duga. *Asser, vel asseres, ex quibus dolia construuntur.* Donga.
Dolota, *der Meissel.* Gyalu. Véfö.
Egulja, *der Aal.* Angolna.
* Fleitofska, *das Flötchen.* Flotátska. Sipótska.
Filin, *die gehörnete Eule.* Files bagoj.
Fura, *der Fuhrmann.* Fuvár. Fuváros. *Szekeres.*
Futa, *der Fuß, als Maas.*
— — *Laufer*, Futo, *laufen.* Futni.
Golova, *das Haupt.*
— — *der Kropf.* Golyva. *Struma.*
Golovats, *ein Mensch mit einem großen Kopfe.* Golyvás.
Gorjatska, *das Fieber.* Kor. Korfág. Korjadozo. Kornyadozo. *Kränklich, kränkelnd.*
Guljáty. *irren, herumirren.* Gulyázni. Legelni. Tévelgegni, mint a' gulyabeli marhák. Guljak. *Vagabundus.*
Gorefzty, *der Kummer.* Kerefzt. Kerefzt-vifelés. Nyomorufág. Infég. Gu'slódás. Szenvedés.
Gorni, *der Bergbeamte.* Gornik. Erdöpáfztor. Határjáro. 'Sitár.
Glifzta. *Lumbricus.* Gilifzta. Gelefzta.
Gorb. Gurba. *Buckel.* Görb. Görbefég. Pup.
Gorbatyii. Gerbavi. *Bucklig.* Görbe hátu. Pupos.
Gnoi, *der Eiter.* Gnets. Genetfég.

Gno-

Gnoitſzja. Zagnoitſzja, *eitern.* Genetſégeſedni.
Gnoi. Govno. *Miſt. Fimus.* Ganéj. Gonej.
Grjaz, *der Gaſſenkoth.* Gaz. Szemét. Ganéj. Hulladék.
Grjaznii, *dreckig. Crotté. Salé.* Garàznás. Motſkolódo. Gazolkodo.
Gra'sdánin, *der Bürger.* Gazda. Városgazda. —
Gra'sdanſzkaja dol'snoſzty, *die bürgerliche Pflicht.* Gazdaidolog. Kötelesſég.
Goſzudárſzkii. *Herrſchaftlich.* Gazdai.
Goſztinnik. *Paterfamilias. Wirth.* Gazda. Gozda.
Gu's, *die Kummetriemen.* Gu's. Pating. Kötél.
Gu'sba, *die Schlinge.* Gu's. Járom-gu's.
Grebenka, *die Hechel.*
Greben, *ein Kamm.* Gereben.
Greblo. Gereblja, *das Kratzen.* Gerebelés, Kartzolás.
Grabli. *Raſtrum.* Gereblye.
Golub, *die Taube.* Galamb.
Guſzák, *der Gänſerich.* Gunár.
— *Rutsni* Guſz, *die zahme Gans. Rutza.* Rétze, *die Ente.*
* Glét, *die Glätte.* Glét. Máz.
Gorſok, *der Hafen. Tiegel. Lebes. Catinus. Olla.* Korſo. Fazek. Szilke. Röſtölö.
Por'ſolo. Ráto. Bögre. Tſupor. Tſanak.
Godovalyi báràn. *Hammellamm.* Bárány gödölye.
Gretſikha, *das Heidekorn.* Haritska.
Gaſžnik. *Le haut de chauſſes.* Gatya.
Gatſi. *Femorale. Unterhoſen.* Gatya.
Gora. Gorja. *Mons.*
Gornitza. *Stube, Atrium.* Fel-ház. Fel-gorja. Filegorja.
Guba. *Labium.* Gubats. *Labeo, der große Lefzen hat.*
Guba. Gubka, *der Schwamm.* Gomba.
Giubba. Italicum ſignificat Hungarorum *Guba.* Gauſape, *ein grober zottiger wollichter Baurenkittel. Kamiſol.*
— — *Knopper. Gallae. Quercinae.* Gubats.
Galka. *Graculus.* Szalyko.
Glubina. } *Gurges. Illuvies.* { Göbü. Padmoj. örvény.
Putſina. } *Gurges. Illuvies.* { Potſoja.
Iſztotsnik. } *Gurges. Illuvies.* { Totſą.
Gorlitza. *Turtur.* Görlitze. Gerlitze.
Gorets, *die Herbe. Amaritudo.*
Spasmus, der Krampf. Görts.
Gai. *Dumetum. Bocage.* Gaj. Ág-bog. Gaz. Tſere. Berek. Erdötske.

Gaiduk. *Haiduk. Satelles.* Hajdu.
Gat, *eine Wehre. Moles.* Gát.
Gatſu. *Impedio, ich wehre.* Gátolom.
Gvozd. *Ferrum. Vosd.* Vas.
Gliba, *Sumpf, Koth.* Galibába vitte. Sárba, nyomoruſágba, bajba vitte.
Gontſar. *Figulus, Töpfer.* Kantſós. Kantſár.
Gun.] *Veſtis.* Gunya. Ruha. Köntös. öltözet.
Gunja.]
Gorod, *die Stadt.*
— — *Infundibulum in mola. Mühlkaſten.* Garad.
Grubaja lo's, *eine grobe Lüge.* Goromba hazugſág, *lotsogás.*
Gagaty. *Schnattern.* Gágogni.
Grozd. Grezn. *Racemus.* Gerezd.
* Huſzar, *der Huſar. Le houſſar. Huſſart.* Huſzár.
Iſzkuſz. *Verſuch. Tentatio.* Kiſztetés.
Iſzkuſzitel. *Tentator. Verſucher.* Iſzkitélö. Kiſztetö. Kiſértö.
Izba, *Stube.* Szoba.
Ivan. *Johannes.* Ivàn. Szent Ivàn.
Jadtza. *Schlemmer. Gurges. Nepotator. Decoctor.* Jádtzo. Pazérlo. Tekozlo.
Irkha. *Semiſch Leder.* Irha.
Iſzkri. Iſzkra, *ein Funken.* Szikra.
Ikra, *der Fiſchroggen. Fiſchleich.* Ikra. *Fiſchbrut.*
Iſzkorka; *das Fünkchen.* Szikrátska.
Javor. *Le planc. Le plantane.* Jávor-fa. Juharfa.
Jarem. Jarmo, *das Joch.* Járom.
Jantar. *Bernſtein.* Gyantár. Gyanta.
Ivi, *die Weide. Vüz.* Füz-fa.
Jatsmennaja kaſa, *die Gerſtengrützе.* Arpa káſa.
* Inber, *der Ingver.* Gyömbér.
* In'ſener. *L'ingenieur.* In'ſinér. *In'ſellér.*
Ikra, *die Waden.* Lábikra.
Ikriu nog. *Waden.* Ikrájá a' lábnak.
Jaglitza.] Iglitze tövis. *Eringium.*
Iglitza.] *Nehnadel*
Igo. *Jugum.* Iga. Járom.
Is'je? *Quis?*
— — *Aliquis incertus.* Izé.
Jabednik. *Zungendreſcher. Rabula. Legulejus.* Ebegö, Karitſálo. Fetſegö.
Jáſzl. *Krippe. Praeſepium.* Jáſzol.
Kad. Kadka. Kaduſka, *der Bottich.* Kàd. Kàdatska.

Ka-

Kamenſtſik, *der Maurer.* Kömives.
Kameny, *der Stein.* Kemény. Hart (Kő-*mény. Kőnémű,* ad normam: Téte-*mény*).
* Kamin. *Caminum.* Kémény.
Kamka, *der Damaſt.* Kamuka.
Kanal. *Fiſtula. Canalis.*
— — *Cochleare.* Kanál. Kalán.
Lakhan. *Waſchbecken.* Kanál?
Kanat. *Ankertau. Seil.* Kanót. Kötél. Sparga. A'kanot (Kanotz) ágyu elſütö füſtölgö kötél.
* Kanifol. *Pix colophonia.* Kanaforia.
Kapati. *Stillare.* Cſeppenti. Cſeppenteni.
Kapkan, *das Fuchseiſen.* Kaptán.
* Kaplun, *der Kapaun. Le chapon.* Kappan.
Kaplja. Kap. *Gutta.* Cſepje. Cſep.
* Kaptzun, *der Kappzaum.* Kaputzàn.
Karáſz. *Piſcis. Genus.* Kárász.
Karaul. Sztoro's. Paſztir, *die Wache.* Stra'ſa. Páſztor. őr. Vigyázo. Bakter. Tzirkálo. Tſöſz. Kerülö.
— — *der Sperber.* Karuly, melly jol vigyáz a' maga prédáira.
Kareta, *der Wagen.* Karïka. Kerék, *das Rad.*
Karman, *die Taſche.*
Karmantſik, *eine Muffe, ein Stutzchen.* Karmantyu.
Káſa, *die Grütze, der Gries, Griesbrey.* Káſa.
Khvaſztun, *der Eiſenfreſſer. Thraſo, miles glorioſus.*
Kator'snoi, *der Galeerenſclav.*
— — *der Soldat.* Katona.
Kaznatſeï, *der Ausgeber. Le menager.* Kaznár. Koltſár.
* Kéglja, *der Kegel.* Kugli.
Kervela, *der Kälberkropf.* Tervela. *Turbolya.*
Ketſug. *Stör.* Ketſege.
Khan'ſa. *Hypocrita.*
— — *Schielend. Luſcus.* Kantſal. Hipokrita ſzemekkel nézö.
Khapkaty. *Erſchnappen.* Kapni. Lopni. Kapkodni.
Kholop, *der Knecht.* Tök kolop. Mak kolop.
Khitretz. *Lauer. Veterator. Captator. Inſidiator.*
— — *Cavea.* Ketretz. Keleptze.
Kklopáty. *Klatſchen.* Kalapalni. Tapſolni.
Khloptſatája *bumaga, die Baumwolle.* Pamut. Gyapott.
Khmjelju, *der Hopfen.* Komlo. Komlója.
Khokhotanije, *das Ueberlautlachen.* Hahotálás.
Kholm, *der Hügel.* Halom. (*Holm*, Svedis, Danis, Inſula. *Sziget*).

U 5 Kholſzt.

Kholſzt. *Syndon. Linteum. Leinwand. Golt.* Váſzon. Gyolts.
Khozjain, *der Herr.*
Khozjan. Khozja, *der Wirth, der Grundherr. Gozda.* Gazda.
Ki? *Quis?* Ki?
Kin'ſal. *Pugio.* Hand'ſár.
Kipjatkom. *Ausbrühen.* Koppaſztani.
Kiſzel. *Pulmamentum. Muſz. Brey. Compot.* Kiſzél.
Kiſzlii. *Herb.* Keſerü.
Kivanije golovoju, *das Kopfnicken.* Kivánſág. *Kivánoja.* Intés. Fövel valo intés. Réá hagyás, mellyel *Kivánſágunkat* kijelentjük. Fö-tſoválás.
Klin, *der Keil, der Fimmel.*
— *der Riegel.* Klints. Kilints.
Kljap, *der Bängel.* Kolomp. ütö. Verö. Kalapáts.
Kljats. *Zauberer.* Kalátſolo, ki az el lopott dolgot jo Kaláts pénzért *Kikalátſolja.* Kivará'ſolja.
Kljeplju. *Crepitaculum.* Kelepelö.
Kljetka, *das Gebauer', Vogelhaus.* Klitka. Kalitzka.
Kljetka. *Schlag, womit man Vögel fängt.* Keleptze.
Kljuts, *der Schlüſſel.* Kults.
Kljutſar. *Claviger.* Kultſár.
Zaklutſenije. *Abſchluß.* Bekoltſolás. Berekeſztés.
* Kmin, *der Kümmel. Cuminum.* Kömin. Kömény.
Kniga, *das Buch.* King. Köng. *Könyv.*
Kin'ſetska, *das Handbüchlein.* Könyvetske.
Knigopetſately. *Buchdrucker.* Könyvpetſételö. Könyvnyomtato.
Kobilitza, *die Stutte.* Kantza.
Kobza. *Inſtrumentum muſicum.* Koboz.
Kokos. *Gallus gallinaceus.* Kokas.
Kokuſka. *Gallus parvus.* Kokaſka.
Kol. Kolje. *Palus. Sudus, ein Pfahl, Zaunſtecken.* Karó.
Kolbaſza, *die Wurſt.* Kolbáſz.
Koldun, *der Hexenmeiſter.* Koldus, *der Bettler.*
Kolduju, *ich zaubere.* Koldujjak. Koldulok. *Mendico.*
Koliba, *die Hütte.* Kaliba.
Kolibel. *Cunae. Beltſö.* Böltſö.
Koloda, *die Fidel, der Block der Gefangenen.* Kaloda.
Kolodnik, *der Areſtant.* Kalodázott. Békóba vetett. Rab. Fogoly.
Kolopity. Kolopaju. *Klopfen.* Kolopálni. Kolompozni.
Kolofz, *die Kornähre.* Kaláſz. Buza-fö.
Kolotuſka, *der Klöpfel, die Klopfkeule.* Kolomp. Kolompotska.

Kolpak. *Blasenhut.* Kalpag-ja a' Lombiknak, vagy Sisakja.
Kolpaka, *die Klappmütze.* Kalap. Kalapag. Kalpag.
Koljaszka. Koljesza. Kolésza, *die Kalesche, das Fuhrwerk. Essedum.* Kolésza. Kotsi.
Kondir. *Kessel.* Kondér.
Konetz, *das Ende.*
— — *Mark-knochen.* Kontz. *Tsont-vég.*
Kontsik, *das Endchen.* Kontzotska.
* Konopely. *Canabis.* Kendér.
Kontar. *Stratera. Libra.* Kontár. Font-mérö.
Kopáty. *Graben.* Kapálni. Kopátsolni. Kaparni.
Kopalstsik, *der Gräber.* Kapállo. Kapás.
Koper. Krop. *Dille. Anethum.* Kapor.
Kopity. *Erschaben.* Kopik. Koptatni. Koppasztani.
Kopije, *der Spieß.* Kopja.
Koptsa. *Fibula, der Haft.* Kapots.
Zakaptsivanije. öszve-kaptsolás. *Conjunctio.*
Kor. *Morbilli.* Kor. Korság. *Morbus.*
Kora. *Cortex.* Kéreg. Fahaj.
Koren. *Radix.*
— — *Caulis herbae siccae. Koro.*
Kormilo. *Ruder.* Kormánylo. Kormány. Kormányozo.
Kortsa. *Kru'ska, der Krug.* Korso.
Kortsmar.] *der Schenker.* Kortsomáros.
Kortsmik.]
Kortsma. Khartsevnja, *das Schenkhaus.* Kortsoma.
Korzinku. *ein Blumenkranz.* Koszoru.
Korzinotska, *der Handkorb.* Kosárotska.
Kosa. Kos, *der Bienenkorb.* Kas. Kosár.
Koska, *die Katze.* Matska.
Koselek, *der Beutel.* Kosár, *ein Korb.*
Kosuta, *die Rehe.* Suta-öz.
Kosza, *die Flechte von Haaren.* Kosz.
Kosza, *die Sense.* Kasza.
Kószar. Koszats, *der Meher, Graser.* Kaszás.
Koszity szjeno. *Gras mehen.* Szénát kaszálni.
Koszar, *ein Hackmesser.* Koszor. Katzor.
Koszt, *das Bein.*
— — *eine Stange.* Koszt.
Koszter, *der Haufen.* Kazal.
Kosztka. *Würfel.* Kotzka.
Kotel. Kotla. Kotlom. *der Kessel.* Katlan, mellybe az *üstöt* hellyheztetik.

Kotsnja. Kotsannaja kapufzta, *der Hauptkohl.* Kotsányos-Tor'fás-Fős káposzta.
Krajam. Krajami. Krai, *der Rand.* Karima. Karéj. Karéjja.
Krefzt, *das Kreuz.* Kerefzt.
Krefztetz, *ein Kreuzgen.* Kerefztetske.
Krefztitel. *Täufer.* Kerefztelö.
Krefztity. *Gevatter stehen.* Kerefztelni. Kerefzt-apáſkodni.
Kreftſenije. *Christenthum.* Kerefztényfég.
Krik, *das Geschrey.* Rikoltás.
Kritfáty. *Ausschreyen.* Karitfálni.
Kritſatel. *Schreyhals.* Karitfálo. Kiáltozo.
Krivuju. *Krumm.* Girbe-gurba. Görbe.
Krug. *Circulus.* Kerek. Kerület.
Okru'fity. *Cingere.* Kerekitni.
Kruglo. *Orbiculatim.* Kuru'slo. Kereket, kerületet tſinálo, mellynek közepiben álván mindent meg Kuru'folhaſſon. *Praestigiator,* qui circulum in pulvere defcribens, animas conjurat.
Kruglo. *Rund.* Korong. *Difcus horizontalis figulorum, super quo vafa fingunt, pedibus circumagendo.*
Krupa, *das Mehl, die Grütze.* Korpa. *Furfur.*
Krupnii. *Grobkörnig.* Korpás. Dara modra, darabofon örlött.
Krupinka, *das Körnchen.* Korpátska. Mor'fátska. Mor'fa.
Krupina fzoli, *ein Körnchen Salz.* Egy mor'fa fo. Egy korpányi fo.
Kru'fetska, *das Krüglein.* Korfotska.
Krjuk, *der Haken.* Horog. *Horjuk.*
Krjutfok, *der Häckel.* Horgotska.
Kubar, *der Kreifel, der Krämer.* Kufár. Kufárné. Kofa. Koffantvu.
Kubok, *das Glas. Le gobelet.* Kupak. Kupa.
Kudrjavi. *Perücke. Kraus.* Kudor. Kondor.
Kukbnja, *die Küche.* Konyha.
Kukol. *Unkraut.* Konkol. Konkoly. Burján. *Lychnis. Flos cuculi.*
Kulak, *die Faust.* Kujak. ököl.
Kúm, *der Gevatter.* Koma. Komám uram.
Kuma, *die Gevatterin.* Komám afzfzony.
Kupetz, *der Kaufmann.* Kupetz. Kereskedö.
Kuritza, *der Hahn.* Kukuritzo. *Kokas. Onomatop.*
Kurta. *kurzer Rock der Wogulen.* Kurta kaftánnya a' Voguloknak.

Kurva, *die Hure*. Kurva. Ringyo. Safla. Safarina. Tzafra. Tzafrinka. Lotyo. Bog.
Kuſánje, *das Eſſen, das Gericht, die Mahlzeit. Comeſtio.* Etel. Kotſonya (*kalte Speiſe*).
Kutija, *eine Schachtel.* Iſkutuja. Kutuja.
Kutſa, *der Haufen, der Klumpen.*
— — *ein Wenig.* Kitſi. Egy kitſi.
Kutſa Zolota, *ein Klumpen Gold.* Kitſin arany. Egy kis darab arany.
Kovats. Kutznetz, *der Schmidt.* Kováts.
Kuvſin. Kupa, *Waſſerkrug.* Urceus aquarius. Cupa. Kupa. Köpétze.
Kváſz. *Sauerteig.* Kováſz.
Kvaſénije, *die Gährung.* Kováſzoſodás. Kelés. Poſhadás. Költ-téſzta.
Kvaſznu. *In fermentationem duco.* Kováſzolok.
Led, *das Eis.* *Jed.* Jég.
Le'ſáty. *Liegen.* Le'ſákoskodni. Heveréſzni.
Le'ſaſtſiii. Le'ſanka. *Faulenzer.* Le'ſák. Here. Heverö.
Lomkoi. *Bröcklich.* Lomha. Gyenge Töredékeny. Poronyu.
Lu'ſa, *die Kothgrube.* Lutſok. Potſoja. Fertö.
Lu'ſenije, *das Waſchen.* Lutskolás. Moſás.
Lazity. *S'elever.* Lázadni. Fel-lázadni. Feltámadni.
Lopta. *Pila.* Lopta.
Lakot. *Sera, ein Hengeſchloß.* Lakat.
Lány. *Cerva.*
— — *Filia.* Lány. Jány. Léány.
Lebeda, *die Aue. Pratum.* Livágya. Rét.
Legen. *Lagena.* Légely.
Leſza. *Operculum. Tectum ſepium.* Léſza.
Lo'ſka. *Cochleare. Löffel.*
— — *Nudel, Nudelteig.* Laſka.
Laſzkov. *Mild. Lenis. Mitis.* Laſſu. Szelid.
Lakomka. *Näſcher. Liguritor.* Lakótska. Jollako. Nyalakodo. Nyalánk.
Prolakomity. *Verpraſſen. Abligurire.* Jollakni. Elvendégeſkedni.
Ladija. Lodja. Lodka, *Fahrzeug. Linter. Scapha.* Ladik.
Lep. *Vogelleim. Viſcus.* Lép.
Ljepkii. *Klebricht.* Lépes. Ragadós. Enyves.
Lovetz. *Wildſchütz.* Lövéſz. Vadáſz. Lövö.
Lapa, *die Pfote, die Klaue.* Lap. Talap. Talp. Láb.
Lapoty. *Lapotska, das Pfötchen, der Ankerarm.* Lábotska. Lapata.

Lapata. Lopatka, *die Schaufel*. Lapát. Lapátka. Lapotzka.
-- -- Ploſzkaja. *Spatum*. Lapotzkájá. *Poſſ.*
Lapka. *Lappa, die Lappe*. Lapu. Laputska.
Len, *der Flachs*. Len.
Len tolots. *Flachs brechen*. Lent tilolni.
Lenjanoje ſzjema, *der Flachsſaamen*. Len-ſzem. Len-mag.
Lijalo. Leika. Liver. *Bierheber*. Liju Livu. Lopo. Szivo.
Liju. *Fundo*. Lijuzok, Lijuval ſzürök.
Lebèd. *Gen*. Lebedi. *Atriplex hortenſis*. Laboda.
Lug, *die Aue, die Laube, die Hägeweide, der Wald. Paſcuum*. Liget. (*Lugos* Laubos).
Lepeska, *der Kuchen. Oblat*. Laposka. Lapotya. Lepény. Kaláts.
Lapſa. *Nudeln. Turunda*. Laſka.
Liſzt, *das Blatt, das Mehl*. Liſzt.
Marož. Moroz, *die Kälte, der Froſt*. Zuzmaráz. Fagy. Dér.
Zamerzaty. *Einfrieren*. Zuzmaráſodni. Fagyni.
Zamerzanije, *der Gefrierpunkt*. Zuzmaráz.
Mely. *Vadum*.
— — *Profundus*. Mély.
Meny. *Muſtela fluviatilis*. Menyhal.
* Mo's'ſer. *Mörſer*. Mo'ſár.
Mor'ſovina. Mor's. } *Lignum a tineis conſumtum, et in pulverem friabilem dehiſcens*. Mor'ſalek, Szúette fa. Mor'ſa.
Mogufthii. *Mächtig. Potens. Validus*. Magos. Nagy. Hatalmas.
* Miſzplija. *Meſpel*. Naſzpolya.
Meren. *Caballus. Cantherius*. Mén-lo.
Morkov. Buraki. } *Rüblein*. Murok.
Szvekla. } *Rothe Rüben*. Tzékla.
Mutovka. *Rührſtecke*. Botóka. Keverö.
* Melnitza. *Mola. Mühle. Moulin*. Malom.
Miloſzt. *Gratia. Gnade*. Malaſzt. Kegyelem.
Moſok. *Lanugo, die Wolle an Früchten*.
-- -- *Sordes*. Motſok.
Motolla. Motovilo, *die Garnwinde, der Haſpel*. Matolla.
Motaty. *Haſpeln*. Matollálni.
Me'ſa, *der Grenzſtein*. Me'sgye, *das Grenzezeichen*.
Mák, *der Mohn*. Mák.
Matſikba. *Felis*. Matska.
Mjaſznik, *der Fleiſcher*. Méſzáros. Mejjeſztö.
Mjeſzto. *Schlachtbank*. Mejjeſztö. Koppaſzto. Nyuzo. Meſzárlo-Szék. Méſzárſzék.

Mjaſzo, *das Fleiſch.* Huş.
Máz, *die Salbe.* Máz. Ir. Kenö.
Mazanka, *das Kleibewerk.* Máz. Tſiriz. Enyv.
Kolomáz. Szekér-máz. Kulimáz. *Wagenſchmier. Axungia.*
Mazaty. *Salben.* Mázolni. Zamazka. *Kitt.* Zamántz.
Ma'ſuſtſi. *Unguinoſus.* Mázos.
Moly. *Bücherwurm.*
Moly, *die Kleidermotte.* Moly.
Mozg, *das Gehirn.* Mozgo. Mozog. Mozgato erö. Mozgás kutfeje. Mozdito. *Motor. Movens. Origo motus.*
Motyika, *die Grabſcheit.* Matſuka. Butyiko.
Muſzor, *der Graus. Decombres. Gravois.* Müſzer. Véſö.
Malina. *die Himbeere.* Málna.
Med, *der Honig.* Méz.
— *Süß.* Médes. *édes.*
Medvjed, *der Bär.* Medve.
Medvjed vortſit, *der Bär brummet.* A'medve ordit.
Mjed, *das Kupfer.*
Mjedni kotel, *ein kupferner Keſſel.* Medentze.
Mjednik, *der Kupferſchmidt.* Medentzés. Rézmüves.
* Major, *der Mayerhof.* Major.
Mezga. *Succus ſub cortice arborum.* Mezge.
Motſity. *Netzen.* Motskolni. Lotſolni.
Motska. *Feicht.* Lutſok.
Motſa. *der Harn.* Motſok. Motſár. *Schmutz. Sumpf.*
Mjerity. *Meſſen.* Mérni. Méretni. Meritni.
Izmjerenije, *die Ausmeſſung.* Mérés.
Mjerku. Mjera, *das Maas.* Mérték.
Mjerenije. *Meſſung.* Mérés.
Mjeri, *der Himpten.* Mérö. Véka. Köböl.
Mkhom. *Moos.* Moh. Mohos. Mohom. *Poſſ.*
Mindal. *Amygdala.* Mondola.
Mikhunki. *Phyſalis Alchekengi.* Mukhartza.
Marena. *Murena.* Márna.
Ma'ſarſzkije kuritzi. *Faſanen.* Magyar tyukok.
Metſta, *das Hirngeſpinſt.* Meſe. Álom hüvejezés.
Mozgovaja. *Morbus hungaricus.* Hagymázg.
Matka, *die Gebärmutter.*
— — *Sponſa, eine verſprochene Braut.* Mátka.
Negodjai. *Untüchtig, der Hallunke. Ineptus. Incommodus.* Negédes. Korhel.
Negodujuſtſi. *Unwillig. Indignab.* Negédes. Kényes. Akaratos.

Negodo-

Negodovanije. *Unwille. Indignatio.* Negédeſſeg. Kényeskedés.
Nakazivaty. *Züchtigen. Caſtigare.* Nyakazni. Nyaggatni. Kinozni. Fenyitni.
Njemetz, *der Teutſche.* Német.
Njemetzkaja kapuſzta, *der braune Kohl.* Német kápoſzta.
Nevolya, *das Joch. La ſervitude.* Nyavalya. Baj. Szolgálat. Nomoruſág. Aerumna. Aegritudo. *Servitus.*
Nevelikii. *Klein. Gering.* Nebelgés. Aproſág. Tſekélyſég.
Nadragi, *die Hoſen.* Nadrág.
Nitſego. *Nichts.* Nints. Nintſen. A'nintſenböl ſemmi ſe leſzſz.
Nebilitza, *die Fabel.* Nebelgés. Hijjábanvaloſág. Szofia-beſzéd. Meſe.
Naſzmork, *der Schnupfen.* Nátha.
Ne. *Non.* Nem.
Ne. *Ne.* Ne.
Njemo. *Mutus.* Néma.
Njemko. *Dim.* Némátska.
Nebere'sni. *Negligens. Diſſolutus.* Nebelegni. Nebelgö.
Nebre'ſenije. *Liederliches Weſen.* Nebelgés.
Nebje'sda. *Stimpler.* Nebelgö. Kantár meſter ember.
Obrok. *Proventus. Exactiones publicae. Tributum. Cenſus. Foenus. Zins. Zahlung.* Abrak. A'lovak fizetéſe, jutalma, bére.
Oſzelka. *Schleifſtein, Wetzſtein.* Atzél. Kés-fenö. Atzélka.
Oſziplo. *Sommerſproſſen.* Szeplö.
Oſztav. *Reſiduum.*
—— *Diviſio.* Oſztáj. Oſztás. Oſztozás. Oſztozódás.
Oſztalnoje. Oſztatki. *Ueberreſt.* Oſztalék. Oſztályi maradék.
Oſzelok. *Aſellus.* Eſzelők. Fatuus. Stupidus.
Orju. *Aro.* Szántok.
—— *Meto.* Aratok. *Orjatok.*
Obrazetz. *Tiſchtuch.* Abroſz. Kendö.
Okol. Okolitza. *Locus, qui circumiri poteſt.* Akol. *Caula.*
Oblok. *Feneſtra.* Ablak.
Oko. *Oculus.*
Okoſko. *Feneſtra.*
—— *Prudens.* Okos. Okoſkodo. (Qui oculos, vel feneſtras, ſemper apertas habet, ſemper vigilat).
Ogon, *das Feuer.* Tüz.
—— *Brennen.* Égni (Ogon. Ogne. Égne. Égni. *Igne. Ignis.*) Omnes hae voces, ex uno fonte deſcendunt.
Obeztſeſztity. *Entehren.* Betſtelenitni.
Omertzjenije, *der Ekel. Tſomertz.* Tſömör.

Okoje.

Okolo, *ein Maass*. Ako.
Otpufztity. *Abfchaffen*. Elpufztitni.
Otkaz. *Negatio*. *Repulfa*. *Verweigerung*. Átkozodás. Átok, *der Fluch*.
Otkazáty. *Abfagen*. Átkozni. *Fluchen*.
Okno, *das Fenfter*. Akna. Sobánya ablaka, vagy fzája.
* Oguretz, *die Gurke*. Ugorka.
Obráz. Obrazetz, *das Bild*, *Mufter*, *die Form*, *die Art*, *die Anficht*. Ábrázat. Ábrazolás.
Obrazovaty. *Abbilden*. Ábrázolni.
Otetz * *der Vater*. Atya. * *Gen*. Ottza.
Olovo, *das Zinn*. Olom. On.
Ofzvobodity. *Befreyen*. Szabadítni.
Obruts, *der Faßreif*. Abronts.
Ofzen, *der Herbft*. öfz. öfzön. öfzönn. *Per autumnum*. Vefzna. *Ver*. *Ta*-vefzna. Tavafz. Ljeto. *Aeftas*. Zima. *Hyems*. Zivatar.
Ofzennája rabota, *die Herbftarbeit*. öfzi rabota.
Orda, *das Hirtenlager*. Tforda. Gulya. Nyáj. Göböl. Sereg.
Ogar, *der Windfpiel*. Agár.
O'fina. U'fin, *das Abendbrod*. O'fonna.
* Oltar. *Altare*. Oltár.
Ofzlop, *die Säule*. Ofzlop.
Okurity. *Anräuchern*. Kormozni. Füftölni. *Korom*.
Objed, *das Mittagseffen*. *Gaftmahl*. Ebéd.
Objedaty, *zu Mittage effen*. Ebédelni.
Otfag, *der Herd*. Góts. Gótzajja. Tüzhely. *Székellyes fzo*.
Objednja, *das Hochamt*. Ur-ebédje. Urvátsorája.
Palitza. Palotska. Páltzátska.
Palka, *der Stock*. Páltza. Bot. Dorong. Hufáng. Fuftély. Rud. Mátfuka.
Paletz. *Gen*. Paltza, *der Daum*.
* Para bikov, *ein Stock Ochfen*. Pár bika. Egy pár ökör.
Parifzti. *Parweiß*. Páronként.
Porokh. *Pulver*. Por.
Porofok. *Pulver*. Porofok. *Pulverulenti*. *Nom*. *Plur*.
Pufka, *die Kanone*. Pufka, *die Flinte*.
Pufetsnii porokh. *Schießpulver*. Pufkapor.
Pufkar, *der Kanonier*. Pufkás. Pattantyus.
Putfina, *der Schlund des Waffers*, *der Abgrund*. Potfoja.
Pugovitza, *der Knopf*. Buga. Tfere buga. Bugátska. *Gallapfel*.
Pafzmo. *Fafciculus fili*, *vel lini*. Páfzma. Egy fö len.

v' Paſzmi perevjazivaty. *Fitzen.* *Lier ichl...* Páſzmákat kötni. Kender-fökét, len-füket tſinálni.
Plöſzko. *Flaſche.* Palatzk.
Patóka. Potop. Potok, *die Feldfluth.* Patak. Hirtelenáradas. *Torrens.*
Protok, *der Bach.* Patak.
Pijavitza. *Blutigel.* Piotza.
Pjatna, *ein Fleck, Fehler. Nævus. Stigma.* Pattanás. Szeplö. Petſét. Motſok.
Szinija pjatna, *blaue Flecken.* Szederjes pattanás.
Par. Pari, *der Dampf.* Pára.
Parik. *Perüque.* Paróka.
Pily, *der Staub.* Pili. Pilhe. Pihe. Por.
Pilinka. *Pulviſculus.* Pihétſke.
Pi'sma, *eine Peonie.* Achillea nobilis. Pé'sma ro'ſa.
Povjeſztovaty. *Erzählen.* Povjeſztity. *Abkündigen.* Povedálni. Beſzélni. Terétſelni.
Propovjed, *die Predigt.* Povedálás. Predikátio. Szent beſzéd.
Preporutſáty. *Anbefehlen.* Poroatſolni.
Pjaták (Slavice *Pjatok*) *Freytag.* Péntek.
Perjam Pero, *die Feder.* Pejhe. Pihe. *Perje,* a' ſzalma tüz könnyü hamva.
Peſzok. *Sand.*
Schmutz. Unrath. Piſzok. Gaz. Szemét. Motſok.
Pola. Politska. *Bret, das Blatt eines Tiſches.* Pallo. Pallotska, *eine Stege.*
Polka. Politza, *ein Wandbret.* Poltz. Poltzika.
Polevai. *Anagallis arvenſis.* Polé. Polyé.
Polevaja. *Chamomilla.*
Perina, *das Federbette.* Patna. Dunyha.
Pilajuſtſije glaza. *Feurige Augen.* Pillogato - villogo ſzemek.
Podosva, *die Filzſohle, die Sohle. Solea.* Botos. Salavári. Gyapju ſtrimfli. Rövid ſtrimfli kaptza.
Poſzkony, *der Fimmel.* Potzkom. Potzok. ék. Fejſze.
Perſzten, *der Fingerring. La bague.* Pereſzlen. Karika. Gyürü.
Priſletz. *Aventurier.* Peſletö. Kos lato. Kobori.
Pá'ſit. *Veide. Pratum.* Pá'ſit. Zöld rét.
Par. Parlog. *Brach, ein verlaſſener Weingarten.* Parlag.
Pole, *die Wieſe.* Polag. Pallag. Parlag. Rét.
Petſat, *das Siegel, der Druck.* Petſét. Nyomtatás.
Petſataty. *Drucken.* Petſételni. Nyomtatni.
Pazder. *Fragmenta caulis lini, vel cannabis, poſt contritionem decidua.* Pozdorja, melly a' len, vagy Kender tiloláskor el hull.

Palas.

Palas. *Framea. Gladius.* Pallos.
Poljana. *Extirpatitium.* Pojána. Poján. Tifztás. Irtovány.
Ponofz. *Obtrectatio. Calumnia.* Panafz. Rágalmazás.
Ponofzity. *Beschreyen. Diffamer. Medire.* Panafzolni, Rágalmazni. Szidni.
Ponofzitel. *Momus.* Panafzlo. Gunyolo.
Ponofenije, *ein Schimpf. Verweiß. Exprobratio. Increpatio.* Panaszlás. Rágalmazás. 'Simb.
Pere'fets. *Aufbrennen.* Per'felni.
Protjagivaty. Rafztjagivaty. *Tendre. Etendre.* Tirer. Tágitni. Kinyujtani.
Podkop. *Mine. Suffossio terrae.* Padmoj.
Pup. *Umbilicus.* Pup. Tfuts. Köldök.
Palats. *Carnifex.*
Cimex. Palats-féreg. Kinzo-tfipö-féreg.
Prjafts. *Funda. Schleider.* Parjftfa. Parittya.
Pifzmo. *Epistola. Scriptura.*
— — *Rem aliquam oscitanter, vel per minutissima eundo peragere.* Pifzmogni.
Pifzmenni fztol. *Mensa scriptoria.* Pifzmogo afztal. Iro afztal.
Pets, *der Kachelofen.* Pes (*Székelyesenn*) Kementze. Kályha.
Na petfi le'faftfii, *der hinter dem Ofen faulenzt.* A' pes megett le'fákofkodo.
Petfenije. *Gebratenes.* Petfenye. Kementzébe-Sült.
Pod. *Fundamentum.* Pad. *Scamnum.*
Podemnii. *Pons versatilis.* Pad. Hid. Padolás. Hidalás.
Podlog. *Subpositio..* Padlás.
Potolok, *der Boden.* Padolék.
Prazdnii. *Leer. Vacuus. Inanis. Futilis. Nichtig.*
Praznofzt. *Müßiggang. Adulter. Moechus.* Parázna.
Pleva. *Palea. Spreue.* Pelva. Pelyva. Polyva.
Pufztinja. } *die Einöde. Einsiedlerey.*
Pufztoje. } Pufzta. Pufztája.
Pufztotska. } Pufztátska.
Pufztos. *Verwüstet.* Pufztás.
Pufztjeju. *Devasto.* Pufztitok.
Opofztofenije. *Verheerung. Populatio. Vastatio.* Pufztafág. Pufztitás.
Profztoi. Profztoje. } *Unadelich. Ignobilis.* { Parafzt.
Porod. } { Por.

Profz-

Profztota. *Simplicitè.* Parafztfág. Együgyüfég.
Pritvor. *Atrium. Vorhof.* Pitvar.
Pol. *Medius. Halber.* Fél.
Poltora. *Anderthalb.* Másfél krajtzár.
Poltorak. *Poltraken.* Poltura.
'Senfzki pol. *Sequior sexus.* '*Sana - fél.* Afzfzony-fél. (ad normam: Ellenkező-fél).
Pelenki. *Fascia. Windeln.* Pola-kötö.
Prja. Szpor. *Lis.* Per.
Potrokh, *die Kröse.* Potroh. Háj. *Obesus homo.* Potrohos ember.
Posva, *das Erdreich. Terra. Solum.* Posvány.
Pauk, *eine Spinne.* Pók.
* Plasts, *der Mantel.* Paláft.
Plot, *ein Floß.* Tut. Tutaj.
Pokrov. Pokrivalo, *die Decke.* Pokrotz.
Podkova. *Hufeisen.* Potko. Patko.
Pitsina, *die Stange.* Pozna. Rud. Hufang.
Pafztir, *der Hirt.* Páfztor.
* Plamja. *Flamma.* Lomja. Langja. Lombos.
Puty, *die Reise, der Weg.* Ut. Utazás.
* Palata, *der Pallaſt.* Palota.
* Pokal, *der Becher.* Bokáj.
Papusni tabak. *Blättertoback.* Papufált dohány.
Puzir, *eine Blase in kochendem Wasser.* Buzogás. Forrás.
Voda puziritfzja, *das Wasser kocht.* Buzog a'viz.
Piro'snoje. *Gebackenes. Artolagani.* Piritott. Pirofsitott. Pirofsan-fütött. Rántott. Sütemény. Fánk.
Pukhovik, *das Oberbette. Tuchet. Stragula plumea.* Puha. Dunyha (*Le Duvet*).
Pofzlati. *Schicken.* Koslatni. *Herum fllanquieren.*
Perjednik, *die Schürze. Succinctorium.* Pendej. Surtz. Elökötö.
Ri's. *Reis.* Riskáfa.
Rak, *der Krebs.* Rák.
Rjábtfik, *die Kornblume.* Repnik. *Agrimonia.* Reptfen.
Rjepa, *die Rübe.* Répa.
Rutfejka. Rutfejek, *das Fließchen, das Bächlein.* Lutfok. Potfoja.
Rab, *der Knecht.* Rab. Béres. Szolga. Jobbágy.
Rabfzkii. *Knechtisch.* Rabi. Rabul.
Rabina. *Status servitutis.* Rabofkódás.
Rabota, *die Frohnarbeit, das Geschäft.* Rabota. Urdolga.
Rabotaty. *Arbeiten.* Rabotáskodni. Dolgozni.
Rabotnik, *der Arbeiter.* Rabotáskodo. Dolgos.

Ro's.

Ro's, *das Korn*. Secale Ro's.
Ro'sjofzjemja, *ein Roggenkorn*. Ro'sfzem.
Roi. *Bienenschwarm*. Raj.
Remefzlo. *Handarbeit, das Handwerk*. Remeklés. Remek, *ein Meisterstück*. *Fabrica*.
Remefzlennik, *der Handwerker*. Remeklö. Mester embet, ki már remekelt.
Rjefetka, *das Gatter*. Reftély. Roftély.
Refetotska, *das Gitterchen*. Roftélyotska.
Refeto, *das grobe Sieb*. Rofta.
Rutska, *ein Eimer*. Rotska. Tfeber. Veder. Kártos. Sajtár.
Remén, *die Gurt derer, welche die Schiffe ziehen*. *Spes*. Remén. Reménfég.
Rjedika. Rjedka, *der Ruben*. *Radisen*. *Raphanus minor*. Retek. Répa.
Rudokopatelji, *die Hüttenknappschaft*. Ertzkopátfolok. Bányászok.
Ruda. *Ertz*. Rudnik. *Bánya*.
Rjedka. *Rarus*. Ritka.
Rjedki greben. *Weiter Kamm*. Ritka fogu fülfü, vagy Gereben.
Rjedkaja krafzota. *Une merveille en beauté*. Ritka fzépfég.
Rofztok, *der Keim*.
— — *das Fäserchen*. *Filamenta*. Roft. Roftok. *Plur*. Roftika. Otrofzli, *die Faser*. *Fibrae*. Roft. Szál. Tfék.
Rjepnaja kapufzta, *die Kohlrabi*. Korélabé. Répa-kápofzta.
R'fa. *Rubigo* Ro'sda.
Ru'fi. Ru's. *Roth*. Róska.
Rjabina, *die Blatternarbe*. Ripáty. Himlöhelly.
Rjaboi. *Blatternärbig*. Ripatyos. Himlöhellyes.
Rjed. *Cuprum*. Réz.
Rjez, *das Grimmen*. Rezketés.
Razmanivaju. *Concutio*. Rázom.
Rodnja. *Nativitas*.
Rodilnitza. *Puerpura*.
Rodina. *Convivium in domo parturientis datum*. Ródina. Radina. *Székelyes*. Radinába menni.
Rik. Rikanije. *Rugitus*. Rikkanta's.
Rototfik. *Ofculum*. Tfók.
Spaga, *der Degen*. Spa'dé.
Stfuka, *ein Hecht*. Tfuka.
Suba, *der Pelz*. Suba.
Sapka, *eine Mütze*. Sapka.
Stfetska. Stfetina, *eine Bürste*. Etfet. Kefe.

* Salfeja. *Salvia*. 'Sa'lja. 'Sa'ja.
Sifak, *der Helm*. Sifak.
Stfepi, *der Hobelfpäne*. Tfepü. Forga'ts. Hullaték.
Sljapa. *Chapeau*. Salaplo. Kalap.
Skola, *die Schule*. Iskola.
Stfipa'ty. *Kneifen. Zwicken. Vellicare*. Tfipni. Tfipkedni.
Stfiptzi, *die Kneifzange*. Tfippentyü. Harapofogo.
Sarovari, *die Strümpfe*. Salava'ri.
Selkom, *die Seide*. Selyem.
Sarik, *das Kügelchen*.
— — *die Ferse. Calcaneum*. Sarok. Gömbelyég, mint egy golyobis.
Stfekotaty. *Kitzeln*. Tfiklandani.
Stferbina. *Scharten. Dentes cultri*. Tforba.
Sutity. *Scherzen*. Suttogni. *Sufurrare*.
Sepetun. *Lifpler Blaefus*. Sejp.
Salni. *Delirus*. *Wahnwitzig*.
— — *Decipere*. Tfalni.
Sater. *Tentorium*. Sa'tor.
Serty. Serfzt, *die Borfte, das Haar, die Wolle*. Villus. Juba. Seta Serény. Serte.
Serfztifzt. *Wollicht. Languinofus*. Sertés. Gyapjas. Szörös.
'Sba'n, *die hölzerne Kanne*. 'Soba'n. Tfoba'n. Légej.
'Sarovnja. *Kohlpfanne. Batillus*. Serpenyö. Melegitö.
'Sivoder. *Leutfchinder. Foenator*. Tfapoda'r.
'Serlo, *eine Handmühle*. örlö. Re'snyitze.
'Sir, *das Fett*. 'Sir.
'Sirnii Gufz, *eine fette Gans*. 'Siros lud. Kövér lud.
'Solub, *das Gerinne. Incile. Les auges*, 'Silib. 'Silip.
'Siletz, *der Heuerling. Un locataire*. 'Sellér. *Colonus. Inquilinus*.
'Saloba, *die Klage*. 'Simb.
'Sitnitza, *der Kornboden*.
— — *das Backhaus*. Sütöház.
— — *Backen*. Sütni.
'Sid. *Judeus*. 'Sido.
'Sena, *das Weib*. 'Sana. Ki fokat 'fanol.
Szliva, *die Pflaume*. Szilva.
Szito, *das Kornfieb. Cribrum. Incerniculum*. Szita.
Sztol, *der Tifch*. Afztal.
Sztolnik. *Truchfes Dapifer*. Afztalnok.
Szlovo, *das Wort*. Szo. *Szollo. Szollva*.
Szlovetsko, *das Wörtlein*. *Szavatska*. Szótaka.

Daty

Daty fzlovo. *Promittere.* Szot adni.
Sztoro's. Sztra'fa, *der Hüter.* Stra"fa.
* Szol, *das Salz.* So.
Szolonina, *das Böckelfleifch.* Szalonna. *Speck.*
Szalo, *das Fett.* Szalonna. Ha'j. Fagyu.
Szalnaja fvjetfka. *Unfchlit. Licht.* Fagyu gyértya.
Sztolba, *die Säule.* Sztolop. Ofzlop.
Szjeno. *Acc.* Szjena, *das Heu.* Széna.
Szjennoi fzarai, *der Heufchoppen.* Széna-fzérű-fzin. Tfür.
Szjenokofz. *das Mehen.* Szénakajfza'la's.
Szjennoi fztog. *Heufchober.* Széna-afztag. Kalangya. Bugja. Kazal.
Szjenokofzetz, *die Wiefe.* Szénakafza'llo, *der Mäher.*
Szkofzity. *Mehen.* Kafza'lni.
Szuka, *eine Hündin.* Szuka. Nőftén kutya.
Szoloma, *das Stroh.* Szalma.
Szjekira. Szikera, *die Axt.* Szekertze.
Sztina. Sztjena, *die Wand.* Ifztina. *Caula*, quae vili muro vel maceria circumdata eft.
Szvekla, *die Karotte.* Tzékla.
Szjeril. *Grau.* Szürke.
Szarai, *der Boden. Scheuer.* Szérű. Tfür.
Szaratfenfzkoje pfeno. *Oryza.* Szeretfen Köles, Rifka'fa. *Milium faracenicum.*
Szjetska, *der Häckerling.* Szatska.
Szjetfénia, *das Hacken.* Szatska'zas. Aprita's. Vagdala's.
Szjemena, *das Gefäme.* Szem. Mag. Mák fzem.
Dinnja fzjemena, *die Kerne von Melonen.* Dinnye-fzem. Dinnye-mag.
Szjemetsko, *das Körnchen.* Szemetske. Egy fzem. Egy mor'fa.
Szablja, *der Haudegen.* Szablya.
Szelitzo, *das Hauptgut.* Sza'lla's.
Salas, *die Hütte. Loge.* Sza'llas.
Szvertfok, *die Hausgrille.* Prüttfök.
Szvirjely, *die Hirtenflöte.* Virelja. Furelja. *Furulya.*
Szkupii. Szkupofzt. *Karg.* Kupetz.
Szor. Szar, *das Kehricht. Unflath. Unrath. Sordes. Les ordures.* Szar. *Excrementum.* Ganej. Szemét. Gaz.
Szkobka. Szkoba, *die Klammer.* Szka'ba. Ifzka'ba. Ifzka'ba'tska.
Szukhoi. *Mager.* Szikkadt.
Szobefzjednik. *Gefprechlich.* Befzédes.
Szluga, *der Diener.* Szolga.
Szutity. *Dörren.* Sütni. Afzalni.

Szovjetnik, *der Rath. Conciliarius.* Szövétnek. *Fax*
Szumerki. *Abenddämmerung.* Szürkület.
Szoroka, *ein Elster.* Szarka.
Szekats. *Secator. Transchirer.* Szaka'ts. Bontzolo.
Szurguts. *Cera sigillaris. Resina.* Szurkos. Szurok.
Sziromjatnik. *Lederer. Gerber.* Szironyja'rto. Szij ja'rto.
Szereda. *Dies Mercuri.* Szereda.
Szubbota. *Saturni.* Szombat.
Sztkljanitza. *Gläschen. Kleines Geschirr.* Kantso.
Szirota, *der Weise. Orbus.*
— — *Ejulans. Plorans.* Sirato. Keserves. Elhagyatott.
Szpletki. Babiszpletki. *Aniles nugae.* Pletyka. Ba'ba-pletyka. Kofa'skodas. Szofza'tya'rfa'g.
Szvodity. *Wölben. Fornicare.* Vódozni. Bótozni.
Szvod, *das Gewölbe.* Bót. Boltozat.
Szvalka ljudei. *Concursus hominum.* Falka. Sokadozás. Sereg.
Sztarfina. *Tanisztar.* Tarisznya.
Szulju. *Pungo.* Szurom.
Szulitza. *Schuster-Aal.* Szuro. A'r.
Szofzaty. *Einsaugen.* Szopni.
Szivo, *die Molke. Serum.* Savo.
Szofzjed. *Vicinus.* Szomszéd.
Szedmigradszkaja zemlja. *Siebenbürgen.* Hétváru orszag.
Szkrinka. Szkrinotska. Zakrom. *Kaßten. Scrinium.* Szekrény.
Szuszak. *Kasten.* Szúszék.
Szjen. *Schatten, die Diele.* A'rnyék.
Szjenitza. *Laube.* Szin. Eresz.
Szipovka. *Schalmay. Buccina.* Sipka. Sip. Sipotska. Szipka á török siponn.
* Szelitra. *Salpeter.* Salétrom.
Szilno, *der Wind.* Szil. Szél.
Szpor. *Giebt viel aus.* Szaporit. Szapora. Van szaporája. Ez á buza liszt jol szaporit.
Szkala, *der Fels.* Szikla. Kőszikla.
Szvobod. *Frey.* Szabad.
Szloboda, *Libertas.* Szabadság.
Szvoboditel. *Liberator.* Szabadito.
Szuma, *die Asche.* Hamu.
Szmortsok, *der Hirschschwamm.* Szömörtsök. Szarvas gomba.
Szumet. *Quisquilicae.* Szemét.
Sziromjat. *Pauper. Miser.* Szegénymány. ügyefogyott.
* Szapun. *Sapo.* Szappan.

Szevr-

Szevrjuga. *Accipenser Serratus.* Söröge.
Szinju. *Coloro, ich färbe.* Szinlem.
Szin. *Filius.* Szülött. Fin.
Szinok. *Filiolus.* Finok. Finak. Fitzko. Vetzek. Gyerkötze.
Sziplo. Szipovka. Szipka. *Infundibulum.* Szipka. Töltsér.
Szipaju. *Effundo.* Szi'pok. *Exsugo.*
Szipjety. Szipity. *Sibilare. Zischen.* Sipolni. Süvölteni. Szifzegni.
Szoba. *Hypocaustum. Stube.* Szoba.
Szolod. *Fermentum. Maltz.* Szalad. Eléfztö. Kováfz.
Szopju. *Sugo, ich sauge.* Szopok.
Tagan. *Dreyfuß. Tripus.* Tokán. Gujás-hus-*Gulas-Fleisch, quod in tripode coqui solet.*
Tikva. Tikvy, *der Kirbiß.* Tök.
Tarjelka.
Tarjel, *der Teller.* Tányér.
Telenok. Telja. Telenka, *das Kalb.* Tulok. *Tuljok.* Tino.
Tkáts, *der Weber.* Takáts.
Tonja, *der Garnzug.* Le coup de filet. Tonya. Tanya. *Habitaculum pifcium.*
Az halaknak féfzke, vafzka, padmoja, ürege, kedves lako lakohellye.
Te'fi. Tja'fi, *ein Theil des Wagens.* Té'sla.
Tjefzto, *der Teig.* Téfzta.
Teljega. Telje'fka. Telega. *Wagen. Karre.* Taliga, Tajiga.
Tokar, *der Drechsler.* Efztokár. Efztergár. *Eßtergáros.*
Tmin. *Cuminum.* Kömin. Köményi.
Temnitza, *das Gefängniß.* Tömlötz.
* Tjurma. *Thurm.* Torony.
Tifznju. *Intrudo.* Tafzitom.
Teplota. *Calor.*
-- -- *Fomes.* Taplo.
Taity. *Verhelen. Celare.* Titkolni.
* Turok. *Turka. Türk.* Török.
Trjapka. Trjapotska. *Tüchlein zum wischen. Linteolum.* Darabka. Darabotska.
* Temjan. *Thymian. Thymiama.* Temjén.
Toptaty. *Calcitrare. Stampfen.* Tapotni.
To'sje. *Colus. Spinnrocken.* Gu'faj.
Tjelo. *Corpus.* Teft.
Tok. *Inundatio. Eluvies.* To.
Tets. *Gutta. Tset.* Tfep.
Terka. *Reibeisen.* Törö. Refzelö.

Terety. *Tergere.* Törölni.
Topol. *Populus alba.* Topolyán-fa.
Totsnik. Iſztotsnik. *Brunnenquelle.* Tótſa. Forrás.
Titki, *die Brüſte.* Tſits, Tſets. Emlö.
Tromjen, *das Aufgeld.* Tromf-pénz.
Tolkovnik, *der Aufleger. Dolmetſcher.* Tolmáts.
Torgovoje ſaudno. *Navis vectoria.*
— — *Schiebkarre.* Torgontza.
Tſiboder, *der Henkersknecht.* Tſapodár.
Tſereſnja, *die Holzkirſche.* Tſereſnye.
Tſainik, *die Theekanne.* Tſanak. Apro tſupor, fazék, tál, tányér.
Tſan, *die Kufe.* Tſanak. Edény. Fazék.
Tſuma, *die Peſt.* Tſuma. Peſtis.
Tſetvertok, *der Donnerſtag.* Tſötörtök.
Tſipke. *Spitzen. Patagium denticulatum.* Tſipke.
Tſeln, *der Kahn.* Tſolnak.
Tſelnok, *das Kähnchen.* Tſolnok.
Tſeljad, *das Hausgeſindel.* Tſeléd.
Tſereſzlo, *die Säge, oder das Meſſer an dem Pfluge.* Tſoroſzlya. Kis vas.
Tſalma. *Cidaris Perſica. Turban.* Tſalma.
Tſaber. *Garten-Saturey.* Tſombor.
Tſugun, *das Gußeiſen.* Szigon.
Tſaſa. *Taſſe.* Tſéſze.
Tſaprák. *Schabrack. Dorſuale.* Sabrak.
Tſipaty. Obſtſipaty. *Abpflücken.* Letſipni. Leſzedni.
Tſiſik. *Zeiſig.* Tſiz.
Tſatka. *Patella, die Knieſcheibe.* Térd Kaláts.
— — *die Schnalle.* Tſatt.
Tſeſzáty. *Kratzen.* Tſeſzni.
Tſeſzanije. *Frictio.* Tſeſzés.
Tſepetz. Tſeptſik. Tſeptſek. *Kopfzeug, die Haube.* Tſepeſz. Fökötö.
Tſemeritza. *Nieswurtz. Helléborus.* Tſömöröltetö. Hánytato. Záſzpa.
Tſuchota. Tſukhanije, *das Nieſen.* Tſuklás. *Singultus.*
Tſiſzto. *Reinlich.* Tiſzta. Tiſztánn.
Tſiſztiti. *Reinigen.* Tiſztitni.
Tſiſztota. *Reinlichkeit.* Tiſztaſág.
Otſiſztſaju. *Purifico.* Tiſztálom.
Otſiſtitel. *Reiniger.* Tiſztito.
Tſakov. *Zeiger. Gnomon.*

Pileus

Pileus hungaricus. Tſáko.
Tſardak. Tſerdak, *die Laube*. Tſárda. Szin. Ereſz. Tſür.
Tſekan. *Spitzeiſen. Stemmeiſen. Malleus roſtratus*. Tſákán.
Tſulok. *Strumpf. Tibialia*. Tzula. Gunya. Salavári.
Tſudo, *das Wunder*. Tſuda.
Tſudnije, *das Abendtheuer*. Rémitö. Tſuda.
Tſudityſzja. *Bewundern*. Tſudálni.
Tſudodjetely. *Wundermacher*. Tſudatévö.
Tſudodjetelſztvo. *Miraculi productio*. Tſudatétel.
Tſin. *Ordnung, Rang, der Stand, das Ehrenamt*. Tſin. Tſinoſſág. Ékeſſég. Betſület. Tiſztelet. Tiſzt. Hivatal. Köteleſſég.
Tſinnoſzt. *Beſcheidenheit*. Tſinoſſág.
Tſinovnik, *der Beamte*. Tſinoſult. Tiſztelt. Tiſzt.
Tſini. Tſinni. *Ordentlich. Tugendhaft. Modeſtus. Homo commodis moribus*. Tſinos. Rendes. Jeles. Szelid.
Tſinno. *Modeſte*. Tſinoſonn.
Tſinno ſzebja veſzty. *Optime ſe gerere*. Tſinoſonn viſelni magát.
Tſinity. Potſinity. *Beſſern. Ausbeſſern. Reparare*. Tſinithi. Tſinoſitni. Jobbitni. Ujjitni.
Potſinka. *Ausflickung*. Tſinoſitás. Foldozás.
Bez-*tſin*ſztvo. *Unzucht. Impudentia*. Tſintalanſág. Trágárſág.
Bez-*tſinni. Unzüchtig. Impudens*. Tſintalan. Trágár.
Zatſinatel. *Uhrheber*. Tſinálo. Teremtö.
Tſemadan. *Sarcina. Mantica. Bündel*. Tſomo. Motyo. Tariſznya. Turba.
Tſerv. *Wurm*. Tſerv-bogár. Tſerebogár.
Tſernyi-dub. *Quercus nigra*. Tſerfa.
Tſervlenju. *Rubefacio*. Tſerezem. A' bört vereſſen kikéſzitem.
Tſerep. *Scherbe*. Tſerép.
Tſerepitza kruglaja. *Imbrex, ein hohler Ziegel*. Horgas Tſerép.
Tſerepitza gladkaja. *Tegula, ein glatter Ziegel*. Tégla.
Ugar. *Brach. Vervactum. Ager aratus, cui nihil eſt inſeminatum*. Ugar.
Ugarity. *Arare*. Ugarolni.
Uzok. *Knapp. Eng*. Szük.
U'ſimka, *die Grimaſſe*. U'ſikálás.
U'ſin, *die Abendmahlzeit*. O'ſonna.
Ugor, *der Aal*. Angor. Angolna.
Ulitza, *die Gaſſe*. Uttza.
Ugol. *Winkel. Angulus*. Szugol. Szegelet.

Ugolok. *Winklein*. Szugolék.
Utok, *der Eintrag, La trame, auckue*. Ontok. A'fzövés végett fel-vetett fonalnak az hofzfza: *Mejjék*. A' bévetöje, vagy béverője pedig: *Ontok*.
Zapor. *Bauchzwang*.
Platzregen. Zápor.
Zafzpa. *Helleborus*. Záfzpa.
Zapor. Zaporka. *Fulcrum*.
Žabor, *die Abpfhälung*. Zábé. Kapu Zábé. Ofzlop. Támafz.
Zaron. *Fossam impleo*. Zárom. *claudo*.
Žarity. } *Vergraben*. {Zárni. Elzárni. Elfedni.
Žakopaty. } {Békapálni. Bétemetni.
Zub, *der Zahn*. Záp-fog.
Zarubki. *Kerben*. Rovni. *Rubni*. Rováft tfinálni. *
Zjep, *die Tasche*. 'Seb.
Zalog, *das Pfand*. Zálog.
Zalo'fity. *Verpfänden*. Zálogofitni.
Zalo'snik, *der Geißel*. Zálogba vetett. Kezes.
Zavality. *Obruere*. *Cumulare*. *Ueberschütten*. Zavarni.
Zabavlenije. *Luft an etwas*. *Delectatio*. Zabálás. Telhetetlen gyönyörködés.
Zafzlon. Zafzlonka. *Schirm*. Záfzlo. Záfzlotska (*die Fahne*) Védelmező, eső-vagy fzél-ellen.
Zeleni. *Grün*. Zöld.
Zelenaja kapufzta. *Savojer Kohl*. Zöld kápofzta.
Zelény. *Grüne Waaren*. Zöldelény. Zöldelékeny. Zöldfég. *Vegetabile*.
* Zjel, *das Ziel*. Tzél.
Volkhv, *der Wahrsager*. *Magus*. Volts. Bölts.
Tri Volkhva, *die drey Weisen aus dem Morgenlande*. A'napkeleti három böltfek.
Vodonofz. } *Wassereimer*. Bodonka.
Vedro. } *Urna*. *Situla*. Veder. *Acc*. Vedret.
Vedernaja botska, *ein eimergroßes Faß*. Vedres bodonka.
Vorobei, *der Sperling*. Veréb. Verebei. *Plur*. *Poss*.
Vilka. Vili, *der Gabel*. Villa.
Vilotska, *das Gabelchen*. Villátska.
Valjanije, *das Walken*. Ványolás.
Valjáty. Szukna. *Tücher walken*. Pofztot ványolni.
Vofzk. *Wachs*. Viafzk.
Vzdority. *Hadern*. Vözdorkodni. Puzdorkodni. Pezderkedni.
Vojevode, *der Richter*. Vajda.
Vidra, *die Fischotter*. Vidra.

Varona.

Volk. *Lupus. Wolkas.* Farkas.
Vorotity. *Vertere.* Forditni.
Var. *Coctio.* Forr. Forrás, Foralás. Fővés.
Kaſavar, *das Kochen der Grütze.* Káſa forrás. Káſa fövés.
— Pivovar, *das Bierbrauen.* Serforrás. Serfözes.
Szolovar. *Salzſiederey.* Sóforrás. Söfözés.
Vetſer. *Veſpera.* Vetſernye.
Tainaja vetſerja. *Sacra coena.* Urvatſorája.
Vetſernája rabota, *die Abendarbeit.* Vetſernyei rabota.
Voſzkreſzenje. *Sontag.* Vaſárnap.
○ Virs. *Rythmus. Reim.* Vers.
Vdova. *Vidua.*
Obdovjety. *Orbari conjuge. Ovdvety. Odvegy. özvegy.*
Vina. *Culpa. Crimen. Vün.* Bün. Vétek.
Vaſzilke. *Baſilicum.* Biſziok.
Vorona. Voronka, *die Krähe.* Varju.
Vor. *Dieb.* Or. Orgazda. Tolvaj.
Vorovſzkoi Kljuts, *der Diebſchlüſſel.* Or-Kults. Orozkodo.
Verſa, *die Fiſchreuſe, ein Fiſchkorb.* Varſa. Veſzſzöböl font hálo.
Vodka. *Vinum aduſtum.* Vodka. Vatka.
Vkolatſivaty. *Einzwingen. Flechten.* öſzvekalátſolni. öſzve fonni.
Vazik. *Eiskeſſel. La cuvette.* Fazik. Fazék.
Vid, *das Augenmerk, Bild, Mine, das Geſicht.* Vigy. ügy. Vidék. Meſzſze-látás. Az ügyes ember a'dologra jol vigyel (*Székelyes*).
Voro'ſeja. *Venefica. Saga.* {Vuru'slo. Kuru'slo. Vará'alo. Boſzorkány.
Vra'ſu. | Voro'ſu. | *Ich zaubere.* Vará'ſolok. Büvölük-bájolok.
Voro'ſity. *Zaubern.* Vará'ſolni. Büvölni-bájolni.
Voro'ſenije. Vra'sba. Obvoro'ſenije. *Zauberey.* Vará'alás. Buvölés-bajolás.
Vnuk. Vnutſek, *der Enkel.* Unutſek. Unoka.
Veſzlo. *Remus.* Evezö.
Vivikhnenije. *Luxatio. Viknamodás.* Ficzamodás.
Vjanuty. *Marcere. Verwelken.* Vonjadni. Fonnyadni.
Vengrin. *Ungar. Ungarus.* Magyar.
Vengerſzki. *Ungriſch. Ungarice.* Magyarul. *Perperam addita eſt litera H, ab iis, qui Ungaros cum Hunnis falſo permiſcebant.*

Vocabu-

Vocabularium Slaviano-Serbico-Germanico-Hungaricum comparativum.

Alkanije. Jalkanije. *Efuritio.* Nyalánkſág. Ehſég.
Alkatel. Jalkatel. *Famelicus.* Nyalánk. Ehes.
Arſin. *Cubitus. Ulna. Sing.* Röf.
Bagrja. *Purpurfarbe.* Bagarija. Veres ſzinü ſzijju. Bagaria ſzijju.
Beljega, *das Merkmahl.* Béljeg.
Berda tkalnája. *Weberkamm.* Takáts borda.
Berlog, *das Lager eines wilden Thiers.* Barlang.
Bitanga, *der Müſſiggänger.* Bitang. Le'ſák. Léhütö. Reſt. Heverö. Kothel.
Britva. *Scheermeſſer.* Beretva.
Bezkvaſzno. *Non fermentatus.* Véſzkováſzu. Elveſzett-Kováſzu. Kováſztalan. Kováſzaveſztett.
Bezjaremni. *Jugo carens.* Véſzjármu. Jármatlan. Jármaveſztett.
Bereza. *Betula.* Borza. *Sambucus.*
Bitel. *Fuſtigator.* Botoló.
Bit. Biti. *Verber.* Bot.
Bo'ſija. *Foenum graecum.* Bo'ſér. *Rubia tinctorum.*
Blazn. *Scandalum.* Paráznaſág. *Adulterium.*
Broſzkv. Broſzkvina. *Perſica arbor.* Baratzk-fa.
Buben. *Tympanum.* Dob.
Diak prikazni. *Cancellarius.* Itéllö-Diák. Cancelliſta.
Doloto. *Dolabra.* Dolu. Gyalu.
Dragi. *Precioſus.* Drága.
Dunai. *Danubius.* Duna. Dunai. *Adj.*
Delba, *ein Faſs.* Debal. Deberke.
Dobos, *die Trommel.* Dob.
Doboſar, *der Tambour.* Dobos.
Dobuju, *ich trommele.* Dobolok.
Duda. *Bauernpfeife.* Duda. Sip.
Egulja, *der Aal.* Angolna.
Edino'ſenni. *Monogamus.* Egy'ſanáju.
Gantſar. *Locus fingendi faſa figulina.* Kantſo tſinálo mühely.
Gantſarni. *Figulinus.* Kantſós. Fazakas.
Gaſtſi. *Unterhoſen.* Gatya.
Gaid. *Dudelſack.* Gajdolo. Dudolo. Duda.
Gorjeni, *das Brennen.* Gerjedni. Gyuladni.
Gorju, *ich brenne.* Gerjedek.
Gorjatſeſzt. *Hitze. Heftigkeit.* Gerjedés.

Gudilo,

Gudilo, *die Geige.* Hegedülö. Hegedü.
Gudetz, *der Geiger.* Hegedüs.
Glagolanije. *Sermocinatio.* Galagyolás.
Glagoju. *Loquor.* Galagyolok.
Glagolni. *Loquax.* Galagyolo.
Gluchota. *Surditas.* Sükhet. Süketség.
Gnusz. *Fastidium.*
Gnuszni. *Abominabilis. Fedus.* Gonosz.
Gornetz. *Calefactorium.* Kementze. *Germentze.*
Goszt. *Hospes.* } Gazda.
Goszpod. Dominus. }
Grad. Ograd. *Garten.* Kert.
Grezni. Grozd. *Racemus.* Gerezd.
Gremit. *Tonat. Sonat. Resonat.* Rémit. Mendörög. Ijeszt.
Grozdetz. *Racemulus.* Gerezdetske.
Gromada. *Acervus.* Gramáda. Garmada. Rakás. Kazal.
Grjazni. *Lutulentus.* Garázna. Motskolodo. Fertelmes. Vészekedö.
Greda. *Trabs.* Gerenda.
Gu's. *Funis.* Gu's. Pating. Kötél.
Igrats, *ein Tänzer.* Ugráts. Ugrántsolo. Tántzos.
Iva. *Weide.* Vüz. Füz.
Izvarjaju, *ich koche ab.* Forázom. Forralom.
Izvjadanije, *die Verwelkung.* Vjadás. Fonjadás.
Izgaga. *Nausea. Cholera.* Izgága. Baj. Tsömör. Unalom. Akadály.
Irkha. *Pellis ovina depilis.* Irha.
Kalats, *eine Art Weißbrod.* Kaláts.
Kanjuk. *Milvius.* Kánya.
Kalitka, *eine kleine Pforte bey einer größern.* Kalitska.
Kamara. *Camera.* Kamara.
Kapa. *Haube. Mütze.* Barát kápa.
Kazna. *Aerarium.* Kazal. Tár. Kints-tár.
Kaznár. *Thesaurarius.* Kaznár. Kintstarto. Kazalra ügyelö.
Koptsa, *die Haftel.* Kapots.
Kopito, *die Huft eines Pferdes.*
— — *Branchia piscium.* Kopotyu, az halaknál.
Khegeda. *Geige.* Hegedü.
Khegedus, *der Geiger.* Hegedüs.
Korma. Kormilo. *Ruder.* Kormány.
Korol. } *König.* Király.
Kral. }

Kort-

Kortſag. *Topf.* Korſo. Fazék.
Kortsju. *Contraho.* Kortſojázom. Alá-'s-felhuzom.
Korts. *Krampf.* Görts.
Koſza. Koſzats, *die Senſe, der Meher.* Kaſza. Kaſzás.
Koſzm, *die Zotte, die Haarzotten. Lanugo. Hirſutia.* Koſzmo. Koſz.
Koſzmat. *Hirſutus.* Koſzos. Borzos.
Kotzka. Koſztka. *Teſſera. Würfel.* Kotzka.
Kotſan. *Kohlkopf.* Kotſán. Káposzta-fö.
Kotſije, *der Wagen.* Kotſi.
Koſaritza, *der Korb.* Koſárka.
Krai, *der Rand. Margo.* Karéj.
* Krupa. *Kraupen. Graupen.* Korpa.
Kutska, *die Bätze.* Kutyátska. Kényes Betze.
Kutſe, *die Hündinn.* Kutya. Kutyó.
Khodak. *Viator.* Kotyáſzó.
Kljepalo. *Crepitaculum.* Kelepelö.
Klin. *Cuneus.* Klintſik. *Cuneolus.* Kilints.
Kljátſa. *Equa.* Kantza.
Knot. *Ellichnium.* Kanót. Gyértya-bél.
Kovél. *Canis maſculus.* Kopo.
Kováts. *Faber ferrarius.* Kováts.
Kovér. *Tapes utrinque villoſus.* Kövér. Vaſtag. Buja váſzon. Tömött.
Koldun. } *Augur. Magus.* { Koldus.
Volkhv. } { Bölts.
Kopaju. *Fodio.* Kapálok.
Korma. *Gubernaculum.* Kormány.
Kormlenije. *Directio.* Kormányozás.
Kotora. *Rixa.* Kotorjuſzja. *Rixor.* Kotzódom. Kötödöm.
Lebed. *Olor.* Leba. Liba. Lud (*Anſer*).
Lep. *Viſcus.* Lép.
Leplju. *Agglutino.* Lépezem. Ragaſztom. Lépeſitem.
Lialo. Nalivka. *Infundibulum.* Liju. Livu. Töltſér.
Lodka. *Navicula. Cymba.* Ladik.
Legen. *Waſchſchüſſel.* Légej. *Waſſerfäßchen.*
Lepina, *ein Kuchen.* Lepény.
Leptir, *der Schmetterling.* Lepke. Pille. Pillango.
Lobda. *Atriplex.* Laboda.
Lo's. *Lüge.* Lots-fets. Hazug.
Lopta, *der Ball.* Lopta.
Moguta. *Potentia.* Magoſſág.

Mogutni.

Mogutni. Premogutfztvenni. *Potens*. *Praepotens*. Magos. Hatalmas. Nagy.
Maimui, *der Affe*. Majom.
* Majur. *Mayerhoff*. Major.
Matfak. Matska, *der Kater*. Matska.
Matfitza, *die junge Katze*. Matskátska.
Mefzar, *der Fleifchhacker*. Méfzáros.
Mefzarnitza. *Fleifchbank*. Méfzárfzék.
Moruna. *Haufen*. Viza.
— — *Murena*. Márna.
Mufitza, *die Fliege*. Muflitza.
Miza. *Landgut*. Mezö, *Feld*.
Mjeritel, *der Meffer*. *Ausmeffer*. Méretö. Mérö.
Mjeritza, *die Metze*. Mertze. Mérték. Véka. Mérö. Köböl.
Nagavitz. *Caligae*. Nagrág. Nadrág.
Nafzeljaju. *Coloniam deduco*. *Fundo*. *Aedifico*. Náfzolodom. Iparkodom.
Nafzelitel. *Coloniae deductor*. *Conditor*. *Architectus*. Náfznagy. Náfzolodo.
Neblitza. *Homo vilis*. Nebelgö. Helytelenkedö.
Nebre'fénije. *Negligentia*. Nebelgés. Henyélés.
Orats. *Agricola*. Arato. Szánto-vetö.
Ofzten. *Stimulus*. öfztön.
O'feg. *Rutabulum*. A'fag.
Okolni. *Circularis*. Akol. Kerités.
Ofznova tkalnája. *Stamen*. *Licia*. Mellyék az ofztova'tába. *Eintrag*.
Ofznovátel. *Fundator*. Ofztovátás. Takáts. Valamit jorendbe fzedö
Ofznovuju-krofzna. *Intendo ftamina jugo*. Ofztovátához kéfzitem à fonalat. Felvetem. Nyüftbe, bordába fogom.
Ofztroga konfzkaja. *Calcar*. *Stimulus*.
— — *Flagellum*. Oftor.
Obavatel. *Praeftigiator*. Bájolo. Büvös-bájos.
Obávaju. *Incanto*. Bájolom. Bofzorkanyozom. Meg-vefztem.
Obfzilaju. Pofzilaju. *Circummitto*. Elfzllálom. Elofzlatom. Szeljel hányom.
Ob'fora, *der Freffer*. Obfolo. Hapfolo. Mohon faldoklo.
Obolgatel. *Calumniator*. Bolgatag. Félefzü. Hazudozo. Rágalmazo.
Ogortfiti. *Erbittern*. Keferitni.
Okajannik. Okajanni. *Ruchlos*. Kaján ember. Gonofz. Iftentelen.

Okov, *die Feffel.* Békó.
Omerzaju. *Naufeo.* Tfömörzöm. Tfömörlöm.
Omerzenije. *Naufea.* Tfömörzés. Tfömörlés.
Ofajavajufzja, *ich bin enthaltfam.* Sajnálom. Kiméllem.
Ofajapije. *Enthaltfamkeit,* Sajnálás. Maga megtartóztatás.
Pava. *Pavo.* Páva.
Pazarity. *Kaufen.*
— — *Verfchwenden.* Pazérolni.
Pazár. *Jahrmarkt.* Vafár. Pazér. Pazérlo. *Verfchwender.*
Pamuk. *Baumwolle.* Pamuk. Pamut.
Pantlika, *das Band.* Pántlika.
Paprika, *der türkifche Pfeffer.* Paprika.
Paputfa. *Pantoffel.* Paputs.
Papufa, *ein Bund Blättertoback.* Papufa.
Parenijé, *das Baden.* Feredés. Párolás.
Patzov, *die Ratze.* Patz-egér.
Pefztrug. *Forelle.* Pifztrang.
Pefts. Petska, *der Ofen.* Pes. Podpeftsnik. A'pes megett.
Pila. *Säge.* Piléfz. Firéfz. Füréfz.
Pleva, *die Spreu.* Polyva. Pelyva.
Poviti, *das Kind einfaschen.* Poválni. Polálni. Pokálni.
Pogátfa. *Fladen. Kuchen.* Pogátfa.
Pole'fénije. ⎤
Polo'fennaja. ⎦ *ein untergelegtes Ey.* Pala'sna.
Podonink, *das Mehlfaß* Bodon. Sajtár. Ka'rtos. Bodonka.
Podpazukha. *Stelle unter dem Arm.* Pálha.
Podufztitel, *ein heiml. Anftifter* Ufzito. öfztönözö. Kifztetö.
Podifzkatel, *ein heimlicher Nachfteller.* Ifzkitélö.
Ifzkanije, *das Beftreben, das Suchen.* Ifzkitélés. Iparkodás.
Pokol, *der Stich.*
— —. *die Hölle.* Pokol.
Pokrov. Pokrovatz. *ein Kotzen, eine wollene Decke, womit man die Pferde bedeckt.* Pokrotz.
Pola, *die halbe Seite am Kleide.*
Fafcia, *die Fafchen* Pola kötö.
Politza, *das Geftell, wo das Gefchirr gehalten wird.* Poltz.
Poltzika.
Pop. *Priefter.* Pap.
Porta, *die ottomannifche Pforte.* Porta.
Szelenije. ⎤
Pofzelenije. ⎦ *Pflanzftadt. Colonia.* 'Sellérfég.
Pofzeljannik. *Colonus, ein Bauer, der das Feld bauet.* 'Sellér.

Posztava, *das Unterfutter*. Poszto, *ein Tuch*.
Pokhlevka. Polivka, *die Suppe*. Poléka. Lév. Lévke. Levetske.
— — Levak. *Trichter*. Lév sziirö. Lévu. Livu. Liu. Lija. Töltfér.
Potsinaju. *Incipio*. Tsinálom. Hozzáfogok.
Prigorjeli. *Angebrant*. Pergelt. Kozmás.
Pritaststiti. *Herbey schleppen*. Taszitni. Hurtzolni.
Put, *die Straße*. Ut.
Pasu. *Agricolor*. *Aro*. Ások. Szántok.
Pélen. *Fascia*. Póla.
Piljuk. *Milvius*. ölyv. ülü.
Povot. *Pugna*. *Verbera*. Pofozás. Verés.
Povit. *Verberatus*. Pofozott.
Podoinnik. *Mulctra*. Bodon. Bodonka. Sajtár.
Poloi. *Pulegium*. Polé.
Ponjáva. *Syndon*. Ponyva. Gyolts. Vászon.
Porosen. *Pulverulentus*. Poros.
Porosu. *Pulvero*. Porozom.
Poszosnik. *Virgulam gerens*. *Sceptriger*. Veszszös.
Prazdnoszlovni *Vaniloquus*. ⎫
Prazdnoszto. *Otium*. ⎬ Parázna. Paráznaság. Trágárság.
Prazden. *Otiosus*. ⎭
Predvkuszitel. *Praegustator*. Kostolo.
Preszmikajuszja. *Repo*. Mászkálok.
Pretikaju. *Impedio*. *Praepedio*. Tikátsolok. Meg-tikkadok.
Pretikanije. *Offendiculum*. *Praepedimentum*. Tikkadás.
Priszkaju. *Aspergo*. Piritskélem. Fetskendem.
Puskar. *Librator*. Puskás.
Pjenjáz. *Pensa*. *Pecunia*. Pénz.
Pritvor. *Vorhalle*. Pitvar.
Provo'sately, *der Begleiter*. Vezetel. Vezeték. Vezetö.
Provoziti. Provezti. *Vorbeyführen*. *Durchführen*. Vezetni.
Protsistsaju. *Ich putze aus*. Kitisztálom.
Protsisztiti. *Ausputzen*. Kitisztitni.
Prosletz, *ein Durchwanderer*. ⎫
Pjesii, *zu Fuß gehen*. ⎭ Pesletö.
Prud, *der Strand*. *Sandbank*. Porond.
Pra'senije, *das Rösten*, *Backen im Butter*. Per'selés. Pergelés. Por'solás. Por'solo Röstülés. Rántás.
Pukhlost. *Geschwulst* Pokol-var.
Pukhov. *Pflaumfedern*. Puha. Pihe.
Pjatok. *Freytag*. Péntek.
Rab. *Knecht*. *Leibeigener*. *Sclav*. Rab. Szolga. Jobbágy.

Razpiliti. *Von einander sügen, pfeilen.* Ráspolozni. Reszelni.
Repa, *die Rube.* Répa.
Riszovanije, *das Zeichnen.* Rajzolás.
Rogatka. *Schlagbaum.* Gát.
Roiti, *die Franzen.* Rojt.
Rakita, *die Weide.* Rakottya. Rekettye.
Ruda, *die Stange.* Rud.
Rikanije, *das Brüllen.* Rikkantás. Orditás.
Rjezetz. *Schnitthobel der Buchbinder.* Reszelö.
Rjad, *die Reihe.* Rend.
Rjadom, *nach der Reihe.* Rendre. Rendel.
Raztsiſtſaju. *Expurgo.* Kitiſztálom.
Repennik. *Pſeudobunion.* Reptſen.
Rétka. *Raphanus.* Retek.
Rov. Riju. *Fodio.* Rovom. Rojja. Vájom. Áſom.
Rov. Rovik. *Foſſula.* Rovás. Áſás.
Ropta. *Murmuratio.* Roppantás.
Roptátel. *Murmurator.* Roppanto.. Lármázo.
Rukovoditel. Voditel. *Manuductor.* Vezetö.
Rutska. *Urna.* Rotska.
Saika, *ein Waſſergeſchirr.* Sajka. Sajtár.
Sal. *Aberwitz.* Tſal. Tſalás. Tſalárdſág.
Saliti. *Muthwillig ſeyn. Tändeln.* Tſalni. Tſalatni.
Sator. *Tentorium. Zelt.* Sátor.
Sepelju. *Ich liſpele.* Sejpeskedem.
Sipak. *Hetſchepetſche. Cynosbatos.* Sipke. Tſipke gyümölts.
Siplju. *Ich ziſche.* Sipolok.
Sire. Siroki. *Breit. Dicht. Spiſſus* Sürü. *Plur.* Sürük.
Slivovitza, *der Zwetſchen-Branntwein.* Szlivovitza. Szilva pálinka.
Sor. *Reihe.* Sor.
Sut: *Kahl.*
— *Ohne Horn. Non cornutus.* Suta.
Stſekotlivi. *Kitzelicht.* Tſiklandós.
Selk. *Sericum.* Selyem.
Sapetſu. *Balbutio.* Sejpeskedem.
Sajanije. Oſajanije. *Continentia. Moderatio. Abſtinentia.* Sajnálás. Kimélés. Mértékleteſſég.
Oſajavajuſzja. *Abſtineo.* Sajnálom. Mértékleteſkedem.
Stſávſztvo. *Pigrities.*
Stſávſztvuju. *Pigror.* Tſávába ülök. Heverek.
Stſavél. *Oxalis. Lapatum.* Tſáválo fü.
Stſukot. *Strepitus.* Zakatlás.

Tſu-

Stfukotju. *Strepo.* Zakatlok.
'Saljeju, *ich bedauere* Sajnálom.
'Svali, *das Gebiß am Zaum.* Zavali. Zabola.
'Sdral.] *der Kranich.* Daru. *'Saruv.*
'Suravl.]
'Sivo. *Lebhaft.* 'Şibongo. Nyü'sgö. Serény. Fürge. Fura.
'Sir. *der Eichel.* Tser.
'Su'fukaju *ich fumme* Sufogok. Suttogok.
'Sabaju. *Manduco.* Habfolok.
'Salova. 'Saloba *Querimonia.* 'Simb.
'Sarovna. *Aheneum.* 'Serpenyö.
'Senotska. *Muliercula.* Afzfzonyotska.
'Serd. *Phalanx.* Sereg.
Szabov. Szapo'snik, *der Schneider.* Szabo.
Szamka, *das Weibchen,* Afzfzanka.
Szani. Szanki, *der Schlitten.* Szán. Szánka.
Szapun. *Sapo.* Szappan.
Szvifztanije, *das Pfeifen.* Pifzfzentes. Süvöltès.
Szvikhnuti. Szvifznuti. *Verrenken.* Fitzamodni. Fitzamitni.
Szvod, *das Gewölbe.* Bót. Bolt.
Szvjetitel. *Leuchter. Illuminans.* Szvjetilnik. *Lampas. Lucerna.* Szövétnek.
Szedmigradfzka fztrana. *Siebenbürgen.* Hétváru orfzág.
Sziromakh, *ein Armer.* Szirimány.
Szirota, *das Weisenkind.* Sirato.
Szkakanije, *das Springen.* Szökés.
Szkakats. Szkakatelni, *ein Springer.* Szökö. Szökéts. Szökétfelö.
Szkvoretz, *der Staar.* Szkvoregély. Seregély.
Szlama. *Stroh.* Szalma.
Szlanina. *Speck.* Szalonna.
Szlói, *eine Schicht. Stratum.* Szeloi. Szelet. Rét.
Szmrtfak, *der Erdschwamm.* Szömörtfök.
Szoba, *das Zimmer.* Szoba.
Szofzu, *ich fauge.* Szopom. Szivom.
Sztiralka, *ein Wischlappen.* Törölközö. Törlö.
Szudoroga, *der Krampf.* Sugorodás.
Szuknja. *Unterrock der Weiber.* Szoknya.
Szunduk. Szofzjek. *Vas frumentarium. Der Kaßen.* Szufzék.
Szurguts. *Siegellack.* Szurkos. Szurok.
Szu'fa. *Trockenheit.* Afzfzu. Afzfzufág.
Szufilo, *eine Kammer zum trocknen.* Afzalo.
Szivorotka, *der Molken.* Savo.

Szadok. *Hortulus.*
— — *Tilia.* Szádok-fa. Hárs-fa.
Szaratzin. *Saracenus.* Szeretſen.
Szvérſts. *Cicada.* Ptrütſök.
Szeljenije. *Villa. Habitatio.*
Szelni. Szeljannik. Preſzelen. *Villicus. Transmigratus.* 'Sellér. Lakó.
Szilok. *Laqueus.*
— — *Feſtuca. Fruſtulum.* Szilak. Szilakba ſzakad. Porrá törik, romlik.
Szikera. *Starkes Getränk. Spirituoſum. Meracum.* Sikeres. *Plaſticum.*
Szkopétz. *Caſtratus. Eunuchus.* Kopatz. Kopár ſzokott lenni az Herélt-
Szkori. *Celer. Velox.* Seriny. Serény.
Szkrinka. *Scrinium.* Szekrénke.
Szkutiváju. *Tumulo.* Kutulok. Vajok. Kapálok.
Szladki. *Mulſus.* Szalad. Éleſztő. Serſeprö. Kováſz.
Szlovetsko. *Vocula.* Szavatska.
Szmetije. *Sordes.* Szemét.
Szmjesni. *Ridibundus.* } Moſojgok.
Szmjeſu. *Riſum moveo.* }
Szmjeſuſzja. *Rideo.* }
Szobáka. } *Canis.* { Kopo.
Pesz. } { Betze, *eine Bätze.*
Szobátska. *Catellus.* Kopotska.
Szobiratel dene'snikh po borov. *Coactor. Quaeſtor. Exſecutor.* Biro. Dulo. Portio. ſzedö. Adoſzedö.
Szoſzjéd. *Vicinus.* Szomſzéd.
Szokha. *Aratrum.* Szekér. *Currus.*
Szotſinjaju. *Conſtruo.* Tſinálom.
Szotſinitel. *Conſtructor.* Tſinálo.
Szporo *Largiter.* Szapora. Böv.
Szramni. *Pudicus.* Szemérmes.
Szramno. *Cum pudore.* Szemérmeſenn.
Szram. *Szramota. Pudor.* Szemérem.
Szramni. *Vulva.* Szemérem teſt.
Szreda. *Dies mercuri.* Szereda.
Szrok. *Intervallum.* Szór. Szer. Sor. Rend.
Szoſzu. *Sugo.* Szopom. Szivom.
Sztávetz. *Scutella.* Tál.
Sztartſeſztvuju. *Seniliter ago.* Tortyoſkodom. Tſoſzogok. Tojóſkodom.

Szte-

Sztevlo. *Frutex. Caulis.* Tarlo.
Sztkljanaja. *Poculum.*
Sztkljánitza. *Poculum vitreum.* Kantſo. *Klanitſa.*
Sztiraju. *Detergo.* Töröjje. Törölöm.
Sztopa. *Veſtigium.* Topp. Nyom.
Sztupaju *Gradior.* Topogok.
Sztrogalo. Sztrug. *Scalprum fabrile.* Eſztergárolo. Eſzterga. *Drechſelbank.*
Szudar. *Sudarium.* Tzudar. A'kinek rongyai *Keſkenö* formálag lefityegnek.
Szopernik. *Adverſarius.*
— — Szopornyitza. *Rotz, eine ſehr anſteckende gefährliche Krankheit bey Pferden.*
Szurma. *Fumarium. Caminum.* Szurtos. Kormos. Kémény.
Szurov. *Acer. Severus. Durus.* Szúrós. Kegyetlen. Sértegetö.
Szukhi. *Siccus. Aridus.* Szikkadt. Aſzſzu. Száraz.
Szukhota. *Tabes. Siccitas.* Szikkadtſág. Száraz-betegſég.
Szjeku. *Seco.*
Szjekats. *Secator. Tranſchierer.* Szakáts. Vagdalo. Mejjeſztö. Bontzolo. ölö.
Takar. Tokar. *Tornator.* Eſztergáros.
Taliga, *der Bauernwagen.* Taliga.
Tambura, *die Zitter.* Tombora. Timbora.
Tanir. *Teller.* Tányér.
Tartſug, *der Sack.* Tarſoj. 'Sák. Táſka.
Taſzkaju. *Ich ziehe, ſchleppe.* Taſzigálom.
Tvar, *das Geſchöpf.* Ter. Teremtmény. *Term.*
Tverd. *Feſt.*
— — *die Knie. Genu.* Térd.
Tvorenije, *die Schöpfung.* Teremtés.
Tvoretz. *Schöpfer.* Teremtö.
Tolkati. *Stoſſen.* Tolni. Tologatni.
Tolmatſu. *Ich dolmetſche.* Tolmátſolok.
Topati. Topot, *mit dem Fuſſe ſtampfen.* Tapotni. Toppantani.
Toptanije, *das Treten.* Tapotás.
Topliju. *Ich heitze ein.*
Toplenije, *das Einheitzen.*
— — *der Zunder.* Toplo. Taplo.
Toron, *der Thurm.* Torony.
Tort. *Daemon.* Ort. örtög. ördög.
Tupo. *Stumpf.* Tompa.
Tupiti. *Stumpf machen.* Tompitni.
Tvarog. *Lac coagulatum.* Tarha. Tarho.

Teletz. *Vitulus.* Tulok.
Teletzi. Teleci. *Vitulinus.* Tuloki.
Teploje. Teplota. *Calidum.* Tapló. Taplója. Taplót (*Fomes*).
Ternije. *Spina.* Tevis. Tövis.
Tertije. *Tritura.* Törés.
Tetſa. *Fluxio.* Totſa.
Tiſz. *Taxus.* Tiſza-fa.
Tikhonko. *Tacite.* Titkonn.
Tolmáts. *Interpres.* Tolmáts.
Tomitel. *Tyrannus. Cruciator.*
— — *Veſpillo. Todtengräber.* Temető.
Tjagota. Tjagoſzta. *Gravitas. Onus.* Tag. *Corpus. Membrum, cujus eſſentia eſt ipſa gravitas.*
Tzentár. *Centenarium.* Má'ſa (*Maas*),
— — *Statera.* Kantár.
Tzjeluju. *Oſculor.* Tſalom. *Decipio. Adulor.*
Tſemeritza. *Helleborus.* Tſemert tſináló. Hánytato.
Tſemeritsnoje vino. *Helleborites vinum.* Hánytato bor. Tſömör ellen valo.
Tſeresnja. *Ceraſum.* Tſeresnye.
Tſerven. *Ruber.* Tſeres. Veres.
Tſervlenju. *Rubefacio.* Tſerezem.
Tſeta. *Turma equitum. Acies inſtructa. Cohors.* Tſata.
Tſuv. *Criſta.* Tſova. Bokréta.
Tſulki. *Calceamenta.* Tzula. Gunya. Ringy-rongy.
Tzedula. *Zettel.* Tzédula.
Tzipela. *Schuh.* Tzippellös.
Tzrep. *Dachziegel.* Tſerép.
Tzigan. *Zigeuner.* Tzigány.
Tſabar, *eine Butte.* Tſeber.
Tſabr. *Satureja.* Tſombor.
Tſavka. Tſaika, *die Dohle.* Tſóka.
Tſanak. *Schüſſel.* Tſanak. Tál. Tányér. Tſupor.
Tſaprak. *Schabracke.* Sabrak.
Tſbanetz, *der Topf. Hafen.* Tſobán. Korſo. Légej.
Tſelik. *Stahl.* Atzél.
Tſerga, *die Hütte der Zigeuner.*
Kotzen, woraus dieſe Hütte beſteht. Tſerge.
Wollene Decke.
Tſetka. *Bürſte.* Etſetke.
Tſi'ſik. *Zeiſig.* Tſiz.
Tſizma. *Stiefel.* Tſizma.
Tſizmed'ſia. *Schuſter.* Tſizmazia. *Ab hac wormam formata ſunt ſequentia:*

— Sza-

— Szapund'fia. *Seifensieder.* Szappanfőző.
— Tsokhad'fia. *Tuchweber.* Posztotsináló.
Tsipka. *Spitzen.* Tsipke.
Tsirka. *Tauch-Ente.*
— — *junge Henne.* Tsirke.
Tsifut, *ein Jude.*
— — *ein Schurke.* Tsifut. Gazember.
Tsopor. } *die Heerde* { Tsoport.
Tsorda. } { Tsorda. Gulya.
Udol, *ein Thal.* Udu. Udvos. Völgyes.
Uzengija, *der Steigbiegel.* Kengijel. Kengyel.
Uzki. *Eng.* Szük.
Uszmiriti. *Zähmen.*
— — *Notitia. Amicitia.* Esméret.
— — *Cognoscere. Cicurare.* Esmérkedni.
Ugolok. *Parvus angulus.* Szugolék.
Umét. *Quisquiliae.* Szemét.
Urok. *Vectigal. Tributum.*
Schlinge. Laqueus. Urok.
Uszmar. *Coriarius.* Timár.
Zlotvor, *der Feind.* Lator. Gonosz. Ártalmas.
Zamet. *Auskehricht.* Szemét.
Zapal, *der Bauchschlag bey Pferden.* Zabálás.
Zatsinaju. *Ich fange an.* Tsinálom. Kezdem.
Zatsinatal. *Urheber.* Tsináló. Teremtő.
Zatsinjaju. *Ich mache zu.* Bétsinálom.
Zob, *der Haber.* Zab.
Zubok, *das Zänchen.*
der Schenkel der Vögel. Tzubok. Tzubák.
Zapor. Zatvor. *Pessulus. Clausura.* Zár.
Zatvornik. *Monachus. Anachoreta.*
Zárondik. Szarándok. Zárkozvaélő. Remete.
Zep. *Crumena.* 'Seb.
Jabednik, *ein Zungendrescher.* Ebegő.
Jaszli, *die Grippe.* Jászol.
Jao! *Weh mir!* Jaj!
Javor. *Acer.* Jávor. Juhar-fa.
Jarem. *Jugum.* Járom.
Jaremni vol. *Jugalis bos.* Járomi. Ja'rmas ökör.
Junitza. *Juvenka.* Tinotza. Tinotska.
Junosa. *Adolescens.* Inas. Legény.
Junótka. *Puella.* Inaska. Szolgálotska.
Valov, *der Trog.* Vállu.

Y 5 Valja-

Valjanije, *das Walken.* Ványolás.
Valjalnja, *die Walkemühle.* Ványolo.
Vdovetz, *der Witwer.* Odvetz. özvegy.
Vefzlo; *das Ruder.* Evezö.
Vefts, *ein Ding. Res.* Teft (*Corpus*).
Vzor, *der Blick.* Vezér (*Dux*).
Vitez, *ein Held.* Vitèz.
Vlagaliftfe. *Futteral. Scheide. Vagina.* Valaga. *Vagina uteri.*
Voditel. *Führer.* Vedetö. Vezetö..
Vodonofz. *Gießkanne.* Bodon. Bodonka. Kártos. Sajtár. Kantfo.
Vratfaritza *Venefica. Saga.* Vará'slo. Bofzorkány.
Vrats, *der Arzt.* Vrus. Urus. Vará's. Vará'slo. Kuru'slo.
Vajalo. *Scalprum.* Vájo. Vájkálo. Mettzö. Véfö.
Vajanije. *Sculptura.* Vájás. Mettzés.
Vajatel. *Sculptor.* Vájo. Mettzö.
Vajaju. *Sculpo.* Vájom. Mettzem. Véfem.
Várenije. *Coctio* Párolas. Forolás.
Várju. *Coquo.* Párolom.
Razvarjaju. Forázom. Párolom.
Varjanije. *Expectatio.* Várás. Várja.
Vetfernja. *Vespertinae praeces.* Vetfernye.
Vifzki. *Tempora, die Schläfe.* Vafzki. Vakfzem.
Vor. *Fur* Or.
Voruju. *Furor.* Orozok.
Voro'feja. } *Magus. Augur.* {Vará'slo.
Volkhv. } {Bölts (*Sapiens*).
Volfevfztvo. Magia. Böltfefég (*Sapientia*).

Vocabularium Bohemico-Latino-Hungaricum comparativum.

Antek. *Trama, der Eintrag.* Ontók.
Almuzna. *Elemosyna.* Alami'sna.
Baereg. *Ufer.* Part.
* Bafsta. *Munimentum. Baftion.* Báftya.
Bauda. } *Zelt. Scena* } Buda.
Zatrenj. } } Sátor.
Bednár. *Binder.* Bodnár.
Bez. *Sambucus.* Bozza. Borza.
Birmowänj. *Confirmatio.* Bérmálás.
Bifkup. *Episcopus.* Püspök.

Bol. *Schmerz.* Baj.
Bilyna. *Hyosciamus.* Bilin. Belind.
Broskew. Breskew. *Persicum malum.* Baratzk.
Blag. Blago. *Felix.* Boldog (*Balog*).
Buzykan. *Clava.* Buzogány. Boty. *Pero.* Botskor.
Cecek. *Mamma.* Csecs. Csecsek.
Cep. *Tribulum. Dreschflegel.* Csép.
Chalupa. *Hütte.* Kaliba.
Chodecky odew. *Cento. Lumpen.* Czondra.
Chyba. *Error.* Hiba.
Chibiti. *Errare.* Hibitni. Hibázni.
Chlupaty. *Villosus.* Cjapotas. Gyapottas. Gyapjas.
Cykán. *Zingarus.* Czigány.
Czech. Csech. *Boëmus.* Cseh.
Celed. *Familia.* Cseléd.
Cin. *Facinus.* Csinnya, tette van.
Cisty. *Purus.* Tiszta.
Ctwrtek. *Dies Jovis.* Csötörtök.
Cupryna. Cuprynka. *Haarlocke.* Csutri-haj. üjtök.
Chlup. *Lana.* Gyapju. Gyep. Owce chlupata. *Ovis lanuginosa.* Glapatas. Gjapatas. Gyapjas-juh.
Desska. *Tabula.* Deszka.
Debell. *Dick.* Debella. Déberke.
Dlato. *Caelum.* Gyalu.
Dosti. *Satis. Abunde.* Dosztig.
Drobiti. *Minuere.* Darabolni.
Drobvy. *Minutus.* Darab. Apro.
Dunag. *Danubius.* Duna.
Djzka. *Mulctrale.* Dé'ska. Dé'sa.
Dzban. *Urceus.* Tsobán.
Facalit. *Linteolum.* Patyolat. *Italice.* Facioletto. *Fátyol.*
* Fakule. *Fackel. Fax.* Fáklya.
Forman. *Fuhrmann.* Furmányos. Fuváros.
Fuhra, *die Fuhr. Vectura.* Fuvar.
Gbel. *Situla. Kübel.* Köböl.
Gehlitze. *Ononis.* Iglitze tövis.
Gessterka. *Eidex. Lacerta.* Gyék (In compendio hist. nat. germanico *Cl. Blumenbach* nominatur species Lacertarum 7. Lacerta *Gecko* quae est Stellio vel Scaurus veterum. Haec denominatio, et hungarica *Gyék,* ex eodem fonte promanasse videntur).
Geltna. *Urceus mustarius.* Geléta.
Gircha. *Aluta.* Irha.

Gir-

Girchar. *Weisgärber* Irhás.
Gollar. *Amiculum. Collare. Brustkleid.* } Gallér.
Kollar, *ein Goller. Rock ohne Aermel.* }
Hädka. *Contentio.* Had.
Hlas. *Sonus. Stimme.* Hallás (*Auditus*).
Hmozditi. *Quassare. Schütteln.* Mozditni.
Hon, *ein Joch-Feld Jugerum.* Hold-föld.
Hrube chatrne sukno. *Grobes schlechtes Tuch.* Huruba. Pokrotzczal fedett kaliba.
Hrubi. *Crassus. Grob.*
Hrastké. *Gebüsch. Frutex.* Harafzt. Elsöjövés. Uj kapofzta levél.
Hrebenar *Pectinarius.* Gerebenes.
Hrib. *Boletus.* Hiribi gomba.
Hudec. *Fidicen.* Hedegüs.
Kabat. *Thorax.* Kabát.
Kachna. *Ente. Anas* Kácsa.
Kacer. *Anas mas. Enterich.* Gácsér.
Kacyr. *Ketzer. Haereticus.* Kaczér. Kaczérul velékedö, 's beszéllö Eretnek.
Kàd. *Cadus. Lacus.* Kád.
Kalamar *Atramentarium* Kalamáris.
Kanek. *Verres. Verschnittener Eber.* Kan.
Karabac. *Scutica. Flagellum.* Korbács.
Kanę. *Vultur, der Geyer.* Kánya.
Kawka. *Monedula.* Csóka.
Kaukol. *Zizania.* Konkoly.
Krmiti. *Mästen.* Kövéritni.
Krmenj. *Mästung.* Kövérmény. Kövérités. Hizlalás.
Klamar. *Mendax.* Kalmár. *Quaestor. Kaufmann.*
Klás. *Spica.* Kaláfz. Buza-fö.
Klubati. *Cavare.* Kuvad a' dió, Kuvafztani. Koppafztani.
Knjha (*Russ.* Kniga). *Liber.* Könjv.
Kocj *Auriga.* Kocsis.
Kolotati. *Agitare.* Kalandozni.
Kolo. *Rad.* Küllö. Küvö. Kerék.
Kolomáz. *Wagenschmier. Axungia.* Kolomáz. Kerék-máz.
Kozka. *Capella.* Keczke.
Komornjk. *Camerarius.* Komornyik.
Kamjuka. *Fornacula* Kemencze.
Klyh. *Gluten. Pappe.* Kilih. Csiriz.
Kord. *Gladius.* Kard.
Kopaná-sûl. *Fossilis sal* (Kopanya. *Cranium fossile*).
Kopac. *Fossor. Gräber.* Kapás.

Korec.

Korec. *Modius.* ⅛ *Scheffel.* Koretz.
Koſſ. *Cophinus.* Kas. Koſár.
Koſtovati. *Guſtare.* Koſtolni.
Koſtovany. *Guſtatus.* Koſtolvány. Koſtolás.
Koſſut. *Hircus.* Kos.
Kow. *Metall.* Köve. Kö. Ertz-kö.
Kozeſſnjk. *Pellio.* Zöſſnik. Szöts.
Kramar. *Krämer.* Kalmár.
Krahulec. *Stoſsvogel. Accipiter.* Karuly.
Kreycar. *Cruziger. Kreuzer.* Krejczár. Krajczár.
Kuba. *Langer Pelz. Wildſchur.* Guba.
* Kuraze. *Courage. Audacia.* Kurá'ſi. Bátorſág. Mérészſég.
Kukruc. *Mays. Türkiſcher Weizen.* Kukuricza. Törökbuza. Tengeri. Málé.
Kus. *Pars.* Kis Darab.
Kus kleba, *ein Stück Brodt* Kis kenyér.
Kuzek. *Rocken. Colus.* Gu'ſaj.
Kwaſyti. *Epulari. Verpraſſen.* Keveſſitni. Veſztegetni.
Kwaſytel. *Schlemmer. Nepotator.* Keveſſitö. Pazérlo.
Kyſely. *Accidus.* Keſerü.
Lantka. *Pupa, eine Docke* Lánka. Léányka.
Laupiti. *Plündern.* Lopatni. Lopni.
Laupez. *Raptum. Spolium.* Lopás. Ragadomány.
Lat. *Latte. Tigillum.* Létz.
Leſt. *Dolus. Hinterliſt. Fortel.* Les.
Les. *Silva.* Les. Les-be állani. Les-be vadászni.
Lezác. *Nichtswürdiger Menſch.* Le'ſák. Henye. Léhütö.
Lig. *Montis devexum.* Liget.
Licka. *Laqueus.* Kaliczka. Kelepcze.
Lelek. *Corvus nocturnus.*
Anima. Geiſt. Geiſtererſcheinung. Lélek. Fejér-ember. *Terriculamentum.*
Lodicka. Lodka. Clunek. } *Navicula.* {Ladikotska. Ladik. Cſolnak.
Lot. *Lat. Semuncia* Lot.
Medenice. *Pelvis* Medencze.
Megdlo. *Smegma. Seife, und alles, was ſaubert.* Mo'sdo. Fejéritö. Kendödzö.
Merenj. *Dimenſio* Mérés.
Mjza. *Melligo. Saft des Baumes.* Mezge.
Mjle. *Meile* Mél-föld.
Mlinár. *Molitor.* Molnár.
Moteyl. *Papilio.* Métely. Hernyo. Bogár. Féreg.

Mráz.

Mráz. *Froft.* Zuzmaráz.
Mrkew. *Daucus carota.* Murok.
Mrwa. *Dünger. Mift. Feftuca. Stoppel.* Murva. Széna murva. Széna töredék, fzálka.
Mufy. *Oportet. Debet. Es muß.* Mufzi.
Mjfa. *Campus. Defertum.* Mezö.
Nádra. *Sinus, der Bufen.* Nádra. Nádrája. *Uterus, Vagina uteri.*
Nátha. *Diaria Febris.* Nátha. *Catharrus.*
Nemec. *Germanus.* Német.
Nemy. *Mutus.* Néma.
Nezbedny. *Imperitus* Nebelgö.
Noha. *Pes.*
Nohavice. Nogawice. *Caligae.* Nagrág. Nadrág.
Nyffpule. *Mifpel.* Nafzpolya.
Objle. Obilj. *Frumentum.* Gabona.
Objlna bél. *Ador. Kraft-Mehl.* Gabona-bél. Lifzt-lang.
Objlna kaffna. *Getraide-Kaften.* Gabona Kas. Gabonás.
Objlna lopat. *Frucht-Schaufel.* Gabona lapát.
Objlny fnop. *Merges.* Gabona kéve.
Obnazeny. *Nudus.* Nazitelen. Mezitelen.
Ob'fazenj. *Textus, das Weben.* Vázen. Váfzon.
Obéd. *Prandium* Ebéd.
Obéd knefky. *Coena domini.* Ur ebédje. Urvatforája.
Obr. *Gigas. Riefe.* Oriás. Obriás.
Obrok. *Pabulum. Futter.* Abrak.
Obzerny. *Edax.* Obfolo. Hapfolo.
Oblauk *Fornix.* Ablak (*Feneftra*).
Ocel. *Chalybs.* Aczél.
Olei. *Oleum.* Olaj.
Oharka. *Mucus.* Hártya. A' Penéfz kezdete a' boronn, *Hártya.*
Okolek. *Ambitus.* Akol. Kerités.
Okow. *Eimer. Urna.* Ako.
Okurka. *Cucumis.* Ugorka.
Opat. *Abbas.* Opát Ur.
Orati. Worati. *Ackern.* Aratni. *Metere.*
Orac. Worac. *Agricola.* Arato. *Meffor.*
Often. *Aculeus.* öfztön.
Oftruha. *Calcar. Stimulus.* Oftor (*Flagellum*, quod ftimuli vices fubit.
Ozralce. *Vinolentus. Ebrius.* Ralceg. Réfzeg.
Paleny. Wjno palene. *Crematum. Vinum aduftum.* Pálinka.

Pan.

n. *Dominus*. Bán. *Banus*.
ıchole. Pacholicek, *ein Bub*, *ein Knechtlein*. Fattyu. Fattyacska Veczek. Gyerköcze. Ficzko. Suhancz.
ánew. *Sartago*.
— — 'Sar. *Aeftus*. *Calor*. 'Serpenö. Serpenyö. *Sartago*.
anna. *Virgo*. Panna afzfzony. Panda afzfony.
ára. *Halitus*. Pára.
árkan. *Pomerium*. *Zwinger*. Párkány. Kerités. Párkányozat.
'afftrnák. *Paftinaka*. Pefzternák.
'auzdro. *Futteral*. *Pharethra*. Puzdra. Tok. Hüvej.
'azderj. *Stupa*. Pozdorja.
'aweza. *Chlypeus*. Pai's. Pai'f'fa. *Poff*.
Pawla'c. *Erker*. *Podium*. Padla's. Erkely. Fojofó.
Patek. Pietok. *Dies Veneris*. Péntek.
Patak, *ein Fünfpfenniger*. Peták.
Pecene. *Braten*. Pecfenye.
Pecet. *Sigillum*. Peefét.
Peklo. Orcus. Pokol.
Penize. Penjz. *Numus*. *Penfa*. *Pecunia*. Pénz.
Penjzek. *Nummulus*. Pénzetske.
Pentle. *Stirnband*. Pintfi.
Perj. *Pluma*. Perje. Peihe. Pihe. *Perje-fü*. *Gramen*.
Petrzel. *Apium*. Petrezelyem.
Pidj-muzjk. *Nanus*. *Pumilio*. Pidja. Puja-ember.
Pjla. *Serra*. Pijlefz. Firefz. Füréfz.
Pilnjk. *Lima*. Piléfz. Firéfz. Füréfz. Füréfzelö. Refzelö.
Pjti. *Potare*. Pitizálni. Szürtfölni. Hörpögetni.
Pinta. *Maas*. Pint. 2 Itze.
Plech. *Blech*. Pléh.
Podlaha. *Pavimentum*. Padlo. Padlás.
Pohanka. *Heydenkorn*. Pohánka. *Pogánka*.
Poklicka. *Operculum*. Pokrocz.
Poftla'nj. Vftla'nj. *Stratum*. *Stragula*. *Allerley Deckzeug*. *Satteldecke*. Fofzla'ny. Oltfo fejér dolma'nka.
Poliwka. *Jufculum*. Poléka. Pojéka.
Pofmjwac. Smefsny. *Rifor*. *Ridibundus*. Mofojgo. Vigyorgo, Neverö.
Prcka. *Nafenftüber*. Fricfka. Kontia.
Precljk. *Pretzen*. Perecz.
Preflen. *Verticillus* Perefzlen.
Prucenj. *Mandatum*. Poroncfolát.
Prak. *Funda*. *Schleuder*. Parika. Parittya.

Puda.

Puda. *Dachboden.* Buda. Padlas. Pad.
Půl wedra. *Metreta.* Fél veder.
Pusta mjsa. *Rauher wilder Ort. Tesqua.* Pufzta mező.
Pufsny. *Infolens. Superbus.* Pufzke. Büfzke. Nyalka. Hetyke. Kevély. Gőgős. Dölfős.
Pradlj. *Lotrix.* Feredli. Feredő. Mofo.
Prowaz. *Strick. Funis.* Pa'nyva'zo. Pa'nyva's kötél. Pora'z.
Ra'd. *Ordo.* Rend.
Rucho. *Kleid.* Ruha.
Rudy. *Fulvus. Dunkelroth.* Rut. Verhenyős.
Repjcek. *Starcek. Eupatorium. Agrimonia.* Repcfen. Mu-*ftár.*
Retez. *Catena.* Retefz. La'ntz.
Retkew. *Raphanus.* Retke. Retek.
Rez. Rezna. *Rubigo.* Re'sda. Ro'sda.
Rezati. *Scindere.* Refzelni. Va'gni.
* Rytmowy werfs. *Rythmus.* Rigmus-vers.
Rwati. *Rugire.* Ríni. Ríva. Rívok. *Sivok-rivok.*
Sas. *Saxo.* Sza'fz.
* Sanytr. *Salpeter. Nitrum.* Salétrom.
Saumar. *Equus clitellarius.* Szama'r. *Afinus. Italice.* Somaro.
Saufed. *Vicinus.* Szomfzéd.
Sedlak. *Agricola. Colonus.* 'Sellér.
Seka'cek. *Culter inciforius.* Szaka'ts vágo-kés.
Sekac. *Foenifeca.* Széna va'go. Kafza's.
Sekati. *Secare.* Bontzolni. Vagdalni. Aratni. *Metere.*
— — *Secator. Tranfchierer.* Szaka'ts (*Coquus*). Bontzolo. Vagdalo. Tra'ntfirozo.
Seyr. *Cafeus.* Seyt. Sajt.
Shrebeny. *Cernuus.* Sérény. Meredek. Lefeléhanyatlo.
Ska'la. *Cautes.* Kő-fkala. Kőfzikla.
Skok. *Saltus.* Szök. Szökés.
Skoki. *Saltatio. Tanz.* Szökés. Ta'ntz.
Strinka. *Weinpreffe.* Sztrunga. Efzterga. Sajto.
Slabika'r. *Abecedarius. Elementarius.* Silabika'lo.
Slad. *Maltz.* Szalad.
Sladek. Zythopepta. Szalad-fer-főző.
Slanina. *Lardum.* Szalonna.
Slaup. *Columna.* Ofzlop.
Slepice. *Gallina.* Pitye.
Smetj. *Sordes. Quisquiliae.* Szemét.
Sochor. *Vectis. Stange. Hebel. Hebbaum.* Szekér (*Currus*).
Sogka. *Nufshacker.* Szarka.

Sopel.

pel. *Mucus. Rotz.* Szopelnyicza. Szopornyicza. *Rotz, eine ansteckende, sehr gefährliche Krankheit bey Pferden.*
nowanka. *Alumna.* Sova'nka. Sova'ny. Rüdeg. Nevedékeny.
ati. } *Cacare. Excernere.* {Szarni.
ypraznìti-se.} {Paráználkodni. Tisztátalankodni.
—
arcek. *Eupatorium. Agrimonia.* Mustár.
rakáty. *Versicolor.* Tarka.
reda. *Dies Mercurii.* Szereda.
rep. *Testa* Tserép.
zobata. *Sabathum.* Szombat.
tworitel. *Creator.* Teremtö.
tworenj. *Creatura.* Teremtmény.
tupadla. *Scabellum.* Padlo. Padlás.
wetlo. *Lux.*
wjka. *Candela.*
witedlnice. *Lucerna. Fax.*
wetnice. *Hypocaustum.*
} Szövétnek. Fákja. Gyértya.
woboditel. *Erlöser.* Szabadito.
syn. *Vestibulum.* Szin.
Synka. *Atrium.* Szinke. Szinetske.
Sypeti. *Sibilare.* Sipolni.
Sytko.} *Cribrum.* {Szita.
Ricice.} {Rosta.
Ssaffar. *Oeconomus.* Sáfár.
Ssaffarsca. *Oeconoma. Schafferin.* Safarina. öreg-aszszony. Koltsárné. Komorna.
Ssalba. *Offuciae. Täuscherey.* Tsalfa. Tsalfaság.
Sseplawy. *Blaesus.* Selyp.
Ssew. *Sutura, eine Naht.* Szegéj.
Ssjpek. *Rubus caninus. Hetsche-petsch.* Sipke gyümölts.
Sskarpal. *Soccus* Kapcza.
Sskatule. *Schachtel.* Iskatulya.
Sskrecek. *Cricetus.* Hörcsök.
Sskrine. *Scrinium.* Szekrény.
Sslepege. *Vestigium.* Lépés. Leppegés.
Sslich. *Auri ramenta leviora.* Sslik.
Ssorna. *Radula. Schabeisen.* Sorlo. Sarlo.
Sspunt. *Orificium. Spundloch.* Unt. Ont. Ontora. Hordo szája.
Sstebetati. *Garrire.* Ebegni.
Sstebetni. *Garrulus.* Ebegö. Tsevegö. Lots-fets.
Ssterbina. Ssterbnica. *Hiatus. Kerb. Ritz.* Tsorba. Rovás.

Sſuba. *Unterkleid.* Suba.
Sſuſteny. *Murmur.* Suttogás. Szuſzſzanás.
Tabor. *Caſtra.* Tábor.
Tagiti. *Occultare. Verhalten.* Tagadni (*Negare*).
Zatagenj. *Reticentia.* Tagadás.
Tahati. *Trahere.* Taſzitni.
Taſſka. *Taſche.* Táſka.
Tapart. *Cento. Bettlersmantel.* Tapartyos. Tortyos. Rongyos.
Telatko. *Vitulus.* Tulok.
Tenki. Tenka. *Tenuis.* Gyenge.
Tenke ſukno. *Dünnes Tuch.* Gyenge ſzoknya, poſzto.
Tenke platno. *Syndon.* Gyenge váſzon.
Teſar. *Faber lignarius.*
— — *Scheidemacher.* Tſiſzár. Hüvej-tſinálo.
Tehotná. *Gravida.* Teher-viſelö. Terhes. Viſelös. Nehézkes.
Tok. *Alveus fluminis.* Tó. Tója. Tokja. Árka á fojoviznek.
Trakar. *Schiebkarren.* Targontza.
Treſenj. *Tremor.* Rezzen. Rezegés. Rezzenés.
Treſkot. *Fragor.* Reſzketés. Ropogás. Harrſogás.
Turek. *Turca.* Török.
Twaroh. *Lac coagulatum.* Tarho.
Tworce. *Creator.* Teremtö.
Tulawy. *Vagabundus.* Tolvaj.
Tulich. *Pugio.* Tör. Tőrök.
Turecka. *Turcica.* Toroczk, *eine kleine Art Kanonen.*
Tikati. *Tuiſſare. Dutzen.* Tegetni.
Tyk. *Sudes. Zaunſtecken.* Tőke. Támaſz. Karo.
Urad. Vrad. Aurad. *Officium. Munus.* Uradalom. Uralkodás. Hivatal.
Uradlnjk. Vradlnjk. Auredlnjk. *Officialis. Amtmann.* Uradalnok. Tiſzt. Ur.
Urozeny. Vro-zyn. Vrozeny. *Edel-Knab.* Ur Sohn. Urfi.
Uredlnicy. — *Magnates. Groſse Herren.* Urak.
Neywysſſy auredlnicy. — Uralkodók. Tiſztek. Nemes Urak.
Urózenoſt. Vrozenoſt. *Adel-Stand. Nobilitas.* Uraſág. Nemeſſég.
Ubruſz. *Mappa.* Abroſz.
Udolj. *Vallis.* Udu. Udvas. Völgyes.
Ugaty. *Prehenſus. Angefaſst.* Ugatott. Meg-is-kapott.
Vcene. *Docte.* Böltſen.
Watta. *Warte.* Várda.
* Wandrownik. *Wanderer.* Wándor. Wándorlo.

Wáda.

Wáda. *Tadel. Vitium.* Vád. Otſárlás. Hiba-kereſés.
Wdowec. *Viduus.* Odvek. özvegy.
Wadnauti. *Marceſcere.* Vánnyadni. Fonnyadni.
Wederce. *Situla.* Vederke.
Wek. *Aevum. Seculum.* Vég. *Finis.* Végheteтlen. *Infinitum. Quod in ſecula durat.*
Weliki patek. *Paraſceves dies.* Nagy péntek.
Werbowati. *Milites conſcribere.* Verbuválni.
Werſſ. *Verſus.* Vers.
Wertel. *Modiolus.* Fertály.
Wincaur. *Vinitor. Winzer.* Vinczellér.
Winice. *Weingarten.*
— — *Sarmentum. Caules vitis exſiccatae.* Venike.
Wiſák. *Bulga. Satteltaſche.* Iſzák. Áltálvető.
Vacek. *Mantica.* Vaſzok. Féſzék. Iſzák.
Wjtez. *Victor.* Vitéz.
Wjdle. *Gabel. Furcella.* Villa.
Wocarowany. *Faſcinatus.* Ocſárolmány. Ocſárolt. Megveſztegetett. Megveſztett.
Wocarowanj. *Magia.* Otſárolás. Meg-veſztés.
Wodnice. *Urna.* Bodonka. Vedres deberke.
Wezti. *Vehere.* Vezetni. Vinni.
Wozenj. *Vectio.* Vezetés. Vivés.
Wozatag. *Auriga. Wagenhüter.* Vezeték. *Arctophylax.*
Witknauti. *Luxare.* Fitzamodni. Menyülni. Marjulni. Hejjiből ki menni.
Wztekly. *Rabioſus.* Veſzett. Dühös.
Wyzyna. *Huſo, Hauſen.* Viza.
Wodnj kachna. *Tauch-Ente.* Vad-kácſa.
Woſzkovány. *Wachsleinwand. Tela cerata.* Viaſzolmány. Viaſzas váſzon.

Terminatio haec: *mány, vány, vánj, vénj* videtur ex Bohemico in Hungaricum adoptata eſſe, ut exempla ſequentia docent.

Odſtawény. *Abgeſpähnt.* Vállaſztvány.
Prigjmanj. *Perceptio.* Tapaſztalmány. – *lás.*
Merenj *Dimenſio.* Méremény. *rés.*
Forowánj. *Vectura.* Furmány.
Fintowánj. *Imaginatio.* Fingálmány. Költemény.
Kupowanj. *Emptio.* Váſárolmány.
Koſtowany. *Guſtus.* Koſtolmány.
Nabadanj. *Inſtigatio.* öſztönözvény.

Nadymanj. *Inflatio*. Fuválkodvány.
Birmowänj. *Confirmatio*. Bérmálvány.
Namáceny. *Intinctio*. Mocfkolmány.
Pochybowánj. Hibázmány. *Dubitatio*.
Zagjkati. *Haesitare lingua*. Zakatolni. Akadozni. Galagyolni.
Zaltár. *Pfalterium*. 'Soltár.
Zawariti. *Defervere*. Zavaritni. Zavarni. *Trüben*.
Záwora. *Obex*. Zár.
Zebrawi. *Bettelhaft*. 'Sobrák.
Ziwy. *Vivus*. Sziv (*Cor*). Szive.
Zlotrili clowek. *Nequam*. Lator. Gonofztévő.
Zwac. *Plauderer*. Zevegö. Cfevegö. Zajgo. Szajko.
Zwany. *Loquax*. 'Sivány. Kortfomakonn 'Sibongo, tfevegö. Lédét.
Zluty. Zeleny. *Viridis*. Zöld.
Zawrenj. *Clauftrum*. Záromány. Klaftrom.
Zawrti. *Claudere*. Zárni.
Záwora. *Riegel*. Záro.
Zyma. } Mraz. } *Frigus*. Zuzmaráz.
Zridka. *Raro*. Ritka. Ritkánn.

Vocabularium Polonico-Germanico-Hungaricum comparativum.

Badàcz. *Forfcher*. *Chercheur*. Vadáfz (*Venator*).
Balwan. *Götzenbild*. Bálvány.
Baran. *Schaaf*. *Lamm*. Bárány.
Barta. *Barte*. *Axt*. Bárd. Fejfze.
Bawol. *Büffel*. Biwal.
Bazar. *Markatener Platz im Lager*. Váfár.
Bocik, *ein kleiner Stiefel*. Bocfkor. *Pero*.
Bokal. *Pocal*. *Pocale*. Bokáj. Kantfo.
Brat. *Bruder*. Barát. Báty.
Brona. *Egge*. Borona.
Brozda. *Furche*. Borozda.
Bryndza. *Brinfe*. *Käfe*. Brindza. Turo. Sajt.
Buba. *Schreckbild*. Buba (*eine Puppe*).
Buda. *Zelt*. Buda. (*Abtritt*).
Bukiew. *Fagus*. *Buche*. Bik-fa.
Bukfzpan. *Buchsbaum*. Pufzpáng.
Burka. *Kurzer Mantel*. Burok. Burka. Burkolni. Takarodzni.

Buta.

Buta. *Stolz.* Buta. Büfzke. Nyálka. Hetyke. Gőgös. Gangos. Kevély. Negédes. Goromba.
Buzdygan. *Streitkolbe.* Buzdogány.
* Cedula. *ein Zettelchen.* Czédula.
Cegla. *Ziegel.* Tégla.
Cel. *Ziel.* Czél.
Ciokam. *Streicheln.* Czirokálni.
* Cmyntartz. *Cemeterium.* Czinterem.
Cwykla. *Beta.* Czékla.
* Cyfra. *Zero.* Czifra.
Cygan. *Zingarus.* Czigány.
Czapeczka. Czapka, *ein Mützchen.* Cfapicza. Sapka.
Czekan. *Fausthämmer.* Cfákány.
Czeladny. Czeladz. *Hausgefindel.* Cfeléd.
Czere'snia. *Cerafum.* Cferesnye.
Czlowiek. *Vir quadratus. robuftus.* Czövek. Ofzlop. Iftáp. Torony. *Sudes. Palus. Columna. Turris.* Sunt fymbola fortitudinis, et faepe virum fortem exprimunt.
Czlowieczek. *Kerlchen.* Veczek.
Czolnek, *ein Kahn.* Cfolnak.
Czomber. *Satureia.* Cfombor.
Czuch. *Odoratus.* Szag Szaglás.
Czuwacz. *Laurer.* Kuvafz (*Canis vigilans. Phylax*).
Czyn. *That Werk. Arbeit.* Cfin. Cfinnya van. Tette van.
Czynie. *Thun. Machen.* Cfinálni. Tenni.
Czynnofc. *Thätigkeit. Ausübung. That.*
— —*Ausgeputzt. Thätig. Sorfältig.* Cfinos. Szorgalmatos. Gondos.
Czyfto. *Rein. Reinlich.* Tifzta.
Defka. *Brett.* Defzka.
Dobofz. *Tambour.* Dobos.
Dobry dz'ien'. *Ein schöner Tag. Guten Morgen!*
Debrecinum. Debreczen. *Civitas celeberrima hungagarica.*
Dolegam. *An etwas ftoßen, anliegen* Dolgom. Dolgozni. Foglalatofkodni. *Occupari.*
Doloman. *Waffen Rock. Kurzer Rock.* Dolmány.
Doftatok. *Vorrath. Ueberfluß.*
Doftatkiem. *Ueberflüffig.* Dofztig. Nyakig. Megelégedéfig.
Duchna. *Feder-Mütze.* Dunyha (*Eider-Dunen*).
Duda. *Sack-Pfeifer.* Duda. Dudás.
Dupa, *der Podex.* Dupé.
Durak. *Dummer, ftolzer Kerl.* Durczás.

Dzielo. *Werk. Arbeit.* Dolog.
Figa. *Feige. Ficus.* Fige.
Fortel. *Vortheil.* Fortély.
Gacie. *Unterhosen.* Gatya.
Gay. *Wald* Gaj. Ágbog. Tfeplefz.
Galufzka. *Klos von Mehl.* Galufka.
Gegam. *Schreyen, wie eine Gans.* Gágogni.
Larynx. Gége.
Gnoy. *Menschenkoth. Koth der Thiere.* Ganéj.
Golab, *die Taube.* Galamb.
Gozpodarz *Hauswirth* | Gazda.
Gozpoda. *Freyes Quartier.* |
Gunia. Gunka. *Zottiger Rock von grobem Zeuge.* Gunya.
Interes. *Interesse Usura.* Interes. *U'sora.*
Junak. *Junger Kerl.* Finak. Inas.
Izba *Stube.* Szoba.
Kalifior. *Blumenkohl. Karfiol.* Kárdifiol.
Kanczug. *Kurze Peitsche.* Kantfuka.
Kantar *Beyzügel.* Kantár.
Karczma. *Schenke.* Korcsma.
Karczmarz. *Schenker* Korcsmáros.
Karwafz. *Armschiene am Harnisch.* Kar-vas.
Kaulrapa. *Kohlrabi.* Korélábé.
Kazub. *Büchsen von Baumrinden.* Kazup.
* Kiebel. *Eimer.* Köböl.
Klatka. *Vogelbauer.* Kalitzka.
Klotka. *Vorhängeschloß.* Lakotka. Lakat.
Kluza. *Gefängniß.*
Kluz. *Harter Paß, oder Zeltergang der Pferde.*
— — *Claudiopolis. Urbs Transilvaniae.* Klu's *Valachice:* Kolo's-var, *Hungarice.*
Kobza. *Instrumentum musicum.* Koboz.
Kociel. *Gen.* Kotla. *Kessel.* Katlan, mellyben az üst áll.
Kokoryku. Kokofz. *die Henne* Kukorékolo. Kokas (*ein Hahn*).
Kokofzka. *Dim.* Kokafka (*Hähnlein*).
Kolpak. *Hohe Mütze.* Kalpag.
Komin. *Schornstein.* Kémény.
Komornik. *Kammerjunker.* Komornyik.
Konitzek. *Kleines Pferd.* Kantza (*Stutte*).
Koperta. *Einschluß.* Koperta.
Koprowy. *Dille.* Kapor.
Kopitnik. *Asarum Europaeum.* Kapotnyak.
Kopyto. *Leiste.* Kapta.

Korbacz.

Korbacz. *Karbatſche.* Korbács.
Korduan. Kordyban. *Korduan-Leder.* Kordovány.
Koronka. *Roſenkranz* Koronka. *Pagus Tranſilvaniae.*
Kosa. *Senſe.* Kaſza.
Koſeczka. *Dim.* Kaſzácska.
Koſzara. *Korb.* Koſa'r.
Kaſzalka. *Dim.* Koſa'rka.
Kotlina. *Feuer-Heerd.* Katlan.
Krag. *Gen.* Kregu. *Kreis.* Kerek. Kerék.
Kubek.] *Becher.* Kupak.
Kubka.] Kupa.
Kuchnia, *die Küche.* Konyha.
Kuchta, *der Küchen-Junge.* Kupta. Kufta.
Kula, *eine Kugel.* Gula. Golo. Golyo. Golyobis.
Kulak. Kulyak. *Fauſt.* Kulyak.
Kulik. *Mewe.* ülü. ölyv.
Kurwa. Kurewka. *Hure.* Kurva.
Kurewnik. *Hurer.* Kurva's.
Kurta. *Kurzer Rock.* Kurta ruha.
Kurwac'iemac'. *Deine Mutter die Hure.* Kurvazanya'd.
Kwas. *Sauerteig.* Kova'ſz.
Kwaſze. *Säuern.* Kova'ſzozni.
Kwaſony. *Geſäuert.* Kova'ſzos.
Lan. Lyan. *Hirſchkuh.* La'ny. Lya'ny. Léa'ny (*Filia*).
Lanca. *Lance.* La'ncſa.
Lan'cuch, *die Kette.* La'ncz.
Lapam. *Fangen, haſchen.* Lopom (*ich ſtehle*).
Laweczka. *Bänkchen.* Lapotzka. Padotska.
Lapata.] *Schaufel.* Lapàt.
Lopatka.]
Lektyka, *eine Sänfte.* Lektika.
Lug. *Lauge.* Lug.
Mak. *Papaver.* Ma'k.
Malina. *Himbeere.* Ma'lna.
Maslok. *Maſchlach* (*Türkiſch*). Maſzlag. Opium.
Maza. *Schmutz.* Ma'z.
Miednica. *Becken von Metall.* Medencze.
Mila. *Meile.* Milföld. Mélföld.
Mocze. *Einweichen.* Mosni. Béa'ztatni.
Motowidlo. *Haſpel.* Matolla.
Mozgowcowy, *das Gehirn.* Mozgo, mozgato erö kutfeje. Agy velö.

Niebiegle. *Ungeübt. Unwissend.* Nebelgő. Gyakorlatlan. Tudatlan.
Niemy. *Stumm.* Néma.
Niewola. *Sclaverey* Nyavalya. Nyomorusa'g. Rabsa'g.
Nota. *Melodey. Ton. L'air.* Nota.
Obiad. *Mittagsmahlzeit.* Ebéd.
Obiądnie. *Prandere* Ebédelni.
Obrecz. Obraczka. *Kleiner Reif.* Abronts. Abrontsotska.
Obráz. *Bild. Abbildung. Vorstellung.* Abra'zat. A'bra'zola's.
Obrona. *Wehr. Schirm* Borona. Pala'nk. Védelem.
Obrus. *Tischtuch.* Abrosz.
Ocet. *Essig. Acetum.* Eczet.
Odlog, *eine Brache.* Parlag.
Ogar. *Jagdhund.* Aga'r.
Ogien. *Feuer.* Egjen. *Ardeat.* Egni. *Ardere.*
Okol. *Schoppen. Viehhof.* Akol.
Okular. *Brillenglas.* Okula'r.
Oley. *Oel* Olaj.
Olow. *Bley.* Olom. On.
Orszak. *Versammlung. Gefolge. Begleitung. Regnum.* Orsza'g.
O'sivaly. *Canus* ösz ösz-haj.
O'siwicé *Canescere.* ösziilni.
Ozog. *Ofen-Krücke.* A'sag.
Paiak. *Aranea.* Pók.
Palica. *Stock.* Pàlcza.
Palka. *Keule.* Buzogány.
Papa. *Pappe.* Pép.
Para. *Dampf.* Pa'ra.
Parkan. *Planke, Bretterwand.* Pa'rka'ny. Kerités. Kerület.
Pasmo. *Gebinde-Garn von 40 Faden.* Pa'szma.
Pasterski. *Schäfer.* Pa'sztor.
Pasterka. *Schäferin.* Pa'sztorné.
Pasternàk. *Pastinaka.* Peszterna'k.
Patyczka. *Stöckchen.* Botocska.
Pazdzierce. *Hachel-Flachs- oder Lein-Splitter.* Pazdorja.
Perzyna, *glühende Asche nach einem Brande.* Per's. Per'felés.
Perysty. *Brand* Per'felés. Egés.
Piastunka. *Kinderwärterin.* Pesztunka.
Piatek, *der Freitag.* Péntek.
Piatno. *Brandzeichen.* Pattana's. Jegy.
Pietak. *Fünffacher Groschen.* Petàk.
Piwniczka. *Keller.* Pincze.

Pizmo.

Pizmo. *Biesam.* Pe'sma.
Pludry. *Pluder Hosen.* Puladet.
Podloga. *der Fußboden.* Padla's.
Polewka, *eine Suppe.* Polyéka leves.
Poltora. *Anderthalb.*
Poltorak. *Poltraken.* Poltura.
Pop. *Heidnischer Pfaffe.* Popa.
Poszargany. *Kothig gemahlt. Croté, rempli de boue.* Boszorka'ny. Rémitö, rut forma.
Potok. *Regen-Bach. Feld-Fluth.* Patak. A'rada's.
Potwora. *Mißgeburth. Un Monstre.* Patvar vigye, *Diabolus rapiat!*
Psztrag. Bsztrag. *Forelle.* Pisztrang.
Pusty. *Wüst.* Puszta.
Puzdra. *Futteral. Besteck.* Puzdra (*Pharethra*).
Puszka, *eine Büchse. Boëte.*
-- -- *Flinte.* Puska.
Rak. *Krebs.* Ràk.
Rdza. *Rost.* Ro'sda.
Rostka. *Sprosse. Schößling.* Rost. Rostotska.
Roie. *Bienenschwarm.* Raj.
Saletrowy. *Salpeter.* Salétrom.
Siano. *Heu.* Széna.
Sito, *ein Sieb.* Szita. Rosta.
Slama. *Stroh.* Szalma.
Sliwa. *Pflaume.* Szilva.
Slonina. *Speck.* Szalonna.
Sluga. *Diener.* Szolga.
Slup. *Säule.* Oszlop.
Stog. *Heuschober.* Asztag.
Stol. *Tisch.* Asztol.
Stra'sa. *Wache.* Stra'sa.
Suman. *Kittel.* Szokma'ny.
Swoboda. *Freyheit.* Szabadsa'g.
Szostak. *Sechs Stück.* Süsta'k.
Szarancza. *Heuschrecke.* Sa'ska.
Szarawary. *Große Oberhosen.* Salava'ri.
Szereg. *Glied. Reihe Soldaten. Reihe Leute.* Sereg. Sokasa'g. Sor. Rend.
Szew, *die Naht.* Szegéj.
Szuba. *Pelz.* Suba.
Szyszak. *Spitziger Sturmhuth.* Sisak.
Tabor. *Wagenburg.* Ta'bor.

Taistra. *Tornister.* Tarisznya.
Tata'rka. Pohanka. *Heidekorn.* *Buchweitzen.* Tata'rka. Pohánka.
Termes. *Abgebrochener Zweig, mit Frucht und Blättern.* Termés. Termett a'g.
Tkacz. *Leinweber.* Taka'ts.
Tok. *Hohles Loch.* Tok. üreg.
Topola. *Pappel.* Topolya'n fa.
Torba. *Ränzel. Schnappsack.* Turba. A'ltalvető.
Ugor. *Brachfeld.* Ugar. Parlag.
Wacek. *Geldtasche. Jägertasche.* Fészek. Vaszok. Isza'k.
Waz. *Schlange.* Va'z. Ijesztö (*Terriculamentum*).
Wegrzyn. *Hungarus.*] Magyar.
Wegrzy. *Hungari.*]
Widam. *Oft sehen, zu sehen pflegen.* Vigyázni.
— — *Hilaris Jucundus.* Vida'm.
Vidok. *Aussicht. Prospect.* Vidék.
Wina. *Schuld.* Bün. Bilne.
Wnuk. Wnuczek. *Enkel.* Unoka.
Wodka. *Branntwein.* Vatka.
Wodz. *Führer.* Vezető.
Wodze. *Führen.* Vezetni.
Wosk. *Wachs.* Viaszk.
Wrobel. *Sperling.* Veréb.
Widra. *Lutra.* Vidra.
Warzenie, *das Brauen.* Fora'za's.
Witwarzam. *Auskochen.* Kifora'zni.
Wyzel. *Gen.* Wyzla, *ein Hühnerhund.* Vi'sla.
Zab. *Zahn.* Zàp-fog.
Zamroz. *Frost.* Zuzmara'z.
Zapal. *Zunder.* Tapal. Taplo.
Zaslona. *Vorhang. Nonnenschleyer. Schirm. Curtine.* Za'szlo.
Zasolonka. Solonka. *Peckelfleisch.* Szalonna.
Zebrak. *Bettler. Pracher.* 'Sobra'k. Fösvény.
Zenski. *Weiblich.* Aszszonka.
'Zer. *Eichel Mast.* Tser. Tser-fa.
Zielony. *Grün.* Zöld.
Zloto. *Gold.*
Florenus. Gülden. Izlot. Forint.
Zob. *Vogel-Futter.* Zab (*Avena*).
'Zona. *Eheweib.* 'Sana.
Zorawek. *Kranich.* Daru.
Zorawi. *Kranichs.* Daruvi. Daruhoz valo.
'Zid, *der Jude.* 'Sido.

Deno-

Denominationes quorundam Pagorum, Fluviorum, Praediorum et urbium Hungariae, et Transilvaniae, ex linguis Slavicis sumtae.

Komár. *Culex*. Komárom.
Zjla. *Vena*. Zilah.
Vrad. Urad. Avrad. *Officium*. *Munus*. N. Várad. P. Várad. Váradgya (Uradalom. *Dominium*).
'Sivo. *Lebhaft*. 'Sibo.
Krofzna. *Machina textoria*. } Krafzna. *Fluvius et Oppidulum*.
Krafzni. *Roth*. *Schön*. *Hübsch*. *Heiter*.
Kráfznája riba. *Stör*. *Schip*. *Hausen*. *Ssewriuga*.
Inok. *Aper Silvestris*. Inokfalva.
Zágon. *Lira*. *Gartenbeet*. Zágon.
M'fina. *Muscus*. Mu'fina, prope Nagy Enyed.
Cfolnók tkátfefzki. *Radius textorum*. } Tfolnakos.
Cfoln. *Cymba*. *Navicula*.
Koronka. *Rosenkranz*. Koronka.
Gontfaja fzobaka. *Canis venatorius*. Gontfága. Gontzága.
Rodnik, *eine Quelle*. Rodna-bor viz forásai.
Gustferitza, *die Eidexe*. Gustferitza prope Cibinium.
Boinitza. *Schießscharte*. Neboinitza. *Turris antiqua in V. Hynyad*.
Vodolei. *Wassermann*. Bodola.
Kozár. *Capras pascens*. Kozár-vár.
Mots. *Virtus*. *Potentia*. *Fortitudo*. Mots.
Ofztrov. *Insula* Ofztrov.
Peretfen. *Compendium*. *Synopsis*. Peretfen.
Brezovitza. *Birkensaft*. } Brázova.
Breznik. *Birkenwald*.
Bereza. *Birke*. *Betula*.
Bodro. *Munter*. Bodrog *fluvius*.
Bifztro. *Schnell*. Bifztra, *pagus et fluvius*.
Petel. *Gallinaceus*. } Petele.
Petelka. *Laqueolus*.
Plod. *Fructus autumnales*. Plod, *prope Devam*.
Pomazan. *Unctus*. Pomáz.
Rjada. *Contractus*. *Conventio*. } Ráda pufztája.
Radwi. *Diligens*.
Szametz. *Masculus*. Szamos *fluvius*, *qui viriliter rapide fluit*.
Sztrá'fa. *Vigil*. Sztrá'fa, prope Albam Carolinam.

Tfernetz.

Tſernetz. *Monachus.* Tſernetz.
Der'ſavetz. *Dominator.* } Der's.
Der'ſu. *Teneo.* }
Baika. *Fiſtula.* Baika.
Viſzki. *Tempora, die Schläfe.* Viſk.
Dragi. *Precioſus.* Drág.
Ribice. *Piſciculus.* Ribicze.
'Sernov. *Mola manuaria. Lapis-molaris.* 'Sárno. *Praedium, vel territorium prope* 'Sombor.
Stſernati. *Nigreſcere.* Tſernáton.
Hraſſté. *Dumus. Frutex. Gebüſch.* Haraſztos.
Vinice. *Vinea.* Vinicze uttza. *Platea Oppidi* Déva.
Ceſnek. *Allium.* Cſeſznek.
Huſty. *Denſus.* Huſzt.
Nalez. *Sententia. Decretum.* Nalátz.
Peſt. *Fauſt.* Peſt. *Celebris Hungariae civitas.*
Turecka. *Turcica.* Toroczko.
Orats. *Agricola.* Arats. *Nomen familiae.*
Botſár. *Faßbinder.* Botſárd.
Barta. *Axt.* Barta. *Nomen familiarum.*
Kluz. *Harter Paß. Zeltergang der Pferde.* Kluz. Klu's. *Valachica denominatio urbis* Claudiopolis. *ſeu* Cluſiae, *in Tranſilvania.* Praeter haec, alia adhuc locorum nomina, ut *Debretzen. Deva* etc. jam ſuperius pag. 243-247. memoravi.

De voce *Vár.*

Wärja. } Wäre. } Wärn. } Sveci his vocibus exprimunt: *Caſtellum. Fortalitium.*
Vard. } Varta. } Apud veteres ſcriptores Germanos ſignificat. *Schloß. Burg.*
Vard. Islandis ſignificat hodie *Schloß.*
Warte. Significabat in medio aevo *Turris. Obſervatorium. Specula.*
Várda } Várta. } Significat hodie apud Hungaros: *die Warte, die Wache, die Hauptwache. Nagy-Várad. Péter Várad.* An ex hoc fonte poteſt deduci? Aut commodius ex Bohemorum: *Vrad. Urad. Aurad,* quod *Uradalom,* dominium aut diſtrictum ſignificare potuit?

Vár. Apud Jornandem significabat: *Aquam.*
Var. } Vocabantur olim Principes Hunnorum.
Chuni.
Wara. } Significabat lapponibus *Montem.* Hinc nomina propria montium in Lapponia: Nasawaari. Keidtkiwaari (*Ketskevár*), Zeknawaari, Cardawaari, Darrawaari, Wallawaari, Portawaari, Passewarra (*Szenthegy*), Waisawaari (*Vasvár*) Attjiakwaari (*Atyákvára*) Kioldawaari, Fierrowaari etc.
Ware.
Wari.
Vár. Hungaris hodie usitatissima locorum denominatio: *Kolosvár*, *Segesvár*, *Fejérvár*, *Világosvár*, *Petervár*, *Ovár*, *Ujvár*, *Sárvár*, *Kozárvár*, *Földvár*, *Várajja*, *Várhely*. *Várhegy*.
Tranquebar. } Apud Indos usitata est haec persica terminatio, quae hungaricae valde affinis est: quasi: *Trankevár*. *Malavár*. *Nicovár*. De his lege erudite disserentem *Hagerum* pag. 27 - 38. in sua dissertatione de affinitate Hungarorum cum Lapponibus.
Malabar.
Nicobar.

Hoc demum perlustratis his vocabulariis notare necessarium est. Ex magna horum vocabulorum Slavicorum in linguam hungaricam assumtorum copia nullam linguae hungaricae cum slavicis similitudinem vel affinitatem deduci posse, maxima enim has intercedit differentia. Ut reliqua numerosa taceam exempla, tria tantummodo adferre sufficiet.

Primo. Adjectivum Slavorum postponitur Substantivo more latino, quod genio linguae hungaricae valde adversatur ex. gr. *Tselovjek dobri.* Homo bonus. *Jo ember* *Kniga tvoja.* Liber tuus. *Te könyved.* *Tri tselovjeka szilinikh.* Tres homines robusti. *Három erös emberek.* *Blsudo olovjannoje.* Patina stannea. *Olom tál.* *Bik rabotnije.* Bos jugalis. *Rabotas bika.* *Jármas ökör.* *Tserepitze kruglaja.* Imbrex. *Horgas tserép.*

Secundo. Copula *Propositionis logicae*, seu Verbum substantivum *Sum* apud Russos in omnibus Personis

ſonis Praeſ. Ind. utrisque numeri omittitur. Apud Hungaros vero illud non niſi in tertia Perſona Singularis et Pluralis Praeſentis Indicativi omitti poteſt ex. gr.

Sg.	*R.* Ja - -	bogati.	Ti - -	bogati.	On - -	bogati.
	H. én vagyok	gazdag.	Te vagy	gazdag.	Ö - - - -	gazdag.
	Ego ſum	dives.	Tu es	dives.	Ille eſt	dives.
Pl.	*R.* Mi - -	bogati.	Vi - -	bogati.	Oni - -	bogati.
	H. Mi-vagyunk	gazdagok.	Ti vagytok	gazdagok.	ök - - -	gazdagok.
	Nos ſumus	divites.	Vos-eſtis	divites.	Illi ſunt	divites.

Tertio. Non habent Slavi voces poſſeſſivas, id eſt tales, quibus Suffixa pronominalia adhaerent, quod linguae hungaricae, et linguis fere omnibus fennicae originis ſingularem concinnitatem et elegantiam conciliat ex. gr.

Hg.	Atyám.	Atyád.	Attya.	Atyánk.	Atyátok.	Attyok:
Lp.	Attjam.	Attjet.	Attjes.	Mo-attjeh.	To attjeh.	Attjehs.
R.	Otetz-moj.	Otetz-tvoj.	Otetz-ſzvoj,	Otetz-nás.	Otetz-vás.	Otetz-ikh.
L.	Pater meus.	Pater tuus.	Pater ſuus.	Pater noſter.	Pater veſter.	Pater eorum.

Supplementum Vocabularii Lapponici pag. 61-92. praemiſſi.

Ara. *Maturus*. Érö. Ért. Compar. Areb. *Maturior*. Éröbb. Érrebb.

Aranet. Aranatjet *Matureſcere*. Érni.

Aret. *Mature*. *Mane*. Ért. Idejekoránn valo.

Arates. *Reliquiae*. *Ex his evidenter videtur poſſe derivari*: Aratas. *Hungarorum*, *quod* Meſſem *ſignificat*.

Arbeje. *Vidua*. *Orba*. Árva. Árvája, *Poſſ*.

Arek. *Lapidum congeries*. Rak. Rakás.

Aſe. } *Montes minores*. *Colles*. Has. Haſa. Haſatska. A'föld ſok
Aſats. } héllyekenn haſas, dombos mellyékes, halmos, görtſös, tſutſos, pupos, hegyes, völgyes.

Aſto. *Opportunitas temporis*.

-- -- *Annus*. Eſztendö *Eſthonice*. Aaſta.

Attjelaka. *More parentis*. *Adv*. Atyálag. Atyául *ad normam*: Oldalaslag.

Attjeguts. *Paterculus*. Atyátska.

Attjeſikt. *More paterno*, Atyáſonn.

Aut. } *Ante*. *Prae*. { *Ant*. *Eöt*. Elött.
Auta. } { Elötte.

Auti.

Auti. *Coram.* Elötte.
Autebb. *Priori vice.* Elöbb.
Autesnam. } *Coram me.* { Elöttem.
Mo autem. } { Én elöttem.
Kaita mo auteft. *Apage ab adſpectu meo.* Kejj elöllem.
Anteſes. *Coram ſe.* Elötte.
Autek. *Anteceſſor.* Elözö.
Autanet. *Progredi.* Elözni.
Autanem. *Progreſſus. Lucrum.* Elözmény. Elömenetel.
Autenak. *Per anticipationem.* Elöre. Eleve.
Autel. } *Antea.* Eleinten.
Autelen. }
Auteleft. *Ab anteriori parte.* Elöröl.
Autelefi. *Ante. Prae.* Elöl.
Autelt. *Obviam.* Elé. Elibe. Ellen.
Auteltes. *Quod a parte anteriori eſt.* Eleje.
Auteltes line. *Praecinctorium.* Elö-kötö.
Auteltes helme. *Anterior pars ſinuum tunicae.* Eleje a' köntösnek.
Auteltes hâla. *Quod quis loquitur coram. Adulatio.* — *Elkedés.* Hiz-elkedés.
Autelatjen. *Paululum antea.* Elébbetske.
Autetet. *Praevenire.* Elözni.
Autetatjet. *Incipere praevenire.* Elözgetni.
Autetaſtet. *Diminutiv.* Elözdögelni.
Autetattet. *Facere ut aliquid producatur.* Elöztettetni. Elötétetni.
Autetem. Autetes. Autadas. *Progreſſus. Incrementum.* Elözés. Elömenetel.
Autat. *Taedere.* Untat. Untatni. Unni. Juo leb tafte *autam. Jam dudum me ejus rei taedium cepit.* Már azt rég *untam.*
Autſo. *Locus uliginoſus.* Lutſok. Fertö. Ingovány.
Auwe. Auwats. *Cingulum. Parvum cingulum.* öv. övets. övetske.
Awagoi. } *Lacus patentior, major.* Habogo. Habozo. Habos (*Fluctuans*).
Awagojo. }
Årres. Orres. *Mas. Maſculus.* Herés. Monyas. Mén. Bak. Kan.
Balka. *Bacillum. Balke.* Pálcza. Rud. Gerenda. *Slavice.* Pálka. *Ruſſice* Palecz.
Buola. Puola. *Fruſtum panis, aut alius obſonii.* Falat. *Finnice.* Pala.

Buolats.

Buolats. *Dimin.* Falatotska.
Busko. *Frutex.* *Busch.* Bokor.
Ednen hågga.] Anyám hása, méhe. *Uterus.*
Edne hågg.]
Ednatjam! *Mi mater optima!* Anyátskám!
Ela. Elnli. *Vividus.* Elö. Elöleg.
Emet. *Domina.* Eme. Nöstény. Aszszony.
Elem. *Vita.* Elet.
Elet. *Vivere.* Elni.
Elme. *Regio.* Elelme. Elelem. Elet. Jo élö helly.
Esmårke. *Exemplum.* Esmeretke. Esmertetötske. Példa.
Faggatet. *Aliquem quaestionibus plurimis torquere. Examinare. Luctari.* Faggatni.
Faro. *Migratio* Faln. *Pagus. Colonia.*
Fauro. Fauros. *Pulcher. Formosus.* Fura. Furtsa. Szép.
Fuonos. *Malus.* Gonosz.
Fuonoslaka. *Male.* Gonoszlag. Gonoszul.
Gaitsa. *Capra. Geis.* Ketske.
Gård. *Hortus, der Garten.* Kert.
Gardot. *Sepire.* Kertelni. *Hinc* kut Gárgya, kut kertje. *Margo eminens, qui puteum defendit.*
Gunnar. *Gunnarus, nomen viri.* Gunár. *Anser mas.*
Gunnotes. *Miserandus. Dolendus.* Gunyolt. Nyomorult. Gu'slott.
Gusslan *Gratias ago.* Göszönöm Köszönöm.
Hausa. Hakse. *Navis.* Hajo.
Halitet. *Vehementer* cupere. Ohalytott. Ohalytani.
Halitem. *Desiderium.* Ohajtmány. Ohajtás.
Hanes. *Avarus.* Hamis. *Malignus.*
Harja. *Juba.* Haja Serénnye.
Has. As. *Formula abigendi canes.* Hess. Hiss. Höss. *Formula abigendi aves.*
Heitet *Dimittere. Deserere.* Haitatni. Haitani.
Heitem. *Rejectio.* Haitomány. Haitás. üzés.
Helle.] *Fragilis.* [Hajlo.
Helles.] [Hajlós.
Helketett. *Stupere.* Halgatott. Halgatni.
Hena. *Foemina* Né. Nö. Aszszony.
Hewes. *Splendidus. Magnificus. Candens. Candidus.* Heves. Tüzes.
Heweb. *Splendidior* Hevebb.
Huinos. *Moestus. Tristis.* Kinos.
Håiketett. Håiketattet. *Pellere. Facere ut pellatur.* Haitatott. Haitattatott-ni.

Hålet.

Hålet. *Loqui.* Hallot. Hallani. *Audire.*
Hålem *Loquela.* Hallomás. *Auditio.*
Hålegåtet. *Incipere loqui.* Hallogatott-*ni.* *Incipere audire.*
Håletattet. *Posse dici.* Hallathatott-*ni.* *Posse audiri.*
Hålme. *Sonus.* Hallomány. Hang. Hallás.
Håjo. Håjos. Håjes. *Pauper.* Héjjas. Hijjas. Hijjános. Szűkölködö. Szegény.
Jalg. Jalgok. Jalges. Jalget. *Planus.* *Aequus.*
— *Pedestris, in plano ambulans.* Gyalog. Gyalogok. Gyalogos. Gyalogot. *Vide Esthonum* Jalg *Láb.* Pag. 157.
Jekatet. *Obedire.* Engedett-*ni.*
Jittet *In apertum venire.* Jöttet. *Accus.* Jött. Jöni. Jöttem.
Jittegåtet. *Incipere provenire.* Jövögetett-*ni.*
Juokegåtet. *Cantare more ebriorum.* Ujjogatott-*ni.* Kurjongatott.
Juokeje. *Cantator.* Ujjogato.
Juolke (*Esthonice* Jalg). *Pes.* Gyalogka. Gyaloglo. Láb.
Juolke lapa. *Planta pedis.* Gyalog lapja, talpa, lába.
Juolke pelak *Cui unicus tantum est pes.* Fél-gyalogu. Fél-lábu.
Juolkos. *Pedibus celer.* Jalogos. Gyalogos. Jogyalog.
Jåttet. *Cursum tendere. Migrare. Progredi.* Juttat. Jut. Jutni. Jött. Eljutni. Elérkezni.
Jåtteles. *Qui facile propellitur.* Jutalmas. Ki könnyen eljut.
Jåttetet. *Promovere.* Juttatott-*ni.*
Kaika. Kaik. *Omnis.* Kiki. *Esthonice* Keåke. Kegi.
Kaik-tieteje. *Omniscius.* Kiki tudoja. Mindentudo.
Kakker. *Stercus renonum.* Kaka. Ganéj.
Kapte. *Tunica. Vestis.* Kaftán. Dolmán.
Karet. Karatattet. *Ligare. Ligandum curare.* Kerit. Kerittet-*ni.*
Karagåtet. *Incipere ligare* Keritget-*ni.*
Karr. *Cortex.* Kéreg. Monne karr. Mony kéreg. Tojás-haj. Ovorum putamina.
Karres. *Asper Durus.* Kérges.
Karreswuot. *Durities.* Kérgesvolta. Kérgesség.
Karrastattet. *Indurare.* Kérgeztetett. Kérgesittetett-*ni.*
Karrotet. *Diras agere.* Kárhoztat-*ni.*
Karrogåtet. *Incipere diris devovere.* Kárhoztatgat-*ni.*
Karrotes *Dirae. Exsecratio.* Karrozat. Kárhozat. Kárhoztatás.

Karro nialme. *Os ad diras agendum pronum.* Kárhoztato nyelv.
Karroles. *Ad diras agendum pronus.* Károlo. Károlós. Kárhoztato. A'tkozodo. Káronkodo.
Kartjes. *Angustus. Arctus.* Kartſu. Keſkeny. Szük. Szoros.
Kartjot. *Angustum fieri.* Kartſudni. Kartſudott.
Kartjotet. *Angustiorem reddere.* Kartſitott-ni.
Karts. Kartſa. *Lorum* (Kartſu. *Angustum*).
Karwet. *Circumire.* Kerit-eni. Kerülni.
Karweje. *Circumeuns.* Kerülö je.
Kaſchkos. *Rigidus.* Vaſkos. Izmos. Kemény.
Kaſtas. *Humidus.* Kaſtos. Lutskos. A'ki mind fel-kaſtolja á ſzoknyáját.
Kaſtatet. *Humectare.* Kaſtolodni.
Katjatet. *Quaerere.* Kajtatni.
Katjatakes. *Qui studioſe percontatur.* Kajtato. Kajtárkodo.
Katkes. *Funis.* Kötés. Kötél.
Kausjo. Pittjo. *Canis.* Kutyó. Kutya.
Kawak. *Flexuoſus.* Kávás. Görbe. öblös.
Kawatet. *Incurvare. Flectere.* Kávázni. Görbitni.
Kawal. *Aſtutus. Argutus.* Kevél (*Superbus*).
Kerdotattet. *Duplicandum curare.* Sodrattatott-ni.
Kirje. *Literae. Scriptura.* Irja. Irjon. Irás.
Kirtem. } *Circuitus in gyrum.* Kerítmény. Kerület.
Kirtetem. }
Kieletes. *Elinguis.* Nyelvetlen.
Kiåura. *Robustus. Validus.* Kövér. Izmos (*Pinguis. Craſſus*).
Kiåurot. *Robustum fieri.* Kövérülni.
Kiåurotet. *Roborare.* Köveritni. Kövérített.
Kona. Kuna. Pames. *Cinis.* Kamu. Hamu. Hammas.
Korofet. *Evacuare.* üreſſitni.
Koros kåte. Kårats. *Dim. Vacuum tugurium.* üres kotetz, kaliba, ól.
Paika kåte (*Finnice Latrina*). Paita kotyetz. Buda.
Mo kullatin. *Me audiente.* Én hallottomra.
Kuopa. *Pedum indumentum laneum, figura calcei.* Kaptza.
Kuowat. *Excavare.* Kuvad a' dio.
Kuwe. *Imago.* Kep. Képe.
Kåta iine. *Mantile. Handtuch.* Kézi ruha. Kendö.

Loſſes.

Loffes. *Gravis. Ponderofus.* Laffu. Nehéz.
Luwas. *Madidus. Humidus.* Leves, Nedves.
Margafet. *Murmurare.* Morgolodni. Mérgefkedni.
Metjos. *Procul.* Mefzfze.
Metfe. *Defertum. Sylva.* Mezö.
Mojos. Mojus. *Rifus.* Mofoj. Mofojgás.
Mojotet. *Subridere.* Mofojogni.
Naiwott. *Madefcere.* Nedvefedni.
Nelgot. *Efurire* Nyalogatni. Kivánni.
Niaijes. *Hilaris. Subridens.* Nyájas. Mofojgo.
Niammaftet. *Exfugere.* Nyalni.
Niafket. *Deglubere.* Nyefegetni.
Niommel. *Lepus.* Nyul.
Njuowet. *Pellem detrahere* Nyuzott. Nyuzni.
Njáketet. *Somniare.* Nyugodott-*ni* (*Quiefcere*).
No. *Vide! Ecce!* Né.
Oitet. Vincere. öletett-*ni* (*Occidendum curare*).
Painetet. *Colore imbuendum curare.* Fenetett. Kenni-fenni. Fefteni.
Paines. *Inficiens.* Kenős-fenős.
Painek. } *Color.* { Fenölék. Kenőts. Feſték.
Paino. } *Color.* { Fenö. Kenö.
Pakkates. *Poena.* Faggatás. Nyaggatás. Kinzás.
Palgot. *Huc illuc vagari.* Ballagott-*ni.* Koborolni.
Palketet. *Conducendum curare.* Alkuttat-*ni.*
Palka. *Merces.* Alku. Alkudott portéka.
Paltos. *Timendus.* Féltős.
Panke. *Tumidus.* Pokos.
Pantfar. *Lorica.* Pantzél.
Parapele. *Conjux.* Párja-fele. Feleſége. Élete-párja.
Parates. *Quod altero praeſtantius eſt.* Páratlan. Nintspárja.
Parbma. *Litius praeruptum.* Part.
Pargetet. *Laborare facere.* Pergetett-*ni.* Forgatni. Forgolodtatni. Dolgoztatni.
Parga ruoi! *Feſtina!* Peregj. Perdülj. Fordulj. Sieſſ. Erigy hamar!
Pargalea. *Laborioſus. Gnavus.* Përdülös. Fordulo. Forgolodo. Dolgos.
Pargo. *Labor.* Pergö. Forgo. Pergés. Forgás. Forgolodás. Dolog (*ex Ruſſico* Djelo) Munka (*ex Ruſſico* Mutſenije).
Paritet. *Provenire in apertum.*

— -- *Schleuder*. *Funda*. Parittya.
Parketet. *Contorquere*. Pergetett. Sodrott. Sodorni. öſzvefonni.
Part (*Finnice* Pirti) *Balneum* Pördö. Fördö. Feredö.
Part. *Portio*. Az én párt-omon van.
Paſet. *De ulceribus et vulneribus dicitur ſuppurantibus, in quibus pus augetur*. Poſhatt. Peshedt. Genvetſégeſedett.
Paſſat. Paſſatet. *Lavare*. *Lavandum curare*. Moſott. Moſatott-*ni*.
Paſſat kåtitat. *Lava manus tuas*. Moſſad kezedet.
Paſſagåtet. *Incipere lavare*. Moſogatott-*ni*.
Paſſatattet. *Lavandum curare*. Moſattatott-*ni*.
Paſſe. *Sanctus* Moſott. Ujjáſzületett. Szent.
Paſſet. *Igne torrere*. Aſzott. Aſzalni.
Pator. Paterwa (*Finn*. Pacuri) *Profugus*. Bodori. Bodorgo. Vándor. Bujdoklo.
Peiwot. *Lucere* Fénylett-*ni*.
Peiwe. *Sol*. *Dies*. Fénylö. Nap.
Pele. *Latus*. Jobb-és bal-*fele*, oldala.
Peljetes. *Surdus*. Fületlen, ſüket.
Peſſe. *Nidus*. Feſſe. Féſzek.
Peſtet. Peſtetet. *Amittere*. *Facere ut amittatur*. Veſztett Veſztetett-*ni*.
Peſtetakes. *Qui ſemper aliquid amittit*. Veſztegetös.
Peſtem. *Amiſſio*. Veſztem *ény*. Veſztés.
Petſek. *Cauda piſcium*. Pets (*Penis*).
Pinetet. *Affligere*. Büntetni.
Pino. *Cruciatus*. Bün-*tetés*.
Piwet. Piweſtet. Piwagåtet. *Calere*. *Caleſcere*. *Incipere calefieri*. Hevit. Heveſitett. Hevitgetett-*ni*.
Piwales. *Calidus*. Heves. Hevülös.
Piådalet. *Delirare* Bolondult-*ni*.
Piådatet. *Injicere alicui amentiam*. Bolonditott-*ni*.
Plewes. *Verecundus*. Félelmes.
Poſet. *Spirare*. Poſzogni. Poſzſzantani.
Poſotak. *Follis*. Poſzogo. Szelelö. Fuvo.
Puodot. Puodotet. *Tegere*. *Tegendum curare*. Fedett. Fedetett *ni* Fódatni.
Puodo. *Operculum*. Fedö. Fódo. Folt.
Puojek. } *Veſica*. Hojag.
Puoi. } *Ventriculus avium*. Begy.

Puojos. *Recens*. Uj. Ujjas.
Puola. Buola. *Frustum, panis aut alius obsonii.* Falat (*Finnice*. Pala).
Puoket. *Ardere*. Gyulatt. Gyult. Gyulni.
Puoldet. *Urere*. Gyuldott. Gyuladott. Gyujtott-*ni*.
Puoldetet. *Urendum curare*. Gyulytatott-*ni*.
Puolnet. *Marcescere*. Fonnyatt-*dni*.
Puttjet. *Mulgere*. Fejt. Fejni.
Puweftet. *Strangulare*. *Suffocare*. Fullasztott-*ni*.
Pådnet. *Nere*. Fonni.
Pådnetet. *Nendum curare*. Fonat-*ni*. Fonatott.
Pånos. *Pensum lanae, aut alius materiae nendae*. Fono.
Pållet. *In auram dissipare*. Pallott. Palolni a' lisztet.
Pållås. *Imber*. Pallás. Palolás. Széllyel pallott, széllyel-szort viz. Zápor.
Pårgeftet. *Fumare*. Pergelni. Füstölni.
Pårret (*Finn*. Purra). *Mordere*. *Edere*. Furni. Szurni. Sérteni.
Pårråtet. *Morsui exponere*. Furatott. Szuratott. Sértetett.
Pårrets. *Terebra*. Furu.
Påtet. Påtegåtet. *Minutatim decidere*. Potyogott, Lehullott. Szotyogott-*ni*.
Pålko. Pålkem. *Lis*. *Rixa*. *Contentio*. Per. Perlekedés.
Pålkales. *Rixosus*. Peres.
Quotsetakes. Kotsetakes. *Cursitans*. Koslatós. Kotyászós.
Raide. *Tonitru*. Rendülés. Rengés. Dörgés.
Raidetet. *Tonitrua edere*. Renditett. Dörgött-*eni*.
Raido. *Series*. Rend. Sor.
Rakot. *Radere*. Rágott. Rágni. *Rodere*.
Raket. *Hiscere*. *Rimas agere*. Repedni.
Rasjo. *Pluvia*. Eső.
Rossohet. *Festinare*. Sietni.
Rassohet mannet. *Iter properare*. Sietve menni.
Rattet (*Finn*. Raattelen). *Discerpere*. *Dissecare*. Rontani. Rontott Bontani.
Repe. *Vulpes* Roka.
Reftet. *Extendere*. *Trahere*. Eresztett. Megeresztett-*ni*.
Rima. *Calendarium Lapponum, ex characteribus bacillo ligneo incisis constans*. Rovás.
Ritelet. *Disceptare*. *Altercari* Rityolodni. Versengeni. *Székellyes*.
Rito (*Finn*. Ritja). *Lis*. Rityolodás. Perlekedés.

Riåwet. *Terrefieri. Horrere.* Riadott. Megrettent.
Route. *Ferrum.* Ro'sda. *Rubigo ferri.*
Ruwanet. *Celerius ire. Accelerare.* Rohanni.
Råggajes. *Foveis abundans.* Rokkanós. Süllyedezett. Gödrös.
Råkotet. *Latràre.* Ugatott-*ni.*
Råmes. *Deformis.* Rémitő. Iſzonyu.
Sabbrot. *Atteri.* Sepret-*eni. Verrere.*
Sabbrogåtet. *Atteri incipere.* Sepregetett-*ni.*
Saines. *Tardus.* Sainos. Sajnállós. Reſtes.
Saite. *Haſta.* 'Sida. Dárda.
Saket. *Abundanter.* Sokat. *Accus.*
Sargotet. *Diſſecare.* Haſogatott.
Sarjes. *Vulneratus.* Sérjes. Sérelmes. Sérült.
Sarjem. *Vulneratio.* Sérelem.
Sarjetet. Sårjitet. *Vulnerare.* Sértett-*teni.*
Sarwats. *Parvum cornu.* Szarvatska.
Sawates. *Optatum.* Ohajtás.
Segges. *Gracilis* Hegyes (*Acutus*).
Sjeudnjetet. *Veſperaſcere.* *Setétedett-ni.*
Silke (*Finn.* Sicki). *Sericum.* Selyem.
Sjuddet. *Suſurrare.* Suddogni. Suttogni.
Sjår. *Glarea* Sár. *Terra. Argilla. Lutum.*
Sjuwelet. *Spontaneum et libentem eſſe.* Szivellett-*eni.*
Skruw. *Cochlea.* Srof.
Suoine tjåle. *Foeni ſtipula unica.* Széna ſzál.
Såle. *Multitudo. Societas. Genus.* Sereg.
Såddos. *Tranquillus. Quietus.* Tſendes.
Takotallet. *Manu blande palpare.* Tapogatott.
Teiwes. *Res.* Tevés. Dolog tevés. Tétemény. Tſelekedet.
Telpes. *Jocoſus.* Tréfás.
Teltet. *Expandere.* Teritett. Terjeſztett-*ni.*
Tjalet. *Sculpere. Sculpendo, et inciſiones faciendo criſpare, ornare.* Gyalulni. Mettze-*ni.*
Tjalmats. *Ocellus.* Szemetske.
Tjalmepelak. *Monoculus.* Szemefelü. Fél-ſzemü.
Tjalmeteme, *Coecus.* Szemetlen. Vak.
Tjatſe. *Aqua.* Lots. Potſoja. Viz.
Tjatſejas. *Aquoſus,* Potſojás. Lotſos.
Tjerot. *Flere.* Sirott. Sirt. Sirni.
Tjetſe. *Patruus.* Etſe.
Tigle. *Later.* Tégla.

Tjinos.

Tjinos. *Compactus.* Tſinos. *Comtus.*
Tikkajes. *Pediculoſus.* Tetükés. Tetves.
Tillatellet. *Faciendum curare.* Tſináltatott-*ni.*
Tjokketett. *Recumbere. Conſidere.* Gyökkentett. Elſzunnyadott-*ni.*
Tjowot. Tjowotet. *Sequi. Incipere ſequi.* Köyetett. Követgetett *ni.*
Tjuoukes. *Lux.* Tündöklés. Fény. Világoſſág.
Tjuoket *Lucere.* Tündöklött *leni.*
Tjupp. *Mitra* Tſúp. Kutsma. Süveg. Sapka.
Tjurges. *Firmus.* Kérges.
Tjäddek. *Gula. Guttur.* Torok.
Tjålg. *Saliva.* Nyál.
Tjåmå. *Cumulus.* Tſomo. Rakás.
Tjåmåtet. *Opplere. Cumulare.* Tömetett. Tömve-töltött. Tömni. Nyomatott.
Tjårwe. Tjårwos. *Cornu. Corniger.* Szarv. Szarvas.
Tjåtet. *Reſerare.* Nyitott. Nyitni.
Tjåutetet. *Reſerandum curare.* Nyittatott. Nyittatni.
Tſåke. *Vadum.* Tſekéj. Gázlo.
Tſåkketet. *Accendere.* Égetett.
Tulwet. *Exundare.* Töltött-*teni.*
Tulwe. *Diluvium.* Telve. Teli. Tellyes.
Tuola. *Legitimus. Genuinus.* Tulajdon. Valoſágos.
Tårgetet. *Incipere. Contremiſcere.* Dörgetett-*tni.*
Tårmos. *Rugoſus.* Ormós. Vonáſos. Rántzos.
Tåppot. *Adhaereſcere.* Tapadni.
Tåptjet. *Premere.* Tapotni.
Tåwas. *Repletus. Plenus.* Telyes.
Udke. *Recens.* Uj.
Wadſatak. *Via, qua itur.* Vezetèk. Ut.
Wadſetet. *Facere, ut quis eat.* Vezetett-*tni.*
Wahda. *Periculum.* Vád (*Accuſatio*).
Waino. *Deſiderium.* Vágyodás.
Waljo. *Bonus.* Jo.
Wanatakes. *Remittens. Qui extendi et relaxari poteſt.* Vonatékos. Vonodhatós. Vonós.
Wardo. *Mons arboribus conſitus. Aut qui in confinio Silvae eſt.* Erdö. *Silva.*
Warr. Wara. *Sanguis.* Vér.
Waula. *Barathrum.* Völgy.
Waulajes. *Profundus.* Völgyes.
Wides. *Amplus.* Vidékes.

Widnar. *Victor*. Vitéz.
Wigget. } *Eniti*. Iggekezni. Igyekezni. ügetni
Wiggetet } *Nisu quidpiam efficere*.
Wikke. *Culpa*. Vitke Vétek.
Wuortja. *Cornix*. Varju.
Wuowda. *Arbor cava*. Udva. Odva.
Wäldo. *Culpa*. Vád
Wärtot. *Serenum fieri*. Viradott. Viradni.
Wärtſa. *Vervex*. Berbéts.
Wätka. *Scalprum* Véſö.
Ågg. *Hamus piſcatorius*. Horogg.
Åjaret. *Cibare*. Eret-*ni*.
Åjewes. *Novus*. Uj.
Åme. *Vetus* O.
Åppetus. *Doctrina*. Oktatás.
Åppetet. *Docere*. Oktatott. Oktatni.
Åwer. *Vis*. Erö.
Ålo. *Grex pecudum*. Nyály.

Supplementum Finnicum, ad pag. 61 ſq.

Siſälinnen puhtaus. *Caſtitas*. Szüzeſſégi tiſztaſág.
Hywää tekemys. *Benignitas*. Hiv tétemeny.
Hywys. *Bonitas*. Hivſég.
Hywä työ. *Beneficium*. Hiv tét. Jotét.
Mefi (*Lapp*. Meſzi). *Mulſum*. Méſer.
Raha. *Pecunia*. Arra (*Pretium*).
Juri. *Radix* Jökér. Gyöker.
Witzicko. *Virgultum*. Veſzſzötske.
Cuori, *Cortex*. Kéreg.
Cuwa. *Imago* Kép. Képe.
Mies. Uro. *Eſthonice* Mees). *Homo*. Mies, Mives (*Operarius*). Ur (*Dominus*).
Aju (*Eſthon*. Aijö). *Cerebrum*. Aju. Agyu. Nagy-agyu. Agy.
Ihmiſtä. *Hominem*. *Ehm*bert.
Silmäpuoli. *Monoculus*. Szemefele. Fél-ſzemü *Eſthon*. Uxſilmane. Egyſzemü).
Otza (*Eſthon* Otz) *Frons*. Ortza. *Genae*.

Ikene.

Ikene (*Esthonice* Iggomet). *Gingiva.* Iny. Inyemet. *Ac.*
Cainalon Aluinen (*Esthon.* Olla). *Axilla.* Honalla. Hony-allya.-
Tådyt *Esthon.* Tew). *Pulmo.* Tüdö.
Sata. *Centum.* Száz.
Tahto. *Voluntas.* Tehetö. Tehettség. *Vis. Potentia.*

Supplementum Esthonicum ad pag. 155 sq.

Jalla tallo. *Planta pedis.* Gyalog-talpa. Láb-talpa.
Uhs ast *Novus annus.* Uj esztendö.
Pohl. *Dimidius.* Fél.
Hywä työ. *Beneficium.* Hiv tétel.
Paha työ. *Noxa.* Puha tétel. Gonosz tselekedet.
Pahuus. *Nequitia.* Puhaság. Gonoszság.
Pila. *Morio.* Bolond.
Suru. *Tristitia.* Szomoru-ság.

His accedunt voces turcicae sub decursu operis collectae.

Voces Turcarum apud Tataros etiam usitatae, superius multae enumeratae erant, pag, 221, at seqq. sunt potissimum Turcis usuales. Primo loco stant voces turcicae.

Ejli. *Gut.* Jo.
Tschadir, *das Zelt.* Sátor.
Bazar gun. *Sonntag.* Vasárnap.
Tschok. *Viel.* Sok.
Soba. *Stube.* Szoba.
Tabur. *Lager* Tábor.
Tulman, *das Unterkleid.* Dolmány.

Kapu. *Thor. Thür.* Kapu.
Kutschi *Kutsche.* Kotsi.
Jai, *der Bogen.* Ij. Iv.
Daje, *die Amme.* Dajka.
Kajik, *ein Fahrzeug.* Sajka.
Tschizme. *Schuh Stiefel.* Tsizma.
Paputsch. *Pantoffel.* Paputs.
Majmon, *der Affe.* Majom.
Karyndge *Ameise.* Hangya.
Turna. *Kranich.* Daru.
Sinek, *die Mücke.* Szunyog. Siwri Sinek, *die Gelse.* Sürü szugyog Apro szugyog.
Jemisch, *das Obst.* Gyümölts.
Dschuz. Dgewiz, *die Nuß.* Dio. Divo.
Kajsi. *Aprikose.* Kajszin Baratzk.
Totan *Rauchtoback.* Dohány.
Kiz. Kis. *Jungfer. Fräulein.* Kis-aszsony.
Kurum, *der Ruß* Korom.
Dschib, *die Tasche.* 'Seb.
Kuntus, *eine Art Oberrock von Frauenzimmern.* Kantus. Köntös.
Schalawar, *eine Art Hosen.* Salavári.
Bijik. *Schnurbart.* Bajusz.
Sakal, *der Bart.* Szakál.
El, *die Hand. Schooß.* öl.
Diz, *das Knie* Térd.
Bel, *die Niere.* Bél (*der Darm*).
Ibrik, *der Krug* Ibrik.
Tschanak *Geschirr. Napf.* Tsanak.
Bazar. *Markt.* Vásár.
Ketsche. *Spät.* Keső.
Düun. *Gestern.* Ten-nap.
Jürisch, *das ofte Gehen.* Járás.
Söilisch, *das Sprechen.* Szollás.
Süpürmek. *Kehren mit dem Besen.* Seperni.
Tepsi. *Pfanne. Schüssel.* Tepsi.
Itscheim. *Ich trinke* Iszom.
Wezir. *Anführer.* Vezér.
Hawa. *Zeit Frist.* Hava. Ho. (*Monath*).
Gülmek. *Kommen, sich sammlen.* Gyülni.
Butschuk. *Werth.* Böts. Bets.
ürdüm. *Verberavi.* Vertem.

Bajgus,

Bajgus, *die Eule*. Bagoj.
Betſchik, *die Wiege* Bötſö.
Bez. Wez. *Leinwand*. Váſzon.
Burdur, *öffentliches Hurenhaus*. Bordély haz.
Kepeneg. *Regen-Mantel*. Köpenyeg.
Kamuka. *Damaſke*. Kamuka.
Kopdſchel, *das Heft*. Kapots.
Dandſchik, *der Rath*. Tanáts.
Dari. *Graupen*. Dara.
Haute, *die Woche*. Hét.
Harami. *ein Räuber*. Haramia.
Harti. *Häutchen*. Hártya.
Has, *der Bauch*. Has.
Jaling, *die Flamme*. Láng.
Jel, *der Wind*. Szél.
Indſchi, *die Perle*. Gyöngy.
Baga. *Froſch*. Béka.
Kara kourbaga. *Kröte*. Varas béka.
Oka, *zwey Pfund*. Oka.
Pambuk. *Baumwolle*. Pamuk. Pamut.
Sirke. *Niſſe in Haaren*. Serke.
Sos, *die Stimme*. Szo.
Tſcheng, *die Schelle*. Tſengö. Tſengettyü.
Tſchauka, *die Dohle*. Tſoka.
Urke. *Spinnrocken*. Rokka.
Uſun. *Lang*. Hoſzſzu.
Sarman. *Stroh*. Szalma.
Dek. Deg. *Bisher*. Eddig.
Betſch. *Wien*. Béts.
Erdel. *Siebenbürgen*. Erdély.
Nemtſche, *ein Deutſcher*. Német.
Leh, *ein Polak*. Lengyel.
Tſeh, *ein Böhme*. Tſeh.
Mad'ſar, *ein Ungar* Magyar.
Chorwat, *ein Kroat*. Horvát.
Kolauz. *Wegweiſer* Kalauz.
Rus, *ein Ruſſe*. Oroſz.
Ari, *die Biene*.] Darás.
Ieban aryſi. *Bourdon*.]
Kol, *der Arm*. Kar.
Guöbek. *Nabel*. Köldök.
Sinir, *die Nerven*. In. Ér.

Deri,

Deri, *die Haut.* Bör.
Sunour. Limes. Sinor. Határ-mértéke.
Jumrud'ſak. *Peſt.* Nyomoruſág.
Kuju. *Brun.* Kút.
Kilida. *Riegel.* Kilints.
Deré. *Thal.* Tér (*eine Ebene*).
Kaſzab. *Fleiſchhacker.* Kaſzabolo. Méſzáros.
Paputſe'ſi. } *Shuſter.* Tſizmadia.
Tſizme'ſi. }
Schundan bundan. Innen-amonnan. Sundán-bundán. *Hinc indeque. Quaſi modo iujuſto acquirendo.*

